

SKRIFTER UTGIVNA GENOM
LANDSMÅLS- OCH FOLKMINNESARKIVET I UPPSALA

SER. A:5

CARIN PIHL

VERBEN I

ÖVERKALIXMÅLET

A.-B. LUNDEQUISTSKA BOKHANDELN, UPPSALA

EINAR MUNKSGAARD, KØBENHAVN

SKRIFTER UTGIVNA GENOM
LANDSMÅLS- OCH FOLKMINNESARKIVET I UPPSALA

SER. A:5

CARIN PIHL

VERBEN I

ÖVERKALIXMÅLET

A.-B. LUNDEQUISTSKA BOKHANDELN, UPPSALA

EINAR MUNKSGAARD, KØBENHAVN

Tryckt med bidrag ur
HUMANISTISKA FONDEN

STOCKHOLM 1948
KUNGL. BOKTRYCKERIET. P. A. NORSTEDT & SÖNER
472763

INNEHÅLL.

Förord	s. V
Verben i överkalixmålet	» 1—150
Verbens uppställning	» 1—2
A. Tema	» 2—117
A) Aktivum	» 2—99
I. Starka verb	» 2—24
a) Avljudande verb: klasserna I—VI	» 2—21
b) Fordom reduplicerande verb	» 21—24
II. Svaga verb	» 24—91
1. Äldre 1:a konjugationen	» 24—51
1) Kortstaviga verb (bäka-typen)	» 24—28
2) Långstaviga verb:	» 28—51
typerna A. kalla (29—39);	
B. hæria (39—41); C. drunkna	
(verb på -la, -ma, -na, -ra, -va;	
-ghla, -ghna, -ghra) (41—51);	
D. spā (s, 51)	
2. Fsv. 2:a konjugationen	» 51—58
Gr. 1. I fsv. vokalväxling æ—ä.	
» 2. I fsv. » ŷ—ü.	
» 3. I fsv. ingen vokalväxling.	
3. Fsv. 3:e konjugationen	» 59—83
Gr. I. Fsv. typerna rōra, hærþa,	
dōva, tælghia, gōia (59—65).	
Gr. II. Fsv. typerna gōma, lēþa,	
vænda, kæmba, dēla, kænna,	
þrængia (65—72).	
Gr. III. Fsv. typerna knŷta, slæppa,	
hwæssa, forgylla, mæla,	
begynna, læna, stækkia:	
a) brækia, b) rykkia, c)	
mærkia, d) thænkia (72—83).	
4. Fsv. 4:e konjugationen	» 83—91
III. Preterito-presentiaverb	» 91—98

B)	Passivum och deponens	s.	99—117
	Passivum	»	99—103
	starka verb (99—100), svaga verb (100—103).		
	Deponens	»	104—117
	starka deponens (104—106), svaga deponens (106—117).		
B.	Verbböjningen i övrigt	»	117—150
A)	Aktivum	»	118—129
	Infinitiv (118), Presens indikativ (118—122), Präteritum (122), Konjunktiv (123), Imperativ (123—128), Particip (128—129).		
	B) Passivum och deponens	»	129—150
	Infinitiv (130—132), Presens (132—144), Präteritum (144—147), Imperativ (147), Supinum (148—150).		
	Ordförteckning	»	151—161
	Geografiska förkortningar	»	162
	Otryckta källor	»	163
	Citerade arbeten	»	163—164

FÖRORD.

Det i föreliggande arbete använda dialektmaterialet från Överkalix är helt och hållet hopbragt av mig under upprepade forskningsresor till socknen under åren 1919—37. I och för en sista kontrollering av en del verbformer har jag denna sommar (1948) vistast några veckor i socknen. Under den tiden har jag bl. a. lagt märke till att moderniserings-tendenserna inom dialekten ökat under de sistförflutna tio åren samt att riksspråket vinner terräng på dialektens bekostnad. Det har visat sig bli allt svårare att i socknens centrala delar finna meddelare som äro fullt säkra i gammalt »rejält groft överkalixmål», som termen lyder däruppe. För att få kontrolleringen så tillförlitlig som möjligt har jag givetvis alltid inhämtat uppgifter från flera meddelare.

Av brist på penningmedel har tryckningen av mitt arbete fått anstå i flera år. Utgivandet av detsamma nu har möjliggjorts genom anslag ur Humanistiska fonden. Till denna fonds Nämnd ber jag därför få framföra mitt värdsamma tack.

Äppelviken, aug. 1948.

Carin Pihl.

Verben i överkalixmålet.

Verbböjningen.

Verbens uppställning.

Vid behandlingen av verben har nedanstående plan följts: Enär det syntts mig vara av stort intresse att utreda, hur verbbeståndet i ökm. under 1920—30-talen förhåller sig till fornspråkens verb, har jag utgått från fsv., event. fisl. och använt den sedvanliga uppställningen:

A. Tema. I. Starka verb: a) avljudsserierna I—VI.
b) de reduplicerande verben.

II. Svaga verb: 1:a—4:e konjugationerna.

III. Prät.-präsentia.

B. Ändelser. I. Aktivum: a) infinitv.
b) pres. ind.
c) prät. ind.
d) konj.
e) imp.
f) particip.

II. Mediopassiv.

Inom varje konjugation:

1) först upptas de fsv. (ev. fisl.) verb som fortfarande höra dit;

2) de av fornspr:s verb, som, från annan primär böjning, i ökm. helt övergått till ifrågavarande konjugation, upptas i allmänhet där, men de ha i regel även medtagits under den primära konjugationen såsom avvikelser från denna.

T. ex. *arbáid* 'arbeta' ss. 30, 73; ökm. *spa*, *spád spat*, fsv. *spā* 1:a, men y.fsv. ofta *-dde*, *-dder*, påpekas under 1:a och hänvisas till 3:e sv., där det uppföres;

3) de av fornspr:s verb som redan i fsv. hade konjugationsväxling. Gäller det t. ex. växling mellan 1:a och 3:e sv. konj., påpekas de som en särskild grupp under 1:a, ifall denna konj. är deras primära böjning, men uppföras under 3:e, ifall de i ökm. böjas helt l. mest efter 3:e. Böjas de i ökm. efter 1:a, men fsv.:s primära böjning var 3:e, upptas de som avvikelser från 3:e (t. ex. *téir*, *-a*, *-a*, fsv. *tāra* 3:e o. 1:a). Har fsv. böjning efter 1:a, ökm. efter 1:a och 3:e, upptas ifrågasvarande verb under 1:a konj. och 3:e sättes i not;

4) i fsv. l. fisl. icke belagda verb, som i ökm. (och event. flera dialekter) höra hit.

I 3:e sv. konj. tas de avvikande verben under sina resp. grupper. Gruppindelningen är densamma som den i Noreen Aschw. Gr. § 550.

A. Tema.

A) Aktivum.

I. Starka verb.¹

a) Avljudande verb.

*Klass I.*²

Hithörande verbs stamvokal är i inf. *a₂*, prät. *a₂* ~ *a₁*, sup. *i* (i några fall ersättningsförlängt till *i*, *i*). Imp. pl. har oftast *i*.

¹) Som redan påpekats uppföras de starka verben på hävdvunnet sätt i a) avljudande, med 6 klasser, b) fordom reduplicerande. Inom var avljudsklass upptas först de av fornspråkets verb, som i ökm. ännu i regel höra hit, därefter de verb som från äldre stark böjning helt l. delvis övergått till svag, slutligen sådana som från svag böjning helt l. delvis övergått till stark. — Enär pres. sg. och pl. hos de kortstaviga starka verben ofta ha olika stamvokalkvalitet, upptages pres. i schemat. Likaledes uppföres imp., eftersom dess sg. och 2:a pl. i regel ej ha samma stamvokal. — För översättningen hänvisas i var klass till Ökm. I.

²) Verbens betydelse se I 228 ff.

	inf.	prät.	sup.	pres.	imp.	
				sg.	pl.	
fsv. bita	<i>bǣt̄ð</i>	<i>bāt̄ð</i>	<i>bíðr</i>	<i>bǣt̄ð</i>	<i>bǣt̄ð</i>	<i>bíðin</i>
driva	<i>drǣv</i>	<i>drāv</i>	<i>drívi</i>	<i>drǣv</i>	<i>drǣv</i>	<i>drívin</i>
gnidha	<i>gnǣr</i>	<i>gnār</i>	<i>gníri</i>	<i>gnǣr</i>	<i>gnǣr</i>	<i>gnírin ~ gnǣran</i>
isl. grina	<i>gré̄m</i>	<i>grá̄n¹</i>	<i>grími¹</i>	<i>grǣm</i>	<i>grǣm</i>	<i>grínin ~ grǣnan</i>
fsv. grípa	<i>grǣþ²</i>	<i>grāþ</i>	<i>gríþr</i>	<i>grǣþ</i>	<i>grǣþ</i>	<i>gríþin ~ grǣþan</i>
klíva	<i>klǣv</i>	<i>klāv</i>	<i>klívi</i>	<i>klǣv</i>	<i>klǣv</i>	<i>klívin</i>
líðha	<i>lǣr</i>	<i>lār</i>	<i>líri</i>	<i>lǣr</i>	<i>lǣr</i>	<i>lírin</i>
ríðha	<i>rǣr</i>	<i>rār</i>	<i>ríri</i>	<i>rǣr</i>	<i>rǣr</i>	<i>rírin</i>
rísa	<i>rǣs³</i>	<i>rās</i>	<i>rísi</i>	<i>rǣs</i>	<i>rǣs</i>	<i>rísin</i>
ríttá	<i>rǣt̄ð⁴</i>	<i>rāt̄ð⁵</i>	<i>ríðr</i>	<i>rǣt̄ð</i>	<i>rǣt̄ð</i>	<i>ríðin</i>
ríva	<i>rǣv</i>	<i>rāv</i>	<i>rívi</i>	<i>rǣv</i>	<i>rǣv</i>	<i>rívin</i>
sígha	<i>sǣt̄⁶</i>	<i>sāt̄</i>	<i>sígr</i>	<i>sǣt̄</i>	<i>sǣt̄</i>	<i>sígrin ~ sǣran</i>
skína	<i>sfsǣm</i>	<i>sfsām</i>	<i>sfsím</i>	<i>sfsǣm</i>	<i>sfsǣm</i>	<i>sfsímín ~ sfsǣran</i>
skíta	<i>sfsǣt̄ð</i>	<i>sfsāt̄ð</i>	<i>sfsíðr</i>	<i>sfsǣt̄ð</i>	<i>sfsǣt̄ð</i>	<i>sfsíðin</i>
skríðha	<i>shré̄t̄</i>	<i>shrāt̄</i>	<i>shrí</i>	<i>shré̄t̄</i>	<i>shré̄t̄</i>	—
skríva	<i>shré̄v</i>	<i>shrāv</i>	<i>shrívi</i>	<i>shré̄v</i>	<i>shré̄v</i>	<i>shrívin</i>
slíta	<i>slǣt̄ð⁷</i>	<i>slāt̄ð⁷</i>	<i>slíðr</i>	<i>slǣt̄ð</i>	<i>slǣt̄ð</i>	<i>slíðin</i>
stígha ⁸	<i>stǣt̄</i>	<i>stāt̄</i>	<i>stíu</i>	<i>stǣt̄</i>	<i>stǣt̄</i>	<i>stígrin ~ stǣran</i>
			ä. <i>stígr</i>			
swíðha	<i>swǣr</i>	<i>swār</i>	<i>swíri</i>	<i>swǣr</i>	—	—
swíka	<i>swǣg</i>	<i>swāg</i>	<i>swígr</i>	<i>swǣg</i>	<i>swǣg</i>	<i>swígrin</i>
víka	<i>vǣg</i>	<i>vāg</i>	<i>vígr</i>	<i>vǣg</i>	<i>vǣg</i>	<i>vígrin</i>
vríðha	<i>wǣr</i>	<i>wār</i>	<i>wíri</i>	<i>wǣr</i>	<i>wǣr</i>	<i>wírin</i>

Ofullständigt är *blǣt̄*, fsv. *blíva*, av vilket blott inf., pres., imp. sg. *blǣt̄*, sup. *blívi* belagts. För prät. o. oftast sup. användas motsvarande former av *vél* 'varda': *vat̄*, *vóota* ~ *vóota*.

Verbet *bida*, som i fsv. böjdes dels starkt efter I kl., dels svagt efter 1:a och 3:e konj. (Aschw. Gr. §§ 526 a. 2;

1) Äv. efter 1:a konj. 2) Detta verb anv. sällan. Däremot är det på samma sätt böjda *bigrǣt̄ð* 'begripa' mera gängse. 3) Om *rǣs* i bet. 'väsnas, stoja' se I 230. Samma böjning som ovan. 4) Är samma ord som dalm. *rita*, *rajta* etc. 'resa upp o. d.' (Lev. Dalm. I 269), om vars ursprung se Kock, Sv. Ljh. I 136. 5) Äv. *rǣt̄ða*. 6) *sǣt̄ ihóp* 'sägna ihop' har belagts även med svag böjn., prät. *sǣt̄ð*, sup. *sǣt̄*. Gr. 7) Ngn gång *slǣt̄ða*, *slá̄t̄ða* (!) Mj. 8) Det tr. *stǣt̄* 'stiga, mäta med passare' (*stǣt̄* m.) har fått partiell svag böjning: prät. *stǣt̄ra*, sup. *stíu*. Jfr fsv. *stígha* i bet. 'bestiga'.

550), har i ökm. belagts blott med svag böjning efter 3:e konj.: *bǣr*, prät. *bǣrd*, sup. *bǣrt*, pres. *bǣr*, imp. *bǣr*, *bǣran*.

Mot fvn. *fisa* med stark böjn. efter I kl. har ökm. *fǣrs* svagt böjt efter 3:e konj. (prät. *fǣrst*, sup. *fǣrst*). Bevis för gammal stark böjning åtminstone i p. pt. är *erulf̄sūd*, p. pt. ntr., varom se I 90 A. 4.

Niga, i fsv. efter I kl. samt »sällan» efter 1:a och 3:e konj. (Aschw. Gr. § 526 A. 2, 3), böjs i ökm. endast efter 1:a konj., *baka*-typen: inf., prät., sup. *nīa* ~ *nīa*.

Smida, som i fsv. nästan alltid böjdes efter 3:e konj. (Aschw. Gr. § 526, A. 3), vilken böjning torde vara den primära (se J. Lundberg 131), och som i ökm. böjs enbart efter 3:e konj., uppföres under denna (s. 67).

På samma sätt som fsv. *strīdha* har böjning nästan alltid efter 3:e konj., men även efter I kl. (Aschw. Gr. § 526 med A. 3), böjs ökm. *strǣr(r)* efter såväl 3:e konj. (se s. 67) som I kl. (prät. *strǣr*, sup. *strīri*, pres. *strǣr(r)*, imp. sg. *strǣr*, pl. *strīrin* ~ *strǣran*). Däremot har *hīstrǣr* 'bestrida' belagts endast med stark böjn. (prät. *bīstrǣr*, sup. *bīstrīri*).

Fsv. *þrivas*, se under deponens.

Fsv. *vīta* saknar motsvarighet i ökm. Däremot finns *fōrvǣd* 'förevida, förebrå', ä. nsv. *fōrvīta*, fsv. *forvīta* (-vet, vitte), men böjt svagt efter 1:a konj.

Fvn. *hnīta* 'støde an imod noget' föreligger i *nēd* 'stöta l. halta litet' (spec. om djur: *hestn̄ bēra nēd*, *an hōlt ǣmt* 'hästen bara stöter lite, han haltar inte'), som övergått till 1:a konj. Märk även subst. *nēda* b. ntr. 'nett, häftigt påkommen värk, håll o. sting', äv. *stōyngnēd* 'styngnett', väl s. o. s. no. dial. *nīt* T 459, NLul. *næt* Nordl., *net* Nordstr., Vb. *net* Larsson 90, ehuru vokalförlängningen är påfallande. Jfr bit-typen I 81.

Övergång från primär svag böjning till stark: Verbet *kvida*, i fsv. och fvn. svagt böjt efter 3:e konj., har i ökm. övervägande stark böjning efter I kl: inf. *kwǣr*, prät. *kwǣr*, sup. *kwīri*, imp. pl. *kwīrin* ~ *kwǣran*. Dessutom *hǣr* belagts svagt sup. efter 1:a konj.: *kwǣra*.

spǣg 'spika' har dels stark böjning efter I kl.: *spǣg*, *spǣg*, *spīgi*, imp. pl. *spīgin*, dels, och oftare, svag böjning efter

1:a konj.: prät. o. sup. *spéřǵa*. För fsv. *spika* har Sdw. endast 1 belägg, *spikes*, men hans belägg *äro wthspikade* tyder ju på böjning efter 1:a konj.

Glida, som enl. Aschw. Gr. § 526, A. 5 finns belagt först från sen y.fsv. tid och blott i inf., vadan osäkerhet råder, huruvida det i fsv. hör till I kl., har i ökm. belagts med blandad svag böjning, med prät. efter 1:a konj. och sup. efter 3:e. Tema *gtǵē, gtǵēra, gtǵēt*.

Klass II.

Hithörande verb¹ uppföras nedan i tre grupper: 1) fsv. typen *niūta*, 2) fsv. typen *briūta*, *fliūgha*, 3) fsv. typen *sūpa*. Grupp 1 har i inf. *iu*², *iu*², grupperna 2 och 3 *eu*.³ Om utvecklingen av äldre *iu* → *ū* → *eu* efter *r*, *l* se I 283. Samma ögg kännetecknar förutom NKal. (Rg 97, 160), NLul. (A. Lundberg 201) även en avsevärd del av de ösv. dial.: de baltiska målen samt målen i n. och mell. Öb. (Hu.Ö.D. §§ 9.13, 15, 26). På detta område har alltså den öno. ögg *iū* → *ȳ* ej ägt rum. Jag uppför därför utgångsformer med *iū*, även där i fsv. redan förlitterärt skett ögg *iū* → *ȳ*. — Samtliga grupper ha i prät. *eu*³, sup. *u* (vid ersättningsförlängning *u*). Imp. pl. har *u* (vid ersättningsförlängning *u*) eller *u*.

Gr. 1. Fsv. typen *niūta*.

fsv.	inf.	prät.	sup.	pres.	imp.	
					sg.	pl.
<i>biūdha</i>	<i>bīu</i> ⁴	<i>bæu</i> ⁴	<i>bū(r)</i>	<i>bīu</i> ¹	<i>bīu</i>	<i>būrin ~ būran</i>
<i>giūta</i>	<i>gziūd</i>	<i>gæud</i>	<i>gūdi</i>	<i>gziūd</i>	<i>gziūd</i>	<i>gūdin</i>
<i>liūgha</i>	<i>liū</i>	<i>læu</i>	<i>līn,</i> <i>ä. lūri</i> ⁵	<i>liū</i>	<i>liū</i>	<i>liūn</i>
<i>liūta</i>	<i>liūd</i> ⁶	<i>læud</i> (~ <i>lād</i>) ⁷	<i>liūdi</i>	<i>liūd</i>	—	—
* <i>niūla</i>	<i>nīu</i> ⁴	<i>næu</i> ⁴	<i>nūri</i>	<i>nīu</i>	<i>nīu</i>	<i>nūrin ~ nīuban</i>
ä.nsv.						
<i>niūpa</i>	<i>nīu</i> ⁴	<i>næu</i> ⁴	<i>nūri</i>	<i>nīu</i>	<i>nīu</i>	<i>nūrin ~ nīuban</i>

1) För verbens översättning se I 283 ff. 2) ~ resp. *iu*, *iu*.
 3) ~ *eu*. 4) För hela gruppen gäller att difta *iu*, *eu* ha belagts både långa och korta. 5) ~ *lūri*. 6) 'vara tvungen att.' 7) Sällsynt variantform, i svagton uppkommen ur en äldre starktonig form '*lād*' (→ *læud*).

fsv.	inf.	prät.	sup.	pres.	imp.	
					sg.	pl.
fsv.						
niūsa	nīus	næus ¹	nūsi ²	nūs	nūs	nūsīn ~ nūsēn
niūta	nīūd	næūd	nūdi	nūd	nūd	nūdiīn ~ nūdiēn
siūdha	sīur ³	sæur	sūri	sūr	sūr	sūriīn ~ sīuren
skiūta	sjsiūd	sjæūd	sjūdi	sjsiūd	sjsiūd	sjūdiīn ~ sjsiūdiēn

Gr. 2.⁴ Fsv. typen (b)riūta-fliūgha.

fsv.	inf.	prät.	sup.	pres.	imp.	
					sg.	pl.
brīūta	bræūd	bræūd	brūdi	bræūd	bræūd	brūdiīn
fliūgha	ftæū	ftæū ⁵	ftūi	ftæū	ftæū	ftūiīn
fliūta	ftæūd	ftæūd ⁶	ftūdi	ftæūd	ftæūd	ftūdiīn ~ ftæūdiēn
friūsa	fræus	fræus	frūsi	fræus	fræus	frūsiīn
kliūva	ktæū	ktæū	ktūi ⁷	ktæū	ktæū	ktūiīn
kriūpa	kræūb	kræūb	krūbi	kræūb	kræūb	krūbiīn
riūka	ræūġ	ræūġ	rūgi	ræūġ	ræūġ	rūgiīn
striūka	stræūġ	stræūġ	strūgi	stræūġ	stræūġ	strūgiīn

Gr. 3.⁸ Fsv. typen sūpa.

fsv.	inf.	prät.	sup.	pres.	imp.	
					sg.	pl.
slūta	slæūd ⁹	slæūd ¹⁰	slūdi	slæūd	slæūd	slūdiīn
sūgha	sæū	sæū	sūi, sūi	sæū	sæū	sūiīn ~ sūiēn
sūpa	sæūb	sæūb	sūbi ¹¹	sæūb	sæūb	sūbiīn

I ökm. icke belagda: būgha 'böja', drēpa, dūka 'dyka', lūka 'stänga', riūdha, riūsa, riūva, skiūva, smiūgha. Målets *dæūġ*¹² 'dyka' utgår ur äldre i-form. Däremot har NKal. i *dōuk* en direkt motsvarighet till fsv. *dūka*, se Rg 160. Mest påfallande är att smyga saknas.¹³ (Det ersättes av *nīut*,

1) Äv. *nīusa*, *næust*. 2) Äv. *nīusa*, *muust*, *næust*. 3) Målet har även ett efter 1:a sv. konj. böjt *sīur* 'rengöra käril med tvaga l. dyl., som åstadkommer ett susande ljud'. 4) För verbens översättning se I 286 f. Ögg iū > ū efter r, k, se ib. 5) Ngn gång *ftæūa*. 6) Äv. *ftæūda*. 7) Ngn gång *ktūi*. 8) För verbens översättning se I 240 ff. 9) 'sluta = upphöra'. *áslæūd* 'avsluta' har prät. -a, sup. *áslūdi*. Av *besluta* har belagts inf. *bislæūd*, prät. *bislæūd*. 10) Äv. *slæūda*. 11) P. pt. *sūbiīn* anv. som adj. i betydelsen 'full, berusad'. 12) Svagt böjt efter 1:a konj. 13) Målets *smīg* (I 286 A. 5) är mycket ungt rspr.-lån, böjt efter 1:a konj.

se ovan s. 5.) Ej heller i NKal. synes det förekomma, se Rg 160;

Även fsv. *riūta* torde numera saknas i målet. Verbet *rēuđ* 'råma, böla (om kor)' återgår på 'rauta (se I 274 med not 15). Temat pränt. *rēuđa* ~ *rēuđ*, sup. *rēuđa* ~ *rūđi* tyder antingen på en sammanblandning med ett förr befintligt starkt böjt *rēuđ* < *riūta* eller på analogisk påverkan av *briūta* m. fl.;

Av fsv. *kiūsa* finns kvar endast det nu som adj. använda p. pt. *hūsın*, n. *hūsıđ*, om vars betydelse se I 110. Jfr även Tydén 139.

Svag böjning efter 1:a konj. ha antagit: *fiuđ*, fsv. *fiūka* (I 283); *fsıuđ*, fsv. *fiūta*. Denna form på *fs-* är knappast genuin i målet (se I 285 n. 6), medan däremot *tiuđ* 'gnälla o. tiggga om ngt' (anv. om barn) representerar den ljudlagsenliga motsvarigheten till fsv:s form; *trēuđ*, fsv. *prīta*, som dock även uppvisar starkt sup. *trūđi*; *lēuđ*, fsv. *lūta*. Av detta verb finns starkt p. pt. bevarat i adj. *lūđın* 'hågad, villig', *óqlūđın* 'ohågad, ovillig'. Se Tydén 140, Bucht, äldre *ū* och *ō* 140.¹

Till klass II ha anslutit sig partiellt: *šfrēu* 'skruva', sv. pränt. *šfrēue*, st. sup. *šfrū* och imp. pl. *šfrūın*; på samma sätt *hēuđ* 'kuta, springa'², pränt. *hēuđa*, sup. *hūđi* och imp. pl. *hūđın*; *stēuđ* 'stupa', som böjs svagt efter 1:a konj. men även har starkt sup. *stūbi* (anv. endast om djur som skjutas). *spēuđ* 'sputa, spruta' itr., 'förargad gå och driva omkring, rusa (på' ngn' *ōđa nēu*), 'störta sig (över ngn)' är fsv. *sputa* (-adhe). I betydelsen 'spruta (om vatten, blod o. d.)' böjs det efter *kalla*-konj., men har även belagts med starkt sup. *spūđi*; i övriga betydelser har jag antecknat starkt pränt. *spēuđ*, sv. sup. *spēuđa*.

¹) I Ökm. I 110 n. 3 har ifrågavarande adj. uppförts under *liūta*, vars p. pt. ävenledes borde heta *liūđın*. Denna not bör utgå, enär av Tydéns och Buchts rika materialsamlingar klart framgår ordets sammanhang med *lūta*. ²) 'galoppera (om häst)'; *hápkeuđ* har samma böjning, dessutom sup. på -*a*.

Klass III.

I vida högre grad än som varit fallet i de två föregående starka verbalklasserna ha de i fsv. till kl. III hörande verben övergått till svagböjning. På denna punkt förhåller sig målet i NKal. betydligt mer konservativt (jfr Rg 161). Bäst bevarad är i ökm. *spinna*-typen. Av *swälla*-typen finns starkböjning kvar endast hos tre verb (*smälla*, *svälla*, *svälta*), medan av *hiälpa*-, *bryggia*- och *siunka*-grupperna endast svagböjningar belagts. Verben uppställas nedan i den ovan angivna ordningen.

Gr. 1. Fsv. *spinna*-typen.¹

Starkböjning.

a) Temavokaler inf. *i*, prät. *a*, sup. *o* ~ *a*.²

	fsv.	inf.	prät.	sup.	pres.	imp.	
						sg.	pl.
brinna		<i>brin</i>	<i>bran</i>	<i>bróna</i>	<i>brin</i>	<i>brin</i> ;	<i>brónan</i> ~ <i>brinan</i>
finna		<i>fin</i>	<i>fan</i>	<i>fóna</i>	<i>fin</i>	<i>fin</i> ;	<i>fónan</i>
forswinna		<i>fošwin</i>	<i>fošwán</i>	<i>fošwóna</i>	<i>fošwin</i>	<i>fošwin</i> ;	<i>fošwónan</i> ~ <i>fošwinan</i>
rinna		<i>rin</i>	<i>ran</i>	<i>róna</i>	<i>rin</i>	<i>rin</i> ;	<i>rónan</i> ~ <i>rinan</i>
spinna		<i>spín</i>	<i>span</i>	<i>spóna</i>	<i>spin</i>	<i>spin</i> ;	<i>spónan</i> ~ <i>spinan</i>
vinna		<i>vin</i>	<i>van</i>	<i>vóna</i>	<i>vin</i>	<i>vin</i> ;	<i>vónan</i> ~ <i>vinan</i>
drikka		<i>drih</i> ³	<i>drah</i>	<i>dróka</i>	<i>drih</i>	<i>drih</i>	<i>drókan</i> ⁴
ä. nsv.							
spricka		<i>sprih</i>	<i>sprah</i>	<i>spróka</i>	<i>sprih</i>	<i>sprih</i>	<i>sprókan</i> ~ <i>sprihen</i>
sticka		<i>stih</i> ⁵	<i>stah</i>	<i>stóka</i>	<i>stih</i>	<i>stih</i>	<i>stókan</i> ~ <i>stihen</i>

¹) För översättningen av verben se I 147 f., 144, 150, 136. ²) Se I 169 f., 164. ³) ä. *drihs*. ⁴) ä. *dróksan*. ⁵) Betyder även 'stinga, bita (om orm)'. Jfr I 144. Med detta starka verb *sticka* har det urspr. svaga verbet *sticka* (strumpor o. d.) delvis sammansmält. T. ex. p. pt. *stóke-mísa* 'stickad yllemössa', *stóka-strómpen* 'stickade strumpor', *hámstihja úlvánta* 'heimstickade ullvantar'.

b) Temavokaler inf. æ , $e \sim a$, prät. a , æ , sup. o , $\text{æ} \sim o$.

inf.	prät.	sup.	pres.	imp.	
				sg.	pl.

fsv. binda	<i>bæ̃nd</i>	<i>bæ̃nd</i> ¹	<i>bæ̃nda</i>	<i>bæ̃nd</i>	<i>bæ̃nd</i>	<i>bæ̃ndan</i> ~ <i>bæ̃nden</i>
isl. spretta	<i>spræ̃nt</i>	<i>sprant</i> ²	<i>sprónta</i> ²	<i>spræ̃nt</i>	<i>spræ̃nt</i>	<i>spræ̃ntan</i>
fsv. slippa	<i>slép</i> ~ <i>á</i> ³	<i>slap</i>	<i>slópa</i>	<i>slep</i>	<i>slep</i>	<i>slópan</i>

(slæppa)

Anm. Anslutning till **binda** företer *lé̃nd* 'linda', som förutom sin vanliga böjning efter 1:a konj. även, fast sällan, har prät. *læ̃nd*, sup. *læ̃nda*.

Svagböjning.

Enbart svag böjning, efter 1:a konj., har belagts hos: *bríst* 'brista', *klíng* 'klinga'⁴, *slé̃ng*⁵ 'slinka, halta mkt', *slánt*⁶ 'slinta', *tvæ̃ng* 'tvinga', *væ̃nd* 'vinda'.

Redan i fsv. ha både klinga och tvinga även svagböjning efter 1:a konj., tvinga dessutom efter 3:e. Aschw. Gr. § 530 A. 5, 6.

Icke belagda: fsv. **rinda** 'stöta', ersätts av *stó̃b*; **springa**, ersätts av *sprí̃* 'springa sönder', *hæ̃ud*, *læ̃ud* 'löpa'; **stinga**, ersätts av *stí̃*; **slinta**, ersätts av *slánt* 'slänta' och *glé̃nt* ~ *á*-. Detta verb *glé̃nt* 'slinta, glida, slå fel, misslyckas' finns i ökm. nu blott svagböjt efter 1:a konj. Att ett starkt glinta l. glänta förr funnits i Kalixälvens bygder bevisas av den i NKal. ännu kvarlevande isolerade prät.-formen *glant* 'lyckades inte' (Rg 172).

¹) äv. *bæ̃nda*. ²) äv. *spræ̃nta*. ³) Målets inf.-vokal förutsätter fsv:s -æ- (slæppa). ⁴) Prät. o. sup. även *klé̃ngga*. Ordet är ungt rspr.-lån. ⁵) Y.fsv. har prät. slank. Se Sdw, Noreen Aschw. Gr. § 530 A. 7. ⁶) I 136.

Gr. 2. Fsv. swälla-typen.¹

Starkböjning.

Temavokaler: *a ~ e, a, o*.

fsv.	inf.	prät.	sup.	pres.	sg.	imp.	pl.
smälla	<i>smál</i>	<i>smal</i>	<i>smóla</i>	<i>smal</i>	<i>smal</i>	<i>smálan</i>	
swälla	<i>swál</i>	<i>swal</i>	<i>swóla</i>	<i>swal</i>	<i>swal</i>	<i>swólan</i> ~ <i>swálan</i>	
swelta	<i>swál(λ)t</i>	<i>swal(λ)t</i>	<i>swól(λ)ta</i>	<i>swal(λ)t</i>	<i>swal(λ)t</i>	<i>swól(λ)tan</i> ~ <i>swál(λ)tan</i>	

Svagböjning.

smélλt 'smälta' efter 1:a och 3:e konj. (prät. *smélλt*, sup. *smelλt*);

*swólr*² 'svälja' efter 3:e konj. (prät. *swód*, sup. *swot*);

*wárv*³ (fsv. *hwærva*) 'virvla' efter 1:a konj. (prät., sup. *wérva*);

förvérv 'förvärva' efter 1:a konj. (prät., sup. *förvárva*) och 3:e konj. (prät., sup. *förvéraft*);

vérp 'värpa' efter 3:e konj. (prät. *véript*, sup. *verpt*).⁴

Med böjning enbart efter 1:a konj.: *snát* 'snärta, snudda', mot fvn. *snerta*, *snart*, *snortinn*; ä.nsv. *snärta*, pres. -er; *sprét* 'sprätta (med fingrarna), knäppa (t. ex. med fingrarna på fiolsträngar)' mot fvn. *spretta*, *spratt*, *sprottin*; ä.nsv. *sprätta*, pres. -er.

Ann. Det op. v. *bél* ~ *bál* 'gå dåligt, misslyckas' torde vara samma ord som isl. *bella* (prät. *ball*) 'skade, wurde en (e-m) til Skade' (Frz) men böjs i målet svagt efter 1:a konj. Se vidare I 134 n. 12.

Icke belagda: fsv. *gælla*, ersätts av *róðb*, *skráðg* m. fl.; *skælla* 'klappa'. *vælla* itr. 'sjuda'.

¹) För verbens översättning se I 134 f. ²) Se I 138, 124. ³) Det tr. v. *wárv* 'ringa (eu björn)' böjs efter 3:e konj. (prät. *wérváð*, sup. *wérváð*). ⁴) I fsv. endast prät. sg. *varp* belagt; från ä.nsv. tid fullst. st. böjning belagd: *värpa*, *varp*, *vurpit* Dahlg. Gloss. Av dylik böjning inga spår kvar i ökm.

Gr. 3. Fsv. *hiælpa*-typen.

Endast svagböjningar belagda.

bæri ~ *-ä* 'bärga' efter 3:e konj. (prät. *bárd*, *bérgd*, sup. *bert*, *barð*); *siðlþ* ~ *-ú*¹ 'hjälpa' efter 3:e (prät. *siðlþt*, sup. *siðlþt*) och 1:a konj.;

sfsálv 'skälva' efter 1:a konj. (prät., sup. *sfsálva*);

spján 'spjärna' efter 3:e konj. (prät. *spjánd*, *spjánd*, sup. *spjánt*);

*stólþ*¹ 'stälpa, stupa, falla omkull' i allm. efter 1:a konj.

Dock har även ett sup. *stólþt* efter 3:e konj. iakttagits.²

Ann. Fsv. *giælda* saknas; det ersätts av *bitáka*.

Gr. 4. Fsv. *bryggia*-typen.

Endast svagböjningar belagda.

*brig*³ 'brygga' efter 3:e konj. (prät. *brígd*, *brígt*, sup. *brígt*).

Redan i y.fsv. förekommer svag böjning efter 3:e konj.

frómp (~ *ó*) 'krympa' itr., efter 1:a⁴ och 3:e konj.⁵ (prät. *frómt*, sup. *frómt*). Det transitiva krympa böjs efter

3:e konj., dock har — även hos samma meddelare — belagts altern. sup. efter 1:a konj.

trísh 'tröska', efter 1:a konj. I y.fsv. går *thrysk(i)a* altern. efter 1:a konj.

Gr. 5. Fsv. *siunka*-typen.

Belagda äro *s(ð)óögg* 'sjunga', *s(ð)óöyk*⁶ 'sjunka', *slóögg* 'slunga'. Samtliga ha prät. *-a*, sup. *-a*. Därmed är dock ej avgjort, att de ha endast svagböjning efter 1:a konj. I flera andra norrl. och ösv. dial. ha *sjunga*, *sjunka* helt l. delvis stark böjning:

N.Kal. *sóuy sák sùka*; *sóuyk sæk sækka* (Rg 161).

Rån. *souy -a -a*; *souyk søyk søyka* (N. Moosberg tpl 1906).

N.Lul. *saáy sæy sævi*; *saáyk sæyk sæyki* (Nordlinder Ordl. 1891).

¹) Se I 194 A. 1. ²) Även det tr. *stólþ* 'stälpa, kasta omkull, kavla (ner l. upp strumpor, ärmor o. d.)' har prät. *-a*, sup. *-a* ~ *-t*. I km. böjs detta *stólþ* med prät. o. sup. *-ft* (Rg 166), medan verbet i ösv. dial. har böjning efter bägge konjugationerna (se VII). Ökm. *stólþ* *sá* 'gå o. lägga sig ovanpå om dagen' belagt enbart efter 1:a konj. ³) ä. *bríðz*. ⁴) Så på Gr. ⁵) T. ex. på Hä. ⁶) Ibland *sáygð*.

Mu. sònge sang sänge; sònke sank sünke (Ordb.).
 Gkb. *šundžr* (st. pt.) *šunīšr* (st. pt.) (Hagfors s. 101).

Btr. däremot har båda verben svagt böjda efter 1:a konj. (Ordb.). Ökm:s pt. *šóqyga*, *šóqyka* skulle kunna vara starka p. pt. med *š-* analogice överfört från inf. såsom t. ex. i Gkb. och även i N.Kal. Redan i y.fsv. finns ju, fast sällan, p. pt. **siungin**, **siunkin** (Aschw. Gr. § 534, 3) med inf:s **iu**. Emellertid är för ökm:s vidkommande redan *š-* i inf. påfallande, ty **s + äldre iu** ger i målet ljudlagsenligt *šiu*, t. ex. *šūr* 'sjuda', *šiu* 'sju', *šiuḡ* a. 'sjuk', m. fl. Frågan torde tills vidare få stå öppen.

Ann. Fsv. **stiunka** saknar motsvarighet i ökm. I betydelsen 'lukta illa' ersätts det av *stānk* 'stanka', bildat på *stānj* m. 'stank' (I 119), i betydelsen 'stänka' av *stānjš*, båda svagt böjda efter 1:a konj.

Verbet **varda**.

Ökm:s temaformer äro: *vél* *vaj* *vóqta*, vilka utvecklats ur resp. **vardha**, **vart**, ***vurtit**. Sistnämnda form förutsättes även av t. ex. NKal *vòuṭa* (Rg 172), NLul. *vāṭa* (ALg. 213), Dfs *vote* (F. s. 57); Dalm. olika former ← **wurtit** (Levander Dalm. II 242). Redan i ä.nsv. talspråk finns **wurdti** 'blivit' Columbus (se Hq Stud. i 1600-t:s sv. 93).

Klass IV.

a) Fsv. **bæra**, **skæra**, **stiäla**.

Temavokaler: inf. *a* ~ *e*, *i* (< *iæ*), prät. *e*, sup. *u*.

inf.	prät.	sup.	pres.		imp.	
			sg.	pl.	sg.	pl.
<i>bæra</i> ~ - <i>ě</i> -	<i>ber</i>	<i>būri</i>	<i>bæ̃r</i> , <i>bar</i> ¹	<i>bæra</i> ~ - <i>ě</i>	<i>bæ̃r</i>	<i>būrin</i>
<i>šjåra</i> ~ - <i>ě</i> -	<i>šjer</i> ²	<i>šjūri</i>	<i>šjær</i>	<i>šjåra</i> ~ - <i>ě</i>	<i>šjær</i>	<i>šjūrin</i>
<i>stīka</i> ³	<i>stēk</i>	<i>stūki</i>	<i>stīk</i> ⁴	<i>stīka</i> ³	<i>stīk</i> ⁴	<i>stūkin</i>

¹) I regel obetonad sidoför. ²) Obet. *šjær*. ³) Om stamvokalen se I 191. ⁴) Om *ī* se I 189.

b) Fsv. *sima*.

sáma ~ -*é* *se_m* *sími* *se_m* *sáma* ~ -*é* *se_m* *símin*
 ~ *sámađ*¹ (~ *séma*)

Ann. Fsv. *nima* saknas², *forinima* finns blott som ungt rspr.-lån, *fo_ním*, svagt böjt efter 1:a konj.

c) Fsv. *koma* ~ *kuma*, *sova*.

inf.	prät.	sup.	pres.		imp.	
			sg.	pl.	sg.	pl.
<i>kóma</i> ³	<i>kom₄</i>	<i>kími</i>	<i>kom₄</i>	<i>kóma</i>	<i>kom₄</i>	<i>kímin</i>
<i>sóa</i>	<i>sav</i> ~ <i>sávađ</i> ⁵	<i>sívi</i>	<i>sav</i>	<i>sóa</i>	<i>sav</i>	<i>sívin</i>

d) Fsv. *trodha* ~ *trudha*, *knodha*.

inf.	prät.	sup.	pres.		imp.	
			sg.	pl.	sg.	pl.
<i>tróra</i> ⁶	<i>tráđ</i> ~ - <i>ó</i> ~ <i>tróra</i>	<i>trot</i> ~ - <i>đ</i> ~ <i>tróra</i>	<i>trar</i>	<i>tróra</i>	<i>trar</i>	<i>trúrin</i> ~ <i>tróran</i>
<i>knóra</i> ⁷	<i>knáđ</i> ~ <i>knáđ</i> ⁸ ~ - <i>ó</i>	<i>knot</i> ~ - <i>đ</i>	<i>knar</i> ⁹	<i>knóra</i>	<i>knóra</i>	<i>knóran</i>

Bland verben av denna klass ha bära, skära, stjäla det mest regelbundna temat, med prät:s *e* ljudlagsenligt < fsv. *ä* (se I 51, 53), sup:s *u* < fsv. *ü*. Samma regelbundenhet råder i NKal. beträffande just dessa tre verbs temavokaler i prät. och sup. (Rg 161).

Starkböjningen hos *simma* företer i prät. överensstämmelse med de tre föregående, medan sup. *sími* < fsv. *sumit* har samma tilljämning *u + i* > *i + i* som *hími* 'kommit', *sívi* 'sovit'. Beträffande dessa två verb visar NKal. samma avvikelse i sup., med tilljämning *kími* ~ *kími*, *sívi* (Rg 162). Verbet *sáma* har dessutom blandad svag böjning med prät. efter 3:e och sup. efter 1:a konj. Här kan påpekas, att i Dfs har verbet, förutom starkt prät. sg., fullständigt svagt tema efter 1:a konj. (F. s. 54). En parallell till prät.-formen *sámađ* är *sávađ*, som har motsvarighet i NKal. *sávd* vid sidan av

¹) < **simde*. ²) Jfr adj. *næmb* 'begåvad, kvicktänkt, s. har lätt att lära'. ³) Med samma böjning *förakóma* 'förekomma'. ⁴) ~ -*m*. ⁵) < **sövde*. ⁶) I 109. ⁷) *knóra* böjs även efter 1:a sv.: inf. prät. sup. *knóra*. ⁸) Sällsynt. ⁹) Blott belagt efter subj. *an* 'man'; samma meddelare hade pres. *ju knóra*!

starkt *sov* (Rg 162), Dfs *sévd* jämte starkt *sov* (F. s. 55). NLul. däremot har endast starkböjning (*sôva, sóo, sûvi*, enl. A.Lg. 204).

Både *trôra* och *hnôra* ha blott svagböjningar, dels efter 1:a konj. (*baka*-typen), dels efter 3:e konj. Redan fsv. *trodha* har »öfter» prät. *trodde* ~ *trudde* (Noreen Aschw Gr. § 536, A. 3), varur målets *tråd* regelbundet utvecklats. På samma sätt förutsätter *hnåd* ett **knodde* ~ **knudde*. Om vokalförlängningen frfr dd se I 176, 178. I den ovanliga prät.-formen *hnåd* torde -d bero på influens från inf:s -r- (< dh). För supinformerna *trot*, *hnot* jfr sup. av verb tillhörande fsv. typen *iēpa* (s. 66). Ett minne av tidigare stark böjning är imp. pl *trúrin*, bildad på ett starkt sup. **trúri*, fsv. *trudhit*. (Om imp. pl. hos st. v. se vidare s. 125).

Klass V.

a) Fsv. *dræpa*, *kræka*, *læka* (isl. *læka*), *læsa*, (v)*ræka*.

inf.	prät.	sup.	pres.		imp.	
			sg.	pl.	sg.	pl.
<i>drēba</i> ^{1 2}	<i>drēb</i>	<i>drībi</i>	<i>dræþ</i>	<i>drēba</i>	<i>dræþ</i>	<i>drībin</i>
<i>hrēga</i> ³	<i>hrēg</i>	<i>hrīgi</i>	<i>hræg</i>	<i>hrēga</i>	<i>hræg</i>	<i>hrīgin</i>
<i>lēga</i> ³	<i>lēg</i> ⁴	<i>lēgi</i>	<i>læg</i>	<i>lēga</i>	<i>læg</i>	<i>lēga(n)</i>
<i>læsa</i> ³	<i>læs</i> ⁵	<i>læsi</i>	<i>læ:s</i>	<i>læsa</i>	<i>læ:s</i>	<i>læsin</i>
<i>rēga</i> ^{3 6}	<i>rēg</i>	<i>rīgi</i>	<i>ræg</i>	<i>rēga</i>	<i>ræg</i>	<i>rīgin</i>

Av verbet **kräka* finns i fsv. ej belagd böjning som anger temat, från ä.nsv. finns (Dahlgr. Gl.) blott pres. sg. *kräker*, pl. *kräka*, men ordet är i sv., ösv., no. dial. vanligt som starkt verb, kl. V (Rz 359, VII 500, T. 320, Hq.).

Läcka, i fsv. belagt blott i pres. sg. *läcker*, i isl. starkt efter kl. V, finns på öno. dialektområde med samma starkböjning (helt l. delvis) i åtminstone åtskilliga norrl. och ösv. dial. NKal. *läka, låkt, læk* (Rg 171), NLul. *læka, lækt, låkt* ~ *læk* (A.Lg 208), Dfs *læka, læk* ~ *lækt, læk* ~ *lækt* (F. 55), Mu.

¹) I 72. ²) Brukas, förutom i bet. 'döda (människor, björn), slakta (nu oftare *slågt*)', spec. i bet. 'döda smådjur (löss, flugor, mygg o. d.)'. Refl. även i bet. 'förolyckas, ta död på sig'. ³) I 73. ⁴) Ngn gång *lēgæð*. ⁵) Sällan *læst*. ⁶) Märk betyd. 'gå upp (om älv på våren)': *æn ha rīgi*.

läka, lak, lēke (Ordb.), m. Öb. *læk lak lafsi*, Nyl. *laka lak lakr* (Wessman 496). Flera belägg se Rz 387 b. Verbets tema i ÖKal., Mu., m. Öb., Nyl. samt de starka supinformererna i NKal., NLul., Dfs förutsätta ett ***läka, lak, lækit**.

Märk i detta sammanhang det till ökm. *lēga* hörande sv. m. *hœuslēgan* 'husläckan, dropp från hustaket', *káfalēga* 'kaffetår'; jfr, med annan bet., isl. *leki* m.

Vräka. Förutom det starkt böjda *rēga*, itr. och tr., har målet det efter *bāga*-typen böjda, troligen sent ur rspr. inlånade *vrēga*, tr. i bet. 'vräka ut ngn', itr. i *kóma vrēganđ* (om stora folkhopar: *a kom vrēganđ mǫgri folkka*) samt i bet. 'vräka (om vågor i blåst': *nođ vrēga na o blæs*). Se I 73 n. 13.

b) Fsv. **mæta, æta**.

Ökm. *mēða, ēða*.

Hos verbet *mēða* finnas inga spår av starkböjning. Det flekteras genomgående svagt efter 1:a konj. (baka-typen), alltså inf. prät. sup. *mēða*.

ēða har starkböjning i nära anslutning till fsv:s. Tema: *ēða að iði*; pres. sg. *ǣ* (~ *ēða*), pl. *ēða*; imp. sg. *ǣ*, pl. *ǣm*. Om vokalkvaliteten i pres. o. imp. sg. *ǣ* se I 189. Svagt, efter 1:a konj. (baka-typen), däremot böjs den brutna sidiformen *jáða*, nu föråldrad. Se vidare I 192.

Anm. Om tilljämningen $\text{æ} + i > i + i$ i sup:a av a) och b) gruppernas starkt böjda verb se I 75.

c) Fsv. **gīta, gīva**.

Gīta är praktiskt taget utdött i målet. Såsom citat av föråldrat språk har jag hört *ji-gzíd æmt* 'jag gitter inte, vill inte, bryr mig inte om (att göra det)', *ji-gáđ æmt gzéra ne* 'jag ville inte göra det'.¹ I prät. *gađ* måste *a* gå tillbaka på äldre *ā*, och sannolikast är att a-kvaliteten härrör från prät. pl. (fsv. *gāto*), vare sig *gađ* är den gamla pluralformen eller blott fått sitt slutna *a* därifrån.

I bruk ännu är däremot *fođzída* 'förgäta', svagt böjt efter 1:a konj. (baka-typen).

¹) En gammal gubbe Gers (soldatnamn), som hade för vana att säga *ji gađ æmt*, fick av sockenborna öknamnet *gzésgáđn* b. m.

Giva. Tema: *ǵzǵ* ~ *ǵzǵ* (ob. *ǵzǵ*), *ge* (ob. *gæ*), *ǵzi* ~ *ǵzi* (ofta ob.); pres. sg. *ǵzi*, pl. *ǵzǵ* ~ *ǵzǵ* (ob. *ǵzǵ*); imp. sg. *ǵzi*, pl. *ǵzian*.

Inf:s form utgår ur ett brutet **giafa* (fvn. *giafa*). Se I 193 och jfr samma förhållande beträffande NKal. inf. *ǵzǵ* (Rg 161, 82). Prät. *ge* regelbundet ur fsv. *gaf* (I 53). Sup. *ǵzi*, ursprungligen svagt. form för **ǵzǵi*, sedan använt även i starkton och då ofta förlängt till *ǵzi*, kan liksom p. pt. *ǵzǵi* utgå ur såväl *i*- som *æ*-former (Se I 89 A. 2).

d) Fsv. *sītia*, *bīpia*.

inf.	prät.	sup.	pres.		imp.	
			sg.	pl.	sg.	pl.
<i>sīdi</i> ¹	<i>sađ, sađ, sađ</i>	<i>sīdi</i>	<i>sīđ</i>	<i>sīdi</i>	<i>sīđ</i>	<i>sīdin</i>
<i>bī</i> ²	<i>bē</i> ³	<i>bī</i> ⁴	<i>bī</i>	<i>bī</i>	<i>bī</i>	<i>bīan</i>

Om utvecklingen av äldre *sītia* till *sīdi* se I 92. Prät. sg. borde regelb. ha hetat *sađ*, vilket användes i sg. o. pl., ehuru ej så ofta som de andra formerna. Såväl *sađ* som *sađ* förutsätta äldre *ā*, väl från den forna pluralformen (fsv. *sāto*). Sup. *sīdi* regelb. ur fsv. *sītit*. — Ersättningsförlängningen av vok. *i* inf. *bī*, sup. *bī* har behandlats I 93 A. 3, 89 A. 1. Samma förlängning har skett i de övriga *bī*-formerna. Den har inträffat före öggn *i* > *æ* i *frīdher*-typen (I 83), vilket förklarar *i* i pres. o. imp. sg. *bī*.

e) Fsv. *liggia*, *þiggia*.

Ökm. *lig*, *tīǵz*.

Av dessa båda verb har blott *ligga* starkböjning. Inf. *lig*, prät. *la*, sup. *lǵa*⁵; pres. sg. *liǵ*, pl. *lig*; imp. sg. *liǵ*, pl. *lēan* ~ *līgan*.

tīǵz har svagböjning efter 3:e konj. (prät. *tīǵđ*, sup. *tīǵt*, pres. *tīǵz*; imp. *tīǵz*, *tīǵzan*). I y. fsv. har *þiggia* oftare svagt prät. *thīgdhe*, Aschw. Gr. § 537, A. 6.

¹) Ngn gång *sīdi*. ²) 'bedja, begära, bedja (till Gud), inbjuda'.
³) Hos en medd. i Mj. har belagts *bīđ*. ⁴) I bet. 'bett till Gud' anv. även *bīa*. Av *ǵuđbī si* 'utbedja sig' heter sup. *ǵuđbīa*. — P. pt. *bī*. Ex. *n-jar-ant-bī* 'jag är inte ombedd (att komma), inte bjuden'. ⁵) ~*ē*.

Om vokalförlängningen frfr gg se I 149. Prät. *la*, sup. *léa*¹ äro regelb. utvecklade ur fsv. *lā(gh)*, *lightat*, se I 203 f., 84.

Anm. Om presens- och imperativformerna se nedan under B, Verbböjningen i övrigt s. 121 f., 123 ff.

f) Fsv. *sīa*, *vāra*, *vāgha* 'väga', *vāva*.

inf.	prät.	sup.	pres.		imp.	
			sg.	pl.	sg.	pl.
<i>sæ̃</i>	<i>sa</i>	<i>sæ̃t</i>	<i>sæ̃</i>	<i>sæ̃</i>	<i>sæ̃</i> (ob. <i>sæ</i>)	<i>sā̃en</i>
<i>vāra</i>	sg. <i>var</i> ² , pl. <i>vōqr</i>	<i>vāri</i> ~-ō-	<i>jar</i>	<i>jēra</i>	<i>var</i>	<i>vārin</i> ~-ō- ~ <i>var</i> ²
<i>vēa</i>	<i>vōq</i>	<i>vē̃</i> ~-ō-	<i>vā̃</i>	<i>vēa</i>	<i>vā̃</i>	<i>vā̃in</i> ~-ō-
<i>vēva</i>	<i>vōq</i> ~ <i>vēvad</i>	<i>vā̃in</i> ~-ō-	<i>vā̃v</i>	<i>vēva</i>	<i>vā̃v</i>	<i>vā̃vin</i> ~-ō-

Av verbet se äro samtliga *æ̃*-, *æ̃*-former utvecklade ur utgångsform på *s̃*, fsv. *sīa* (I 224). Prät. *sa* är fsv. *sā* l. *sāgh*. Äldre personer ha stundom uttalet *saj*, dock huvudsakligen frfr vokal, t. ex. *saj æud* 'såg ut', *ji saj a* 'jag såg henne', varför det är ovissst om man här har att göra med ett äldre *sāgh* och icke snarare *sā* + hiatusfyllande *j*. Dylikt *j* är ej ovanligt i en del gamla personers tal.

Formerna *vāra*, *var* ~ *vær* och *vāri* återgå ljudlagsenligt på de fsv. *ā*-formerna (se I 56, 58, 51, 59 f.), prät. pl. *vōqr* på y.fsv. *wōro* (om vilken form se Kock Sv. Ljh. I 348, 405). De brutna presensformerna *jar*, *jēra* ha behandlats I 190, 192.

De båda återstående verben, *vēa* och *vēva*, visa stor inbördes överstämelse i sin böjning. Prät. *vōq* 'vägde' regelb. < y.fsv. *vōgh*, och prät. *vōq* 'vädde' < *vōf* (belagt på 1700-t., se Dahlgr. Gl.). Väva har dessutom och oftare svagt prät. Dylik dubbelböjning i prät. av väva förekommer i flera nordliga norrl. dial., NLul. *vōo* ~ *vāvd* (A.Lg 209), Dfs. *vov* (*vēvd*) (F. 55). Däremot har NKal. för hela verbet endast svagböjning (prät. *vāvd*. sup. *vāft*, Rg 165). Anmärkningsvärd är i ökm. supinbildningen hos båda verben. Utgående från den fsv. stamvokalen *æ* i p. pt. skulle man ha väntat den sedvanliga tilljämningen *æ* + *i* > *i* + *i* (jfr ovan under a) och b). I stället möter *o* ~ *ø*. Enligt min mening³ har här skett en ögg till klass VI, vars supiner i regelbundna fall ha till-

1) ~*ē*. 2) *vær*. 3) Framlagd redan i I 75.

jämning $\ddot{a} + i > \varnothing (\sim \theta) + i$, och orsaken till öggn är att söka i prät.-formerna *vōō* 'vägde', *vōō* 'vävde'. Prät. på $\ddot{o} > \varnothing\varnothing$ är ju det för klass VI kanske mest karakteristiska, och dylika \ddot{o} -former ha varit mkt livskraftiga i flera norrl. dial. Se t. ex. Dfs (F. 55).

Icke belagda: *frægna*, *kwæþa*, *vægha* 'döda'.

lēða 'låta, tillåta', fsv. *leta* (Aschw. Gr. § 147), har i sin böjning anslutit sig till kl. V: prät. *lēð* ~ *lēð*, sup. *līðr*, pres. sg. *lēð*, pl. *lēða*, imp. sg. *lēð*, pl. *līðm*. Formen *lēð* härstammar från det starktoniga *lāð*, fsv. *lāta*, om vars prät. *lēð* se I 225, men för övrigt förutsätter målets tema ett äldre *lēta*, *lēt*, *lēt*, i analogi med t. ex. *læsa*.

Klass VI.

De i fsv. hithörande verben fördelas i ökm. lämpligast på tre grupper: 1) *fara*-typen, med temavokalerna *a* (vid ersättningsförlängning $\underline{a} \sim \underline{a}$), $\varnothing\varnothing$, $\varnothing \sim \theta$ (\varnothing); 2) *flā-drāgha*-typen, d. v. s. de med fsv. p. pt. o. sup. på stamslutande $\ddot{a} + gh$ (utom *gnāgha*) samt *stā*. Temavokaler \underline{a} ($\sim \underline{a}$) \underline{e} (\underline{e}), $\varnothing\varnothing$, $\varnothing\ddot{a}$ (\underline{a}); 3) övriga.

1) Fsv. typen *fara*.

Hit höra *fara*, *gnaga*, **grava*, **lada*, *mala*, *skava*.

inf.	prät.	sup.	pres.		imp.	
			sg.	pl.	sg.	pl.
<i>fāra</i>	<i>fōōr</i>	<i>fāri</i>	<i>fēr</i>	<i>fāra</i>	<i>fēr</i>	<i>fōrim</i>
<i>gnā</i> (ä. <i>gnōō</i>)	<i>gnōō</i>	<i>gnōi</i> (ä. <i>gnōya</i>)	<i>gne</i>	<i>gnā</i> (ä. <i>gnāya</i>)	<i>gne</i>	<i>gnōim</i>
<i>grāva</i> ¹	<i>groō</i>	<i>grōvi</i>	<i>grēv</i>	<i>grāva</i>	<i>grēv</i>	<i>grōvim</i>
<i>lāra</i> ²	<i>lōōr</i>	<i>lāri</i>				
<i>māta</i>	<i>mōōk</i>	<i>mōtri</i> ~ -š-	<i>mēk</i> ³	<i>māta</i>	<i>mēk</i>	<i>mōim</i> ~ -š-
<i>skāva</i>	<i>skoō</i>	<i>šjōvi</i>	<i>šjev</i>	<i>skāva</i>	<i>šjev</i>	<i>šjōvim</i>

Verbet *vada* saknas. Det ersätts av *vāl* (1:a konj.), *vāla* (1:a konj. baka-typen) el. *vēl* (prät. *vēla*, sup. *vāla*). Ej heller

¹) 'grāva'. På samma sätt *bi-grāva*, *bi-groō*, *bi-grōvi* 'begrava',
²) 'kōra in (hō) i ladan'. (Fisl. *hlaða hlóð hlaðinn*.) Böjs även svagt efter 1:a konj. (baka-typen). ³) Någon gång *māta*.

vraka har belagts. Målet har i stället ett ur rspr. lånat *vrēġa* (1:a konj., baka-typen) i betydelsena 'kasta (ut ngn), komma i stora mängder'. Ex. *ɣ ha vrēġa n æð-a-mærġan* 'jag har kastat ut honom (eg. vräkt honom ut å marken)'. (I denna betyd. vida allmännare *heva-æud*); *de koma vrēġand ñidzi folkæ* 'det kommer massor av folk'. Jfr det genuina *rēġa* kl. V.

Befalla, gala, skapa äro i målet svagt böjda: *bifól bifóld bifólalt, gúka* och *skáða* 1:a konj. (baka-typen). Det i fisl. belagda **ala** (el, ól, alinn) har ökm., *álka* 'yngla, föröka sig', men svagböjt efter baka-typen.

2) Fsv. typen **flā** — **drāgha**.

Hit höra **draga, flå, klå** 'klia', **slå, stå, taga** (fsv. **tagha**).

inf.	prät.	sup.	pres.		imp.	
			sg.	pl.	sg.	pl.
<i>drá, drá droq</i>		<i>dróġ¹</i>	<i>dra</i>	<i>dra</i>	<i>dra, dre</i>	<i>dróġan,</i> <i>dráin</i>
ob. <i>dra</i>						
<i>fla</i>	<i>flaq, fláð</i>	<i>flq, f'at</i> (~ð) <i>fláa</i>	<i>fla</i>		<i>fla</i>	<i>fláan</i>
<i>kla s²</i>	<i>klqqs,</i> <i>kláð s²</i>	<i>klqis¹</i> <i>klq² s²</i>	<i>kla s²</i>		<i>klas</i>	<i>klóġan</i>
<i>sla, ob.</i>	<i>sloq</i>	<i>sloġ¹</i>	(<i>sla~slær</i>)		<i>sla</i>	<i>slóġan</i>
<i>sla</i>			<i>sla</i>			
<i>stær, stær³</i>	<i>stoq</i>	<i>stoġ¹</i>	<i>stær</i>		<i>stað</i> <i>stoð</i> <i>stær</i>	<i>stáin ~</i> <i>stóġan</i>
<i>tá, ob. ta toq</i>		<i>toġ¹</i>	<i>ta</i>	<i>tá</i>	<i>ta</i>	<i>tóġan</i> <i>tám</i>

För förklaring av inf. *stær, stær* hänvisas till I 208 A. 6. Supinformerna **dragit, *flagit, *klagit, slagit, *stagit, tagit** ha behandlats I 60 Und. I.

Imp.-formerna behandlas nedan s. 125 f.

1) M. fl. uttal, se I 60, n. 5. 2) 'klå sig, klia sig'. 3) Ibland särskilt vid stark betoning.

3) Övriga i fsv. till kl. VI hörande verb:

Dö, häva, svära; åka, två.

De tre första ha i ökm. blandad stark och svag böjning:

inf.	prät.	sup.	pres.		imp.	
			sg.	pl.	sg.	pl.
<i>dóꝛ</i> ¹	<i>doꝛ</i> ~ <i>dóꝛ</i> ³	<i>dóꝛa</i> ~ <i>dot</i>	<i>doꝛ</i> ¹		<i>dóꝛ</i> ¹	<i>dóꝛan</i>
<i>hēva</i> ²	<i>hoꝛ</i> ~ <i>hóꝛ</i> ³ ~ <i>hēvað</i>	<i>hóꝛa</i> (~ <i>hóvi</i>)	<i>hev</i> ^{2a}	<i>hēva</i> ²	<i>hev</i> ^{2a}	<i>hóꝛan</i> ~ <i>hēva</i> ² (~ <i>hóvm</i>)
<i>swēri</i> ~ <i>sóꝛ</i> ⁴	<i>soꝛ</i> ~ <i>sóꝛa</i>	<i>sóꝛa</i>	<i>swēri</i>	<i>sóꝛ</i>	<i>soꝛ</i>	<i>sóꝛan</i>
				~ <i>soꝛ</i>		

*áġ*⁵ 'åka' finns belagt endast med svagböjning, 1:a och 3:e konj. (prät. *áġa* ~ *áġt*, sup. *áġa* ~ *aġt*).

Verbet *tva* saknas. Ersätts av *twét* 'tvätta'. Ej heller *le* förekommer.⁶

Perf. part. av *doꝛ* heter *dóꝛa*; *i dóꝛa fjúno* 'en död kvinna', *an dóꝛa* 'den döde'. Perf. *ha dóꝛa* 'ha dött' anv. både om folk och djur; om folk sägs i samma betyd. även *jar(a) doꝛ* 'är(o) död(a)' ~ *jar(a) dóꝛa*.

Som synes har starkt prät. bibehållit sig hos alla tre verben, medan av starkt sup. finns kvar endast det sällan hörda *hóvi* till *hēva*. På de starka prät:a nybildade former äro: sup:a *dóꝛa*, *hóꝛa*, *soꝛa*⁷, prät:a *hóꝛa*, *soꝛa*. Prät. *soꝛ* har dessutom givit upphov till en ny inf.-form och som följd härav även till nya pres.- och imp.-former, som sedan delvis trängt undan de äldre.

De redan i fsv. förekommande alternativa svagböjningarna av *dōia*, *flā*: *dōdde* etc. (Aschw. Gr. § 540 A. 5) finnas även i ökm.: prät. *dōð*, *flāð* — samt *klāð* 'klädde' —, sup. *dot*, *flāt*. Se ovan! Böjningen *dō*, *dōdde*, *dōtt* förekommer på åtskilliga

1) ~ *oꝛ*. Se I 279. 2) ~ -*á*-. 2a) ~ -*a*-. 3) ~ -*ó*-, -*ó*-. 4) Ex. *do sko ænt sóꝛ!* Verbet *besvärja* går efter 3:e konj., *biswéri biswérd biswért!* 5) Säkert lån ur rspr. Se I 210. 6) På min fråga hur begreppet 'le' uttrycks i ökm., svarade min främste meddelare: *smā-fléna* 'småflina!' 7) Samma förhållande återfinnes i NKal. *dōua hōua sōura* (Rg 169, 170, 172), ösv. dial. *dōt doꝛ* etc. (VII 163; Häva och svärja icke upptagna hos VII!), Ö.Smål. *dōgə* etc., *swōrə* Areskog 189.

håll i de norrl. dial., se t. ex. NKal. *dôd* (jämta *dou*), *dot* (jämta *doua*) (Rg 169), Mu. *dö* sv. v. 3 (Ordb.), likaså i en hel del ösv. dial. (Vll 163), och t. ex. i ett par socknar i Ö.Smål. (Areskög 191).

Ann. *véhs* 'växa' har svagböjning efter 3:e konj. (prät. *véhst*, sup. *véhst*).

b) Fordom reduplicerande verb.

I. Fsv. *hēta*, *lēka*.

inf.	prät.	sup.	pres.	imp.	
				sg.	pl.
<i>háǣ</i>	<i>hǣ</i>	<i>háǣða</i>	<i>hǣǣ</i>	<i>hǣǣ</i>	<i>háǣðen</i>
<i>láǣg</i>	<i>láǣgt ~ láǣga</i>	<i>láǣgt</i>	<i>láǣg</i>	<i>láǣg</i>	<i>láǣgen</i>

Om prät. *hǣ* se I 225 ff.

Som av ovanstående framgår böjs *láǣg* svagt efter 3:e konj. men har dessutom ett prät. efter 1:a. Redan i y.fsv. hade *lēka* altern. böjning efter 3:e konj. (Aschw. Gr. § 541 A. 3), och att döma av pres. *lēkar* (Sdw) torde åtminstone partiell böjning även efter 1:a konj. ha förekommit i fsv. tid.

II. Fsv. *hugga* ~ *hogga*, *lōpa*.

inf.	prät.	sup.	pres.	imp.	
				sg.	pl.
<i>hǣg</i>	<i>hug</i>	<i>hǣga ~ hóga</i>	<i>hǣg</i>	<i>hǣg</i>	<i>hǣgen</i>
<i>lǣuþ</i>	<i>lōþ</i>	<i>lūþi</i>	<i>lǣuþ</i>	<i>lǣuþ</i>	<i>lūþin</i>

Målets *-ǣ-* och *-o-*former av *hugga* gå tillbaka på fsv. *o* (< *ǫ*)-former (inf. *hogga*, p. pt. *hoggin*, I 182), medan prät. *hug* utvecklats ur *u*-form (y.fsv. *hug(g)*, I 182).

Temaformerna för *lǣuþ* äro ljudlagsenligt utvecklade ur fornspråkets (h)*laupa*, *lop*, *lupit*. Om *au* → *ǣu* se I 273 f. I betydelsen 'vara löpsk' böjs verbet även svagt efter 1:a konj. Det är numera övervägande i denna betydelse, som ordet används, medan *lǣuþ* 'springa' alltmer ersätts av *hǣuþ*. Uttr. *lǣuþ ǣuþ* 'löpa ut' har belagts om fisk(stim), som simma ur Ö.Lansjärv in i Y.Lansjärv.

III. Fsv. *fā, gā; falla, halda, valda.*

inf.	prät.	sup.	pres.	imp.	
				sg.	pl.
<i>fā¹, fa²</i>	<i>fǫ</i>	<i>fāi, fāi</i>	<i>fā¹, fa</i>	—	—
<i>gær³~ger³</i>	<i>gǫg</i>	<i>gāi, gāi</i>	<i>gær~ger</i>	<i>gā, gā</i>	<i>gāin</i>
<i>fóla⁴</i>	<i>ful</i>	<i>fóla⁴</i>	<i>fol⁴</i>	<i>fol⁴</i>	<i>fólan⁴</i>
<i>hāl⁵</i>	<i>hul, hul</i>	<i>hāle⁶</i>	<i>hāl</i>	<i>hāl</i>	<i>hālan</i>
<i>vāl</i>	<i>vul~vāla</i>	<i>vāla</i>	<i>vāl</i>	<i>vāl</i>	<i>vālan</i>

Om utvecklingen $\ddot{a} > o$ frfr II, $\ddot{a} > a$ frfr Id se I 122, 131. Uppkomsten av nuv. inf. *gær ~ ger* ur pres. sg. har behandlats I 208 A. 6.

Sup. *gāi gāi* går tillbaka på **gāit*.⁷ Även ett p. pt. finns, i adj. *grāngāin* 'granngåen, framfusig, närgången' (med syn. *nārgēngand* 'nārgångande, närgången, nāsvis'). Formerna *gāi, -gāin* böra sammanhållas med sup. *fāi fāi* 'fått' < **fāit*.⁷

På flera håll inom norrl. och ösv. dialektområde ha de båda sup:a fått, gått starka former. Så har NLul.⁸ (*fā fā*) *fāi ~ fāi*, (*gē dǫl*) *gāi ~ gāi*. På ösv. område finnas sup:a *fāi* sVa, *fāi* Kv, *fā* mVa, *fā* Px Mx; *gāi* mVa, nVa, Estl, *gāi* Estl. (VII 240, 306); Gkb har *fōr ~ fōr*, *gār ~ gār*

1) ~ *fā*. 2) Om *fā*, obet., använt som hjälpverb i betyd. 'må, ska' se Syntaktiska anmärkningar. 3) Av verbets betydelser bör framhållas 'mala (säd)'. Ordet anv. då spec. ofta tillsammans med *lēða* 'låta', *fā* 'få'. Ex. *fāra-āil-kwēn o-lēða-gēr (māka)* 'fāra till kvarnen o. låta mala (mjöl)', *hu dō fā-gār* 'har du fått [din säd] malen', *ǫ ha fā-a-gār* 'jag har fått det (kornet) malet', *a gær ænt rå-kōne, kwēna, fō-ǫa vēt a fōr hāit, so kōne kēām ve* 'hon mal inte rätt (otorkat) korn, kvarnen, för då blir det för hett, så kornet kletar vid'. — *gær-ā* (föräldr.) 'dö'. Jfr isl. *ganga af; gær-ād* 'gå igen (om döda)'. Jfr målets *gær i ādērgēng* 'gå i återgång, gå igen (om döda)'; *gær-ūdi* 'se efter', t. ex. *gær-ūdi-fāra* 'se efter fåren'. 4) ~ -a-. 5) Märk uttr. *hāl foq̄ va gžāra ne* 'hålla på' med att göra ngt, fortsätta; *hāl næu* (dat.) *roqlid* 'tala om ngt roligt för ngn', t. ex. *næ sko ǫ hāl-āy roqlid* 'nu ska jag tala om ngt roligt för henne (egtl. hålla [åt] henne roligt)'. 6) P. pt. *hālan* finns belagt i uttr. *hāl o hālan* 'hel och hållen, helt och hållet, t. ex. *a ǫr hāl o hālan wērdkēd* 'hon är helt och hållet vitklädd'. 7) Av ett långstav. *gāit, fāit* hade man väntat former på -a. Men på grund av dels hiatus, dels ofta förekommande svagtonig användning av orden har vokalförkortning inträtt, varvid sup. fått de kortstavigas *i*. Jfr *ūiri, lūsi* 'burit, läst' m. fl. 8) Enl. Nordlinder, 1891.

(Hagfors 101). Ökm:s närmaste grandialekt, nkm., har *fə gə* med exakt samma vokalkvalitet som sup:a *drə slə stə tə*, 'dragit, slagit, stått, tagit'. Att *fə gə*, såsom Rg 62—63 anser, analogibildats efter dessa torde vara riktigt¹. Dylik analogibildning har icke förekommit i ökm:s *fəi gəi*, ej heller i ovan citerade ösv. former. De förutsätta äldre *fāit*, *gāit*. Jfr ökm:s *drōl slōl stōl tōl*, Va *dræi dræi, täiji täiji, læi slæi*; Öb *stāiji* (se VII o. Wessman); Gkb *dræi slæi stæi tæi* (Hagfors 100).

Verbet *falla* har prät. *ful*, sup. *fōla* regelb. utvecklade ur y.fsv. *ful(10)*, *fallit*. Av *hålla*, *vålla* äro sup:a *håla*, *våla* fsv. 'haldit, valdit'. Prät. *hul* torde vara analogibildning efter *ful*, ty fonemen *-ult*, *-uld* (i y.fsv. *hult*, *huldo*) skulle ljudlagsenligt giva *-ulit*, *-uld* (se I 165, 166 med A. 9). Egenartade äro prät.-formerna *hul*, *vul* med lång vokal och assimilerat *ld*. Detsamma gäller NKal. *hul* (Rg 170)², NLul. *hul* (A.Lundberg 208).² Gkb har den väntade, regelb. formen *hulđ* (med *-đ* ur den gamla pluralisformen), Hagfors 101.² Såsom redan förut (I 166 A. 9) framhållits, föreligger i ökm:s *hul vul* med stor sannolikhet analogisk påverkan från inf. *həl vəl*, sup. *hāla vāla*, kanske även *hug* 'högg'.

IV. Fsv. *grāta*, *lāta*, *rāpa*.

inf.	prät.	sup.	pres.	imp.	
				sg.	pl.
<i>grād</i>	<i>grāđ ~ grāda</i>	<i>grāda</i>	<i>grāđ</i>	<i>grāđ</i>	<i>grāđan</i>
<i>lād</i> ³	<i>lāđ</i>	<i>lāda</i>	<i>lāđ</i>	<i>lāđ</i>	<i>lāđan</i>
<i>rād</i> ⁴	<i>rād, rāđ</i>	<i>rat</i>	<i>ra</i>	<i>ra</i>	<i>rāan</i>

¹) Däremot kan det starkt betvivlas, att utvecklingen för *drə slə stə tə* är den av Rg föreslagna, t. ex. 'togit > tōgit > tə (a. a. 63). Enligt min mening (se I 60 f., 2:a förklaringen) har utvecklingen hos dessa supiner i de norrbr. dial:a varit *-āgh* (+ i) > *ōgh* > *ōj* > sammanfall med ä. *øy*. Vad NKal. beträffar, bli sup:a *drə slə (stə) tə* dessutom ett bevis för att i NKal. tilljämningen i *ā* + i-typen (*fārit*, *skāvit* etc.) gått *ā* > *ō* > *y* (*y*) > *i* (*i*), *ōj* såsom Rg (s. 38) anser *ā* > *æ* > *i*. (NKal. *lāmin* a. bör liksom ökm. *lāmin* förklaras ur *lāemin*, se I 75). ²) *Vålla* ej upptaget. ³) Om olika betydelser av *lād* se I 205, 206 A. 4. Dessutom 'väsna', i vilken betyd. även *lād* *ōm s* används. ⁴) *rāda* = 1) ha makt, bestämma, 2) rå för, vara skuld till. Prät. *rād* i bet. 1), *rāđ* i bet. 2).

För utvecklingen av äldre $\bar{e} > i$ i prät:a *grīđ*, *hīđ*, *rīđ* redogöres I 225 ff. I *rīđ* är *-đ* påfallande (den väntade formen vore **rīr*, möjligen *rī*, se **Äldre dh**, Avd. A I 2. b); här föreligger säkerligen påverkan från *grīđ*, *hīđ*. Regelbundet utvecklade ur äldre *grātīt*, *lātīt* äro sup:a *gráđa* *lāda*.

Råda har av den gamla starka böjningen kvar blott prät. *rīđ*, däremot har det fullständig svagböjning efter 3:e konj., såsom fallet var med ä. *rādha* redan i y.fsv. (Aschw. Gr. § 544, A. 6).

V. Fsv. *bōa*, *grōa*.

De i fisl. och fsv. till redupl. klass V hörande verben böjas i ökm. svagt efter 3:e konj. (se s. 65).

II. Svaga verb.

Vid uppställningen av de svaga verben har följande princip följts: Av 1:a och 3:e konjugationernas verb uppställas för de olika typerna ett böjningsschema, upptagande inf., prät. och sup. Däremot upptas icke pres., som alltid är lika med inf., och icke imp., vars sg. är lika med pres., och vars 2:a pl. bildas genom tillägg till sg. av *-n* i *bäka*-typen, av *-an* i 3:e konj:s verb samt de långstaviga av 1:a konj. Däremot har jag inom 2:a och 4:e konjugationerna uppställt böjningsschemat för varje verb, därvid medtagande även pres. sg. o. pl., imp. sg. o. pl., detta i avsikt att för resonemangen underlätta överblicken över hela mångfalden av former inom de olika konjugationerna.

1. Äldre 1:a konjugationen.

De i fsv. (l. fisl.) hithörande verben ha i ökm. fördelat sig på två huvudgrupper:

- 1) kortstaviga: *bäka*-typen;
- 2) långstaviga: typerna *kalla*; *hæria*; *drunkna* (d. v. s. verb på *-la*, *-ma*, *-na*, *-ra*, *-va*).

Obs. Om verb av typen fsv. *spā* se 3:e konj.

1) Kortstaviga verb (*bäka*-typen).

Karakteristika: i inf. kvarstående *-a*; i prät. och sup. (p. pt.) bortfall av äldre *-dhe* resp. *-t*.

Tema: inf. *báğa*, prät. *báğa*, sup. *báğa*.

Så böjas: *á* (ä. *áya*) 'aga', *bára* 'bada', *bása* 'ge stryk, piska (skinn vid sämskning)', *béga* 'becka', *bihá* ~ *biháya* 'behaga' (i fsv. -ar, -adhe; l. -er, -de), *bvára* 'bevara, skydda', *btága* 'häftigt hålla l. ösa ut ngt, stänka (t. ex. med åra), skölja (fönster), tälja av (timmer)', (fisl. *blaka*, -að l. -kt), *btéga* 'bläcka (träd)' (fisl. *blika*, -að), *bóra* 'borra', *bósa* (*nað*) 'skräpa (ned)' (jfr ä.nsv. *bossa* itr. 'skumma, koka över, pres. *bossar*), *brága* 'braka', *bréa* 'tindra, flamma' (fisl. *brea*, -að), *béva* 'bäva' (i fsv. pres. på -ir, i isl. prät. -fð l. -að), *dóna* 'dåna' (fisl. *duna*, -að), *fása* 'förfasa sig', *fáða* 'fatta', *fólta* 'föla' (fisl. *folta*, -að), *gáða* 'gapa', *gléna* 'glimma, blänka', *háða* 'hata', *hóta* 'göra hål' (*ærhóta* 'urholkad'), *kása* 'lägga i kase' (fisl. *kasa* -að), *kláya* 'klaga', *ljnósa dyl* 'med hammare l. dyl.) knacka till (sten o. dyl.) till lämplig storlek o. form' (fsv. *knosa* ~ *knusa*), *kóta* 'kola', *kráma* 'krama', *lára* 'hässa, stapla upp, köra in i ladan' (i fsv. efter 1:a, l. prät. *ladde*, p. pt. *ladder*. Även starkt p. pt. *ladhin* efter kl. VI. Fisl. *hlaða* kl. VI. Samma böjning finns även i ökm., se s. 18), *lá* (ä. *láya*) 'laga', *léna* (*sóndar*) 'stycka (vid slakt)' (fisl. *lima*, -að), *léna* 'lena, lindra', *lósa* 'lossa, göra lös' (fisl. *losa*, -að), *lóða* 'lotta', *lóa* 'lova', *lóa* 'låga', *mága s* 'maka sig', *mána* v. op. 'känna på sig, att — —' (t. ex. *a ha mána uðér m*, *að j* *skó-gér* 'jag har känt på mig, haft en känsla av, att jag skall gå'. Fsv. *mana*), *máða* 'mata', -*ména* (i *salména* 'silvmena, försilvra. Jfr fsv. *hvitminadher*, I 87), *móga* 'skotta (dynga etc.)' (fisl. *moka*, -að), *néva* 'ta nävar av ngt', *ópmága* 'störa, oroa', *pléa* 'pläga, förpläga', *rága* 'raka', *rán-sága* 'rannsaka', *róra* 'vara röd, bli rodnad (på himlen)' (fisl. *roða* -að), *skára* 'skada', *skága* 'skaka', *skálva* 'skala', *sfsíða* 'skeppa' (om vars *v* se I 88), *sfsíða* 'skipa' (se ib.), *skóða* 'kesa (om kalv), springa' (fsv. *skopa*, -ar. Verbet har i målet be-lagts även med prät. o. sup. *skóða*), *skóða* 'skotta' (Enl. Hq. s. o. s. fsv. *skota*, -ar), *skráða* 'skaka, knacka, stampa', *skóra* 'skåda', *skóra* 'göra skåror' (fisl. *skora*, -að), *slóða* 'förlösa tid' (fisl. *slota*, -að), *smága* 'smaka', *sméða* 'smeta' (se I 85), *spíla sóndar* 'spjåla sönder (ved o. d.)' (fisl. *spila*, -að. Jfr dess subst. *spila* f. I ökm. har ögnn i > e uteblivit på gr. av att verbet används huvudsakligen svagtonigt), *sprága* 'spraka', *stréða* 'streta' (fisl. *strita*, -að), *stréva* 'stråva' (ä.nsv.

pres. **sträffuar**, Hq.), *stóra* 'stöda' (fisl. *stoða*, -að), *swára* 'svara', *táka* 'tala'. (Samma böjning har *bitáka* 'betala', utom i sup. o. p. pt. i vissa uttryck: *fa bitát* 'få betalt', *ta bitát*, *a vær-þu lærða bitát* 'det var så lite betalt'), *tíra* 'tjära', *tréa* 'reta(s), göra förargad' (se I 73. Både i fsv. o. fisl. böjning alternativt efter 1:a konj.), *tréva* 'treva' (för fsv. ingen böjning belagd hos Sdw, fisl. *þrifa*, -að).

Anm. 1. Övergång till kalla-typen företer *dwólf á* 'ta sig en liten lur', fsv. fvn. *dvala* (-að).

Anm. 2. Från annan böjning i fornspråken ha hit övergått: *fréða* 'fräta' (*fréða op* tr. 'fräta upp', itr. 'gå upp (om sår)'; fsv. *fræta*, -er); *gána* 'glo, titta nyfiket' (fisl. *gana*, fsv. *gana*, se s. 91; *lōga* 'runka loss, vrida, vicka, röra', fisl. *loka*, -kt. Se vidare s. 91 samt I 106.

Anm. 3. Några äldre långstaviga verb ha i ökm. kortstavig form samt böjning enligt *bäka*-typen, de flesta säkerligen yngre lånord: *fráa* 'fråga' (se I 210); *hóða* 'hota, höta (med käpp o. d.)' fsv. *hōta* 1:a konj.; *hēða* 'häda, håna' fsv. *hēdha* 3:e konj., se I 222 A. 3; *knōga* 'knoga' (se Hq. *knoga* 1799 < fsv. **knōa*), där både kvarstående -g- och kortstavigheten äro anmärkningsvärda; *rása* 'stoja, fara vilt fram', enl. Hq. är detta *rasa* identiskt med fisl. *rása*, -að; *rēða* 'reta' (I 271) fsv. *re(e)ta* 3:e konj.; *smēða* 'smäda' ä.nsv. *smäda*, pres. *smäder* Hq.; *fošmēða* 'försmäda' (jfr fsv. *forsmædhilse* och se I 222 A. 3.

Till *bäka*-typen höra dessutom många verb av i regel mera utpräglad dialektal karaktär, flertalet icke belagda i fornspråken och åtskilliga med oklar l. icke alls utredd etymologi. Enär bl. a. översättning, jämförelser och etymon för många bland dem äro ganska omständliga, hänvisas — för undvikande av upprepning — i stor utstäckning till ökm. I för de därstädes medtagna verben, som återfinnas under resp. *līva*-typer. För verb med stamvokal äldre ä se 56—59, ä 72—74, i 84—88, ū—ö 105—109, iä—iä 191—193.

Ex. *báka* 'knoga, hålla på o. d.', *brála* 'prata vitt o. brett i onödan' I 193, *blára* 'blada, bläddra', *blōga* 'med handen slita av skinnet på ren o. får' I 106, *blōða* 'tina, töa på våren', *bōga* 'puffa, knuffa med huvudet (om ko vid mjölkning)' (NKal. *bōka* Rg 163. Väl samma ord som T. 47 *buka*, *boka*, fær. *buka*), *drōba* 'droppa', *éa* 'stamma', *éna* 'dra not efter sik o. lax' (denominativ till *éna* m. 'not att fånga sik o. lax med'), *fēsa* 'pedere' *flāga* 'slamsa, fladdra', *flása* 'flamma,

frasa, prassla', *fléna* 'fina småargt', *flésa* 'fnissa, flina', *frása* 'fräsa, spraka', *fojéna* 'förtenna' (jfr ösv. dial. *tina* VII 1008), *gára* 'blåsa o. regna samtidigt', *gása óða* 'rusa åstad i onödan', *glésa* 'lysa fram, flina m. m.', *glíða* 'glipa, vara lite öppen' (T. 164 *glípa*. Den uteblivna öggn $\bar{i} > e$ kan i ett dylikt ord knappast anses bero på rspr.-inverkan), *gólta* 'blåsa sakta', *góra* 'rinna var', *gósa óða* 'hafsa på med ngt', *góa* 'ånga, imma', *grésa* (anv. tillsammans med annat verb f. a. beteckna 'göra ngt omåttligt mkt', t. ex. *an grésa o áð* 'han åt omåttligt', *an ha grésa o sfsjóðr*. Väl s. o. s. no. dial. *grísa* 'være utæt' T. 183 a), *héla s* 'sluta göra ngt' (NKal. har *hèla* men i betydelsen 'söla' Rg 163), *háða* (*að, fast* 'sätta i fönsterhaken då fönstret stängs, resp. haka fast ett öppet fönster, så det står stadigt'), *jáða* I 192, *jáma-riþóð* (fi. *jamata*, I 58, A. 3), *jáma* 'gå masande' (se ib.), *jása* 'gå o. masa, gå o. dra benen efter sig' (kanske ett *asa* [gå o. asa] med pejorativt j-. Jfr om andra ord med dylikt j I 193), *jáða* 'äta' I 192, *jáva* 'sakta dra fisknoten i land', *jóla* 'mola, småvärka', *jésa* 'jäsa', *kára* 'sopa ihop, raka ihop', *jsjóða* 'kittla' (sv. dial. *keta*, ipf. *keta* Vb. Åm Rz 317, no. dial. *kita* T. 269), *jsála* I 193, *kláma* 'klämma, krama (varmt bröd o. d.)' (NKal. *klòma* Rg 163), *kláva* 'binda (kreatur) i klave' (Målets *kláva* 1:a sv. 'gå brett med benen' är nog s. o. s. föregående. Jfr betydelsen av isl. *klafi* m. 'i Alm. alt hvad der er tvekløftet' Frz), *klóra* 'pyra o. brinna sakta', *klóða* 'kludda, klottra' (NKal. *klòta* Rg 163. Jfr ösv. dial. *klotta* VII 444, Wessman 370, vilket dock uppträder som långstavigt), *knása* 'knastra', *króma* 'krama, trycka, pressa', *kwéra* (< *qvíðha*, 'sätta ut magen' I 84), *kóða* 'kåta', *láva* 'vicka o. slänga med kroppen då man går', *lóna* 'lyssna, gå o. speja', *míða á* (Ursprungligen långstavigt, se I 291 med not 8), *mísa* (o. *smamísa*) I 193, *mýka* 'mjöla' I 191, *móra* 'sakta gå l. röra sig', *móra* 'smula, krossa', *nára* 'förse med dymling' I 57, *nása* 'nosa', *nóra* 'nita', *nóga óða* 'enträget knoga på med ett arbete', *nósa* 'nosa, lukta på', *páta* 'ro med små tag', *péða* 'peta', *píla* I 88, *práða*, *pósa éud* 'påsa ut, bukta ut', *póða* 'påta, knåpa', *ráða forbær* 'rusa förbi', *ráða* 'tappa bort vattnet ur tjäran i tjärtunna', *ráma* 'ryta, bullra', *ráða* 'skrapa, fila (t. ex. pliggar i skosulor)', *réma* 'snöra med rem', *réða* 'rapa' I 73, *sáva*, *séla* 'sela', *sfséma*

'lysa till (o. slockna omväxlande)' I 85, *sjséna* 'skena', *sjsráða* 'skratta (om skator)', *skváva*, *skváða* 'skvätta', *sjséga* I 73, *slága* 'slamsa o. slänga', *sláva* 'slafsca etc.', *slíva* 'vara otidig' I 88, *smáka* 'bullra', *smóka* 'söndersmula, dela (en egendom) i små delar', *snéra* 'snedda' I 85, *snóða* 'snoppa (ljus)' I 108, *spára* 'spada', *spéla*, *spéða* 'lösgöra med spett', *spóra-rhóob* 'sporra ihop' I 108, *stáva s fram* 'vid skidåkning ta sig fram med tillhjälp huvudsakligen av stavarna', *stéa* 'stega', *stéga* 'gå sakta o. dra benen efter sig' (Troligen samma ord som föregående men med av rspr. påverkat uttal i den sekundära betydelsen), *stóga* 'stöka, städa' I 108, *stóða* 'stamma', *stéra* 'städa', *sóa* 'suga', *sóra* 'sorla, kvittra' I 108, *sóða* 'sudda med färg etc.', *swéma* I 85, *trása* I 58, *tróga óða* 'knoga på, sträva' I 109, *tréva* 'trava' I 74, *véra* 'veda' I 85, *véga* 'göra veck', *wása* 'gå o. slarva, gå o. ströva, knoga'. (Sv. dial. *vasa*, *wasa* Vb Rz 798, ösv. dial. *vas(a)* VII 1091 (*vasa* I), *wéra óp* 'upplyfta med kort o. tjock stör' I 86.

Anm. 1. Sväva, belagt i ä.nsv. med prä. på -er och -ar, prä. sväffde (se Dahlgr. Gloss.), hör i ökm. (*swéva* I 73) till *bäka*-typen; egendomligt är *túgu* v. op. 'dugga', *túgu néz* 'bli vattendimma' (bildat på sbst *túgu* f. I 111), prä. o. sup. *túgu*; det kortstaviga *snóða* ~ -d- 'snudda, med *bäka*-typens böjning, torde utgå ur ett **snüta*. Jfr no. dial. *snöta* 'snuse til' T. 674 o. se Hq. *snudda*.

Anm. 2. Bildade direkt på *sát* f. '(sko)sula' < **sül* f. (I 104 n. 22) äro *sát* 'sula', *hátrvsát* 'halvsula', båda efter 1:a konj.: *kalla*-typ.

2) Långstaviga verb: typerna A. *kalla*. B. *hæria*. C. *drunkna*. D. *spä*.

Karakteristika: i inf. bortfallet -a; i prä. och sup. (p. pt.) ändelserna reducerade till -a.

Nedan uppföras inom de olika huvudavdelningarna verben sålunda:

- a) verb som i fsv. l. fisl. belagts (enl. Sdw, Frz) med böjning efter 1:a konj.;
- b) andra hithörande verb, i fsv. l. fisl. icke med böjning belagda;
- c) hithörande verb, i fsv. l. fisl. icke belagda.
- d) verb som i ökm. ha konj.-blandning, helt l. delvis.

A. Typen **kalla**: *kól* 'kalla = ropa'.

Tema: *kól, kóla, kóla*.

Hit hör flertalet av målets verb. Så böjas

a) verb som i fsv. l. fisl. belagts med böjning efter 1:a konj.

áht 'akta'; *éend* 'andas'; *bárk* 'barka'; *bitóugg* 'betunga'; *bléend* 'blanda, distrahera'; *bléyr* v. op. 'vara blidväder' (jfr fsv. *blíðha* 'smeka'); *blógm* 'blomma'; *bláand* 'blunda'; *bláan* 'blåna'; *bróq* 'broa, förse med bro'; *búllt* 'bulta'; *báð* 'båta, gagna'; *dáns* 'dansa'; *dér* 'darra'; *dán á* 'dåna av'; *dágg* 'dagga, falla dagg I 182 (fisl. *doggva* (að o. gð); *dáyr* 'döda' (se I 281 men jfr i Utvecklingen av äldre dh A 2. b); *fást* 'fasta'; *fláh* 'flacka'; *fláð* 'tala ohövligt, prata strunt' (fisl. *fleipa*); *fléy* 'fläcka (ner)'; *fóq sr* 'foga sig'; *fórþ* 'forka, staka sig fram i båt' (fisl. *forka*); *fráyst* 'försöka' (fsv. *frēsta*); *frúgt* 'frukta'; *fál* 'fälla' I 131; *fanárv* 'förneva, förbjuda, förhindra, neka ngn att göra ngt' I 265, fsv. *forneva* 'förhindra'; ösv. dial. 'förneva' VII 251; *gnúg* 'gnugga'; *grómt* 'grymta'; *grán* 'gråna'; *gzásp* 'gäspa'; *háþ* 'hacka'; *hóllt* 'halta'; *hóp* 'hoppa'; *hóqst* 'hosta'; *híl* 'hylla'; *héls* 'hälsa'; *inimp* 'inympa'; *jánþ á* 'jämma av, förkorta' (fsv. *iamka*); *jóqþ* 'jorda, begrava'; *kál* 'uppkalla' (fsv. *kalda*); *þást* 'kasta'; *þsárv* 'kiva'; *kláþ* 'klappa'; *klóqr* v. op. 'kittla, småkليا' (fisl. *klóra*); *klént* 'klämta' (fsv. *klæmta*); *þnúrþ* 'knarra, knarka' (fsv. *knarka* 'knota'); *kóqg* 'koka'; *kóqst* 'kosta'; *kóks* 'koxa, titta'; *þrát* 'karva (i trä)'; *kwíst (a)* 'kvista (av)'; *láqst* 'lasta' (jfr fsv. *bar-*, *forlastadher*); *láqð* 'leta' (fsv. *leta* 1:a och 3:e konj., fisl. *leita* 1:a konj.); *lóq* 'locka, draga'; *lóqt* 'lukta'; *márvnsþ* 'minska'; *már* 'morra' I 180; *móynt* 'mynta'; *mál* 'måla'; *néq* 'nagga (bröd)' I 126 (fisl. *nagga* 'gnata'); *náqy* 'neka'; *níð ihóqþ* 'nita ihop' (ungt lånord. Fisl. *hnita*. Jfr målets *náqð* 'halta smått' < fisl. *hnita*, I 229); *ófs bóq* 'gn högmod avvisa' (fisl. *ofsa*); *páþ* 'packa'; *páqy* 'peka, vinka, vifta'; *þíþ* 'picka (kakor, bröd o. d.)' (fisl. *pikka*); *þín* 'pligga (skor)' (jfr fsv. *utpinnadher*); *plá* 'plåga'; *þrúq* 'pligga; narra' (jfr fsv. *pluggadher* 'försedd med plugg l. pluggar'); *þrómp* 'plumsa (i vatten)' (fsv. *plompa*); *predéy* 'predika'; *prés* 'pressa'; *próq* 'prova, pröva'; *péust* 'pusta'; *þint* 'pynta'; *ráqy* 'reka' I 265 (fisl. *reika* -að, fsv. *reka*); *risþ* 'spänta (stickor), rispa (en söm)' (fisl. *rispa*); *róqþ* 'ropa';

róqst 'rosta'; *rikt* 'rykta (häst)'; *red* 'rädda' I 139; *rént* 'komma (bli) ymnigt av ngt' (fsv. *rænta* 'avkasta'); *ságt sá* 'sakta sig (om klockor)'; *sán* 'sanna'; *skál* 'skälla' (fsv. *skalda*); *sjsilj* 'skicka'; *sjsin* 'skinna'; *skár* 'skråla'; *sjrifj* 'åka skridsko, glida' (fsv. *skrikka*); *skrimt* 'skrymta'; *skéur* 'skura, skrubba'; *slákt* 'slakta'; *sléð* 'slipa, släpa' (fsv. *slípa* med bägge betydelserna); *sléug* 'sluka'; *sláht* 'gå i arv (om sjukdomar, anlag)'; *sléð* 'släpa'; *smít* 'smitta'; *snárfj* 'snarka'; *snílj* 'snickra, skära i trä' I 144; *snéð á* 'snubba av, avsnäsa'; *sóð* 'sopa'; *spéud* 'spruta' (fsv. *spüta*); *spát* 'spotta' (fsv. *sputta*); *stég* 'städja, städsla' (*stég sá* 'stadga sig, bli ordentlig', fsv. *staþga, stagga*); *stámp* 'stampa'; *stóp* 'stoppa'; *súlj* 'sucka'; *swólk* 'svalka, svalna'; *swémm* 'svimma' (jfr fsv. *besvima*); *sóyt* 'söla = vara långsam' (fsv. *söla*, se Hq); *tálf* 'tacka', *téng* 'tinga'; *trélt* 'tråla o. slita ut sig' (fisl. *þræla*); *túg* 'tugga'; *túgt* 'tukta'; *twéyg* 'tveka' I 231 n. 13; *twín* 'tvinna'; *twét* 'tvätta, diska'; *tórfj* 'torka' (fsv. *thörka*); *vágt* 'vakta'; *ván* 'varna'; *várfj* 'verka'; *wisj* 'viska'; *vórfj* (~ *w-*) 'orka, förmå' I 172 (jfr fisl. *orka*); *vát* (*sá om*) 'bry (sig om)' (fsv. *varpa*. Såsom yngre lånord *vórd* 1:a konj. 'vårda'); *wénsj* 'storgnägga' (fsv. har *vrenskas*, -*adhis*); *valsín* 'välsigna'; *óms* (*om*) 'ömsa' (fsv. *ymsa*); *íp* 'yppa'; *írfj* 'yrka' (fsv. *yrkja*, se Hq); *ég* 'värpa' (jfr fsv. *æggia* 'skatta fågelbon på ägg'); *ásk* 'älska'; *órfj* 'ömka, beklaga' (I 162 Anm o. jfr fsv. *önka ynka, ömka ymka*); *éug* 'öka' I 275.

Avvikelser från äldre kalla-konjugationen.

1. Övergång till 3:e konj:s böjning.

arbáð 'arbeta' (prät. o. sup. *arbátt*) mot fsv. *arbeta* efter 1:a konj.; *sá* 'såga' har i sin böjning övergått till målets *spä*-typ (s. 64; prät. *sáð*, sup. *sat*, p. pt. m. f. och pl. *sáð*); *róqs* 'rosa, prisa, berömma' (prät. *róqst*, sup. *roqst*). Både i fsv. o. fisl. böjdes verbet regelrätt efter 1:a konj.; *postjsíld* 'påskylla, beskylla (ngn för ngt)', prät. *postjsíld*, sup. *postjsíld* ~ *-t*. I samma betydelse har fsv. *skylda*, böjt efter 1:a konj. (men även med prät. *skyldede, skylte*), fisl. *skylda* (að); *péð* 'pipa', *péðt* *péðt* mot fsv. och änsv. *pipa*, -*adhe*, -*at*. (Da. Gloss.)

2. Böjning efter 1:a och 3:e konj., fullständigt eller partiellt.

Beträffande nedanstående verb bör framhållas, att de olika böjningarna i flera fall äro lokalt fördelade; i ett par

fall ha inom samma familj olika tema belagts, sålunda att modern (född i annan by) använt temaformer (3:e konj:s) avvikande från den övriga familjens; i ett fall (*tréu* 'truga') har samme meddelare 1919 haft böjning efter 1:a konj., några år senare efter 3:e!

bóri 'gå i borgen': *bóri*, *bória*, *bórđ* ~ *bória* He; *bóri*, *bórđ*, *bort* Gr.Hä.; *bóri*, *bória*, *bórđ* ÖLj. Fsv. *borgha* 1:a, fisl. *borga* (að). *bréuğ* 'bruka, pläga': *bréuğ*, -a, -a. Denna böjning förekommer oftast; men Mj. har prät. *bréuğd*, och där har även belagts sup. *brúgn* (II st. klassen), vilken form på flera andra håll anses direkt felaktig. Fsv. *bruka* 1:a.

flárd 'fläta': *flárd*, *flárða*, *flart* Mj., J; *flárd*, *flart*, *flart* Hä. m. fl. Fsv. *flætta* 1:a, sällan 3:e, Aschw. Gr. § 547, dock även p. pt. -ter; fisl. *flétta* (að).

réus 'rusa': *réus*, *réusa*, *ræust* Gr.; *réus*, *ræust* *ræust* Vs; *réus*, -a, -a Hä. (men modern i familjen, född på Björkholmen, hade *réus*, *ræust*, *ræust*). Fsv. *rusa* (-adhe).

skógn 'skona': *skógn*, *skógnæ*, *skoqnt*. Fsv. *skona* (-ar, -adhe).

tréu 'truga': *tréu*, *tréua* ~ *tréud*, *tréua* ~ *træut* Gr.; *tréu*, *tréud*, *træut* Hä. Fsv. *prugha* 1:a, fisl. *prúgha* (að).

vóğ 'våga, töras': *vóğ*, *vóga* ~ *vógd*, *vóga* ~ *vógd* Gr; *vóğ*, -a, -a He; *vóğ*, *vóga*, *voqt* Mj, Hä. Fsv. *vagha* 1:a, fisl. *vága* (að).

Fullständig böjning efter 1:a och 3:e konj. har *rórst*, (< **røysta* I 281) 'rösta, bygga takröset', prät. -a ~ *rórst*, sup. -a ~ *royst*. Ordet är ej belagt i fsv., fisl. har *rausta* (að). I no. dial. finns både *rausta* och *røysta* enl. Aasen och Torp, vilka dock ej uppge tema. Samma dubbla böjning som i ökm. har **røsta* i v.Nyl. (VII 780).

b) Andra hithörande verb, i fsv. l. fisl. icke med böjning belagda.

béend 'banda, sätta band på (tunnor, såar o. d.)', fsv. *banda*; *bók si* 'bocka (sig)', fsv. *bukka* ~ *bokka*; *bráing* 'bringa', fsv. *bringa*?; *bóqk* 'dunka (emot ngt)' fsv. *bunka*; *déemb* 'damma' fsv. *damba*; *dóp* 'doppa' fsv. *doppa*; *dréb* 'drabba' fsv. *drabba*; *fjél* 'fjälla (fisk)' fsv. *fiælla*; *knár* 'knorra, knota; knarra, spinna (om katt)' fsv. *knorra*; *kóp* 'koppa' fsv. *koppa*;

lémþ 'lämpa' fsv. *lämpa*; *níst* 'nysta' fsv. *nysta*; *pál* 'påla' fsv. *pala*; *rásþ* *óða* 'raska på' jfr fsv. *raska* 'övertaska'; *skéum* (a) 'skumma (av)' fsv. *skuma* (imper. *skuma* ~ -e); *trámp* 'trampa' fsv. *trampa*; *éuðrét* 'uträtta' fsv. *utrætta*; *vág* 'vagga' fsv. *vagga*.

c) Hithörande verb, i fsv. l. fisl. icke belagda.

áfs 'axa' I 116; *bráþj* v. tr. 'blanka'; *brásþ* 'titta, blinka' I 117; *bráþt* 'skaka, hastigt springa' I 133; *bráþst* 'blixtra, blänka' I 144; *bóom* 'bomma (timmer)' I 237; *bóm* 'skjuta bom'; *bróms* 'bromsa' I 184 A. 2; *bróþgk* 'brunka, guppa, vicka (på en båt)' I 185; *bréusþ* 'knastra, äta (hårt bröd) så det knastrar (VII 91 *bröusk(a)*, jfr gkb *bröusk* isl. 'brausk (avlj. till *brjósk*) Hagf. § 84, se äv. Rz 58 *bruska brosk(a)* etc. Ökm:s form kan utgå ur ett äldre 'brauska ss gkb ovan eller ur *brūska* < 'briuska enl. regeln om ögg iu > ü > *æy* efter r, t I 286); *bráþ* 'bråka (lin), böja (medar o. d.)'; *brést* 'sprätta' I 134; *béuþ* 'buka' I 240; *béuþ óþ* 'bula upp' I 240; *béuþ óða*, *á* se ib.; *búlt ihóþ* 'bylta ihop'; *bést* 'borsta'; *béd* 'badda'; *béuþ* 'böla' I 273; *dálþ* 'slå dank' I 123 A. 5; *dámp-afúal* 'falla (l. kasta) omkull' I 117; *dísþ* 'diska'; *dréuþ* 'söla' I 243 A. 3; *dóþgk* 'dunka'; *dúns* 'dunsa'; *déuþ* 'duka'; *dúr* I 173, betyder även 'surra iväg fort (t. ex. om rullgardin, som far upp)'; *dúþ* 'dugga' I 175; *déust* 'dusta, ånga, ryka' jfr T 80 *dusta*; *fóþg* 'fånga' I 128; *fástgáþ* 'fast-gårda, lägga in fast underlag under golvet i ett hus'; *fífs óþ* 'burra upp (hår)' I 144; *fír* 'fira' I 149; *fír óþ* v. op. I 149; *fjánt* 'fjanta' I 119 Und. 6; *frésþ* 'knåpa, arbeta dåligt' I 193 A. 2; *flég* 'flagga'; *flég ohréng* 'flacka omkring' I 125; *flérþ* 'flarka, flaxa (om fåglar), flacka omkring' jfr VII 205 'flarra' 'flaxa'. Ökm:s form troligen en k-utvidgning härav; *flánn* 'flena, isa sig' I 263; *fléant óþ* 'flinta upp (eld), slå eld med tillhjälp av flinta, eldstål o. fnöske'. Denom. bildning till *fléant* f. 'flinta'; *flóþ* 'flocka' I 164; *fláþ* 'flåka' I 206 A. 3; *flámt* 'flämta'; *frég* 'fradga, löddra' I 126; *frós* 'frossa, äta glupskt'; *frést* 'frusta (om häst)', förhåller sig till ett 'fróys' 'frösa' (no. dial. *frösa* 'fnyse, pruste', jfr *frös* n. 'mule paa hest' T 138) på s. s. s. *frusta* : *frusa* V. Spr. III 278; *fúgt* 'fukta', *fúþ* 'fuska'; *fóþsum* 'försomma' I 242; *géd ihóþ* s. 'gadda ihop sig' I 125,

ä.nsv. **gadda** 1:a konj.; *đzíst óp* 'upphänga (nät) till torkning' I 145; *glílf* v. op. 'misslyckas' I 144; *glérs* 'glisa, illflina' I 229; *glób* ~ *glób* 'skämta (med ngt), ge skällsord' I 20; *gnéut* 'gnälla, kälta' I 273; *gríl* (*ne_z s_z*) 'söla (ned sig), smeta (ner sig)'. Härtill a. *gríla* 'nedsmutsad, osnygg då man äter'. Rz 212 har **grillet** Sm, **grillig** Rosl. T. 180 anför från sv. dial. **grillug**, **grillet**, v. **grilla**; *gráus* 'grusa', *gréd* 'grädda' I 139; *gráyl* ~ *gléyr* 'gräla' I 221; *gók* 'gala (om gök)' I 164; *gúng* 'gunga' I 185 A. 3; *górk* 'leka kurragömma' I 173; *gógst* 'lukta kraftigt, dunsta, pusta, komma häftig pust av vattenånga', jfr Ihre 100: 1 **gåost** et **gåst** 'ånga, sagta väder'. Fisl. har **gusta** (að) 'bläse', no. dial. **gusta** T. 191. Ökm:s form förutsätter snarast *ō*, möjligen *ö*; *géut* ~ *đzéut* ~ *đzóyl* 'skrika, tjuta'. Om dessa former se I 273 n. 15, 252 A. 3; *hátk* 'halka', *hám* 'fåna' I 206; *háñh* 'bota (halt ko)', se närmare I 118 o. jfr fsv. **hanker** m.; *hár* 'småregna'. Användes i uttr. *a hár o réan* 'det småregnar o regnar'. Ordet förutsätter äldre *ā*. Jfr(?) skott. **haar** 'a chill, foggy, easterly wind' Vll 328 **hara** v.; *hás* 'hartsa', *hís* 'hissa, gunga', *hió* ~ *hiu* 'hojta, skrika' I 23, snarast ljudhärmande; *slágst* 'hicka' < **hiæksta**. På Gr. även belagts uttalet *ségst*, I 194 A 3; *sólþ* 'hjälpa, taga ihop båda ändarna av noten o. dra den upp på land'. Widm. Ant. s. 191 har **sjólþ** i samma betydelse. Jfr härmed Mu. **hjälþ** f. 'ställe på ett notvarp där noten drages i land' Ordb.; *hótk é_z* 'urholka'; *húrp* 'laga kläder slarvigt' I 173; *húsh á* 'schasa bort' I 175; *hífs dól s_z* 'hyfsa till sig' (p. pt. *vélþ-hífsa* 'välhyfsad, snygg'); *háv* 'fånga med háv' I 209; *hár* 'härna, lugga' I 137; *hófs* 'gå fort', anv. i regel endast tillsammans med annat verb: *hófs o maséyr, gær o hófs*. Jfr ösv. dial. **hofsa** 'hafsa, slarva, fjäska' Vll 347, T. 224 **hufsa** 1; *hórp rhóð* 'snörpa' I 157; *jákt* 'jaga' I 116 U. 2; *jál óða* ~ *jál óða* 'vara uthållig o. flitig i arbetet, sträva på' (ex. *þu ha jo gar o jála óða halv-dén* ugfr 'jag har ju gått o. strävat o. slitit hela dagen'). Rz 295 upptar för Hs ett **jalla**, men med betyd. 'jollra, dagdriva', troligen icke samma ord; *jóð* 'gnälla (om hundar), klaga utdraget'; *jeum* 'jama' (trol. bildat på *jeu* 'ja'); *jír* v. op. 'känna yrsel l. svindel, v. p. 'väsnas, vara yra (om barn)' I 42, NKal. *jýr* 'yra', jfr även pitem. *huvijúra*, Iverus 10; *jálk* 'ro mkt sakta', kanske en -k-utvidgning

till ökm. *hél* i ugfr samma betyd. I 14, som möjligen har sammanhang med ösv. dial. *kal(a)* sv. vb. itr. 'gå i sakta mak, hålla på i sakta mak' VII 416; *hánh* 'kanka, kånka' ä.nsv. *kanka*, se Hq; *hán* 'kanna' I 119 A. 2; *kórd* 'karda' I 129; *hárh* 'karka, binda l. snöra fast' I 119; *fsárm* 'äta glupskt o. slarvigt, glupa i sig, sladdra', troligen s. o. s. no. dial. *geima*, *keima* 'kaste med hodet, om hest, svinge överkroppen, om folk' T. 150. Jfr även T 153 *gimsa*; *fsérl* 'kila' (av kil); *fsátk* ~ *fsótk* 'kjalka ~ 'kjolka, gå o. klafsa i vatten, myr l. snö' I 120, 193 A. 1; *kléd ihóð* 'trycka ihop, platta till' I 125; *klánh* (*óða næu*) 'klaga o. klanka (på ngn), kritisera (ngn)' ä.nsv. *klancka* på Hq; *klíh* 'klicka, misslyckas', *kléð* 'krita', *kláb* 'klubba' I 176; *knáh* 'knacka (sakta)', *hnál* 'knalla, gå sakta', *knáý* 'knaka, knarra' (anv. om dörr som knakar l. gnisslar, skor som knarra, snö som knarra under fötterna på vandraren). Vål s. o. s. Mu. 'gneka gnèke sv. v. l 'knarra (om skor), gnissla av brist på smörja'. Ordb.; *hníh* 'ticka (om klocka), halvvägs tala om ngt' I 144; *hníp ihóð* 'knippa ihop', *knógg* 'knoga' (troligen direkt översättning av rspr:s *knoga*. Målet har även formen *hnáx* 1:a konj., som ej heller kan vara ett äldre *knōga* < fsv. 'knōa Hq, men som möjligen kunde tänkas utgå ur ett 'knōga, med utvecklingen -ōg- > oý > a₂ ~ o₂. Jfr I 282 A. 3. Eller föreligger här, med öggn -yj- > oý > a₂, fisl. *knýja* 'drive, tillskynde, bevæge en til at gjøre ngt'? Ökm:s *hnáx* har belagts i uttr. som *hnáx sí fram* 'knoga sig fram', *hnáx o vórh* 'knoga o. orka med'; *knóð* 'knota'; *hnáb* 'knubba' I 177; *hnáf* 'knuffa'; *hníh díl* 'knyccka till' I 154; *hnást* 'knysta, krysta' I 155; *hnórð* (*ihóðð*) 'hoprulla, hopböja' I 159; *kólk*, 'kolka' I 168; *kórp* 'snörpa' I 173; *krág* 'kraxa' I 205; *krám* 'krama' I 58 A. 1; *krám sí* 'kråma sig' I 58, 205; *hróý óp sí* 'krya på sig', *kléýr óp sí* 'd:o' I 248 A. 2; *hrís* 'kryssa'; *krás óp sí* 'pynta ut sig' (nytt lånord, bildat på *krås*); *hrárl* 'kråla', *hrál* 'd:o' I 134; *hré* 'kröga' I 253 A. 7; *háyul* 'rulla, ramla' I 241; *húld* 'kulda' I 166; *kvám óða* (~ *kám óða*) 'ta för sig för mkt (mat, pengar etc.); *kwéhs* 'småskälla', jfr T. 340 *kvakka* 'bjeffe, kvække, skjelde'. Ökm:s form < 'kvækksa; *fséhs* 'tjäcksa' I 133 n. 10; *fsál sónd* 'källa sönder' I 134; *fsélt á* 'kälta av, med en något krokig-vigg av trä »skjuta» barken av träd', är s. o. s.

ösv. dial. *kälta, sv. v. 1 'avtälja med 'kälta 'tväräggad yxa' VII 524; *jsáñ* 'kärna (smör)'; *jsóǵ* 'köka, kälta' I 23, s. o. s. Mu. 'köka 'joddla, ropa', förutsätter äldre *øy*-form. Jfr Dfs *kôuk* l. *kôyk* 'locka, ropa', no. *kauka* Ljl. § 62, no. dial. *kauka* T. 261. Fsv. -köka (i *genköka* 'bräka, gräla, knota, motsäga', *motköka* 'knota, knorra') kan återgå på *au*-l. *øy*-form. Ökm:s *jsóǵ* har belagts endast kopulativt förbundet med *láð* 'låta', t. ex. *an jsóǵa o lúð, ðil þ læuð gær hēva nō* 'han kältade o. bad, tills jag måste gå o. ge honom [det]'; *kéusj* 'köska' I 23 n. 10; *léd* 'ladda (bössor o. d.)'; *lémb* 'lamma, föda lamm'; *lámþ ðil* 'lampa till' I 118; *lánj* 'linka' I 118; *láp* 'lappa, laga'; *lášj* 'laska, sy (skor)'; *lájnj* 'linka, halta'; *list* 'sätta på list'; *lók* 'locka (hår)'; *lúf* 'luffa'; *lúg* 'lugga'; *lómp eð* 'lumpa efter, ta av den skadade delen av ett träd' Btr. 'lumpa *lómþ* Ob., till *lump* 'kort o. tjockt trä m. m.', se VII, T., Rz; *lóqk* 'lunka = gå fort', *lúnd óða* (föråldr.) 'tända på' I 170 n. 19; *lúrj* 'lyssna i smyg' I 173; *lúsj s* 'löska sig' < luska, I 175; *læuð* 'luta (kläder, fisk)' av *læuð* f. 'lut'; *lág* 'lagga (träkärl)' I 182; *lás* 'låtsa' ~ -ó-, 1738 *låssa* se Hq, I 211; *längð æuð* 'längda ut, förlänga'; *lánj* 'länka'; *láp* 'läppja' I 132 n. 4; *léu* 'täta (mjölk)' kan vara ett äldre 'lauga. Mu. har sbst. 'käs löga f. *tjeslge* 'löpe', och för Nsj uppger S. Larsson s. 60 'käs löd 'flytande ostmassa' *jsèsláuwa* b. s., vars *au* återgår på ä. *au* (s. 11); *lójð rhóð* 'löta ihop' I 279; *mánj* v. op. 'minskas, fattas' I 118 (*a mánj á va blás, va sní* 'det minskar med blåsa, med snö = blåsten, snöandet avtar'); *mísj* 'ysta', härtill *mísjas* löpna (jfr målets *míso* f. 'ostvassla' I 91), NLul. *miskäs, mískas, mískæs* 'ysta sig' A. Lg m. fl.; *már* 'skumma (om vatten)' I 180; *móqk* 'munka, spela sten' I 185; *míld* 'mylda, övertäcka med mull' I 155; *míl* 'skrynkla ner' < mylla. Jfr Hels. Ob. *myla* te l. *hop* 'sammankrama, hoprulla, skrynkla hop' samt Rz 450 *myylt* ipf. -ä 'vårds-löst linda, rulla ihop så det blir skrynkligt', *mööl* ipf. -ä id. Vb.; *més* 'mässa, i onödan upprepa samma sak flera gånger' I 134; *mæuk mæz s* 'möla ini sig, glufsa i sig' I 274, ä.nsv. *möla*; *nér* 'narra'; *nárv* 'varna, förmana', simplex till *fanárv* s. 29, I 265; *níj* 'nicka'; *nóq* 'noa, skära en stock till plankor' I 236. Ihre 100:1 *não* 'småningom hugga el. tälja, o. således lika som nöta sönder något'; *nóp* 'plocka (bär

o. d.), nappa (vid fiske) I 170; *nósh* 'smålugga' I 174; *nút* 'nynna, gnola' I 175; *óqs* 'osa'; *pálh* 'ro sakta, paddla', i Kvj. belagt med *-t-*. Sannolikt en k-utvidgning till ett *'palla*, ösv. dial. *pal* 'leka l. röra i vatten', *pal o row* VII 684 *'palla* II, jfr ökm. *a pálha o róod so smán* 'hon rodde så sakta'; *pás* 'passa, hövas'; *piér* 'rinna mkt sakta o. lite' I 31 < *'pierra*. Jfr Jyll. *pjarre* 'smågræde' VII 694 *pirra* I; *píllh* 'småspringa (om barn)' I 146, k-avledning till *pilla* på s. s. s. *pálh* till *palla*, se Hq; *ptúsh* 'plaska'; *ptíg* 'pligga'; *ptóq* 'ploga, plöja'; *ptóqmp* 'plumpa'; *ptóqms* ~ *ptóms* 'plumsa'; *pár* 'porla' I 180; *pós* (*obá nau*) 'skvallra (på ngn)' I 20; *póqmp* 'pumpa'; *póqmp* 'knoga (o. bära ngt tungt)' I 184 n. 5; *pómp éuð* *si* 'kluta ut sig' I 184 n. 6; *póynt* 'misshandla' NKal. *póynt* Rg 164; *póy* 'försöka', jfr fi. *pyydän* 'beder, begär, anhåller' Cannelin samt Rz 516 *Pyr* I n. belagt i Vb, av honom jfvt med fi. *pyrin* 'bemöda sig om, ivrigt eftersträva'; *póyr* 'utföra ngt slarvigt, slarva' I 253 A. 6; *rámmp* 'berömma, skryta' I 118; *ránt* 'ranta'; *rám* *náz* 'remma ned, rulla ned (rullgardin)', (beträffande *-áz-* jfr I 86 f.); *rázv* 'reva (segel)' I 87 Und.; *rázv* 'varpa (garn)' se ib.; *ri* 'ria, skrapa med rijärn, varvid en ursvarvad fåra bildas', s. o. s. VII 745 *ria* III; *réz* 'torka säd i ria' I 230; *rissh* *ívi* 'riska över' (Förr vid sådd gjorde man ett slags harv av en granruska (*grenrissh*, I 145) o. harvade ned (*rissh* *ívi*) kornet därmed); *rósh* *ihóqð* 'samla ihop skräp (*rosk*)' I 174; *ráb* (*á*) 'med ett verktyg skrapa rent ngt' I 177; *rúg* 'rugga (om fåglar)'; *rúl* 'rulla'; *rúst* 'rusta' I 175. I betyd. 'rusta (till krig)' o. även eljes ~ *réust*); *rissh* *si* 'ryska sig, rispa sig (på en nål o. d.)' I 154 f; *séend* 'sanda'; *siýt* 'ta sikte, syfta'; *síl* 'silla, söla (i vätska), slaska (ner sig), söla (med tid)' I 146; *siur* 'sjuda' I 285 n. 2; *skól* 'skalla'; *sjúsús* 'skjutsa'; *skóft* 'arbeta på övertid' I 163; *skóq* (föräldr.) 'skoga, jaga i skogen', Rz 593 *skoga*, Mu. *skoge* sv. v. 1 Ob. Jfr fsv. *skōghia* 3:e konj.; *skáz* ~ *skój* 'skoja' I 42; *skóq* 'skola, undervisa'; *skóq* 'skorda, stötta under' I 181; *shrát* 'skratta'; *shrézn* *éuð* 'skrina ut, suga ut (jorden)'. Målet har även a. *shrézn* 'skrin, mager o. utsugen (om jord)' samt p. pt. *éuð-shrézna* 'd:o'. Se Rz 598 **skrina*. I ökm:s hithörande ord är *é* äldre *i*; *shrub* 'skrubba, grovkarda (ull)'; *shrómp* 'skrupna' I 184 A. 2; *shróp* 'skruppa' I 171; *shréuð* 'skrypa, få (tid)

att gå fort, fördriva (tid) I 287; *skrán* 'skråna, skrumpna, torka' I 205; *shréd* 'skrädda, sy (om skräddare)' I 139 n. 2; *skáb á* 'skubba av, skrapa av' I 177; *shúf* 'skuffa' *shúg* 'skugga'; *shúld* 'skulla, hägra' I 166; *shéum* 'skymma' I 242; *skóqk* 'skumpa, skallra m. m.' I 185; *shút* 'skurta'; *skwólk* 'skvalpa, vräka (om sjö)' I 124; *skwét* 'skvätta'; *sfsóq* 'skena' I 158 A. 2; *sfsómt* 'skymta' I 161 n. 11; *skál* 'skåla'; *sfsáp* 'göra grimaser' I 132; *slúrp* 'sörpla' I 173; *sladánk* 'slå dank' I 118; *slóq* 'slöjda' I 283 A. 3; *smál* 'smacka'; *smél á* 'smala av, göra smal', bildad på a. *smel* I 54 Obs; *snóqg* 'snoka'; *snóp á* 'snuppa av' I 171. I samma betyd. äv. *sníp á* < 'snippa I < snyppa; *snúr* 'snurra'; *snóhst* 'snyfta' I 154; *snéfs rhóq* 'snärkja ihop' I 137; *snórp* 'sörpla' I 157 n. 11; *snórp rhóq* 'snörpa ihop' se ib.; *sóqđ nq s* 'smutsa ned sig'; *spárlk* 'sparka'; *spíud-éud* 'spjuta ut, tränga ut (skor o. d.)' I 285 n. 5; *spíllk* 'spjälka, spänta (stickor)' I 147; *spóql* 'spola'; *spónt* 'sponta (bräder)'; *spréeyg* 'galoppera, trava' I 127 f.; *spág* 'spåka, spå' I 205; *spárlk* 'spärda, spjärna' ~ *spárlk* 'd:o' I 139, 196 A. 2; *stír* 'stirra'; *stárl* 'stoja'; *strárl* 'strejka'; *strínd* 'spruta (vatten, blod)', NKal. *strí-t* Rg 46, 164. Varken ökm:s el. nkms form är identisk med sv. dial. *strännta* Rz 686 el. ä. da. *strænte* Rg 46 n. 6, ty det är frfr äldre *nd*, icke *nt*, som *æ* > *ɪ* resp. *ɪ* (För fler ex. se I 139 f., Rg 46). Grundverbet *stræna* finns i ösv. dial:s *stræna* Vll 953, no. dial:s *stræna* T. 732; *stéuk* 'stula, stjälpa, luta etc.' I 244 A. 3; *stéu* 'stuva'; *stíb* 'stybba' I 158; *súrp* 'sörpla' I 173; *súr* 'surra'; *sósk* 'göra ngt långsamt o. vårdslöst' I 174; *swélf* 'svikta', t. ex. *ptánka swélf undr fódaro* 'plankan sviktar under fötterna'. Anv. som syn. till *swígt*. Jfr no. dial. *svekk* f. 'sänkning, indböining, f. e. under fotbladet' T. 753; *swígt* 'svikta'; *síp* 'syppa', varom se utförligare I 152 A. 1; *sál* 'sälla' till *sal* m. fsv. *sáld* I 205; *sár* 'sára'; *sóft* 'söfta, fukta (malt), göra deg söt gn att bearbeta den' I 154; *táp* 'tappa (timret från samlingsbommen in i ringbommarna), tömma'; *tip-afúl* tr., itr. 'tippa omkull'; *tíu* 'stacka med tjuga', I 285 n. 8; *fsíus* använt om orrens väsande läte om våren, se I 286 A. 3; *fsán* 'tjäna' I 44 n. 1, 206; *tríp* 'trippa'; *trás* 'reta, skämta med' Rz 758 *tráss*, -ä Vb, Nb, Btr § 46 *trás*, NLul. *troós* (Nordl.), no. dial. *traassa* T. 802; *tróqmb* 'trumma' I 184;

trónsþ 'trilskas', jfr Aa. 841 *Trønska* f. 'trodsig Kvinde'; *tó(ð)mb* 'tumma' I 184; *túund* 'tjuta, låta gällt (om fåglar)' I 17; *twíl* 'snurra, virvla' I 146; *twáæng* 'tvänga, belagt i uttr. *twáæng rhóðb nevaþila va tao boðs þærþ-o tólróðaro* 'tvänga ihop nävertyllan med tågor av björk- o. tallrötter', d. v. s. att med tunna tågor stadigt tvinga ihop (= snöra ihop) de med sten fyllda nävertyllor, varmed nät »stenas» i nedre telen. I gamla »väner» hade man alltid tvängt ihop tyllorna med tågor. Samma ord är Mu. *tvännje* fast böjt efter 2:a sv. (= äldre 3:e konj., se Ordb.). Obs. det med tvänga sammanhörande sbst. *tväng* 'skorem' (fsv. *skóthwænger*, fisl. *þvengr*), ymnigt belagt i ösv. dial. (VII 1057) o. se även Hq under *tvinga*, *tväng*, *tväng*; *tóyl* 'tyla, töva, dröja' I 246; *tíl náæ* 'tylla ned, skrynkla ned' I 155; *tál* 'tåla, färga nät i *tal*' I 206 A. 3; *táhs* 'märka träd' I 133; *táns* 'sträcka (på sig)' I 136; *tét áð* 'täta igen (ngt)' till a. *tét* I 223; *tón* 'törna'; *éul* 'ula' I 23 n. 11. Snarast s. o. s. T. 835 *úla* 2, VII 1070 *ul(a)*, Rz 780 a *ula*, *ul* Vb; *éur* 'yra (om snö)' I 242; *víft* 'vifta, flamma (om norrsken)'; *víþ* 'vicka'; *víld* 'vilda, få skinnen av ett djur (i sht järv) utan att upprista det' I 146; *váængþ* 'vinka'; *vísp* 'vispa'; *vræeng* 'vränga, vrida sig snett, vränga till', oftast refl. *vræeng* s. Obs. uttr. *vræeng a s* 'gn slöseri l. slarv gå förlustig ngt', t. ex. *vræeng á s* *boða háæmanan* 'slösa bort hemmanet'. Till fsv. a. *vranger*; *výs* 'vyssja'; *vásþ* 'vättska, fukta på ngt, stänka på ngt' I 220; *wáþp* 'välpa, valpa' I 138; *íp* 'yppa, vaccinera' I 153 A. 3; *óægg* 'ånga, imma' I 128 U. 1; *áþ* 'äcka, ångra' I 133; *íund óm* 'ända om, vända ngt på en annan ledd men med samma sida upp (t. ex. skinn vid garvning)'.

Ann. 1. Verbet *jéramt* 'järmta, idissla' I 137 har fullständig böjning dels efter 1:a konj. (prät. o. sup. *jérmta*), dels efter 3:e (prät. *jérmþt*, sup. *jerþmt*). Något 'järmta' finns ej belagt i fornspråken. Fisl. har som bekant *jórtra* (að); jfr att i no. dial. finns *jorta*, -ar (Aasens Ordb.). I ösv. dial. förekommer emellertid 'järmta' sv. v. 1 och 'järmtra' sv. v. 1 (VII 413), för Vb, Åm, Mp upptar Rz (298 b) *jart*, *järt* (ipf. *jartä* l. *järtä*), och för Mu. anför Nordlinder 'jarta' sv. v. 1. De norrländska formerna utan -m- böra säkerligen förklaras som Dfs *ját* (Ljl. § 93: *m* faller mellan *r* och *t*). Av ovanstående belägg att döma torde man kunna anse, att böjningen efter 1:a konj. är den primära även i ökm.

Ann. 2. *tóp* 'stoppa igen (t. *ad*), sticka in (t. *in*), stoppa in' böjes efter såväl 1:a konj. (*tóp*, -a, -a) som 3:e (*tóp*, *tóft*, *toft*) samt har dessutom blandat tema med prät. efter 1:a och sup. efter 3:e konj. (*tóp*, *tópa*, *toft*). Ordet har ej belagts i fsv. och fisl. Det återfinnes i NLul. *toóp* (Nordlinder), i no. dial. *toppa* (T. 796) — på båda hållen utan anförd böjning — samt i ösv. dial. *toppa* sv. v. 1 (VII 1024). Att i ett dylikt fall avgöra, vilkendera böjningen som i ökm. är den primära, är vanskligt; dock talar det ösv. belägget — från nVa — för 1:a konj.

Till **kalla**-typen höra även de ganska talrika verben på betonat -era (> *ér*). Utöver de i Ökm. I 272 A. 11 uppräknade upptagas här följande, utan uppdelning i undergrupperna a) b) c), jfr ovan s. 29, 31, 32:

döktorér ~ *döktorér* 'utöva läkarpraktik'; *fiskalsér* 'spekulera på ngt'; *gradolér* 'gratulera'; *hamptér* 'hantera (I 272), fara illa med (folk o. djur)'; *haslér* 'haslera, söla, dra ut på tiden'; *kömandér* 'kommendera'; *kónfrmér* 'konfirmera'; *onér* 'ordinera'; *stofér op s* 'stoffera upp sig, göra sig fin, klä upp sig'; *sídér* 'gå i konkurs'.

Övergång till 3:e konj. uppvisar *bárr s* 'bärga sig, reda sig' (fsv. *biargha sik* 1:a), med efter -a-bortfallet utveckling av -gh > r, som har prät. *bérd s* ~ *bérgd s*, sup. *bert s*, pres. sg. o. pl. *bérr* (*m* etc.)

B. Typen **hæria**: *hárr*.

Tema: *hárr hárra*, *hárra*.

Utmärkande för denna typ: i inf. har efter bortfallet av -a det föregående i sonantiserats till r, r, och ordet har i allmänhet övergått till den öppna, kortstaviga typen, oftast med jämviktsaccent (dock mindre utpräglad än i **bäka**-typen); prät. och sup. ha oftast r och närmast föregående kons. förlängd till halv-, stundom hellängd. Dock ha påträffats även tydligt 3-staviga former (t. ex. *bárra*) med sonantiskt -r- och kort (ngn gång halvlång) föregående kons.

a) Av de i fsv. l. fisl. hithörande verben ha belagts: *bárr* 'böla (om tjur, ox)' I 77; *fírr* (*ihóqb*) 'binda (ihop)' I 92; *férr* 'färja' fisl. *ferja* (að); *nírr* 'nyttja'; *rémr* 'ropa, skrika' I 77; *stárr* 'stävja, tvinga' fisl. *stefja* (að); *vírr* 'vittja' I 93.

Avvikande: Det långstaviga *físhj* (fsv. *fiskia*). Av det ursprungliga *-i-* finns kvar ett minne blott i den föråldrade inf:formen *físhj*, belagd speciellt i *físhj óða* 'fundera på, grubbla över'. För övrigt överensstämmer temat med *kalla*-typens.

Ann. 1. Verben börja, böra. Det fsv. *byria* hade som bekant böjning efter både 1:a och 2:a konj. (-þe l. -de utan i-omlj., Aschw. Gr. § 547,3). I ökm. finns ej belagd flexion enligt *hæria*-typen, utan temat lyder *bírri*, *bírd* ~ *bírt*, *bírt*. Alltså i-omljud genomgående och övergång till äldre 3:e konj. Detsamma gäller för t. ex. NKal. med dess *y* i hela temat (Rg 164) och Mu. med *ö* genomgående (se Ordb.).

Böra, egentligen samma verb som fsv. fisl. *byria* (enl. Hq samt Aschw. Gr. § 547 Anm.), heter *bóyr* ~ *-óy-*, *bóqr*, *boqt*. En inf. *bóqr* förekommer även, svarande mot ösv. dial:s 'borda' Vll 120, da. inf. *burde*.

Ann. 2. Till *hæria*-typen ha anslutit sig ett par verb med stam på ä. -rgh, där -gh- efter -a-bortfallet utvecklats till *z* ~ *z*, varigenom skett sammanfall av dessa verb med dem på -ia. Ifrågavarande verb äro: *férr* (~ *-ä-*), fsv. *færgha*, *ærr* 'ärga' (bildat på ä.nsv. *ärgh*).

b) Några i fsv.-fisl. ej belagda verb.

De uppföras här, endast emedan de i ökm. ha samma typutseende och böjning som *hæria*-typens verb. Rörande fleras ursprung är det svårt att uttala sig, när de äro skäligen okända och tillräckligt jämförelsematerial saknas.

híbi 'medels en stång, *híbiróynda*, draga notrep under isen från det ena vakhålet till det andra; framdraga en timmerflotte med handkraft medelst ett rep', närmast ur ett 'hypia. Rz 262 a har *hyppja* v. n. 1 med betydelserna 1) ofta och såsom små barn hoppa; 2) utan eftertanke taga sig ngt före, obetänksamt företaga; bära sig barnsligt åt; 3) göra sig till, fjäska; 4) kurtisera. Samma ord är T. 234 *hypja* 2 (-ar), Vll 373 'hyppja hypi sv. v. itr. 1. Men i alla dessa fall är släktskapen med hopp(a) tydlig. För ökm:s *híbi* däremot synes det viktigaste vara betydelsen 'draga'. I ösv. dial. (Vö) finns även ett 'hyppa sv. v. tr. 1 'slänga, kasta' Wessman 297, som till betydelsen mer närmar sig ökm:s verb;

häss 'hässja' ä.nsv. *hässja* 1697, se Hq, I 77;

klídi s: 'leka (om barn), roa sig', *klídi bot-tæm* 'med lek o. d. få tiden att gå fort', *klídi va gránto* 'leka med leksaker (om barn)'. Man kan troligen tänka på sammanhang med Rz 329 *klitta* v. n. 1 'gräla, kiva, gnata' Hl.;

ğar-öp 'städa, snygga till' är s. o. s. NKal. *kär* (Rg 164) och lånat från fi. *korjata*. Se Saxén Sv. Lml XI. 3 s. 118, 103;

öl 'bestryka med olja';

písi 'pyssla, småstöka o. d.' I 99. Bör sammanhållas med no. dial. *pysja* f. 'uansenlig tingest' T. 506;

rém-öp 'ge stryk'. Jfr i detta sammanhang ösv. dial. **rem(m)a räim* sv. v. tr. o. itr. 1 'med ngt böjligt föremål (ss. t. ex. en rem, en snärt l. ett spö) slå ngn' VII 741. Ökm. har för 'rem' *reim*, pl. *réma* (I 86), och man hade väntat en inf. **réma*. Kanske har här skett en sammanblandning med *rémz* 'skrika' < *rämja* (I 77).

Beträffande temaböjningen hos denna grupp har antecknats, att i prät. o. sup. äro 3-staviga former, alltså med sonantiskt -i-, de vanligare, utom prät. o. sup. *ólza*, *ğárza*.

C. Typen **drunkna**: *drögan*.

Tema: *drögan*, *dröğana*, *dröğana*.

Inom typ C göres ingen uppdelning i grupper (omfattande i fsv.-fisl. belagda, resp. icke-belagda), detta emedan det övervägande antalet hithörande verb tillhör det utpräglat dialektala språkskiktet.

Till typ C föras verb på 1) -la, 2) -ma, 3) -na, 4) -ra, 5) -va med föregående annan konsonant. Det för dessa verb karakteristiska är, att det efter apokoperingen av inf:s -a skett utveckling av svarabhakti före eller sonantering av det frfr -a stående l, m, n, r, v. (Undantag göra förbindelserna äldre *đl*, *rl*, *sl*, *tl*, *đn*, *ln*, *rn*, *vn*, *đr*.) Vid tillägg av -a i prät. o. sup. kvarstår i många fall svarabhaktivokalen resp. sonantering. (Se närmare härom nedan samt I 25 ff. Kap. Sonantering och svarabhakti.) Verben med fullt utbildad svarabhakti ha i allm. övergått till jämviktsaccentuerad kortstavig öppenstavig typ, därest före ovan uppräknade konsonanter går en kort kons. (äldre kort eller förkortad lång) eller två som tillsammans bilda enhetligt kort ljud (t. ex. i *stáşan* 'storkna'), däremot givetvis ej om ifrågavarande kons. i målet är lång (t. ex. i *sókal* 'dregla' I 164). I vissa fall finnas dubbelformer. t. ex. *bóbal* ~ *bóbal* 'bubbla'.

1) **-la**: *áva* 'avla' fsv. *af* 1:a konj.; *bóba* ~ *bóba* 'bubbla' I 177 A. 2; *bánga* 'bängla' I 141; *drámbla* *bót* 'drimla bort, förslösa (tid)' I 149; *drómba* ~ *drómba* 'drumla' I 183; *dróymbla* *bót* 'drymla bort, förslösa (tid)' I 160; *drófa* 'drumla (bort tiden)' jfr VI *drökel* m. 'lat, senfärdig människa' Rz 100 b (*Drunter*), s. Vb *drögt* bort tiden (Un.); *dóva* 'kava (i vatten l. snö)' I 112; *fába* 'fabla, svamla' I 66; *fába* 'fubbla, fumla, rabbla' I 30, Rz 133 b har *fabbla* 'snava, falla' Hs, jfr även T. 91 *fabba* 'kludre, pusle'; *fíba* 'fippla, hastigt röra fingrar l. mun' I 26, 94; *gúga* 'gurgla' ösv. dial. *guggla*, *gugär* VII 303, Spegel *guggla* 'klunka' ib., jfr T. 189 *gugga*, Rs 283 *gugla* 'stamme'; *gziága* 'gyckla' I 153; *hánda* 'handla = köpa'; *háfa* 'häckla' I 133; *jénga* 'jingla, småträta' I 21; *háva* 'kavla' (*háva óp sí* 'kravla sig upp') I 65; *knába* 'knyppla' I 153; *kúfa* 'kuckla, trolla' I 165 A. 5; *jséba* 'kábbla' se Hq under *kábbla*, *káfsa*; *jséva* 'kävla, kábbla' se ib.; *mánga* 'mangla'; *mó(q)mba* 'mumla' fsv. *mumbla* 1:a konj.; *núba* ~ *núba* 'lugga', no. dial. *nupla* (till *nuppa*) T. 464, ösv. dial. *nopla* etc. VII 647; *rába* 'rabbla'; *ráfa* 'rackla, slarva med ett arbete' I 67. Rz 522 *rakla*, VII 729 *rackla* v. I; *rámbla* 'ramla' I 66; *ráva* 'ravla, prata i onödan' I 66, *ráva ihóð* 'rafsa ihop'; *rénga* ~ -*g* 'ringla, ragla' I 151; *rómba* ~ -*bl* 'kurra (i magen)' I 26, 183, fsv. *rumbla* 1:a konj.; *rónga* ~ -*kl* 'runkla, vicka hastigt o. häftigt' I 26, 185; *sámbla* 'samla' I 66; *síga* 'sickla, drägla' I 26, 94; *sánfa*-*ihóð* 'sinkla, sinka' I 151 n. 20; *sháva* 'skavla, rata (mat)' I 66; *sjsómba* 'skymla' I 160; *sjsóva* 'skövla' I 100, fsv. *skyf* 1:a konj.; *sjsóva om wofána* 'skeva mot varandra, bli vinda mot varandra (om golvtilljor, som ej ligga plant)' I 100 A. 1; *sóka* 'dregla' I 164 A. 3; *stápa* 'stappla' I 66; *stómba*-*á*-*sí* 'stulta iväg' I 183; *stámpa* 'stämpla'; *swámbla* ~ -*bl* 'svamla' I 66, 125; *swómba* ~ -*bl* 'd:o' I 124; *tróga* 'träckla' I 211; *tómba* 'tumla' I 184; *váfa* 'vackla'; *wénga* 'vringla, gorma o. tycka ngt vara för dyrt o. därför försöka pruta', sv. dial. *vringla* Rz 819, öggn vr > w flerfaldigt belagd i målet.

Hos verben på **-la** är i inf. svarabhakti det avgjort förhärskande. Sonantering förekommer (dock ej konsekvent, och i allmänhet växlande med svarabhakti) blott där *l*-ljudet före-

gås av nasal + b, g, k. I prät. o. sup. kvarstår svarabhakti i verb på -vʎ-; *ávaka dóvaka fjávaka jšévaka skjávaka sjšóvaka* (~ -vʎa), -bʎ-: *bóbaka fábaka jšébaka*, stundom även -bʎ-: *bóbaka fábaka rábaka*. I övriga 1-förbindelser är bortfall av svarabhakti resp. sonantering regel frfr -a i prät. o. sup.

Anm. 1. Hit höra ursprungligen även några verb, som gn metates r : ʎ kommit att sluta på -ra: *gtóombar* ~ -br 'grumla' I 183; *ktéyngar* 'kringla, rulla, kullra' I 151; *któoygar* 'krångla' I 128 Und. 1; *sktámbar* 'skramla' I 27, 66; *sktávar* 'skravla, skryta, skrävla' I 66; *sktóyngar* 'skrynkla' I 161. I prät. och sup. -bra, -gra, -gra, men: *sktávare*.

Anm. 2. Egentligen ej till grupp C hörande äro de utan svarabhakti och direkt på subst. *hévil* 'hyvel', *stšbul* I 62 'stapel' bildade verben *hévil* 'hyvla', *stšbul* 'stapla', med prät. o. sup. *hévile*, *stšbula*.

Anm. 3. Verb på ä. -ghla sammanföras i en grupp med dem på ä. -ghna, -ghra (se nedan s. 50 f.), av skäl som därstädes skolas anges.

Avvikande äro verb på -la föregånget av ä. dh, r, s, t. I dylika fall är 1 dentalt, icke kakuminant som i de förut behandlade -la-verbena (utom *hándal*), och här har icke skett utveckling av svarabhakti l. sonantering av 1, utan andra ljudförändringar ha ägt rum (ð-bortfall, assimilationer).

Beläggen äro: *bél va* 'fara vårdslöst fram med' < *bādhlā. Jfr I 68 f. Vål identiskt med ösv. dial. *bal(a)* [ner] 'nedtrampa växande gröda, gräs, snö m. m.' Vll 30 'bala II, ögl. *bàlv* 'nedtrampa säd, gräs o. d.' Ålander I 148; *hél* 'ro mkt sakta, kava o. ro dåligt' < *kādhlā. Bör vara s. o. s. ösv. dial. *kāl(a)* sv. vb intr. 'gå i sakta mak', belagt i Ingå (v.Nyl.) Vll 416. Jfr samma utveckling av äldre -ādhl i Nyl. *sal(a)* 'sadla' Vll 416; *jól* 'ila svagt (i ihåliga tänder)' < *jōrlā I 167; *mól* 'mumla, muttra, knota' < *mōrlā I 167 f.; *brázlā* 'gå o. svänga med armar o. ben, slösa (*brázlā óða*)' < *bræidhslā. Jfr *brázlā* n. I 268 och se under Äldre dh A. II 1. h; *gníllā* (o *shrat*) 'skratta skadeglatt' < *gnitslā, fsv. *gnizla* < *gnistla* se Hq; *ráyyl* 'rinsla, sälla med *ráyyl* f.' I 150, btr. *raynj* isl. 'hrinsla Ln § 111, 56. 2 (äldre ī), i Ob. uppsatt av Zetterholm under 'rensla; *smólā* (< *smōrslā*) 'stryka *smólā* på kons spenar under sommaren, då de bli såriga' I 157; *nālā* 'smågnägga (om häst, då han vill ha mat)' < *natlā. T. 450

natla, obs. särskilt det nordeng. verbets betydelse som nära stämmer överens med ökm:s; *sfsjäl!* "skyttla ut l. in stängerna i ett led" I 98 A. 2, 101 A. 3.

I prät. o. sup. utvecklas hos verben på -sl-, -tl- ett i regel tydligt hörbart *l* mellan *l* och ändelsens -e, sål. prät. o. sup. *brållla*, *gnüllla*, *rénylla*, *smöllla*, *nällla*, *sfsjällla*.

Und. bilda några unga lånord ur rspr.: *ódal* ~ *ódal* 'odla', I 238 A. 2; *jísal* 'gissla' I 145; *džóðsal* 'gödsla' I 253; *váksal* 'växla' I 133; prät. o. sup. resp. *ódlá*, *jísá*, *džóðslá*, *vákslá*.

2) -ma:

I hithörande verb föregås **m** av **r** eller **l**-ljud. I inf. växla uttal med svarabhakti, -*m* samt i flera ord *rm*, *rm* (*lm* blott i *jólm*, se nedan!) Ytterligare härom se I 28.

Belägg för **-rm-**: *góram* 'gorma, bråka' I 172; *kwóram* 'sy dåligt o. ojämnt'. Widm. s. 27 har **korm** 'sy dåligt o. ojämnt (om barn)'. Enl. Rz 208 b finns i VbNb ett sbst **gorm**, **korm**, **kårm**, **kvårm** (Ö.Cal.) med betyd. 1) renstyg, en insekt som lägger sina ägg i renarnas hud, 2) ärr på renhudar efter renstygnen'. Det är troligt, att av detta sbst. i dess betyd. 2) bildats ett verb **kvorma**, som urspr. betytt ugfr 'sy så illa o. ojämnt, att stygnen se ut som de ärr renstygnen lämnat efter sig.' *kwórm-að* 'snörpa ihop'; *láram* 'larma'; *néram s* 'närma sig'; *stóram* 'storma' I 29, 172, fsv. **storma** 1:a konj.; *swóram* 'svarma, svamla' I 124; *wóram* 'prata strunt, svamla', väl av **vurma**. Jfr att Mu. har **vurma** i bet. 'jämt o. samt prata om ngt'. *w-* i ökm:s form beror kanske på inflytande från *swóram* på grund av betydelselikheten.

-lm-: *džólam* 'grina, gråta (om barn)', *jólam* 'd:o'. *jólam* är snarast ett **jálma** med ögg *æ* > *ø* frfr *l* + labial kons. (se I 138) och s. o. s. no. dial. **jelma** 'bröle med lange, høie toner' T. 246. Widm. Ant. s. 195 har för ÖKal. **jálm** 'gråta (om barn)', vilket emellertid är ett **jálma** och identiskt med norrl. dial. **jalma** Rz 295, ösv. dial. **jálma** Vll 404, no. dial. **jalma** T. ib. Ökm:s *džólam* åter förutsätter en form med **g-**, snarast ett **gálma**, som nog är s. o. s. Åm. **gálma** Rz 228 (**Gallma**), ösv. dial. **gálma** Vll 310. I Widm. Ant. s. 195 finns för Ö.Kal. ett **galm** 'ropa' (< **galma**), vilket jag ej

funnit någon motsvarighet till, tydligen identiskt med Vb **gaalm** (ipf. -ä) Rz ib.

jólam 'eka, skalla'. Även uttalen *jólam*, *jól̥m*, *jól̥m̥* ha belagts. Samma ord är Widm. Ant. s. 198 *jól̥m* 'skalla, ljuda (uthållande)'. Obs. att Widm. strikt skiljer på dentalt och kakuminant l (se I 298). Ökm. har även motsvarande sbst. *jól̥man* b. m. 'eko' (t. ex. *a sla-jól̥man da ja róq̥b* 'det slår eko, då jag ropar'). Verbets utgångsform bör vara **jöllma**, möjligen av ett **jällma** med labialisering *æ* > *a* på grund av det labiala m. Dock är det i regel blott frfr *l* + labial kons., som dylik ögg sker (se I 138). Snarast torde man här ha att göra med ett ljudord. Jfr verb som Hs **jalla** 'jollra' Rz 295, sönderjy. **jalle** 'hujе, skrike' T. 246 **Jala** 1.

kwólam rhóq̥b 'svartna ihop och därvid förorsaka os (om glöd som ej röras om)', < **kvalma** ihop I 19.

I prät. o. sup. av **ma**-verben är bortfall av svarabhakti det allmännast förekommande: *górma*, *kwórma*, *ǵzółma* etc.

Ann. Om *résan-óp* 'rispa upp (tyg)' < **risma**, med progressiv assimilation sm > sn, se I 93 n. 9. Prät. o. sup. *résana*.

3) -na:

álágsan sr 'avlägsna sig'; *béġan* 'surna (om mjölk, bär)' < **bitna** I 93; *bvėėban* 'bevåpna' I 219; *blėėġan* 'blekna' fsv. **blikna** 1:a konj. I 93; *blóġan* 'blötna' fsv. **blotna** ~ **blutna** 1:a konj. I 113; *bóġan* 'bottna = »helsula» skor, sätta botten (i skor)' till *bóġan* m. 'botten'; *bóġan* v. itr. 'bottna = nå botten' < **býtna** I 100. Fisl. **bytna** har prät. -nd; *brósan* ~ *brósn* 'brista' < **brostna** el. **brustna** I 113 A. 2; *bróġan* 'brista' fisl. **brotna** I 113; *dróġan* 'drunkna' I 113 A. 2; *fúsan* ~ *fúsn* 'fastna' I 67; *fláġan* *ėvi* 'brista sönder' fisl. **flakna** 1:a konj. I 67; *grísan* 'gistna' I 145, ä.nsv. **gristna**; *ǵzáġan-á* 'kikna, storkna' I 234 A. 6; *klíġan (op)* v. itr. 'smälta (om smör, talg, snö)' < **klickna upp** I 95; *hrísan* ~ *hrisn* 'kristna, döpa' I 145; *kwíġan (đil)* 'kvickna till' I 94, 95, fsv. **qvikna**, fisl. **kvikna** 1:a konj.; *líġan* 'likna' äv. *lėrġan*, I 234 A. 6, fsv. **likna** 1:a konj.; *lúsan óp* v. op. 'dagas' fsv. **liusna** 1:a konj. I 284; *lósan* 'lossna' fsv. **losna** ~ **lusna** 1:a konj. I 113; *lúsn* 'lyssna i smyg' ä.nsv. **lysna** Dahlgr. Gloss.; *másn* 'maskna, trasslas (om fisknät: *másn rhóq̥b*), fastna i nätmaskorna

(t. ex. om fisk: *másu* *uđr* *másko*); *mjuđan* 'mjukna, bli böjlig' I 284; *mósan* ~ *mósu* 'murkna, multna (om björk)' I 113 A. 2, fisl. *morkna* 1:a konj.; *róđan* 'ruttna' I 113; *réđan* 'räkna' I 79, fsv. *rækna* 1:a konj., *inberéđan* 'inberäkna, medräkna'; *réđan* *éuđ* 'rättna, bli rak' I 223, fisl. *réttna* 1:a konj.; *sáđan* 'sakna', *skóđan* 'skorpna, skrumpna (t. ex. om bröd)' fisl. *skorpna* 1:a konj.; *sléđan* v. op. 'slitna, vricka sig' fisl. *slitna* 1:a konj.; *slóđan* 'slockna' I 113 fsv. *slukna* ~ *slokna* 1:a konj. I samma betydelse anv. även *slóđan*, vars o kanske beror på inverkan från *slóts* 'släcka'; *stóđan* 'storkna, stelna (om smälta ämnen som hårdna)' I 113 A. 2; *stóđvan* *á* ~ *stóvan* *á* 'styvna till, stelna till (i leder, rygg etc.)'; *svóđan* ~ *svósan* 'svartna, falna (om glöd)' I 124, fsv. *svartna* 1:a konj.; *séđan* 'sättna, sjunka till botten (om grums), klarna' I 79 fisl. *setna* 1:a konj.; *jsóđan* 'tjockna, fetna, tätna' I 113 A. 2 fsv. *thiokna* 1:a konj.; *tróđan* 'tröttna' I 280 fsv. *throttna* 1:a konj.; *tísan* ~ *tísn* 'tystna' I 155, fsv. *thystna* 1:a konj., *twertísan* 'tvärtystna'; *téđan* 'tättna (om såar, båtar etc.)', *téđn* 'd:o' I 223; *váđan* 'vakna' I 67 fsv. *vakna* 1:a konj.; *váđn* 'vattna (djur)' I 66 fsv. *vatna* 1:a konj.; *vísan* ~ *visn* 'vissna' I 94 fsv. *visna* 1:a konj.; *wéđan* *á* 'vitna till skörd, blekna' I 234 A. 6, fsv. *hvitna* 1:a konj.; *vidđn* 'vittna' I 94, 95, fsv. *vitna* 1:a konj.; *óđan* ~ *óđn* 'öppna' I 100, fsv. *ypna* ~ *öpna* 1:a konj.

Såsom av beläggen framgår och tidigare (I 25—28) framhållits är i inf. svarabhakti det regelmässiga hos verben på **-kn-** (även **kn** < **tn**) och **-vn-**; vid **-pn-** är svarabhakti vanligare, vid **-tn-** sonantering; vid **-sn-**, **-sn** äro båda företeelserna allmänt förekommande. I präst. o. sup. kvarstår svarabhakti regelbundet hos verben på **-kn-**: *béđana*, *bléđana*, *blóđana* etc.; hos det enda verbet med **-vn-** (om verben med **vn** > **mn** > **m** se nedan s. 47) ha belagts blott former med svarabhakti (*stóvana* ~ *stóvvana*); hos de två verben på **-pn-** visa de flesta beläggen kvarstående svarabhakti (*bwéđana*, *óđana*); vid **-tn-** är sonantering regel (*tróđna*, *téđna*, *vidđna* etc.); vid **-sn-**, **-sn** växla svarabhakti och sonantering, enstaka former utan någondera delen ha även belagts såsom blott individuella avvikelser. Ex. se I 29 upptill.

Avvikande äro verb på -na föregånget av **dh, m** (oftast < **v**), **r** (även < **rdh**), **r** (även < **rg**). Här har skett bortfall av **dh**, assimilation av de övriga kons. + **n**; såväl svarabhakti som sonantering saknas, och hela böjningen överensstämmer med **kalla**-typens. Beläggen äro: *rán* 'rodna' I 114 fsv. *rudhna* ~ *rodhna* 1:a konj.; *stén* 'stanna' I 69 fsv. *stadhna* 1:a konj., *tvæstén* 'tvärstanna'; *téin* 'töa, tina' I 97 A. 1. Närmast ur ett äldre **þiðna*. Fisl. har *þiðna* 1:a konj.; *dóm* 'domna' I 113 fsv. *dufna* ~ *dofna* 1:a konj.; *drám* 'smälta, bli flytande (om smör, socker, snö o. d.)' I 93, jfr fisl. *drafna* 1:a konj.; *(óm)fám* '(om)famna' I 66; *fám* 'räfsa ihop höet till en räfsfamn', se under 3:e konj. typen **kænna**; *króm sönðar* 'rämma, klyvas' I 113, fisl. *klofna* 1:a konj.; *kwóm á* 'kvävas' I 66, 123, fisl. *kvafna* 1:a konj.; *rám* 'rämma' I 93 fsv. *rifna* 1:a konj. Såsom citat av föräldrat uttal har antecknats ett enstaka belägg *réman* He; *sóm* 'somna' I 113 fsv. *somna* ~ *sofna* 1:a konj.; *tóm* v. itr. 'krympa (om ylle)' I 254 < **þöfna*, n-utvidgning till fisl. *þöfa*, målets *téyv* v. tr. I 252; *bórv* 'bulna, svälla' I 168, fsv. *bulna* ~ *bolna* 1:a konj.; *fárv* 'falna, blekna, vissna' I 122, fsv. *falna* 1:a konj.; *gúrv* 'gulna' I 168; *kórv* 'kallna' I 168, fsv. *kolna* ~ *kulna* 1:a konj.; *hárv* (*rhóqð*) 'hårdna' äv. *hárv* I 120, fsv. *hardhna* 1:a konj.; *sfsárv* 'stelna' I 196 f, jfr fsv. *stirdhna* 1:a konj.; *món-si* 'morna sig' < **myrgna* (sig) I 157, jfr fisl. *morgna* 1:a konj.; *séun* 'surna' fisl. *súrna* 1:a konj.

Ann. Till denna ordtyp höra givetvis även *lám* 'lämna' fsv. *lifna* I 93, *swáin* fisl. *sviðna* I 97. Men medan dessa verb i fornspråken böjdes efter 1:a konj., i likhet med så gott som alla **na**-verb, ha de i ökm. böjning efter 3:e, sålunda *lám lámð lámt*; *swáin, swénd* ~ *swént, swent*.

4) -ra:

bjfsóymbar 'bekymra' I 160, fsv. *bekymbra* 1:a konj.; *bjéldar* 'bjällra, bjäbba, prata skräp' I 193 o. jfr målets *bjéla* ib; *bláfar* 'blackra, fladdra, fläkta' I 67; *bláeygar* 'blingra, distrahera' I 150; *bláistar* 'blistra, vissla' I 232, fisl. *blístra* 1:a konj.; *búldar* 'bullra' I 166, fsv. *buldra* 1:a konj.; *dáldar* 'dallra'; *dípar* 'läcka, sippra' < *dippra* l. *dyppra*. Jfr ösv. dial. 'tippra *tipär* 'drippa' 'drypa' VII 1016, 142; och obs. att ökm. har ett *díp* 'snudda vid, doppa helt lite', Btr. 'dippa' sv. v. 1 'snudda vid'

Ob., Rz 90 **dippa** 'doppa'; *dúndar* 'dundra' fsv. **dun(d)ra** 1:a konj.; *flákar* 'flackra, flacka omkring' I 67; *fláter* 'flattra, puttra (om grytor etc.)' I 66; *flíkar* 'flickra, småskratta' I 94; *fóðdar* 'fordra'; *fóðstar* (*óp*) '(upp)fostra' I 237, fsv. **fostra** 1:a konj.; *gáldar* 'gallra'; *gántar* 'gantra, gyckla' I 119; *gáldar* 'gillra', fsv. **gildra** 1:a konj.; *gláðstar* 'glestra, glo, glamma' I 269 A. 8; *gláðstar* 'glistra, illflina, glo' I 232 n. 11, samma ord är Btr. *glistra* Ob., ösv. dial. *glistra* VII 272 a; *glítar* 'glittra' I 94, fisl. **glitra** 1:a konj.; *glóggar* 'glongra, brinna sakta etc.' I 184 f; *glópar* 'gloppra, vara snöglopp' I 171 A. 10, NLul. *glópar* 1:a sv. Nordstr.; *hánder* 'hindra' fsv. **hindra** 1:a konj.; *hágar* 'huckra, spela (om orren på våren), smågråta, huttra' I 165 A. 5; *jámar-si* 'jämra sig' I 135 n. 13, fsv. **iäm(b)ra sik** 1:a konj.; *hákar* 'kackla (om höns)' < 'kackra, ljudhärmande. Jfr ä.nsv. **kagra** i samma betydelse; *klástar* 'klistra' I 234 A. 7; *klótar* 'klåpa' I 176, jfr fsv. **klutra** 'tadla' V.Spr. III 270; *klétar* 'klättra'; *knápar* 'knacka sakta, knapra' I 66; *knóðstar* 'knostra, v. tr. 'krossa i bitar', v. itr. 'knastra' I 239 A. 8; *knópar* 'knapra', no. dial. **knopra** T 299; *knóvar* 'knåpa, knalla iväg, mola' I 112 n. 11; *kóntar* 'kontra, (små)gråla' I 170; *húldar* 'kullra' I 166; *lánder* 'lindra'; *ljústar* 'ljustra' I 284 n. 6; *lúkar* 'luckra' I 165 A. 5; *lóggar* 'lunkra, sakta vaggga' I 185; *móldar* 'mollra, muttra, puttra' I 167; *múder* 'muddra' I 178 A. 4; *múldar* 'mullra' I 167 n. 7 *mékar* 'bräka (om get)', även -á-, -á-, < mäckra, mackra. Ljudhärmande ord, I 133; *ófar* 'offra' fsv. **offra** 1:a konj.; *páldar* 'pallra, gå och jollra (om barn)' I 123; *plátar* 'plattra, puttra' I 67; *plúndar* 'plundra'; *púdar* 'pudra'; *póldar* 'babbla, prata' I 168; *pútar* 'puttra, sjuda' fsv. **putra** 1:a konj., I 176; *pótar* 'd:o'; *skóldar* 'skallra, skramla' I 122, fsv. **skaldra** 1:a konj; *sfsánger* 'skingra' fsv. **skingra** 1:a konj. Se I 151 n. 13 *sfsánder* 'skindra' i samma betyd.; *skwóldar* 'skvallra' fsv. **sqvaldra** 1:a konj.; *skwítar* 'skvittra, stänka, skvätta' I 144; *sfsúldar* 'skyldra' I 155; *slákar* 'slappra, sladdra' I 66; *sótar* 'sottra ~ -u-, prata mkt men utan innehåll' I 176 A. 13; *splítar* 'splittra'; *stávar* 'stavra, småpromenera, stappla (om gamla)' fsv. **stafra** 1:a konj., I 66; *sónder* 'söndra', fvn. **sundra** 1:a konj.; *tánder* 'tindra' I 150; *típar* 'tippra, trippa' I 143; *trípar* 'trippa, trippa' se ib.; *únder* 'undra' fsv. **undra**

1:a konj.; *útar* 'uttra, fiska med utterbräda', lånord, jfr målets *ótar* 'utter' I 113; *óytar* 'yttra, yppa', förutsätter äldre form med *ȳ*. Se Hq om ordets etym.; *éyngar* 'ångra' I 127, fsv. *angra* 1:a konj.; *éndar* 'ändra' I 136.

Ann. Hithörande äro även: *báðar* 'arbета o. bättra på en sak, utan att det just blir ngt resultat' (ex. *an hul a báðar o big uðr háusen dina, man a vað æmt ne boðéð den* 'han höll på att arbета o. bygga på huset därborta, men det blev just inte något av det'); *páðar* 'göra sådant som ej duger till ngt, göra sig till (i denna betydelse belagt endast kopulativt förbundet med *gžera sá ðil*: *a stoð o páðra o gžoo-sá ðil* 'hon stod o. gjorde sig till.' Troligen är det ursprungligen samma ord man här har att göra med i båda fallen (skillnaden mellan *b-* och *p-* är i ökm. ej sällan hárfín): ett *bátra*, r-avledning till *báð* 'båta, gagna' (I 204), fsv. *báta*, och med gemensam grundbetydelse 'om o. om igen försöka förbättra'.

Som ovan synes har i *ra*-verben inf. regelbundet svarabhakti. I prät. o. sup. kvarstår svarabhaktivokalen endast hos de i målet kortstaviga verben, till vilken typ även sådana tydliga lånord som *muddra* (*múðar*), *pudra* (*púðar*) övergått. I dylika fall ha belagts tydligt 3-staviga former: *knóvara* (~ *knóvra*). *múðara*, *púðara*, *stávara*. För övrigt sker svarabhaktibortfall. Ex. se I 26 f., 28.

Avvikande äro verb på *-ra* föregånget av *dh*: *flár* 'flamma, brinna med hög låga' < *fludhra* I 114; *vár* 'vädra, lufta' I 80; *fsiut* ~ *iu-* 'tjudra' I 285, fsv. *tiupra* ~ *piupra*, fisl. *tjóðra* 1:a konj. Om dem gäller vad ovan (s. 47) sagts om verb på *-dhna*: prät. o. sup. *flára*, *vára*, *fsiuta*.

Ann. Verbet *hámar* 'hamra' är bildat direkt på *hámar* m. 'hammare'. Prät. o. sup. *hámeta*.

5) *-va*:

dótav ðil 'slå till', *dórav ðil* 'd:o' I 173 n. 1, no. dial. *dolva* T. 65; *gérav* 'garva'; *hérav* 'harva'; *hérav* 'härva'; *hórv-óða* 'hörva på' I 158; *kátav* 'kalva'. Fsv. har *kalva*, ingen böjning hos Sdw, men jfr att fsv. har *kálva* med prät. *-dhe*; *hárv að sá* 'karva åt sig, lägga beslag på'; *lúrav óp* 'lurva upp, burra upp' I 173; *skárav* 'skarva'; *slárav* 'slarva'; *sórav ihóð* v. op. 'sorva ihop' I 173 n. 5; *svórav* 'svarva' fsv. *svarva* 1:a konj.; *tórav* 'torvtäcka, strö torv på' I 173.

Ann. *fsórav-ihóð* 'trassla till (ett nät), slå sig i knutar (om tråd)' troligen < *kyr(r)va*, v-avledning till ett *kyrra*, som ej be-

lagts men är nära sammanhörande med målets *kár* v. 'korra, slå sig i knutar på grund av för hård tvinning (om tråd el. garn)', *kár* f. 'korra, självvriden ögla på tråd el. garn' I 180 med n. 7. Jfr att i ösv. dial. finns både 'korra *tjör* svf. 'trassel i garn el. nät' < 'kyrra (VII 532) samt 'kurra sig (a. a. 509), vidare 'kurva v. 'trassla, göra oredigt', 'kurva f. 'fnurra el. trassel på garn' (ib.), motsvarande no. dial:s kurva v. T. 338. För sv. dial. har Rz 322 med samma betydelse *kjurra* f., *kjurra sej*. — Prät. o. sup. *jsörva*.

Beträffande spørsmålet svarabhaktivokal o. sonantering hos *va*-verbens infinitiver hänvisas till I 27 nedtill. Obs. not 1 o. 2! I prät. o. sup. är bortfall av såväl svarabhaktivokal som sonantering det regelmässiga: *dórv*a, *dórv*a, *háv*ra ~ *-á-*, *kárv*a (enstaka fall *kárv*a), *tórv*a etc.

Verb på ä. -ghla, -ghna, -ghra.

-ghla: *gnét* (ä. *gnápat* Str.) '(ill)flina', jfr Rz 205 *gneggel* n. 'smågräl, ideligt gnat' samt ösv. dial. 'gnegla *gnigva* 'vara l. visa sig snål o. girig' VII 278; *hégv* 'hagla' I 68; *mégv* 'mögla' I 101, fsv. *mögla* ~ *myghla* 1:a konj.; *négv* *uðr olit* 'vara klåfingrig' < 'naghla I 68; *ré(a)v* 'regla, stänga' I 90; *föségv* 'försegla'; *smógv* 'smyga' < 'smyghla I 101; *sné(a)v* 'snegla' I 96; *wév* 'skela, snegla, blänga', se I 32 med n. 4, NKal. *væv* 'blänga' Rg 58.

-ghna: *böen* 'bågna' I 113, fsv. *bughna* 1:a konj.; *drégn* 'dragna, bli uttänjd, dröna' I 67, fsv. *draghna* 1:a konj.; *flégn* 'flagna'; *gégn* 'gagna', fsv. *gaghna* 1:a konj.; *hñégn* 'högn' 'sägna ned' I 19 < 'knughna l. knoghna. Belagt endast med svarabhakti; *ségn* 'sägna' I 96; *sé(a)n* ~ *ségn* 'sägna' I 96 n. 5; *strégn á* 'strågna, storkna, vilja kvävas' I 114; *tégn* 'tågna, töja sig' I 114, fisl. *togna* 1:a konj.; *égn* 'ägna' I 271 Und. C, fsv. *eghna*, *äghna* 1:a konj.; *ögn* ~ *ögn* 'ögn' I 260 A. 18, ä.nsv. *ögn*a 1:a konj.

-ghra: *forvérv* 'förvägra' I 79, fsv. *forveghra* 1:a konj.; *gné(a)r* 'fnittra, flina' troligen av ett 'gnegra. Ett 'gnedra < 'gnidra, motsvarande no. dial. *gnidra* 'gnide vedholdende' T. 172 borde ge *gnérv*; *hégv* 'kagra, darra' I 68; *séar* 'segra' I 96, fsv. *sighra* 1:a konj.; *stéar óp* 'stegra (ett pris)' I 96.

Ovanstående tre verbgrupper ha sammanförts här, enär de inta en särställning beträffande utvecklingsgången från

1) Verbet *séar* 'segla' sökes under 3:e konj.

apokoperingen av -a fram till det yngsta uttalsstadiet. Karakteristiskt för dem är även kvarlevandet av en mängd uttalsvarianter, betecknande olika utvecklingsstadier. Spörs-målet har behandlats I 27, 68, 79 f., 96, 101 f., 113 f., vartill hänvisas. För prät. o. sup. gäller som regel, att svara-bhakti kvarstår i de fall där inf. har den, vare sig föregående vokal är kort el. lång. Alltså *bōana, l̥nāana, strāana, tāana, ūana, snāyaka, wāyaka*; men även *hēaka, rēaka, fošēaka, drēana, sēana* 'sēgnade'; *ēana, ōana, gnēara, hēara, stēara*. Däremot t. ex. *gnēka, hēka, nēka, snēka, wēka, flēma, gēna, forvēra, hēra*. På detta sätt ha av somliga verb belagts minst 3 olika uttalsvarianter för såväl inf. som prät. o. sup. T. ex. *snāyak snāyaka, snēak snēaka, snēk snēka; drēan drēana, drēn drēna*.

Hos några av ifrågavarande verb förekomma supinformer även efter 3:e konj., näml. *ret* (: *rēk* 'regla'), *snēt* (: *snēk* 'snegla'), *sēand* (: *sēan* 'sēgna, bli segt'), *hākaht* (: *hēk* 'hagla').

Fornspråken hade några verb av denna typ hörande till 3:e konj., näml. fisl. *lygna*, fsv. *næghla, ræghna, sighla*, ökm:s resp. *lōan nēak rēan sēak*. De uppföras under 3:e konj. s. 69, 70.

Om de (i fornspråken ej belagda) tidigare sannolikt efter 1:a konj. böjda *lēn* 'lagna (nät)', *begēn* 'begagna' se s. 71.

D. Typen *spā*. (Se 3:e konj. s. 64.)

2. Fsv. 2:a konjugationen.

Här uppföras ökm:s motsvarigheter till de verb, som i fsv. (ev. fisl., ä.nsv., i de fall där fsv. belägg saknas) hörde till 2:a konj., samt övriga rent dialektala verb av samma karaktär.

Beträffande uppställningen må framhållas följande: Enär spörs-målet vokalväxling eller icke inom temat torde vara det för denna konjugation intressantaste, uppföras verben i tre huvudgrupper: 1) i fsv. vokalväxling *æ — ä*, 2) i fsv. vokalväxling *ÿ — ü (ö)*, 3) i fsv. ingen vokalväxling. Inom dessa grupper fördelar jag verben med hänsyn till den stamslutande konsonantens beskaffenhet (detta för att samtidigt belysa utvecklingen av fsv:s -dhe, -de och -te typer) i undergrupperna a—c.

Emedan flera av verben ha skilda former i pres. sg. och pl., upptas dessa (liksom även imp. sg. o. pl. där dessa belagts).

Grupp 1. I fsv. vokalväxling *æ* — *ä*.¹

		inf. ²	prät.	sup.
fsv. <i>kræfia</i>	ökm. <i>krévi</i>		<i>kráft</i> ~ <i>ǣ</i>	<i>kráft</i>
<i>kwæfia</i>	<i>kwévi</i> ³		<i>kwáft</i> ~ <i>ǣ</i>	<i>kwáft</i>
<i>snæria</i>	<i>snéri</i>		<i>snéǥ</i> ~ <i>snéǥd</i>	<i>snæft</i> ~ <i>snaft</i>
<i>væria</i>	<i>véri</i>		<i>vérd</i>	<i>væria</i>
<i>æria</i>	<i>ári</i>		<i>ári</i>	<i>ári</i>
b)				
<i>kvælia</i>		<i>kwálf</i> ~ <i>ó</i>	<i>kwódf</i> ~ <i>kwáke</i>	<i>kwot</i> ~ <i>kwáke</i>
<i>vælia</i>		<i>vári</i>	<i>vádf</i> ~ <i>é</i>	<i>vat</i>
<i>sælia</i>		<i>séli</i>	<i>séld</i> ⁴ ~ <i>é</i>	<i>selit</i> ~ <i>a</i>
<i>glæþia</i>		<i>gléri</i>	<i>gléd</i> ~ <i>gléria</i>	<i>glæft</i> ~ <i>glæt</i>
<i>spæðhia</i>		<i>spári</i> ⁵	<i>spéð</i> ~ <i>spária</i>	<i>spæft</i> ~ <i>ð</i> ~ <i>spæft</i>
<i>stæþia</i>		<i>stéri</i> ⁶	<i>stéð</i> ~ <i>stária</i>	<i>stæft</i> ~ <i>stária</i>
<i>græma</i>		<i>grám</i>	<i>gráma</i>	<i>græma</i>
<i>fræmia</i>		<i>frémi</i>	<i>frémia</i>	<i>frémia</i>
<i>sæmias</i>		<i>séms</i>	<i>sémtas</i> ~ <i>sámdas</i>	<i>sems</i> ~ <i>semtas</i> ⁷
<i>tæmia</i>		<i>támi</i>	<i>támd</i> ~ <i>támd</i>	<i>tæft</i> ~ <i>tæft</i>
		<i>tám</i>		
<i>vænia</i>		<i>vám</i>	<i>vánd</i> ~ <i>t</i>	<i>væft</i> ~ <i>t</i>
c) ⁸				
<i>ræk(k)ia</i>		<i>régǣ</i> ⁹ , <i>rálf</i>	<i>rágt</i> , <i>ráht</i>	<i>raht</i> , <i>raht</i>
<i>þæk(k)ia</i>		<i>téfs</i>	<i>téht</i> ~ <i>táht</i> ~ <i>táfsa</i>	<i>teht</i>
<i>væk(k)ia</i>		<i>vágǣ</i> ¹⁰ , <i>váds</i>	<i>váht</i>	<i>vaht</i>
<i>vækia</i>		<i>vágǣ</i> ¹¹	<i>váht</i>	<i>vaht</i>
<i>hwætia</i>		<i>wéð</i>	<i>wéð</i> ~ <i>wéðia</i> ¹²	<i>wéð</i> ~ <i>wéðia</i> ¹² ~ <i>west</i> ¹³
<i>sætia</i>		<i>séð</i> ¹⁴	<i>séð</i> ¹⁵	<i>seð</i> ~ <i>set</i>

¹) De av målets prät.- och sup.-former, vilkas nuvarande vokal-kvalitet återgår på fsv. *ä*, markeras med '. ²) Ökm. *é* ~ *é* se I 77.

³) Om *kwévi* se, *kwévis* se I 77. ⁴) Fsv. *sælde* U (oft). Aschw. Gr. § 549, 2 b. ⁵) '(ut)späda'. ⁶) 'få att stanna, stämma (blod o. d.)'. Härtill *ðilstéri*, *-stéð*, *-stáð* 'tillstāja (ngn ngt)' med regelbunden prät. form. ⁷) Ersättes med *þmi-sáms* 'kommit sams'.

⁸) Beträffande hithörande verb jfr även 3:e konj. typen *rykkia*.

⁹) *rágǣ* i r. *æud* 'töja (med ett instrument), sträcka ut ngt (skinn,

pres.		imp.	
sg.	pl.	sg.	pl.
<i>hræw</i>	<i>hrévr</i>	<i>hræw ~ hrévr</i>	<i>hræwan ~ hrévan</i>
<i>kwæw ~ kwévr;</i>	<i>kwévr;</i>	<i>kwæw ~ kwévr</i>	<i>kwévan</i>
	<i>snévr</i>	<i>snévr</i>	<i>snévan</i>
	<i>vévr</i>	<i>vévr</i>	<i>vévan</i>
	<i>átv</i>	<i>átv</i>	<i>átvan</i>
	<i>a kwat</i>	—	—
	<i>vátv</i>	<i>vátv</i>	<i>vátvan</i>
<i>sætl</i>	<i>sélv</i>	<i>sætl</i>	<i>sélvan</i>
	<i>gtévr</i>	<i>gtévr ~ gtévr</i>	<i>gtévan</i>
	<i>spávr ~ é</i>	<i>spávr ~ é</i>	<i>spévan</i>
	<i>stévr</i>	<i>stévr</i>	<i>stévan</i>
	<i>grám</i>	<i>gram</i>	<i>grávan</i>
	<i>frévr</i>	<i>frévr</i>	<i>frévan</i>
pl. <i>sémis</i>	—	—	<i>sémisan</i>
	<i>távr</i>	<i>távr</i>	<i>távan</i>
	<i>vávr</i>	<i>vévr</i>	<i>vévan</i>
<i>rah</i>	<i>ráh</i>	<i>rah</i>	<i>rátvan ~ rávan</i>
<i>teh</i>	<i>téh</i>	<i>teh</i>	<i>tévan</i>
<i>vads</i>	<i>váds</i>	<i>vads</i>	<i>vádsan</i>
<i>vads</i>	<i>váds</i>	<i>vads</i>	<i>vádsan</i>
	<i>wédr</i>	<i>wédr</i>	<i>wédran ~ wésan</i>
<i>sed</i>	<i>sédr</i>	<i>sed, ob. sed</i>	<i>sédm</i>

skor o. d.)'. ¹⁰⁾ väcka (ngn). ¹¹⁾ 'hugga vak på is, hacka bort is'.
¹²⁾ He 32. ¹³⁾ Torde urspr. vara sup. till *wés*, fsv. *hwæssa*, men har på gr. av de båda verbens snarlika betydelse kommit att användas som sup. även till *wédr*. *wédr* 'väska (en egg)': *wés* 'väska (= göra spetsig som en udd l. en kil: *wés péna* 'väska pennan', *wés a* 'suedda (vid tälgnig av störor o. d.)'. ¹⁴⁾ Samma böjning ha även *fóofsedr* 'fortsätta', *wisédri* 'översätta'. ¹⁵⁾ Fsv. sætte Aschw. Gr. § 549,2 b.

Grupp 2. I fsv. vokalväxling \ddot{y} — \ddot{u} .

		inf.	prät.	sup.
a)	fsv. smyria	ökm. <i>smírri</i>	<i>smóq̄t</i> ¹	<i>smoq̄t</i>
	spyria	<i>spírri</i>	<i>spóq̄t</i> ¹ ~ <i>spírri</i> ²	<i>spoq̄t</i> ~ <i>spírri</i> ²
b)	dylia	<i>dílri</i>	<i>dód</i>	<i>dot</i>
	hylia	<i>hílri</i> ³	<i>héd</i> ~ <i>hétri</i>	<i>hot</i> ~ <i>hétri</i>
	skylia	<i>st̄šílri</i> ^{4 5}	<i>skód</i> ~ <i>skót</i> (~ <i>skátra</i>)	<i>skot</i>
	ryþia	<i>rírri</i> ⁶	<i>rád</i> ~ <i>ród</i> ~ <i>rirri</i>	<i>rad</i> ~ <i>rod</i> ~ <i>rirri</i>
	stýþia	<i>stírri</i>	<i>stád</i> ~ <i>stód</i> ~ <i>stírri</i>	<i>stad</i> ~ <i>stod</i> ~ <i>stírri</i>
	no. dial. drynja,			
	sv. dial. dryna,	<i>drínri</i> ⁷	<i>drinri</i>	<i>drinri</i>
	drön(j)a etc.			
c)	isl. flysia	<i>flísri</i> ⁸	<i>flóst</i>	<i>flost</i> ⁹
	no. dial. mysja	<i>mísi</i>	<i>móst</i> ~ <i>mísi</i>	<i>most</i> ~ <i>mísi</i>
	sv. dial. myssja ¹⁰			
	fsv. flytia	<i>flíðri</i> ¹¹	<i>flíðri</i>	<i>flíðri</i>

Grupp 3. I fsv. ingen vokalväxling.

		inf.	prät.	sup.
b)	fsv. skilia	ökm. <i>st̄šíli</i>	<i>st̄šíld</i>	<i>st̄šíldt</i>

¹) ~ *áq̄*. ²) Böjn. efter 1:a i betyd. 'vädra (om hundar)'.
³) Om -v- se I 99. ⁴) Äv. fast sällan *ý*, *ö*, *ó*, se I 99 n. 4, 78 anm.
⁵) Äv *st̄šíli* *si* 'rentvå sig från misstankar' har belagts blott prät. *skód*, sup. *skot*. ⁶) Äv. *ý*. ⁷) småråna (om kor), muttra. ⁸) skala,

pres.		imp.	
sg.	pl.	sg.	pl.
<i>smírri</i>		<i>smírri</i>	<i>smírriæn</i>
<i>spírri</i>		<i>spírri</i>	<i>spírriæn</i>
<i>dírri ~ dírri</i>		<i>dírri ~ dírri</i>	<i>dírriæn</i>
<i>hárri</i>		<i>hárri</i>	<i>hárriæn</i>
<i>sjsjárri</i>		<i>sjsjárri</i>	<i>sjsjárriæn</i>
<i>rírri</i>		<i>rírri</i>	<i>rírriæn</i>
<i>stírri</i>		<i>stírri</i>	<i>stírriæn</i>
<i>drírri</i>		<i>drírri</i>	<i>drírriæn</i>
<i>flísri</i>		<i>flísri</i>	<i>flísriæn</i>
<i>mísri</i>		<i>mísri</i>	<i>mísriæn</i>
<i>flíðri</i>		<i>flíðri</i>	<i>flíðriæn</i>
pres.		imp.	
sg.	pl.	sg.	pl.
<i>stjárri</i>		<i>stjárri</i>	<i>stjárriæn</i>

bená, spríta, se I 98. ⁹⁾ P. pt. *flísriæ*, *flísriæ potáðran* 'skalad kokt potatis'. ¹⁰⁾ Enl. T. och Rz böjning efter 1:a sv., men VII uppger från Px böjning efter 2:a. ¹¹⁾ 'flotta, flytta'.

Inom 2:a konj. ha vid fogandet av dentalsuffixet i prät. o. sup. till stammen skett en del ljudförändringar, beroende på den stamslutande konsonantens beskaffenhet. Beträffande stamvokalens kvantitet är för ökm. särskilt karakteristiskt: vokalförlängning i prät. hos verben med stam på äldre -dh, -l, (de flesta på) -r; bibehållen vokalkorthet i prät. av verb med stam på v, m, n.

Präteritumbildningen.

a) Fsv:s -dhe-grupp.

Verb med stam på: 1) äldre v-ljud få skärpning av v > f och ändelsen -t ~ -ð: *kráft* ~ -ð 'krävde', *kwáft* ~ -ð 'kvävde'.

2) -r få rdh > 1. *l*: *smóql* 'smorde', *spóql* 'sporde';

2. *q*: *snéq* 'snarde', 'snärjde';

rjdh > rd: *snárd* 'snärjde', *vérð* 'värjde'.

b) Fsv:s -de-grupp.

Verb med stam på: 1) -l få l + d > d: *kwód* 'kvalde', *vád* 'valde', *dód* 'dolde', *hýd* 'hylde, höljde', *skód*^a 'skulde, sköljde'.

2) -l få d: *séld* 'sälde, sålde', *sfsíld* 'skilde'.

3) -dh få l. dd > d ~ ð: *gléd* 'glädde, gladde', *spéd* 'spadde, spädde', *rúð* 'rudde, röjde', *stád* 'studde, ljustrade'; 2. dd > d: *stýd* 'stadde'.

4) -m få d, ð (t): *sámdas* ~ *sámtas* 'sämdes', *támð* ~ *támð* 'tamde, tämde'.

5) -n få d ~ t: *vánd* ~ -t 'vande'.

c) Fsv:s te-grupp.

Verb med stam på: 1) -k(k) få t: *ráljt* 'räckte', *táljt* 'täckte', *váljt* 'väckte';

2) -s få t: *flóst* 'fluste, skalade', *móst* 'muste, tätade med mossa';

3) -t få t + t > ð: *séð* 'sätte, satte', *wéð* 'hvätte, vässade'.

^a) I variantformen *skól* har *l* överförts från verbets *l*-former (spec. inf. o. pres.). Motsvarande form *skálf* finns även i NKal. (Rg 165).

Supinumbildningen.

Samtliga supiner med 2:a konjugationsböjning

1) få -t.

Härvid är att märka: $-k + t > t$, $-l + t > llt$, $-r + t > t$,
 $-d (< dh) + t > t \sim t'$; $-t + t > t'$.

2) bibehålla stamvokalen kort.

Som av schemat synes, förekomma inom denna konjugation en mängd avvikelser från den normala 2:a konjugationsböjningen:

Inf. har likdanats med pres. sg. hos *kwát* 'kvälja', *grám* 'gräma'.

En inf. utan i-omljud (ombildad efter prät. o. sup.) är *skólvi* (I 99, n. 4), mindre vanlig variantform till *sjsólvi* 'skölja'.

Pres. sg. saknar i-omljud hos *kwát* 'kväljer', som är identiskt med fsv. *kval* (Aschw. Gr. § 561 A. 5) el. nybildning efter prät. (I 78 Anm.).

Prät. Åtskilliga präterita ha en vokalkvalitet, som bevisar att de utgå ur äldre i-omljudad form (ett par alternera med regelbundna, oomljudda prät.): *snárd* < *snærdhe* (jfr *snéd* < *snærdhe*), *séld* < *sælde*, *sendas*, *gléd* < *glædde*, *támd* < *tæmde* (jfr *támd* < *tæmde*), *wéd* < *hwætte*, *séd* < *sætte*, *héd* < *hylde*; *ráht táht váht váht*. De sista verben (inf. på ä. -k(k)ia) ha i sin hela böjning övergått till 3:e sv. konj. Jfr att redan i y.fsv. äro i-omljudda prät:a (och sup.) hos *rækkia thækkia vækkia* vanligare än icke-omljudda (Aschw. Gr. § 549,2 c).

Sup. Supinum utgående ur äldre form med i-omljudad vokal ha samma verb som de ovan under Prät. uppräknade. Flera av dem ha därjämte regelbundet, oomljudt sup. Beläggarna äro: *snæt* < *snært* (jfr *snæt* < *snært*), *selít* < *sælt*, *ghet* < *glædt* (jfr *ghat* < *glædt*), *tæmđ* < *tæmt* (jfr *tæmđ* < *tæmt*), *wæt* < *hwætt*, *set* < *sætt*, *hst* < *hylt*; *ráht táht, váht, váht*.

En jämförelse med fsv. visar, att hos de flesta av ovan anförda verb redan under fsv. tid förekommit omljudda prät. o. sup. Sålunda var redan i ä.fsv. omljudad rotvokal vanlig, »häufig», hos *sælia*, *sætia* och förekom sporadiskt hos *glæpia*,

hÿlia, *sæmia*, *væria*, i *y.fsv.* hos *tæmia* och i synnerhet hos *rækkia*, *þækkia*, *vækkia*. Se Aschw. Gr. § 549,2 b, c.

Åtskilliga av de i fornspråken till 2:a konj. hörande verben ha i ökm. övergått till 1:a konj., ytterligare några ha alternativ böjning (hel el. partiell) efter densamma.

Böjning endast efter 1:a konj. har belagts hos: *ak*¹ *æria*, *frémi* *fræmia*, *dríni* *drynja*, *flíði* *flytia* samt *grám* *græma*.

Prät. och sup. alternativt efter 1:a konj. ha:

kwak *kvælia*, *stévi* *stædhia*, *wéði* *hwætia*, *spíri* *spÿria*, *hélvi* *hÿlia*, *ríri* *rÿdhia*, *stíri* *stÿdhia*, *mísi* *mÿsja*.

Av dessa hade *hÿlia* i *y.fsv.* altern. böjning efter 1:a konj. (Aschw. Gr. § 548 a. 3).

Prät. efter 2:a konj., sup. efter 1:a konj. har *véri* *væria*.

Prät. alternativt efter 1:a konj., sup. endast efter 2:a konj. ha:

gtévi *glædhia*, *spári* *spædhia*, *téjs* *þækkia*, *sfsívi*² *skÿlia*.

¹) Om uppkomsten av *k* se I 78 Anm. Obs. därjämte verbets tema i ösv. dial. (Wessman), speciellt prät. i Gkb (*alt* Hagf. 104) och Korsnäs i s. v. Öb. (*ärja*, stundom *ák*, Freudenthal, Über den Närpesdialekt 117 n. ***). Det är ej osannolikt, att i ökm. funnits ett prät. **ék*, varifrån *k* inträngt i inf. Senare har verbet helt övergått till 1:a sv. konj. ²) Ifrågavarande präteritumform, *skóva*, som är tämligen sällsynt, är egentligen ett dubbelt prät., utgående från prät. *skók* (jfr s. 56).

3. Fsv. 3:e konjugationen.

Den för de fsv. verben av 3:e konj. sedvanliga uppställningen i 3 grupper, allteftersom det präteritala δ uppträder som δ , d , t , har bibehållits — detta trots att δ -ljudet överhuvudtaget ej längre förekommer i ökm. och som präteritummärke i δ e-gruppens verb (se nedan) övergått till d , δ , t , och trots att fördelningen av suffixen d och t i målet delvis är en annan än i fsv:s **de-**, resp. **te-**grupp.

Här nedan uppställas verben alltså i 3 huvudgrupper, I, II, III, motsvarande fsv:s 3:e I—III (se Noreen, Aschw. Gr. § 550). Inom huvudgrupperna ordnas verben efter den stamslutande kons. el. kons.-förbindelsen.

Frånvaron av numerus- och personböjning samt inträdandet av apokope har i hög grad reducerat det äldre böjningsschemat för denna konj. I prät. kvarstår endast dentalsuffixet, som i grupp I och II oftast är $-d \sim -\delta$, i några fall (se gr. I 4 Typ 1.) dock i regel rent t -ljud, i gr. III $-\delta > t$ (utom typen **fylla**, där prät. oftare har $-d$; se s. 77).

Grupp I.

1) Fsv. typen **röra**, **rörpe**, **rörper**.

Ökm:s hithörande verb ha i regel följande karakteristika: inf. lång diftong, prät. lång vok. + h (< **rdh**), sup. kort vok. + t ($\sim \delta$).

<i>fóyr</i> 'föra'	prät. <i>fét</i> $\sim -\delta$ -	sup. <i>fæt</i> $\sim -\theta$ -
<i>hóyr</i> 'höra'	<i>hét</i> ($\sim -d$) $\sim -\delta$ -	<i>hæt</i> $\sim -\theta$ -
<i>fsóyr</i> 'köra'	<i>fsét</i> $\sim -\delta$ -	<i>fsæt</i> $\sim -\theta$ -
<i>láyr</i> 'lära'	<i>lét</i>	<i>læt</i>
<i>róyr</i> 'röra'	<i>rét</i> , <i>réd</i> ($\sim -d$, $-t$)	<i>ræt</i> $\sim -\theta$ -
<i>snóyr</i> 'snöra, kasta' ¹	<i>snét</i> $\sim -\delta$ -, $-\delta$ -	<i>snæt</i> $\sim -\theta$ -
<i>stóyr</i> 'styra' ²	<i>stét</i> $\sim -\delta$ - \sim <i>stéd</i> $\sim -\delta$ -	<i>stæt</i> $\sim -\theta$ -
<i>óyr</i> 'yra, stänka'	<i>ét</i> $\sim \delta t$	<i>æt</i> $\sim -\theta$ -

¹) Övriga betydelser samt etym. se I 252 A. 2. ²) Härtill *bástóyr* *bástét* 'bestyra'.

Till denna grupp ansluter sig: *föstóyr föstól föstót* 'förestöra', fsv. *forstöra* (ingen böjning anförd hos Sdw).

Avvikande: tära, som i fsv. böjdes efter 3:e och 1:a sv. konj. (se Sdw), har i ökm. belagts med böjning endast efter 1:a: *tээр*, -a, -a 'tära, töa, tina'. Däremot har förtära en böjning som nära stämmer med fsv:s (*fortæra*, -dhe, ~ -adhe, -dher): *fotээр*, pränt. *fotéd* ~ *fotээрa*, sup. *fotét*;

hyra hade i ä.nsv. pränt. på -de och -ade, sup. på -t (se SAOB), ökm. *hóyr* har pränt. efter 3:e och 1:a, sup. efter 3:e (temat alltså *hóyr*, *hóyd* ~ *hóyra*, *hóyt*; *sóyr* 'syra' har övergått till 1:a konj.

Ann. Till röra-gruppen torde ursprungligen höra verbet *sfsóyr á* 'skyra av, lugga av en stock snett nedåt från två varandra motsatta sidor', nu med fullständig böjning efter såväl 3:e som 1:a konj.: pränt. *sfsól* ~ *sfsóyra*, sup. *sfsót* ~ *sfsóyra*. Verbet förekommer på flera håll i såväl sv. som ösv. dial.: NKal *sfsýr*¹ (Rg 50), Dfs *sýr* (Lj. s. 61), s. Vb *skyr* (Un.), Mu. *syre*, ösv. dial. *fýra* (VII 845). Sveal. o. Götal. *skyra* (Rz 591 b). Beträffande böjningen må framhållas: på ösv. område böjs verbet efter »2:a sv.» (se VII XLI); på svenskt område förekommer böjning i enlighet med både röra-typen och kalla-typen: Dfs har pränt. *sút* (l. *sút*), (Lj. s. 61), Btr. pränt. *sút* (§ 41), Rz 591 b uppger för Vb *skyyr*, pränt. *skjul*, sup. *skjul*, Un. uppger *skyr*, *skjul*, *skyr*, medan i Mu. endast böjning efter 1:a sv. är belagd (se Ob.).

2) Fsv. typen *hærpa*, *hærpe*, *hærper*.

De av fsv:s verb av denna typ som finnas belagda i ökm. ha samtliga böjning efter 1:a sv. konj. De äro: *gээрт* ~ -ээр- 'gärda, gärdsla'; *hээрт* ~ -ээр- 'härda' (*hээрт ед* 'härda efter, kännas tungt o. besvärligt, så att man måste anstränga krafterna'. Jfr Rz 236 *håla på*, Mu. *härda*, bet. 2.); *móyrт* ~ -ээр- 'hemligen dräpa och nedgräva foster' (*mórd* 'mörda', se I 160 A. 2); *vóyrт* (~ -ээр-) 'anklaga, åtala, bry sig om (att göra ngt), vara snäll (o. göra ngt)' (*vórd* 'vörda, ära o. akta', se ib.).

¹) Enl. Rg 50 synes NKal. *sfsýr* förutsätta äldre form på *ō*, ty äldre *ȳ* ger *ey* även efter sk- (Rg 95). Emellertid torde i så fall en specialförklaring till *y* i *sfsýr* böra sökas, ty att man här skulle ha att göra med ett annat ord än i de övriga dial. förefaller icke troligt.

3) Fsv. typen *dōva*, *dōfpe*, *dōfper*.

Av de i fsv. till denna grupp hörande verben ha i ökm. ett par helt övergått till 1:a sv. konj.; några gå delvis efter 1:a, delvis efter 3:e sv.

3:e konj.-prät. har kortvokalisk form (utom *rēuđ*), skärpning av stammens slutkons. (bortfall i *rēuđ*; skärpningen uteblir, där svarabh.-bildning sker mellan stammens slutkons. och prät.-suffixet: *bihóvađ*), samt *-t* (*-đ*); 3:e konj.-sup. har kortvokalisk form samt *-t*.

Enbart efter 3:e sv. gå:

<i>bihóyv</i> 'behöva'	prät. <i>bihóvađ</i> ~ <i>bihóft</i>	sup. <i>bihóft</i>
<i>kwóyv</i> ¹ 'kväva'	<i>kwóft</i>	<i>kwóft</i>
<i>próyv</i> 'pröva' ²	<i>próft</i>	<i>próft</i>
<i>rēu</i> <i>æ(u)đ</i> 'se ut, tyckas vara (så l. så) ³	<i>rēuđ</i>	<i>ræut</i>
<i>sóyv</i> 'söva, vyssja'	<i>sóftđ</i>	<i>soft</i>
<i>vērav</i> ⁴ 'värva (soldater)'	<i>véraft</i>	<i>véraft</i>
<i>ērav</i> 'ärva'	<i>éraft</i>	<i>éraft</i>

Om svarabhaktibildningen hos *vērav*, *ērav* se I 27 f.

Blandning av 3:e och 1:a konj. förete:

<i>tóyv</i> ⁵ 'krympa' tr.	prät. <i>tóyva</i>	sup. <i>tóyft</i>
<i>óyv</i> ⁶ 'öva'	<i>óft</i> ~ <i>óyva</i>	<i>óft</i> ~ <i>óyva</i>

Fsv. *hvälva* (-er, -dhe, -dher), fisl. *hvelfa* (fð) är ökm:s *wslav*, oftast itr. 'välva, stjälpva', med fullständig böjning dels efter 1:a konj. (prät., sup. *wslva*), dels efter 3:e (prät., sup. *wslraft* ~ *wslft*), dels slutligen med prät. efter 1:a (*wslva*) och sup. efter 3:e (*wslft*).

1) Om *-w-* se I 279. 2) Fsv. *prōva* efter 1:a och 3:e, Aschw. Gr. § 547,1. 3) Se I 241. NKal. *rōu rōuđ rout* Rg 167. Enl. Rz 545 böjs verbet (belägg endast från norrl. dial.) efter 1:a sv., Nordl. har för Mu. *rūve* 1:a sv., men i no. dial. finns på flera håll böjning med *-de* i prät. Se Ross. 620. 4) Fsv. *vārvva* har prät. *warff* ~ *werffde*, p. pt. n. *worweth*, *werffuat*, se Sdw. 5) I 252. Isl. *þœfa* (fð). 6) Även fsv. *ōva* har böjning efter 3:e och 1:a sv. Se Sdw.

Böjning endast efter 1:a sv. konj.:

bedróyv 'bedröva', -a, -a; *dóyv* 'döva', -a, -a;

tórav 'dänga, slå till', *tórva*, *tórva* (se vidare I 158. Fsv. *tørva*, *tyrva*. Isl. *tyrfa* (fð)); *várv* 'veva', -a, -a. (Isl. *veifa*, fð.)

Av dessa verb har bedröva i y.fsv. ofta böjning efter 1:a sv., Aschw. Gr. § 550 A. 3.

Till denna grupp har anslutit sig ett verb som i forn-språket ej hörde hit: fsv. *grufva sik* (prät. -adhe) heter *grávu* s₂, prät. *gráud* ~ *gráud*, sup. *græut*.

Ann. Den genuina motsvarigheten till fsv. *dōva*, isl. *deyfa*, är *dóǰ* 'bedöva fisk (i sht. lake) med träklubba (*dóǰ* m.). Temat är *dóǰ*, *dóǰft*, *dóǰft* (~ *dóǰba*). Angående det påfallande -ǰ för väntat -v i inf., se I 279 not 1.

4) Fsv. typen *tælgħia*, *tælgħpe*, *tælgħper*.

I ökm. ha verben av denna grupp differentierat sig på två böjningstyper: 1) verb med äldre -ghia direkt efter stamvokalen; 2) verb med kons. + -ghia efter stamvokalen.

Typ 1. Inf. har -gh-bortfall, medan i prät. och sup. -gh- skärpts till *ǰ* frfr ändelsen *t* ~ *ǰ*.

Hit höra:

<i>báǰ</i> ¹ 'böja, bända'	prät. <i>báǰt</i>	sup. <i>baǰt</i>
<i>bóǰ</i> ² 'böja'	<i>bóǰt</i>	<i>boǰt</i>
<i>láǰ</i> 'leja'	<i>láǰt</i>	<i>laǰt</i>
<i>smóǰ</i> 'smöja' ³	<i>smóǰt</i>	<i>smoǰt</i>
<i>stróǰ</i> ⁴ 'ströja'	<i>stróǰt</i>	<i>stroǰt</i>
<i>tóǰ</i> 'töja, tänja'	<i>tóǰt</i>	<i>toǰt</i>
<i>væǰ</i> 'viga'	<i>væǰt</i>	<i>væǰt</i>

Att målets *ǰ* i prät. o. sup. av ovanstående verb ej är ett yngre konsonantinskott utan det gamla gh som > g > *ǰ* styrkes av en jämförelse med ett par andra dialekter. Nederkalixmålets tema för tre av de mest dialektala bland dessa verb, ä. *smōghia*, *strōghia*, *tōghia*, lyder (Rg 165): *smō smōgd smogt*, *strō strōgd strogt*, *tō tōgd togt*. Btr. har (Ob.) g i prät. av leja, dröja, nöja sig, g i prät. o. sup. av *ströja*, (g) i prät. o. sup. av töja. Böja har icke g. *Smöja*, *höja* saknas. Guta-

¹) Fisl. *bægja* (gð), se I 222 A. 6. ²) Fisl. *beygja*. ³) Se I 280.

⁴) < *strøygja* < *straugian*, I 280.

målet har gammalt **gh** > *g* i verbformer som t. ex. *bāigde* 'böjde', *plōigde* 'plöjde' (H. Gustavsson i MS till Gutamålet II).

Avvikande:¹ *drōy* 'dröja', *drōyd*, *drōyt*; *hōy* 'höja', *hōyd*, *hōyt*; *nōy* (*s*) 'nöja (sig)', *nōya*, *nōya* ~ *noyt*. Redan vokalkvaliteten *oy* för väntat *oy* visar, att dessa verb äro yngre lånord (I 283 överst), som inlånats i rspr:s former, varefter apokopering analogice inträtt i inf. o. prät. Nkm. har emellertid den gamla böjningen i dröja: *drō drōgd drōgt* (Rg ordsaml.; för höja, nöja saknas belägg), och beträffande ökm:s *nōy* bör påpekas att **fornōghia** i y.fsv. ofta böjdes efter 1:a sv. (Aschw. Gr. § 550 A. 3).

Typ. 2. (kons. + -ghia). I hela temat har skett -gh-bortfall. Härigenom ha inf:a kommit att ansluta sig till infinitivformerna av 2:a sv. konj. Prät. har -d.

Hit höra blott sörja, tälja. De böjas *siri*² *sōrd sōrt*; *tālri* *tēd tet*.

Övergång till 1:a konj.

swāz *ōba* 'sveja på, ta i ordentligt med ett arbete', prät. o. sup. -a, väl samma ord som isl. **sveigja** (gð), no. dial. **sveiga** 'gaa o. svinge med krop el. armer', fær. **sveigja** 'svaie, gyng'e' T.

5. Fsv. typen **gōia**, **gōpe**, ntr. **gōt**.

I ökm. har prät. lång vok. l. dift. + *d* ~ *đ*, hos några verb dessutom l. blott en form på i regel kort vok. l. dift. + *ǵđ*, *ǵt*, sup. kort vok. l. dift. + *t* (~ *đ*), hos några verb *ǵt* (näml. de med prät. på *ǵđ*, *ǵt*).

Hit höra:

<i>flōy</i> 'fly'	prät. <i>flōyd</i> ~ <i>flōyǵđ</i>	sup. <i>flōyt</i>
<i>hrōz</i> 'kriga' (fsv. kriā)	<i>hrōzđ</i> ~ <i>hrōzǵđ</i>	<i>hrōzǵt</i>
<i>sfsz</i> 'ske'	<i>sfszđ</i>	<i>sfszt</i>
<i>spōy</i> 'spy'	<i>spōyǵđ</i>	<i>spōyǵt</i>

¹) I samtliga långvokaliska former hos dessa tre verb även -*oy*.

²) Ombesörja *ōmbesiri* med prät. o. sup. *ōmbisōrt*. Här har belagts prät. endast med -*t*.

Till denna typ höra även:

a)			
<i>brøy</i> ¹ (<i>si om</i>) 'bry (sig om)'	prät. <i>bróyd</i>	sup. <i>bróyt</i>	
<i>fréi</i> 'fria (till ngn)'	<i>fréid</i> ~ <i>fréigt</i>	<i>fréigt</i>	
<i>løy</i> ² 'värma, ljumma'	<i>lóyd</i> ~ <i>lóygt</i>	<i>lóyð</i> ~ <i>lóygt</i>	
<i>klóias</i> ³ v. op. 'klia'	<i>klóyðas</i> ~ <i>klóos</i> ⁴	<i>klóyðas</i> ~ <i>klóyðs</i>	

b) Fsv. typen *spā*, *spāþe*, *spāþer* (1:a sv. konj.).

I ökm. har prät. lång vok. + <i>d</i> ~ <i>ð</i> , sup. kort vok. + <i>t</i> .		
<i>spā</i> 'spå, trolla'	prät. <i>spád</i>	sup. <i>spat</i>
<i>strā</i> ⁵ 'strö'	<i>strád</i>	<i>strat</i>
<i>trā</i> 'trå, vilja, längta bort, vantrivas'	<i>trád</i>	<i>trat</i>

Hit kan lämpligen föras lånordet *forabrā* 'förebrå' (I 209 f.), prät. *forabrād*, sup. *forabrot*. Jfr fsv. *forbrā*, prät. -*brādhe*, pl. -*brādho*.

c) De verb av fsv:s 4 e sv. konj., som hade stamslutande lång vokal.

I ökm. har prät. lång vok. l. dift. + *d* ~ *ð*, sup. kort vok. l. dift. + *t* ~ *ð*.

<i>gnōq</i> 'gno, vara flitig'	prät. <i>gnóqd</i>	sup. <i>gnóqt</i>
<i>na</i> 'nä, räcka'	<i>nád</i>	<i>nat</i>
<i>roq</i> 'ro'	<i>róqd</i>	<i>roqt</i>
<i>skoq</i> 'sko'	<i>skóqd</i>	<i>skoqt</i>
<i>snoq</i> 'sno, vända' ⁶	<i>snóqd</i>	<i>snoqt</i>
<i>snī</i> 'snöa' (I 291)	<i>sníd</i>	<i>snit</i>
<i>troq</i> 'tro'	<i>tróqd</i>	<i>troqt</i>

Hit må även föras: *mā* 'må (väl, illa etc.)' (*mā*⁷ 'kunna'),

¹) Ä.nsv. *bry*, *bryia* Hq. ²) Fvn. *hlýja*. Sv. dial. *ly* lydde lydt m. fl. former, Rz 417 A. ³) Motsvarar isl. *kleyja*, vilket dock går efer 1:a konj. ⁴) Formen *klóos* på gr. av inflytande från prät. *klóas* till *klā si* 'klå sig' kl. VI, se s. 105 Anm. ⁵) < *strā*. Samma utgångsform har nkm. *strā*, *strād*, *strāt*. Rg 167. ⁶) Märk *snoq á* 'sno av, flå av (skinnen på ett djur utan att rista upp det)', det modernare uttrycket för äldre *vild a sjsma* (I 146). ⁷) Fsv. *magha*, y.fsv. prät. *mādhe*, uedan *mā* 'må (väl etc.)' är fsv. *magha*, vars prät. *māt(t)e* i ä.nsv. ombildades till *mādde* efter *nādde*, *trodde* o. d. (enl. Hq).

prät. *mād*, sup. *mat*; *formá* 'förmå', *formād*, *formát*; *bróo* 'bero', *bróođ*(!), *bróot*.

d) Verb av typen fsv. *bō(a)* (urspr. redupl. men i fsv. litteraturen i regel svagt böjda).¹

I ökm. samma böjning som föregående grupp.

<i>bōo</i> 'bo'	prät. <i>bōođ</i>	sup. <i>boot</i>
<i>grōo</i> ² 'gro'	<i>grōođ</i>	<i>groot</i>
<i>sa</i> 'så'	<i>sād</i>	<i>sat</i>

Grupp II.

1) Fsv. typen *gōma gōmde gōmder*.

För denna verbgrupp är i ökm. karakteristiskt, att inf. bevarat lång diftongkvalitet i så gott som samtliga de fall, där den fsv. infinitiven hade långvokalisk form. Prät. och sup. ha kort vokal (dift.). Ändelsen är i prät. oftast *-d ~ đ*, i sup. *-t*.

Hit höra³:

a) med långvokalisk inf.

<i>drōym</i> 'drömma'	prät. <i>drómđ</i> ⁴	sup. <i>drōmt</i>
<i>dōym</i> 'döma'	<i>dómđ</i>	<i>dōmt</i>
<i>glōym</i> 'glömma'	<i>glómđ</i>	<i>glōmt</i>
<i>đzōym</i> 'gömma'	<i>đzómđ</i>	<i>đzōmt</i>
<i>klāym</i> ⁵ 'klen, smeta'	<i>klāymđ</i> ⁶	<i>klāymt</i>
<i>strōym</i> ⁷ 'strömma'	<i>strómđ</i>	<i>strōmt</i>
<i>tōym</i> 'tömma'	<i>tómđ</i>	<i>tōmt</i>

Böjning efter 3:e sv. har även *sōym* 'sömma, sy', prät. *sómđ*, sup. *sōmt* och *sōymt*. Emellertid har verbet även, ehuru mindre vanligt, böjning efter 1:a sv. (prät. o. sup. *sōyma*). Såväl fsv. *sōma* som isl. *sauma* böjdes efter 1:a sv. Även i nkm. böjs verbet efter 3:e sv. (Rg 165).

¹) Se Aschw. Gr. §§ 545, 544 A. 5. ²) Även efter 1:a sv. konj.

³) Beträffande stamvokalens l. -diftongens öppnare l. slutnare kvalitet hänvisas till Ökm. I under resp. vokal l. diftong. ⁴) I Jock har belagts prät. *drōymđ*, ett indicium på att ordet i ökm. förr funnits med *ō*, motsvarande isl. *ey*. ⁵) Väl samma ord som isl. *kleima* (*md*) 'forhaane'. ⁶) Någon gång *klāymđt*. ⁷) Isl. *streyma* (*md*); fsv. *strōma* däremot hade böjning efter 1:a sv. Även i nkm. böjs 'strömma' som i isl., Rg 165.

Verbet limma, som i fsv. uppvisar höjning efter både 1:a och 3:e sv., i isl. efter 3:e, går i ökm. endast efter 1:a sv. konj.: *léym*, -a, -a. Detsamma gäller härma, ökm. *héram*, *hárma*, *hárma*, medan isl. har *herma* (md).

b) med kort vokal i inf.

<i>dém</i> 'dämma'	prät. <i>démd</i>	sup. <i>démt</i>
<i>klém</i> ¹ 'klämma'	<i>klémd</i>	<i>klémt</i>
<i>róm</i> ² 'rymma'	<i>rómd</i>	<i>rómt</i>
<i>skráém</i> ³ 'skrämma'	<i>skráémd</i>	<i>skráémt</i>
<i>sfsóm</i> ⁴ 'skämma'	<i>sfsómd</i>	<i>sfsómt</i>
<i>vérm</i> ⁵ 'värma'	<i>vérmð</i>	<i>vérmð</i>

Ann. Det först i ä.nsv. belagda stämma 'överensstämma' (1561 stemmades, Hq) böjs i ökm. som ovaustående verbgrupp, *stém stámd stamt*; bestämma (formen belagd 1524, Hq) *bistám* har fullständig höjning efter 3:e konj. men dessutom sup. efter 1:a (*bistáma*).

2) Fsv. typen *lēpa ledde ledder*.

Hithörande verb ha i ökm. i prät. oftast lång vok. l. dift. + *ä* ~ *ǣ*, i sup. kort vok. l. dift. + *t* ~ *ð*. Rörande bortfall l. icke-bortfall av -dh- i inf. hänvisas till Äldre dh A. I 2. b).

Till denna grupp höra:

<i>béð</i> 'bida' ⁶	prät. <i>béðd</i>	sup. <i>bæðt</i>
<i>bráðr</i> ⁷ 'breda'	<i>bráðd</i>	<i>bræðt</i>
<i>flóð</i> 'flöda'	<i>flóðd</i>	<i>flót</i>
<i>fóð</i> 'föda'	<i>fóðd</i>	<i>fót</i>
<i>gráðr</i> 'greda' ⁸	<i>gráðð</i>	<i>græðt</i>
<i>gðóð</i> 'göda'	<i>gðóðd</i>	<i>gðót</i>
<i>kláðr</i> 'kläda'	<i>kléðd</i>	<i>klæt</i>
<i>láðr</i> 'leda'	<i>láðd</i>	<i>læðt</i>

¹) Fsv. *klämma* (-ir) Sdw. ²) Se I 249 Und. ³) I 220. Saknas hos Sdw. ⁴) I 138. ⁵) Fsv. *värma*, -de, *vermader*, n. *wärmp* Sdw, isl. *verma* (md). ⁶) Bida gick i fsv. efter I st., 1:a och 3:e sv. Se Aschw. Gr. ⁷) I *bráðr æuð* 'breda ut' har stundom prät. *bræðt-æuð* belagts. ⁸) *gráðr óp* 'reda ut (affärer, trädar o. d.)', *g. soðnd* ~ *soðnd(ar)* 'dela sönder (sädeskärve), veckla ut'. Prät:s korta dift. torde bero på ordets ställning frfr betonat adv. Fisl. *greiða* (dd).

<i>lȳ(r)</i> 'lyda (så l. så)' ¹	prät. <i>lȳd</i>	sup. <i>lȳt</i>
<i>lȳ</i> 'löda'	<i>lȳd</i>	<i>lȳt</i>
<i>rāȳr</i> 'reda'	<i>rāȳd</i>	<i>raȳt</i>
<i>birāȳr</i> 'bereda'	<i>birāȳd</i>	<i>birāȳt</i>
<i>šȳrāȳ</i> 'skräda'	<i>šȳrēd</i>	<i>šȳrat</i>
<i>smāȳ</i> 'smida' ²	<i>smāȳd</i>	<i>smāȳt</i>
<i>sprāȳ</i> 'sprida, sprita'	<i>sprāȳd</i>	<i>sprāȳt</i>
<i>strāȳ(r)</i> ³ 'strida'	<i>strāȳd</i>	<i>strāȳt</i>
<i>tāȳ sr</i> 'vara brunstig' ⁴	<i>tāȳd sr</i>	<i>tāȳt sr</i>
<i>trāȳr</i> ⁵ 'svartträda (en åker)'	<i>trēd</i>	<i>tret</i>
<i>trāȳr</i> ⁶ 'räcka ut, sträcka, (på)-träda'	<i>trēd (~ trēđ)</i>	<i>tret</i>
<i>tȳr</i> ⁷ 'tyda' ⁸	<i>tȳd</i>	<i>tȳt</i>
<i>ōȳr</i> ⁹ 'öda'	<i>ōȳt</i>	<i>ōȳt</i>

Avvikande: *bāȳs* 'tigga, bedja', fsv. *bēpas*, med prät. *bāȳst*, sup. *baȳst*. Se vidare under Deponens (s. 137 ff.).

hēda 'håda' hör till de mycket sena rspr.-lånen (se I 222) och har i fråga om både uttal och böjning anslutit sig till *bāka*-typen (s. 26 Anm. 3);

kvida, som i fsv. och isl. böjdes efter 3:e sv., har i ökm. blandad böjning med prät. efter I st. och sup. efter I st. och 1:a sv.; tema: *kwāȳr kwāȳr kwēri ~ kwāȳra* 'kvida, klaga';

lȳ(r) 'lyssna (i smyg)', fvn. *hlȳða*, vars tema är synnerligen brokigt, har behandlats i I 255 ff., vartill hänvisas. I betydelsen 'ätlyda' heter inf. blott *lȳ*, temat är *lȳ*, *lȳd* ~ *lȳgt*, *lȳt* ~ *lȳgt*.

sȳr 'luta' (fvn. *sȳða*, -*đđ*) har prät. *sȳt*, sup. *sȳt*. Se vidare I 255 ff.;

fsv. *vīdha*, fvn. *viða*, har från 3:e sv. i ökm. övergått till 1:a, således *vāȳr* (*œuđ*), prät. -*a*, sup. -*a*.

1) Om *lyda* 'ätlyda', 'lyda' 'lyssna', se nedan. 2) Fsv. *smīdha* böjdes nästan alltid efter 3:e sv., ehuru även böjning efter I st. fanns. Aschw. Gr. § 527 A. 3, 550,2. 3) Har liksom fsv. *strīdha* även böjning efter I st. Se s. 4. 4) Om ko. Fsv. *tīdhas*. 5) Böjs även efter 1:a sv. 6) Fsv. *thrādha*. Ingen böjn. hos Sdw. 7) Målet har även ett *tȳr* 'förlå, hjälpa, nytta till', prät. *tȳt*, sup. *tȳt*. < *tȳdha*. Kanske sammanblandning av ett *tȳ* (se Hq ty 2, T. tya 2) och *tȳdha*. 8) Så även *bitȳr* 'betyda'. 9) Böjs även efter 1:a sv.

Till *bǣga*-typen ha övergått utom *hēða* (fsv. *hǣdha*), även *smēða* (ä.nsv. *smāda*, pres. *smāder* Hq). Se s. 26.

3) Fsv. typen *vǣnda vǣnde vǣnder*.

De i fsv. hithörande verben ha i ökm. i regel övergått till 1:a sv. konj. Detta gäller utan undantag verben på stamslutande -nd: *bǣnd*, -a, -a 'bända'. Så böjas *hǣnd* 'hända', *lǣnd* 'lända, landa', *sjsǣnd* 'skynda', *sǣnd* 'sända', *tǣnd* 'tända', *vǣnd* 'vända'. (I anal. härmed *ǣnvǣnd*, -a, -a 'använda').

Av verben på stamslutande -ld går *ǣzil* (fsv. *gǣlda*) 'snöpa (får)' efter 1:a sv. Fsv. *gilda* 'gilla' heter i ökm. dels *ǣzild*, -a, -a, dels *ǣzil*, -d, -t. Av dessa former är inf. *ǣzil* säkerligen rspr.-påverkad, se I 146. Verbet *skylla*, fsv. *skylda* efter 1:a och 3:e, fvn. *skylda* efter 1:a, hör i ökm. till 3:e: *sjsǣld sjsǣld sjsǣlt*.

Enär verben av denna grupp på grund av apokopen sluta på -d redan i inf., skulle en böjning av samma slag som fsv:s *vǣnda vǣnde vǣnder* resulterat i en och samma form, näml. inf:s. En sådan böjning har i ökm. blott *bǣka*-typen, men ej långstaviga verb. Denna omständighet torde vara viktigaste orsaken till ovanstående verbs allmänna övergång till *kalla*-typen, som håller inf. och prät. klart åtskilda. Redan i fsv, fanns, hos *skynda*, böjning även efter 1:a konj.

4) Fsv. typen *kǣmba kǣmbde kǣmbder*.

Denna typ saknas i ökm. Dess motsvarande verb är *kǣmb* 'kamba, kamma', böjt efter 1:a konj.

5) Fsv. typen *dēla dēlde dēlder*.

I ökm. bilda motsvarande verb ingen enhetlig grupp, avvikelserna äro många, och verben behandlas lämpligast vart för sig.

Dela, i fsv. efter både 1:a och 3:e, har i ökm. endast 3:e konj.-böjning: *dǣrl*, *dǣrlt* (tydligt -t!), *dǣrlt*.¹ Hör i målet till -te-gruppen (III).

¹) Däremot har *medǣrl* 'meddela' prät. efter 1:a, sup. efter 3:e konj.

Fälla, som i fsv. hade prät. på **-de**, y.fsv. oftare **-te**, har temat *fél*, *féld* ~ *félđ* (osäkert om < **fälte**, jfr att nkm. har *fæld*, Rg 165), *félđt*.

Beträffande *sfsóyl* 'skyla, hölja', fsv. **skýla**, se Grupp III 5.

Större **avvikelser**, med övergång helt l. delvis till 1:a konj., eller dubbelt tema:

fofsóyk 'förkyla', fsv. **förköla**, som utom böjning efter 3:e (prät. *fofsód*, sup. *fofsót*) även har sup. *fofséla* efter 1:a samt hel böjning efter 1:a, *fofsóyk*, *-a*, *-a*. (Jfr fsv. **köla**, **-ir**, **-der**); Av *sárfjsóyk* *-sa* 'sårkyla sig' har belagts prät. *-fséđ* ~ *-é*, sup. *-fsót* ~ *-ó*;

néal 'nagla', fsv. **næghla**, prät. *néala* efter 1:a, sup. *néat* efter 3:e;

sét ~ *séat* ~ ä. *sáyat* 'segla', fsv. **sighla**, har övergått till 1:a (prät. o. sup. *-a*) men har även sup. *set* efter 3:e¹;

bél 'sträva med något', samma ord som isl. **bella** (1d) 'bringe i stand, utføre' Frz, har övergått till 1:a, prät. o. sup. *béla*; *vál* 'välla, svetsa' isl. **vella** (1d), har böjning efter 3:e: prät. *váld* ~ *váldt*, sup. *valdt*, men därjämte fullständig böjning efter 1:a: prät. o. sup. *vála*. Flera meddelare anse böjningen efter 3:e konj. som den riktigaste. Märk att det alltid heter *váldt-jóna* 'välljörn'.

Allmänt gäller vokalförkortning i sup. på *-t* (även där fsv. har lång vok.), utom där sekundär ersättningsförlängning skett (*néat*, *sét* < **næghlt**, **sighlt**).

6) Fsv. typen **kænna kænde kændær**.

Nedan uppför jag i en första grupp verben på stamslutande **-nn**, detta för att belysa den för ökm. karakteristiska vokalförlängningen frfr vissa kfbr, i detta fall postvokalliskt **-nd**.

Grupp 1. Verb på stamslutande **-nn**.

<i>brán</i> 'bränna'	prät. <i>brínd</i> ²	sup. <i>brant</i>
<i>fsán</i> 'känna'	<i>fsínd</i>	<i>fsant</i> ³

¹) Besegla heter *biséal*, regelbundet efter 1:a, *-a*, *-a*. ²) Såsom mkt ovanlig och icke genuin har antecknats formen *bránd*. ³) P. part. känd *fsínd*.

<i>rán</i> 'ränna' ¹	prät. <i>ríynd</i> ²	sup. <i>rant</i>
<i>fréygrán</i> 'omvärva'	- <i>ríynd</i>	- <i>ránt</i>
<i>stín</i> 'stinna' ³	<i>stíynd</i>	<i>stínt</i>

Till denna grupp hör även *spén* 'spänna' i sammanställningarna *spén fór*, *spén áz* 'spänna för, resp. spanna från (häst, ren o. d.)' med temat *spén spíynd spent*, medan verbet i bet. 'fånga med handen (flugor, loppor o. d.)' (hos Sdw o. Frz bet. 4) har temat *spen spénd spent* och alltså hör till Grupp III. Fsv. har prät. på -t-, isl. på -t- och -d- (Aisl. Gr. § 517 med A. 1).

Grupp 2. Verb på stamslutande -n föregånget av annan kons. än n.

Av dessa verb höra till 3:e konj. numera blott följande:
*lóan*⁴ v. op. 'bli lugnt, prät. *lóand* sup. *lóant*

lugna av'		
<i>láin</i> ⁵ v. op. 'd:o'	<i>láynd</i>	<i>lánt</i>
<i>nám</i> 'nämna'	<i>námd</i>	<i>namt</i>
<i>rén</i> ⁶ 'regna'	<i>réynd</i> ~ <i>réand</i>	<i>réynd</i> ~ <i>réand</i>
<i>stám</i> 'stämma' ⁷	<i>stámd</i>	<i>stamt</i>

Jämte dessa 3:e konj:sböjningar ha belagts: av *lóan* prät. *lóana* (ovanlig form); av *láin* helböjning efter 1:a.

Ann. En kontamination av fsv. *spærna* och *spiærna* är målets *spján* 'spjärna, spanna (emot)' (I 194), som har »bruten» form i hela temat och böjs efter 3:e konj. som fsv. *spærna*: *spján*, *spjíynd* (sällan *spíynd*), *spjánt*.

¹) 'åka (skidor), falla (om stjärnor) m. m., även tr. 'ränna (mjölk)', se I 136. ²) I bet. 'föll (om stjärna)' även *ran*, väl gn sammanblandning med det starkt böjda *rín* 'rinna, glida fram'. För det tr. *rán* har i bet. 'ränna (mjölk)' belagts prät. *rant*, för övrigt *ríynd* (t. ex. *o so seð dr fláska in mono a hesto o ríynd in háso* 'o så satte man flaskan in i munnen på hästen o. »rände» [drycken] ned i halsen.' ³) 'spänna till, strama till, m. m.' Se I 147 f. *stín-op-óya* 'stinna upp ögonen, stirra'. Verbet saknas hos Sdw (jfr dock *stinnas*) och Frz. Enl. Rz 677 b har ordet i Vb böjning efter 1:a konj. I ösv. dial. (VII 940) finns böjning efter både 1:a och »2:a» (VII XLI). ⁴) Fvn. *lygna* (nd). — Flera uttal se I 101. ⁵) ~ *lóan*, *láan*. Se I 114. Av somliga meddelare anses *lóan* (< 'lyghna) vara den enda rätta formen. ⁶) Flera uttal se I 79 f. ⁷) inför rätta, fsv. *stæm(p)na*, isl. *stefna*.

Avvikande: Efter 1:a konj. böjas

fäm 'räfsa ihop höet till en räfsfamn', fsv. *fæm(p)na*.

Redan y.fsv. hade alternativt böjning efter 1:a konj. Aschw. Gr. § 550 A. 6.

För *hämna*, fsv. *hæm(p)na* har målet *hámna*(!), prät. o. sup. samma form. Såväl det oassimilerade *mn* som än mer inf:s *-a* visa, att ordet är ungt rspr.-lån. Fsv. *hæm(p)na* böjdes i y.fsv. tid även efter 1:a konj.

Å andra sidan ha några verb av liknande *-na*-typ, som tidigare hört till 1:a sv. konj., i ökm. övergått till 3:e. Förutom *lám* 'lämna' (fsv. *lifna*, 1:a), *swáxn* 'sveda(s)' (fvn. *sviðna*, -að), om vilka se s. 47 Anm., höra hit: *bigéxn*, ä. *bigáyan*, 'begagna', prät. *bigéxnð*, sup. *bigéxnt* ~ *-æx-*. Om uppkomsten av *begagna* ur *be* + *gagna* se SAOB. Det enkla *gáxn* 'gagna', böjs efter 1:a konj.; *læxn*, ä. *lāyan*, 'lagna (nät)', prät. *læxnð*, sup. *læxnð*. Enl. Rz 392 b *langän* och VII 535 'lagna' böjs verbet i dialekter efter 1:a konj. Btr (Ob.) har 1:a konj.. För fsv. och isl. saknas belägg.

7) Fsv. typen *þrængia þrængde þrængðer*.

Rörande inf:s uttal i ökm. bör märkas, att formerna på *-gǫ*, stundom — och i allmänhet hos riktigt gamla personer — *ǫs*, representera det äldre uttalet. I verben på *-ngia* är detta avgjort förhärskande ännu (1937), medan i verben på *-ggia* det yngre uttalet med *-ǧ* ~ *-g* framträder starkare.

Grupp 1. Verb på stamslutande *-ng*.

<i>dáxnǫ</i> ¹ 'dänga'	prät. <i>dáxnǫð</i>	sup. <i>dáxnǫt</i>
<i>fláxnǫ</i> ² 'flänga'	<i>fláxnǫð</i>	<i>fláxnǫt</i>
<i>háxnǫ</i> ² 'hänga'	<i>háxnǫð</i>	<i>háxnǫt</i>
<i>ráxnǫ</i> ³ 'ringa (i klocka)'	<i>ráxnǫð</i>	<i>ráxnǫt</i>
<i>sláxnǫ</i> ⁴ 'slänga'	<i>sláxnǫð</i>	<i>sláxnǫt</i>
<i>spráxnǫ</i> ⁴ 'spränga'	<i>spráxnǫð</i>	<i>spráxnǫt</i>
<i>ànstráxnǫ</i> ⁵ 'anstränga'	<i>-stráxnǫð</i>	<i>-stráxnǫt</i>
<i>stáxnǫ</i> ⁶ 'stänga'	<i>stáxnǫð</i>	<i>stáxnǫt</i>
<i>swáxnǫ</i> ⁶ 'svänga'	<i>swáxnǫð</i>	<i>swáxnǫt</i>

¹⁾ Om äldre *ǣ* > *aǣ* ~ *qǣ* ~ *aǣ* ~ *qǣ* frfr *ng*, *nk* se I 141.

²⁾ grovtälja (stock) med yxa. ³⁾ Men *ráxnǫ*³ '(in)ringa (björn), rulla (ihop rep, band), svänga (rep)', isl. *hringja* (*ǫð*), böjs efter 1:a konj. ⁴⁾ sällan *sláxnǫ*⁴. ⁵⁾ äv. *ànstráxnǫ*⁵. ⁶⁾ Ä. osv. *svänga*.

<i>swáꝛꝛꝛꝛꝛꝛ</i> ¹ 'strama, tränga (om kläder)'	prät. <i>swáꝛꝛꝛꝛꝛꝛ</i>	sup. <i>swáꝛꝛꝛꝛꝛ</i>
<i>tráꝛꝛꝛꝛꝛ</i> 'tränga'	<i>tráꝛꝛꝛꝛꝛ</i>	<i>tráꝛꝛꝛꝛꝛ</i>
<i>tóꝛꝛꝛꝛꝛ</i> 'tynga'	<i>tóꝛꝛꝛꝛꝛ</i>	<i>tóꝛꝛꝛꝛꝛ</i>
<i>btóꝛꝛꝛꝛꝛ</i> ² 'betunga'	<i>btóꝛꝛꝛꝛꝛ</i>	<i>btóꝛꝛꝛꝛꝛ</i>
<i>áꝛꝛꝛꝛꝛ</i> ³ 'värka smått'	<i>áꝛꝛꝛꝛꝛ</i>	<i>áꝛꝛꝛꝛꝛ</i>

Med samma böjning har målet *dóꝛꝛꝛꝛꝛ* *neꝛ* 'dynga ned, smutsa ned', prät. *dóꝛꝛꝛꝛꝛ*, sup. *dóꝛꝛꝛꝛꝛ*, Mu. 'dynga sv. v. 2 (prät. -de, sup. -t) Ob. Btr. har 'dynga efter 1:a sv. Ob.

Ann: Nytt rspr.-lån är *máꝛꝛꝛꝛꝛ* *ihóp* 'många ihop, blanda', efter 1:a konj. Fsv. *mængia*, 3:e konj., borde ha hetat '*máꝛꝛꝛꝛꝛ*'.

Grupp 2. Verb på stamslutande -gg.

<i>bríꝛꝛꝛ</i> ⁴ 'brygga'	prät. <i>bríꝛꝛꝛ</i> ⁵	sup. <i>bríꝛꝛꝛ</i> ⁵
<i>bíꝛꝛꝛ</i> 'bygga' ⁶	<i>bíꝛꝛꝛ</i>	<i>bíꝛꝛꝛ</i>
<i>tríꝛꝛꝛ</i> 'tämja' ⁷	<i>tríꝛꝛꝛ</i>	<i>tríꝛꝛꝛ</i>

Till dessa ha anslutit sig: *éꝛꝛꝛ* 'egga (ngn)', *éꝛꝛꝛ*⁵ *eꝛꝛꝛ*⁵. Både fsv. *äggia* och isl. *eggja* böjdes efter 1:a konj.; *tíꝛꝛꝛ* 'tigga', *tíꝛꝛꝛ*, *tuꝛꝛꝛ*. Fsv. *piggia*, äldst efter klass V, har i y.fsv. prät. oftare *thigdhe*. Se Aschw. Gr. § 537, A. 6.

Grupp III.

1) Fsv. typen *knýta knýtte knýtter*.

De i fornspråket hithörande verb, som belagts i ökm., ha i detta differentierat sig på i stort sett två grupper:

¹) Samma ord är Vb *sväng* (ipf. *svängd*, sup. *svängt*) v. a. och n. 1) draga till hårt, göra smal; 2) vara hungrig, Rz 707, Btr. (Ob.) *svänga* 2 'hungra', prät. -d, Mu. (Ob.) *svänge* át 'draga till hårdare', prät. -d, no. dial. *svengja* T. 753, alltså en -jan-avledning av isl. *svangr*, y.fsv. *svanger* 'tunn, smal', på vilket ord även ökm:s *swéꝛꝛꝛꝛ* m. 'svänge, ljumske', isl. *svangi*, är bildat. I samma bet. som *swáꝛꝛꝛꝛꝛ* har målet även depon. *swáꝛꝛꝛꝛꝛas* (se s. 116). ²) Fsv. *bethyngia*. ³) äv. *áꝛꝛꝛꝛꝛ*. Samma ord är N.Lul. *äändj* 'värka' Nm Gla Typord, ä.nsv. *änga* 'tränga, tvinga' Da. Gloss. Avlett av samma grundord är rimligtvis Btr. 'ängig a. 'grinig, kinkig (om barn)' Ob. ⁴) I y.fsv. har *brygga*, vid sidan av sin gamla starka böjning efter klass III, även svag böjning efter 3:e konj. ⁵) Samtliga hithörande verb ha i prät. o. sup. alternativt kort *ý*. ⁶) äv. 'laga (nät), lappa (kläder), gödsla (åker)'. ⁷) Fsv. *tryggia*.

1) de som i ökm. ha lång vok. l. dift. böjas i regel fortfarande efter 3:e konj., varvid skillnaden mellan inf. samt prät. och sup. upprätthålles gn i prät. och sup. inträdande vokalförkortning samt förlängning av slutkonsonanten; 2) de med i inf. kort vok. ha så gott som utan undantag övergått till 1:a konj., varigenom ett eljest inträdande sammanfall av alla tre temaformerna upphävts. Redan i y.fsv. hade ju en stor mängd verb av knyta-typen böjning även efter 1:a konj. (Se Aschw. Gr. § 550 A. 8, där av 31 anförda verb 21 ha stamslutande -t).

Grupp 1: Verb med i inf. lång vok. l. dift.

<i>blótt</i> 'blöta, vattna' (I 278)	prät. <i>blótt</i>	sup. <i>blótt</i>
<i>brótt</i> 'bryta, gå sönder' (I 278 f.)	<i>brótt</i>	<i>brott</i>
<i>bótt</i> 'byta'	<i>bótt</i>	<i>bótt</i>
<i>flótt</i> 'bringa att flyta' (I 279)	<i>flótt</i>	<i>flótt</i>
<i>frótt</i> 'fjärta'	<i>frótt</i>	<i>frótt</i>
<i>gzið</i> 'gäta, valla'	<i>gzið</i> (äv. <i>gziða</i>)	<i>gzið</i> (äv. <i>gziða</i>)
<i>hnótt</i> 'knyta'	<i>hnótt</i>	<i>hnótt</i> (äv. <i>hnótt</i> , <i>hnútt</i>)
<i>lætt</i> 'lita' ¹ .	<i>lætt</i>	<i>lætt</i>
<i>mátt</i> ² 'meta'	<i>mátt</i>	<i>mátt</i>
<i>nótt</i> 'nöta'	<i>nótt</i>	<i>nótt</i>
<i>rótt</i> 'röta'	<i>rótt</i>	<i>roitt</i>
<i>shrótt</i> 'skryta'	<i>shrótt</i> ³	<i>shrótt</i>
<i>sfsótt</i> 'sköta (om)'	<i>sfsótt</i>	<i>sfsótt</i>
<i>snótt</i> 'snyta'	<i>snótt</i>	<i>snótt</i>
<i>stótt</i> 'stöta, tjudra'	<i>stótt</i>	<i>stótt</i>
<i>sótt</i> ⁴ 'vårda, sköta'	<i>sótt</i>	<i>sótt</i>
<i>vétt</i> 'väta' (I 219)	<i>vétt</i>	<i>vet</i>

Från i fsv. böjning efter 1:a konj. har till ovanstående typ övergått arbeta. Se ovan s. 30.

¹) Samma böjning har *ánlætt* 'anlita'. ²) Isl. *meita* (tt). ³) Wi-
vallius 1737 prät. *skrytte*, se Hq. ⁴) Isl. *sýta* (tt), fsv. *sýta*.

Till denna grupp föras lämpligast:

nóyð 'nöta, draga not', *nóð nóð* men även *nóyða, nóyða*, medan *érsnóyð* 'draga not under isen' har prät. *-nóyð*, sup. *-nóyt*. N.Lul. har *nøot nødt not* (Nordl.), och för Vb uppger Rz 472 a *nööt* (ipf. *nöttä* l. *nött*, sup. *nött*), Btr. (Ob.) 3:e konj.; *hóyð* 'ropa högt på avstånd' (t. ex. efter färjkarlen, om han är på andra sidan älven och man vill bli färjad över), prät. *hóyt*, sup. *hóyt*. Ihre 100: 1 har Højt. Rz 259 b *hyt* (ipf. *hytä*) Vb torde vara samma ord ehuru böjt efter 1:a sv. I ökm. har prät. *hóyða* belagts ett par gånger. Btr. (Ob.) har 'hyta *hýt hýt hýt*.

Avvikande: För fsv. *reta*, fvn. *reita* (tt) har ökm. sent inlånat rspr:s *reta*, som > *rēða* (I 271) och fått *báğa*-typens böjning.

Grupp 2: Verb med i inf. kort vokal.

Dessa verb ha fått böjning efter 1:a sv., sålunda t. ex. *fást* 'fästa' -a, -a. Så böjas: *brát* 'berätta'; *frát* 'argt visa tänderna = dra isär läpparna men hålla tänderna sammanbitna' (om arga hundar, som skällsord om folk), oftast *frát a táno*. Isl. *fletta* (tt); *gjáft* 'gifta'; *gráft* 'krafsa, gräva (fram ngt)', isl. *grefta* (ft); *hít* hitta; *héft* 'häfta'; *hámt* 'hämta'; *lóst* 'lysta' v. op.; *lányt* 'längta'; *lét* 'lätta'; *míst* 'mista'; *mélt* 'mälta', fvn. *melta* (1t), men fsv. *mälta* har (se Sdw) imp. *meltha* efter 1:a konj.; *mót* 'möta' (I 254 A. 10); *ríst* 'rista, raspa, plöja'; *rát* 'rätta'; *róst* 'rösta = votera' fvn. *reysta* (st) I 259; *sjsíft* 'skifta'; *sjsámt* 'skämta'; *sléd* 'släta'; *smélt* 'smälta'; *stót* 'störta', äv. *stórt*, ordet anses av en tillförlitlig meddelare ej vara genuint ök.-ord; *stóynt* 'stynta, förkorta'; *trát* 'träta'; *tróst* 'trösta'; *vánt* 'vänta'.

Märk: *lóft* 'lyfta' har belagts med böjning efter 1:a konj. samt (i äldres språk) efter 3:e (tema *lóft lóft lóft*).

2) Fsv. typen *slæppa slæpte slæptę*.

Karakteristiskt för denna verbtyp är, att i ökm. det stamslutande *p* övergår till *f* frfr *-t* i prät. o. sup.

<i>dóyð</i> 'döpa'	prät. <i>dóft</i> ~ <i>ó</i>	sup. <i>dóft</i> ~ <i>o</i>
<i>klíp</i> 'klippa'	<i>klíft</i> (äv. <i>pt</i>)	<i>klíft</i> (äv. <i>pt</i>)

<i>ló₂b</i> 'stöpa (kolor), ysta'	prät. <i>ló₂ft</i>	sup. <i>lo₂ft</i>
I 279		
<i>slép</i> 'släppa'	<i>sléft</i>	<i>sleft</i>
<i>snö₂b</i> 'snöpa (hästar)'	<i>snöft</i>	<i>snoft</i>
<i>stó₂b</i> (<i>áil</i>) 'stöta, skuffa (till)'	<i>stó₂ft</i> (äv. -pt)	<i>sto₂ft</i> (äv. -pt)
I 280		
<i>swá₂b</i> 'svepa' I 266	<i>swá₂ft</i> (äv. -pt)	<i>swa₂ft</i> (äv. -pt)

Variantformerna på *-pt* i prät. o. sup. äro yngre uttalsformer, uppkomna gn inflytande från inf:s *-p-*, icke kvarlevande spår efter det fsv. *-pt-*.

Från i fsv. stark böjning ha övergått:

sló₂p 'hjälpa' *sló₂pt* *sló₂pt*. Böjs även efter 1:a sv.
vérp 'värpa' *véript* *verpt*.

Från i fsv. 1:a konj. har övergått: *pé₂b* 'pipa' (se ovan s. 30).

Till 1:a konj. ha övergått: *jsíp* 'kippa' -a -a, I 143 n. 1, fsv. isl. *kippa* (pt); *tép* (*áð*) 'täppa (till)' fsv. *täppa* (-te), isl. *teppa* (pt).

3) Fsv. typen *hwæssa hwæste hwæster*.

<i>fráls</i> 'frälsa'	prät. <i>frálst</i>	sup. <i>fralst</i>
<i>frá₂s</i> 'fräsa'	<i>frést</i>	<i>frest</i>
<i>fró₂s</i> <i>s₂</i> 'förfrysa' I 279	<i>fró₂st</i>	<i>fro₂st</i>
<i>hö₂s</i> 'hysa'	<i>hö₂st</i>	<i>hoy₂st</i>
<i>jsá₂s</i> 'kesa, önska sig, utvälja' I 264	<i>jsá₂st</i>	<i>jsa₂st</i>
<i>ló₂s</i> 'lysa' ¹	<i>ló₂st</i>	<i>loy₂st</i>
<i>lá₂s</i> 'läsa = låsa'	<i>lá₂st</i>	<i>last</i>
<i>ló₂s</i> 'lösa'	<i>ló₂st</i>	<i>lo₂st</i>
<i>náfs</i> 'näpsa' fsv. <i>näfsa</i>	<i>náfst</i>	<i>nafst</i>
<i>rá₂s</i> 'resa ² = fara, färdas'	<i>rá₂st</i>	<i>ra₂st</i>
<i>vá₂s</i> '(hän)visa'	<i>vá₂st</i>	<i>va₂st</i>
<i>bwá₂s</i> 'bevisa'	<i>bwá₂st</i>	<i>bwá₂st</i>
<i>wé₂s</i> 'väsa, vina'	<i>wést</i>	<i>west</i>
<i>wés</i> 'vässa'	<i>wést</i>	<i>west</i>
<i>ó₂s</i> ³ 'ösa' I 280 n. 20, 21	<i>ó₂st</i>	<i>o₂st</i>

¹) *ló₂s á s₂* 'lysa áv sig = ha lysande färg', *twærló₂s* (*áil*) 'hastigt lysa till'. ²) I fsv. ingen böjning belagd, enl. Sdw. ³) Fsv. *ösa* (-ir, -te) Sdw.

Av ovanstående verb ha i fsv. *frälsa*, *vīsa*, *bevīsa* böjning efter 1:a och ofta 3:e konj. Aschw. Gr. § 547,1.

Med samma böjning har målet:

bræus 'brusa, rusa (b. *æuð* 'rusa ut', b. *oðá* 'rusa på ngn'), prät. *bræust*, sup. *bræust*. Fsv. har *brusa* 'fara fram, vara vild', dock utan böjning hos Sdw. Ordet finns i motsvarande betydelse i no. samt i ösv. dial., men här böjt efter 1:a konj. (Vll 83); *blás* 'blåsa' *blóst* *bløst*. Om den fsv. prät.-formen *blāste* se Aschw. Gr. § 544 A. 5; *flérs* 'flisa, småsnöa' *flærst* *flærst*, varom se I 228. Troligen samma ord är *flérs* 'dumflina' med böjning efter 3:e som föregående eller 1:a, prät. o. sup. *flærsa*. Jfr att Mu. *flisa* 'skratta' böjs efter 1:a. I förstärkt betydelse 'fina hänfullt o. elakt, hångrina' har målet *ilflérs*, med böjning enbart efter 3:e sv.; *grárs* 'grisa (om sugga)' *grærst* *grærst*. Ordet saknas hos Sdw. Ej heller Rz har det i denna betyd. I Mu. finns det belagt, men böjt efter 1:a (Ob.); *kvárs frá sí* 'kväsa från sig, ge svar på tal' *kwærst* *kwærst*, troligen ej genuint i målet, se I 221 A. 2. Hq. har från 1627 part. *kväste*; *rórs rhóð* 'rösa ihop, bråta ihop sig (om timmer)' I 280 (jfr *rórs* n., f. 'timmerbråte' (ib.)), prät. *rórst* sup. *rorst*; *lórs* 'lotsa' *lōst* *loost*, bildat på sbst. *lōs* 'lots' (I 237 med n. 7, jfr i ä.sv. formen *los*, sbst., Hq).

Alternativ böjning även efter 1:a konj.: *fórs* 'fösa (ut ngn), driva på med ett arbete utan att åstadkomma ngt vidare resultat (i denna betyd. oftast f. *oðá*)', med temat *fórs* *fōst* *fōst*. Fsv. *fōsa* 3:e konj.; *gléfs* 'gläfsa, nafsä (tag i)' *gléfst* *gléfst*. Fisl. *glefsa* (st). En tredje böjning är belagd på Hä. med prät. *gléfsa* 1:a, sup. *gléfst* 3:e.

Till 1:a konj. ha övergått *fsís* 'kyssa', medan däremot *fsísas* 'kyssas' fortfarande går efter 3:e med prät. o. sup. *fsístas*; verbet *slösa*, belagt först i ä.nsv. med böjning *slöser*, *slöste* (Hq) har i ökm. övergått till 1:a: *slóys*, -a, -a. Dock har i ett par byar som alternativt supinum belagts den äldre formen *sløyst* *sløst*, I 259.

Äldre böjning efter 1:a konj., men i ökm. efter 3:e. *lérs* v. op. 'lisa, löna sig, tjäna ngt till' (se I 229), fsv. *līsa* 1:a. Verbet *lérs* har belagts endast opersonligt, i regel förekommer det blott i pres., dock har jag ett par säkra belägg

på sup. *læst*. Rz 405 b har för Vb *lis* el. *liis* (ipf. *lisä*), alltså 1:a konj., Geijer har för Åre *līs l̥st l̥st*, Mu. *lisa* är tr. med temat *lise lisste lisst* (Ob.);

rāns 'rensa' *rānst* (ngn gång *rānsa*) *rānst*, fsv. *rensa* 1:a konj.; *rēfs* 'räfsa (hö o. d.)' *rēfst rēfst*, fsv. *ræfsa* 1:a konj.

4) Fsv. typen **forgylla forgylte forgylter**.

I ökm. har prät. i regel *-d*, i några fall stundom även *-t*.

<i>fīl</i> 'fylla'	prät. <i>fīld</i>	sup. <i>fīlt</i>
<i>hāl</i> 'hälla'	<i>hāld</i>	<i>hālt</i>
<i>sfsāl</i> 'skälla'	<i>sfsāld</i>	<i>sfsālt</i>
<i>smāl</i> 'smälla' (oftast tr.)	<i>smāld</i>	<i>smālt</i>
<i>spīl</i> 'spilla'	<i>spīld ~ spīlt</i>	<i>spīlt</i>
<i>stīl</i> 'utfodra (kreatur)'	<i>stīld ~ stīlt</i>	<i>stīlt</i>
<i>stāl</i> 'ställa'	<i>stāld</i>	<i>stālt</i>

Fsv. *vilda* »irre machen» saknas, men målet har motsvarande deponens *vīldas* 'gå vilse' (se Deponens s. 109).

Y.fsv. *befal*(1)a, som utom stark böjning även hade svag med prät. *-adhe*, *-te*, *-de* (Aschw. Gr. §§ 535.2, 539) böjs i ökm. som ovanstående grupp: *bīfōl bīfōld bīfōl̥t*.

Till böjning efter 1:a konj. har övergått *trōl* 'trolla', fsv. *trylla*.

5) Fsv. typen **mæla mælte mælter**.

<i>ānmāil</i> 'anmäla = åtala, stämma'	prät. <i>ānmāil̥t</i>	sup. <i>ānmāil̥t</i>
<i>sfsōyl</i> 'skylä, hölja'	<i>sfsōyl̥t ~ -t̥</i>	<i>sfsōyl̥t</i>
<i>wāil</i> 'vila'	<i>wāil̥t ~ -t̥</i>	<i>wāil̥t</i> ¹

Av dessa har fsv. *skyla* även prät. på *-de*, *hwila* mycket sent *-de* (Aschw. Gr. § 550.3).

Efter denna typ böjas även: *grōqbēil* 'grovbilar, grovt tillyxä ngt', *-bēil̥t*, *-bēil̥t̥*; *mōyl* 'rundslipa (en egg)' I 246, *mōyl̥t*, *mōyl̥t̥*; *sprēil* 'sprila, avskala finare bark', *sprēil̥t*, *sprēil̥t̥*. Samma ord är Btr. 'sprila 'sprita fjäder', prät. o. sup. *-lt*; *sfsōyl* 'skylä = sätta upp skylar', denom. till *sfsōyl* m. 'sädesskyl' I 246, har böjning dels som ovanstående efter 3:e (prät. o. sup. *-l̥t*), dels efter 1:a konj. Btr. *skyla* i motsvarande betyd. går enbart efter 3:e (Ob.).

¹) Ngn gång starkt sup. *wīli* efter I kl.

Avvikande: *sóy*ll (y. *sóysal*, *sísal*, I 247) 'syssla' går efter 1:a konj. med prät. o. sup. *sóy*llla ~ *sóysla* ~ *sísla*. I y.fsv. böjdes *sýsla* även efter 1:a konj. (Aschw. Gr. § 550 A. 8).

6) Fsv. typen *begynna* *begynte* *begynter*.

<i>bi</i> gín 'begynna'	prät. <i>bi</i> gínt	sup. <i>bi</i> gínt
<i>hi</i> n 'hinna'	<i>hi</i> nđ (sällan hant)	<i>hi</i> nđ
<i>sp</i> én 'spänna'	<i>sp</i> ént ¹	<i>sp</i> ent

För de i fsv. hithörande *minnas*, *nännas*, i ökm. *míns*, prät. *míntas*, sup. *míntas* (äv. prät. o. sup. *mínsa* efter 1:a), resp. *néns* ~ *éns*, prät. *éntas*, sup. *éntas* ~ *énse* hänvisas till Deponens s. 138.

7) Fsv. typen *läna* *länte* *länter*.

<i>br</i> óyn 'bryna'	prät. <i>br</i> óynt	sup. <i>br</i> óynt
<i>kl</i> éin 'klina, breda på (ngt fett)'	<i>kl</i> éínt	<i>kl</i> æínt
<i>kr</i> óyn 'kryna, kröna'	<i>kr</i> óínt	<i>kr</i> óínt
<i>má</i> in 'mena, tycka'	<i>má</i> ínt	<i>má</i> ínt
<i>só</i> yn 'syna'	<i>só</i> ínt	<i>só</i> ínt
<i>té</i> in 'tina (korn)' I 231	<i>té</i> ínt	<i>té</i> ínt

Samtliga dessa äro i fisl. belagda (*brýna*, *klína*, *krýna*, *meina*, *sýna*, *tína*) med prät. på -nd utom *meina* (nt). I fsv. finnas *krýna*, *mēna*, *sýna*, alla med -te. Ökm. har klart -t i samtliga prät.-former.

Målet har dels *bróyn* 'bryna (kött)' [att bryna = vässa en lie o. d. heter *wéðr*, fvn. *hvetja*, I 245], dels *bróyn* v. op. 'frysa efter att ha varit blida', enligt min mening ett och samma bryna och samma ord som isl. *brýna* (nd) 'gjöre blank', avlett av *brúnn* i bet. 'blank'. Obs. att vid bryning av kött är huvudsaken, att köttet upphettas så pass att äggviteämnena på ytan stelna, varvid ytan blir hård och blank och köttsaften ej rinner ur. Att köttet samtidigt blir mer l. mindre brunt är en sekundär sak. Då »det bryner på» (*a bróyn óða*), d. v. s. fryser på' efter att ha varit blida, stelnar markytan och allt det fuktiga blir blank is.

¹) i bet. 'fångade (med handen) flugor o. d.', i bet. 'spände' *spíynd* (< *spænde*), se under Grupp II typ 6 s. 70.

På samma sätt som verbgruppen ovan böjas de i fsv. fisl. icke belagda flina, *fléyn fléynt flæynt*; sina (om kor, källor), *séyn séynt sæynt*. Enl. Rz 149 a har Vb *fiin* (ipf. o. sup. *fiint* l. *finä*), men Btr. Ob. uppger stark böjning för *fiina*. Likaså har T. 120 för no. dial. *fiina* starkt böjt. *Sina* går i Btr. efter 3:e (-t, -t) men i Mu. efter 1:a (se resp. ordb.).

Verben *låna*, *löna*, *tjäna*. Dessa, som i fisl. böjdes efter 1:a konj., i fsv. efter 1:a och ofta 3:e (Aschw. Gr. § 547.1) höra i ökm. till 3:e konj.

lån (om *á* se I 209) *lánt lant*. Någon gång har belagts prät. o. sup. *lána* efter 1:a, men även prät. *lāqđ* 'lände' sup. *lāqđ*;

lōyn 'löna', *lōynt lont*;

jsán 'tjäna', *jsánd* (tydligt -d) men även *jsiınd* (< 'piände'), *jsánt*. På samma sätt *fojsán* 'förtjäna', *fojsiınd* (blott denna prät.-form belagd), *fojsánt*.

Vokalkortheten i inf. liksom även prät. *jsiınd* torde bero på sammanblandning med verbet *känna* (s. 69).

8) Fsv. typen *stækkia*.

Det har syntts mig lämpligast att uppdelas denna typ 8 av Grupp III i flera sidoordnade typer, nedan kallade 8 a, 8 b, 8 c, 8 d. Därigenom torde flera för ökm:s ljud- och kvantitetsförhållanden viktiga betingelser bli klarare belysta och sålunda mera överskådliga.

8 a) Fsv. typen *brækia brækte*.

De i ökm. hithörande verben kännetecknas av: i inf. lång dift. + *ǵz* ~ *ǵz̄* ~ *ǵz̄* ~ *ǵ* (spec. i yngre uttal. I några fall. ha alla tre uttalen belagts, i ett par blott *ǵ*); i prät. o. sup. kort vok. l. dift. + långt l. halvlångt *ǵt* ~ *ǵt*:

<i>bláǵ</i> 'bleka'	prät. <i>bláǵt</i>	sup. <i>bláǵt</i>
<i>bráǵz̄</i> 'bräka (om får)'	<i>bráǵt</i>	<i>bráǵt</i>
<i>hréǵas</i> 'kräkas' ¹	<i>hréǵtas</i>	<i>hréǵtas</i>
<i>hréyǵz̄</i> 'kröka'	<i>hréyǵt</i>	<i>kroyǵt</i>
<i>láǵ</i> 'leka' ²	<i>láǵt</i>	<i>láǵt</i>
<i>róǵz̄</i> 'röka' tr.	<i>róǵt</i>	<i>róǵt</i>

¹) Hos Sdw ingen böjning belagd. I prät. o. sup. äv. *hréǵasa*. Se vidare under Depon. s. 116. ²) Verbet *lêka*, ursprungligen redupliceraude, böjs i y.fsv. även svagt: prät. *lekte*, Aschw. Gr. § 541.2.

<i>sjræ̀dʒ</i> I 218 ¹ 'skrika, kackla, knarra (i snö)	prät. <i>sjræ̀gt</i>	sup. <i>sjræ̀gt</i>
<i>slæ̀dʒ</i> I 271 'slicka'	<i>slæ̀gt</i>	<i>slæ̀gt</i>
<i>stæ̀dʒ</i> 'steka'	<i>stæ̀gt</i>	<i>stæ̀gt</i>
<i>sóyǵ</i> ² 'söka, leta'	<i>sóyǵt</i>	<i>sóyǵt</i>
<i>fosóyǵ</i> 'försöka' ³	<i>fosóyǵt</i>	<i>fosóyǵt</i>

Anm. Fsv. *ōkia* heter *úǵ*, med böjning efter 1:a sv. konj. Vo-kalkvaliteten och även böjningen tyda på sen inlåning ur rspr.

Till 1:a konj. har övergått: *króǵǵ*, -a, -a 'gå (ro, fara etc.) i krok, i sicksack', fsv. *krōkia*, -te.

Till *brækia*-typen höra även:

1) några typiska dialektord, som ej finnas upptagna hos Sdw l. Frz.

gnæ̀dʒ v. op. 'gnissla (om åror i årtullar o. d., ofta av brist på smörja)' *gnæ̀gt* *gnæ̀gt*. Ordet utgår ur ett **gnækja*. — Jfr Rz 205, som för Vb Åm i liknande bet. har *gneka*, ipf. o. sup. *gneka*, alltså kortstavigt; Mu. har *gnèke*, tydligt långstavigt och möjligen s. o. s. ökm:s (fast böjt efter 1:a sv.), men man hade i så fall väntat en inf. på -tje (jfr dess *brëtje*, *brätje*, *stëtje* etc.);

hæ̀dʒ 'flåsa, kippa efter andan (om hund, ren; såsom skällsord om folk)' *hæ̀gt* *hæ̀gt*, < **hikja*, se I 229;

jóyǵ 'kälta (om barn)' *jóyǵt* *jóyǵt*. Bör vara det lulelapska *juoikat* 'sjunga på lapskt vis', norsklapska *juoigat* (Dr Grundström). Btr. har 'jōka, se Ob. Rz 232 uppger för Vb *gōik* 'sjunga som lapparna', och no. dial. ha *gjōka* < la. *juoigat* T. 160;

móyǵ 'göra mjuk' *móyǵt* *móyǵt*, < **møykja*; *móyǵ* *ob* 'mjuka upp', *móyǵ* *sv* 'mjuka upp lederna gn en promenad'. Samma ord är NLul. *mōiſ* 'mjuka upp' Lg 75, sv. dial. *mōjka* Rz 441, ösv. dial. *mōyk(a)* m. fl. VII 633, no. dial. *møykja* T. 447, I 280. I samma betydelse 'göra mjuk' finns *míuǵ* 'mjuka', böjt efter 1:a konj., dock även med prät. *míuǵt* efter 3:e. Med refl. konstruktion *míuǵ sv* '(gå och) krumbukta sig,

¹) Isl. *skrækja* (kt). I prät. o. sup. har även belagts böjning efter 1:a sv. *sjræ̀ǵa*. ²) Anv. sällan, ersättes av *læ̀d* 'leta'. ³) Ej belagt i fsv. (se Sdw). Ordet är troligen inlånat i ökm. Det genuina ordet för försöka är *fráyst* 'fresta'.

ställa sig in' har det belagts blott med böjning efter 1:a konj. Samma ord är ä.nsv. mjuka tr. Det fsv. miuka, med pres. o. prät. efter både 1:a och 3:e konj., sup. efter 3:e, har betydelsen 'mjukna, ödmjuka sig', dock är belägget osäkert;

skwérgz 'skrika, gnägga, gnälla' *skwégt skwégt*. < 'skvækja, se vidare I 221 A. 2.

2) *spóygzas* ~ *spóyggas* v. op. 'spöka', v. p. 'skämta på ett otrevligt sätt, kläda ut sig, spöka ut sig' (se I 251, T. 701 *spøkja*), prät. o. sup. dels *spóygtas* (Obs. ä.nsv. pres. *spöker*, sup. *spökt*, se Hq), dels efter 1:a konj. (*spóygasa*, särsk. i prät.). I betydelsen 'spöka ut sig' förekommer även *spóygy æð sa*, där endast böjning efter 1:a konj. belagts. Jfr s. 115.

8 b) Fsv. typen *rykkia rykte rykter*.

De i ökm. hithörande verben — i inf. kort vok. + stamslutande kk — ha i de flesta fall detta k-ljud ännu förmjukat. Prät. o. sup. ha i regel halvlångt l. långt *lj* ~ *gy* frfr *t*.

<i>rijs</i> 'rycka'	prät. <i>riht</i>	sup. <i>riht</i>
<i>slóts</i> fsv. <i>slökkia</i> 'släcka'	<i>slóht</i>	<i>slóht</i>
<i>spráh</i> v. tr. 'spräcka'	<i>spráht</i>	<i>spráht</i>
<i>streís</i> ¹ v. tr. 'sträcka'	<i>stréht</i>	<i>streht</i>
<i>tríjs</i> v. tr. 'trycka'	<i>tríht</i>	<i>tríht</i>
<i>tíjs</i> 'tycka'	<i>tíht</i>	<i>tíht</i>

Hit hör även det i fsv. ej belagda knäcka tr., ökm. *hnáh* 'knäcka, bräcka ngt' *hnáht hnáht*, no. *knökkja*, kausativ till sv. dial:s itr. *knäcka* st. v. 'brista', se Hq o. T. I ökm. torde detta starka verb numera icke finnas, men det svagt böjda tr. *knäcka* har i prät. förutom *hnáht* (och *hnáha*) den starka formen *hnáh*, väl en kvarleva av det itr. st. verbet. Ex. *an hnáh-sonð-éga* 'han knackade sönder ägget'.

Ann. 1. Hit kan även föras *klígz* ~ *klígy* v. tr. 'smälta (snö), skira (smör, talg o. d.)', prät. *klígt* (~ *-ht*), sup. *klígt* (~ *-ht*), < 'klikkia. NLul. har *klvík* 'skira, smälta (fetämne)' Nordl. Rörande den påfallande inf.-formen med lång vok. se I 144 A. 3.

Ann. 2. Till 1:a konj. har övergått *bráh* v. tr. 'bräcka lite grand', fsv. *bräckia*(?) *brákte* Sdw, ä.nsv. har *breckia sigh* 'hava kväljningar' Da. Gloss. (ingen böjning belagd).

Ann. 3. Målets former för fsv. *rækkia*, *þækkia*, *vækkia* sökas under 2:a konj. Till sin böjning höra de avgjort samman med *rykkia-*

1) Ä.nsv. *sträckia sträckte sträckt* Da. Gloss.

typen. Obs. att redan i y.fsv. ha de ovanstående tre verben oftare om-ljutt prät. o. sup. efter 3:e konj. (Aschw. Gr. § 549, 2 c.).

8 c) Fsv. typen **mærkia mærkte mærkter.**

Hos verben på stamslutande **-rk-** är i ökm. den äldre uttalsformen med **k**-förmjukning i inf. så gott som utdöd. Den kvarlever dock i *mésjs* < **myrkia** (se nedan).

<i>márkj</i> 'märka'	prät. <i>márkj</i>	sup. <i>markj</i>
<i>bístírkj</i> ¹ 'bestyrka'	<i>bístírkj</i>	<i>bístírkj</i>
<i>stárkj</i> 'stärka'	<i>stárkj</i>	<i>starkj</i> ²
<i>várkj</i> 'värka'	<i>várkj</i> (~ <i>várja</i> , Gr.)	<i>varkj</i> (~ <i>várja</i> , Gr.)

Avvikande: *mésjs undr* (< **myrkia undir**) 'titta under lugg' böjs efter 1:a konj. I bet. 'mörkna = bli mörkt' heter ordet *mórkj*, prät. *vat mæst*, sup. *vóqta mæst* (se I 157). Btr. har för 'mörkna' det regelbundet »förmjukade» *mórkjs* (Ob.).

8 d) Fsv. typen **thænkia thænkte thænktet.**

De verb, som i ökm. höra till denna typ, karakteriseras av kort dift. + i inf. *ηđž* ~ *ηjs* ~ *ηts*, sällan *ηj*, i prät. och sup. *ηjt* ~ *ηgt* ~ *ηgd* (i samtliga fall även halvlångt *η*).

btóyηjs 'blynkia, blinka' prät. *btóyηjt* sup. *btóyηjt*

I 161³

<i>dróyηjs</i> ⁴ 'dränka'	<i>dróyηjt</i>	<i>droyηgt</i>
<i>hæyηts</i> ob 'hinkia upp'	<i>hæyηjt</i> (VsR äv. <i>hæyηst</i>)	<i>hæyηgt</i> (VsR äv. <i>hæyηst</i>)

¹) Simplex styrka har ej belagts. Det ersättes i bet. 'styrka (sig)' av *stárkj* 'stärka'. ²) P. pt. även *stárja*, ex. *stárja hrána* 'stärkkragar'. ³) Äv. Rån. har *-y-*: *btýηjk* men böjning efter 1:a (R. Moosbergs ords.). ⁴) Anmärkningsvärda gn sitt *-oi-* äro *dróyηjs* 'dränka', *sóyηjs* 'sänka'. Man hade väntat *ai* < *æ/nk*. I nkm. är det just dessa båda verb (Rg s. 166), som utom det regelbundna *ai/nk* ha även *oy*, enl. Rg § 79 ett före kons.-grupp förkortat *oy* < *ȳ* (antingen ursprungligen långt eller förlängt frfr vissa kfbr (bl. a. nk) vid den tid då ögnn *ȳ* > *oy* skedde). Förutom *dróyηjs* och *sóyηjs* har nkm. samma *oy* även i *sóyηjs* n. 'sänke', *óyηk-sa* 'jämlra sig', *óyηjsalr* a. 'ömklig' (Rg § 79), ökm. resp. *sóyηjs* f. 'metrevssänke', *óyηj-si*, *óyηjsalr*. Alla dessa ökm:s *oi*-former kunna ej såsom motsvarande ord i nkm. förklaras ur *y*-former, varken *ȳ* eller *ȳ*, utan peka på äldre *oi* (se I 278, och jfr äldre *ȳ* > *oy/nk* s. 160 f., äldre *ȳ* > *oy*, vid förkortning frfr kfbr *oy*, i enstaka fall *o*, *v*, ss. 245, 247) eller *o* > *oy/nk*. Frågan har behandlats — dock ej slutgiltigt — i I 162 Anm.

<i>lóŷŷt̄s</i> tr., itr. 'lynkia, slingra' ¹	prät. <i>lóŷŷt̄</i> ~ <i>lóŷŷt̄sa</i>	sup. <i>lóŷŷt̄</i> ~ <i>lóŷŷt̄sa</i>
<i>róŷŷt̄s</i> 'rynka'	<i>róŷŷt̄</i>	<i>róŷŷt̄</i>
<i>škróŷŷt̄s</i> ² 'skrynkia, skrynkla'	<i>škróŷŷt̄</i>	<i>škróŷŷt̄</i>
<i>sŷsáŷŷġš</i> 'skänka'	<i>sŷsáŷŷġš</i>	<i>sŷsáŷŷġš</i>
<i>sóŷŷt̄s</i> (not 4 s. 82) 'sänka'	<i>sóŷŷt̄</i>	<i>sóŷŷt̄</i>
<i>táŷŷġš</i> 'tänka'	<i>táŷŷt̄</i>	<i>táŷŷt̄</i>

Avvikande: Det ur rspr. lånade *stánk* 'stänka' (I 142 A. 2) böjs efter 1:a konj. Det användes huvudsakligen i uttr. *stánk oĉa kĉára* 'stänka tvättkläder'. Eljes heter stänka *ŷyr* 'yra'. Till 1:a konj. hör även *ŷnsŷ* 'önska', i fsv. 3:e och 1:a konj.

4. Fsv. 4:e konjugationen.

Nedan uppföras de i Aschw. Gr. § 553 medtagna verben, med följande undantag: 1) Fsv. *gnōa*, *nā*, *rō(a)*, *skō(a)*, *sniōa*, *snō*, *trō(a)* ha upptagits under **Fsv. 3:e svaga konj. Grupp I, typ 5** *gō(i)a* s. 64; 2) Fsv. *lē(i)a*, *lupa* ~ *lodha* ha icke belagts i ökm.; målets *tōras* 'töras, våga' behandlas under Depon. s. 117.

Enär flera av verben äro kortstaviga och därför i allmänhet ha skilda former i pres. sg. o. pl., upptas dessa, likaså imp. sg. o. pl. Hos några verb förekommer emellertid — på grund av ordets betydelse — icke imp.

Med () markeras mindre bruklig form.

Inf.	Prät.	Sup.	Pres.		Imp.	
			sg.	pl.	sg.	pl.
<i>dōa</i> ³	<i>dōad</i> ⁴ ~ <i>dāad</i> ⁴	<i>dōa</i>	<i>dā</i>	<i>dōa</i>	—	—
<i>fōr</i> ⁵	<i>fōd</i> ⁶ (<i>fōl</i>)	<i>fot</i> ⁷	<i>fōr</i>	<i>fōr</i>	<i>fōr</i>	<i>fōran</i>
<i>ġzāra</i> ⁸	<i>ġzōr</i>	<i>ġzōr</i>	<i>ġzar</i>	<i>ġzāra</i>	<i>ġzar</i>	<i>ġzōrin</i> , <i>ġzýrin</i>

¹) Jfr ä.nsv. *lynka* f. (pl. *lynkior*) 'krok, bukt', se i övrigt I 161.
²) Ä.nsv. *skrynkia*, I 161. ³) I 105, fsv. *dugha*. ⁴) fsv. *dughpe*.
⁵) fsv. *fylghia*. För öggn *ŷ* > *ō* > *o* se I 158. Inf., pres., imp. även belagda med *-ā-*. ⁶) Även *ā*, I 180. ⁷) I 168. ⁸) Temaformerna med *-a-* växla med *-e-*. Fsv. *g(i)æra*, I 73, 192.

Inf.	Prät.	Sup.	Pres.		Imp.	
			sg.	pl.	sg.	pl.
<i>há</i> ¹	<i>he</i>	<i>hávi</i>	<i>ha, hav</i>	<i>há</i>	<i>ha</i>	<i>hávin</i>
ob. <i>ha</i>	ob. <i>he</i>					
<i>ʃsøyð</i> ²	<i>ʃsøft</i>	<i>ʃsøft</i>	<i>ʃsøyð</i>	<i>ʃsøyð</i>	<i>ʃsøyð</i>	<i>ʃsøyðan</i>
<i>léva</i> ³	<i>lévad,</i> <i>lévað</i>	<i>léva</i>	<i>læv</i>	<i>léva</i>	<i>læv</i>	<i>lévan</i>
<i>lég</i> ⁴	<i>lé</i> ⁵	<i>lağt</i>	<i>lağ</i>	<i>lég</i>	<i>lağ</i>	<i>légan</i>
<i>sá</i> ⁶	<i>sé</i> ⁵	<i>sağt</i>	<i>sæ ~ sa</i>	<i>sá</i>	<i>sæ ~ sa</i>	<i>ságan</i>
<i>spára</i> ⁷	<i>spára</i>	<i>spára</i>	<i>spára</i>	<i>spára</i>	<i>spára</i>	<i>spáran</i>
<i>víli</i> ⁸	<i>víld,</i> ob. <i>víl</i>	<i>vílt, vílð</i>	<i>vil, vil</i>	<i>víli</i>	—	—
<i>tí</i> ⁹	<i>tíad, tía,</i> ä. <i>tíja</i> ¹⁰	<i>tía</i> ¹¹ , <i>tía</i>	<i>tí</i>	<i>tí</i>	<i>tí</i> ¹²	<i>tían</i> ¹²
<i>tóra</i> ¹³	<i>tád</i>	<i>tóra</i>	<i>ta</i>	<i>tóra</i>	<i>ta</i>	<i>tóran ~</i> <i>táran</i>
<i>tóra</i> ¹⁴	<i>tó</i>	—	<i>tóra</i>	—	—	—

v. op.

Om tempusformerna hos ovanstående verb bör påpekas: duga.

Samtliga former av *dōa* 'duga' överensstämma med fsv:s, utom sup. *dōa*, som förutsätter ett **dughat* (isl. *duगत*). Ur form på *-at* utgår även nkm:s sup. *dōa* (Rg 169), nlul. *dōga* (Lg. Bidr. 208). Sydligare är sup. på *-d, -t* vanligt, så har Dfs *-d* (F. s. 47), Mu. *-t* el. *-d* (Ordb.), Btr. *-d* (Ordb.), Torp *-t* (Bogren 152). På ösv. sidan har sup. av *duga* *-d* i nVa, men *-at* i sVa, mVa (Vll 159 'dåga'). Märk även dalm. *duगत* (Levander Dalm. II 238). SAOB upptar sup. *-at* såsom »numera mindre br.» — Prät. *dāad, dāad* är fsv. *dughje*. Efter öggn *ü > o ~ a* samt apokoperingen av *-e* har skett utveckling av svarabhakti samt, sist, bortfall av *g*-ljudet med fakultativ ersättningsförlängning av föregående vokal. Ännu Widm. (s. 175) har *dogd*. NKal. har *dāgd* Rg 169, NLul.

¹) Fsv. *hava*. ²) Fsv. *kōpa*, I 258. ³) Fsv. *líva*, I 84. ⁴) Fsv. *læggia*, I 139. ⁵) I 53 A. 2. ⁶) Fsv. *sæghia*, I 78 Anm. ⁷) Fsv. *spara*. ⁸) Fsv. *vília*, I 93. ⁹) Fsv. *þighia*, I 93 A. 3. ¹⁰) Oftare *var-tíst* 'var tyst'. ¹¹) Nu mest *var-tíst* 'varit tyst'. ¹²) I imp. användes nog lika ofta *var-tíst*, pl. *varin-tíst*. ¹³) Fsv. *þula*, I 109. ¹⁴) 'tóra, torde', fsv. *þura*, I 109. I bet. 'töras, våga' *tóras*, se Depon. s. 117.

dôgd (Lg 208), Dfs enl. F. § 64 A. 2 kortvokal. form, Btr. Skf *dûgd* (*dôgd*), Bgd *dûgd* l. *dôgd* (Btr. Ob.). Dessa belägg visa tydligt, att inom detta stora nordliga dialektområde förlängning av äldre *ü* i de flesta dial. ej skett frfr kvarstående *gd*. Se om samma förhållande i flera ösv. dial. Hesselman Stav. o. Vok. s. 36, 55 f.

följa.

fôlr. På samma sätt som *sôrv* < *syrghia*, *tâlrv* < *tælgkia* (se 3:e konj. s. 63) har *fôlr* utvecklats ur *fôlgkia* (se I 158) el. *folghia* (Aschw. Gr. § 553 A. 2) och alltså gn bortfall av *-gh-* kommit att ansluta sig till infia av 2:a konj. I prät. *fôd* (y.fsv. *folde* ~ *-u-*), sup. *foť* (fsv. *fuít*) har skett bortfall av *gh* i förbindelserna *lghp*, *lght* (jfr Aschw. Gr. § 311), varefter *ř + d > đ*, *ř + t > ź*. Variantformen *fôř* i prät. bör uppfattas på samma sätt som *skôř*, variant till *skôd* (prät. av *sfsôř* 'skölja', se s. 56): *ř* har analogice överförts från verbets många former med ljudlagsenligt *ř*.

göra.

Ökm:s *gžára* utgår sannolikt ur en »bruten» form *giära* (dock skulle ett *gära* också > *gžára*), ett antagande som stödes av en jämförelse med nkm:s *gžora* < *giara* (*o* < *ă* Rg § 49). Jfr dess *žora* pres. pl. 'äro' (ib.), *žota* < *jäta* 'äta' (ökm:s *žáta* I 192), *sfsžota* < *stjāla* 'stjāla' (Rg s. 161), *sfsžora* < *skjāra* 'skāra' (ib.), *gžŏ* < *giāfa* 'giva' (fsv. *ā*, även förlängt *ā*, > *ŏ* Rg § 63). Obs. även forndalskt *gjāra* jämte *göra* 'göra' *stjāla* 'stjāla', *jāta* jämte *ēta* (Levander Dalm. II 244, 224, 226). Se även ökm. I 192. — Prät. o. sup. förutsätta närmast *ō*-former (< *ō*). Om detta samt om den sekundära förkortning, varigenom *oq* > *oq* frfr *rt* i sup., se utförligare I 181.

Såsom *gžára* böjas: 1) åtskilliga med *-gžára* bildade ssgr, bland vilka — utom mera rsprsmässiga som *kūngžára* 'kungöra', *rādgžára* 'rådgöra' — må frambållas *fođžára* 'förgöra' = förhäxa, gn trolldom förstöra', *nāstgžára* (*œud*) 'nästgöra (ut), förse (ngn) med matsäck, »matsäcka ut» ngn' (överkalixsvenska!), *spārgžára* 'spөгöra, göra spe (av ngn)', *vōqngžára* (I 217) 'vångöra, utsätta fångstredskap till (fågel)fångst el. fiske, jaga el. fiska', *vōqranđžára* 'vårangöra (jfr I 118 *vōqrāna* b. f.), bruka åkern på våren', samt de troligen blott i ö. delen

av socknen använda *båndzåra* 'barngöra, föda barn', *brogdzåra* 'brogöra, bygga bro', *brödzåra* 'brödgöra, baka bröd'; 2) ett par verb, som uppfattats som ssgr av *dzåra*, näml. *bidzåra* 'begära, tigga', *ridzåra* 'regera'. Detsamma gäller begära i NKal. (Rg 168)¹ och Rån. (R. Moosbergs ords. Regera saknas), bägge verben i NLul. (A. Lgs ords.), Btr. (Ln § 29 A. 1) och Mu. (se Ordb.). Även i ösv. dial. finns motsvarighet härtill (se VII). — Obs. pres. och imp. av båda verben: pres. sg. *bidzår*, pl. *bidzëra*, imp. sg. *bidzår*, pl. *bidzÿrin*; däremot pres. sg. *ridzar*, pl. *ridzëra*, imp. sg. *ridzar*, pl. *ridzÿrin*.

hava.

Inf. *há*, där på grund av ordets övervägande användning i relativt oaccentuerad ställning såväl slutvokal som närmast föregående kons. i ett äldre *háva* fallit (jfr att Rån. har inf. *há(va)* R. Moosb. ords. Om ökm:s sällsynta inf.-form *háya* se I 53 A. 2), får vid starktonig användning vokalförlängning: *há*. Pres. sg. *hav* är fsv. *havør* med i målet sedvanligt *r*-bortfall, *ha* har ursprungligen varit dess svagtoniga sidoförm. Numera brukas båda formerna svag- och starktonigt; *ha* är avgjort vanligare än *hav*, som belagts spec. — dock ej utslutande — i ställning frfr vok. Motsvarande dubbla former i pres. sg. *ha* även NKal. *hav* ~ *ha* (Rg 170), NLul. *hav* ~ *ha* (A. Lg. ords.), Dfs *hā* ~ *hav* (F. s. 57), Mu. *ha hav* (frfr vok.) (se Ordb.). Btr. har, enl. Ordb., endast *hav*.

För förklarandet av pränt. *he*, ob. *he*, hänvisas, liksom för pränta *lé* 'lade', *se* 'sade', till I 53 A. 2. Att man här har bortfall av *r* (< *dh*) och ej av *-gh* (trots ökm:s några gånger belagda *-y* samt de ösv. dial:s *g*-former, se ib.) bevisas genom en jämförelse med NKal. *hâr lâr sâr* med *-r* < *dh* (Rg 170 f., jfr 106 A. 1), Rån. *hæad* (R. Moosb. Ords.), NLul. *hâd lâd* (*sâ*) (Lg. 211, 208 f), Btr. *hâd* (Ordb.), Dfs *hâd* (Lj § 87.2).

Verbets sup., det starkt bildade *hõvi* ~ *hÿvi* (< 'havit med tilljämning *ä + i > o ~ ø + i*, I 59 f.) har motsvarigheter i de likaledes starka sup:a av *hava* i NKal. *hÿvi* ~ *hÿvi* (med tilljämning från *ä* ända till *i*, Rg 170, 53), Rån. *hõvi* (R. Moosb. Ords.), NLul. *hÿvi* (Lg. 211) (för Pit. saknas belägg), Vätö *avri* (Schag. Uppl. s. 74). På ösv. sidan har Gkb

¹) regera saknas i Rgs ords. o. avh.

havr (~ *haft*, Hagf. 105), *Kökar hava* (Karsten 146). För övrigt böra härmed jämföras de socknar inom dalmålets område, som ha supinformer utgående ur fdalska *hëvit* (Lev. II 244), samt den i fsv. (Dipl. 1409) belagda sällsynta p. pt.-formen *havidh* (Aschw. Gr. § 553 A. 9), som har en direkt motsvarighet i ökm:s p. pt. *håvi* 'använd, brukad, begagnad', ex. *gróyða jar hávi* 'grytan är använd (och måste alltså diskas)'. I Vb börja de svaga sup.-formerna: Btr. *hád*, Skf *hat*, Mu. *hatt* (se resp. Ordb.).

köpa.

Temat av *fsóyð* 'köpa' är regelbundet utvecklat ur det fsv. Om målets *øy* (för väntat *œy* < *au*) se I 258, om *pt* > *ft* i prät. o. sup. jfr *döpa snöpa stöpa* m. fl. ovan s. 74 f.

leva.

léva regelbundet ur *līva*, se I 84. Övriga temaformer äro ävenledes ljudlagsenliga: pres. sg. *lǣv* < fsv. *liver*; prät. *lêved* ~ *-ð* har först fått öggn *ī* > *a* ~ *e*, varefter ändelsens *-e* föll och svarabhakti utbildades; ökm:s prät. måste ha bibehållit kort stamvokal under de olika utvecklingsskedena. Kort vokal i dialektmotsvarigheterna till fsv. *lifpe* gäller även för för NKal. *lâvd* (Rg 104), Rån. *lâvd* (R. Moosb. Ords.), NLul. *lâvd* (här visserligen halvlång vok. men klart långt *v*, Lg Ords.), för Pit. saknas belägg, Btr. och övriga dial. i nVb *lêvd* (Ob.), Dfs bör ha kortvokalisk form enl. F. § 64 A. 2 (jfr dess *krâvd* 'krävde' § 64), Mu. *lêvvde* (Ob.). Av dessa belägg framgår, att *e* < äldre *ī* ej förlängts frfr *vd*, och detta på ungefär samma dialektområde som behållit äldre *ū* kort frfr *gd* (se ovan s. 84 f. prät. av duga och jfr Hesselman a. a. ib.); sup. *léva* är fsv. *līvat*, som är utgångsform även för NKal. *lêva* (Rg Ords.), NLul. *lêva* (Lg Ords.), Mu. *lêva* (Ob.). Däremot har Rån. *laft* (R. Moosb. Ords.), Btr. *lêvd* (Ob.), Dfs sup. på *-ð* (F. § 64 A. 2). För Pit. saknas belägg.

lägga.

lég 'lägga'. Om den i inf., pres. pl., imp. pl. frfr *gg* regelbundna vokalförlängningen och slutningen av äldre *æ* > *e*, se I 139. Prät. *lê* förklaras ur *lape* som *hê* ur *hadhe* (se ovan s. 86). Pres. sg., det kortstaviga *lağ*, torde ha uppkommit så, att *-gg* genom r-bortfallet tidigt kommit i slut-

ljudande ställning, förkortats och skärpts till *ǵ*. På samma sätt har NKal. sg. *lak* mot pl. *lǣg* ~ *lǣg* (Rg 170). En parallell erbjuder ligga med pres. sg. *lǣ* (~ *lǣ*): pl. *lǣg*. NKal. har *lek*: *lǣg* (Rg ib.). Formen *lǣ* kan ej förklaras ur äldre kortstavig form med *gh* (jfr det i y.fsv. ett par gånger belagda *lægher*, Aschw. Gr. § 553 A. 12), ty en dylik borde resultera i en form **lǣg*, med *gh*-bortfall (jfr *sǣg* 'säger', *tǣ* 'tiger').

säga.

sǣ 'säga' utgår ur fsv. *sæghia* (I 76, 78). Prät. *se* förklaras som *lé*, *hé* ovan. Pres. sg. *sǣ* kan vara fsv. såväl *sægher* som *sigher* (enl. I 70, resp. 83). Nkm:s motsvarande form *si* (Rg 171) synes förutsätta äldre *i* och bilda und. från regeln att äldre *æ* och *i* i kort sluten stav. ger *a*, vid förlängning *e* ~ *e* (Rg §§ 26, 29 samt § 5 s. 31).

vilja.

vīl 'vilja'. Rörande *-i* i inf. och pres. pl. se I 93. I den starktoniga prät.-formen *vīld* är *d* ursprungligt (fsv. *vilde*), den obeton. sidoförmen *vil* ~ *vīl* är y.fsv. *vīlle* (med *ll* < *ld*, Aschw. Gr. § 292.1). Avvikande från fsv:s tema är sup. *vilt* ~ *vīld*. Verbet följer alltså 2:a konj:s böjningsschema. Detsamma gör fisl. *vilja*, vars till adj. övergångna p. pt. *vilþr* 'erwünscht' (Aisl. Gr. s. 344) motsvarar ökm:s *vīld*. Även i nkm. överensstämmer temat med 2:a sv. konj:s (Rg 165). Obs. parallellismen i böjning hos *skilja* och *vilja* i ökm. och nkm. Ökm. *sfsīl* *sfsīld* *stsīlt* resp. *vīl* *vīld* *vilt*, nkm. *sfsīl* *sfsīld* *sfsīlt* resp. *vīl* *vīld* *vīlt*. Avvikande är pres. sg.: ökm. har *sfsīl* (urspr. pl.): *vil*, nkm. *sfsīl*: *vil* (Rg 168), där *-i*-kvaliteten i *sfsīl* beror på *sfs-* (jfr Rg 47) och skillnaden i vokallängd sammanhänger med att *vil* brukas svagtonigt oftare än *sfsīl*.

Sup. på *-t* hos *vilja* är ganska sällsynt i dial:a. Utom ÖKal. *vilt*, NKal. *vīlt* har NLul. *vilt* (Nordl.), Ö.Smål. *vilt*, några socknar *vīl* (Areskog 249). Sup. efter 1:a sv. konj. är tydligen vida allmännare: Dfs *vīla* (F. 57), Btr. *veīla* (Ob.), Mu. *vēlla* ~ *vēla* (Ob.), Torp *vīla* (Bogr. 152), Vätö *vīla* (Schag. Uppl. 74), Fasterna *vīla* (Tisel. 141), Södertörn *vīllā*

(Upm. 34), SFjh *vīla* (Is. 149), dalmålet former ur fdalskt *wiljat* (Lev. Dalm. II 245). Detsamma gäller de ösv. dial:a. Så har Gkb *vīla* (Hagf. 105), Närpes *vela* Frdth 113, Pargas *vīla* (Thurm. 171), Kökar *vīlo* (Karst. 146).

tiga.

tī 'tiga'. Ersättningsförlängning av $i > i$ har skett vid bortfall av **-gh** (I 93 A. 3). Denna förlängning har inträffat så tidigt, att den hindrat ögg $i > e$ (e_2 , e) i pres. sg. o. imp. sg., prät. samt sup. Målets supinform *tīa* utgår ur fsv. *thighat*, den korta variantformen *tīa* uppvisar en senare skedd vokalförkortning och anslutning till den jämviktsaccentuerade typen. Ur fsv. *thighat* utgå likaledes NKal. *tīa* (Rg 172), NLul. *tēga* (Lg Ords.), Pit. *tege* (K. Joh. Ords.).

Prät. *tīad* är fsv:s *pihpe*, där efter apokoperingen utvecklets svarabh. och sedan skett **-gh**-bortfall. Widm. Ant. s. 173 har *tiēd*, Jfr utvecklingsgången hos *dāed* ~ *dāad* 'dugde'. Präteritiformen *tīa* är nybildning efter 1:a sv. konj., *tīya* har sannolikt hiatusfyllande *y*. Såväl prät. som sup. ersättas ofta av motsvarande former av *vara-tīst* (*var-tīst*, resp. *vāri-tīst*). För åtskilliga ÖK-bor verkar prät. *tīad* främmande; därför har nybildning efter 1:a sv. konj. lättare kunnat ske. — Inga belägg på starkt böjt prät. finnas, mosvarande NLul. *tēyg* (Nordl.), Pit. *tēyg* (K. Joh. Ords.).

tåla.

tōla 'tåla, uthärda, fördraga'. Målets inf., pres. och prät. äro regelbundet utvecklade ur fsv:s former. Sup. däremot, *tōla*, förutsätter ett *polat* el. *ṗulat*, ej belägt i fsv. Det återfinnes i fisl. *polat*, den regelbundna part. prät.-formen (Aisl. Gr. § 519 A. 2.) I övriga nordl. dialekter är böjningen av *tåla* någorlunda homogen och överensstämmande med ökm:s. Det viktigaste undantaget är NKal., där enl. Rgs ords. verbet är oböjligt (i Rgs avh. finns blott inf. upptagen). För beläggen ha, där annat ej stått till buds, använts typordlistor (tpl). I dessa saknas emellertid supinum.

		inf.	pres. sg.	prät.	sup.
Töre	(tpl Rg)	<i>tôla, tôla</i>	<i>təl</i>	<i>təd</i>	—
Rån.	(tpl N. M-g)	<i>tola</i>	<i>tol</i>	<i>tođ</i>	—
	(Vitån, tpl R. M-g)	<i>tâla</i>	<i>təl</i>	<i>tâđ</i>	—
NLul.	(tpl A. N-m, kontr. av Rg)	<i>tôla</i>	<i>təl</i>	<i>tôđ</i>	—
	Lg ords.	<i>tôla</i>	<i>təl</i> , pl. <i>tôla</i>	<i>tôđ</i>	<i>tót</i> ~ <i>tôla</i>
Pit.	(tpl Iv)	<i>tôla, tôla</i>	<i>tol</i>	<i>tâđ</i>	—
	Joh. o. N-m ords.	<i>tola</i>	—	<i>tôđ</i>	<i>tot</i>
Btr.		<i>tâla</i> (Ob.)	—	<i>tât</i> isl.	—
				<i>polda</i>	
				Ln § 109	
Dfs		<i>têla</i>		<i>tôđ</i> ~ <i>tôđ</i>	—
				Lj. § 111, 119, 121 m. fl.	
Mu. (Ob.)		<i>tôla</i> sv. v. 2	(prät. -de, sup. -d)	-te -t	s. XII)

Ovanstående tablå visar, trots sin ofullständighet: 1) prät. utgår överallt (utom NKal.) från fsv:s form; 2) prät. med kortvokaliska former före -ld på flera håll (Vitån och Dfs tydligt markerad kort vok. + lång kons., de flesta övriga belägg tvetydiga, enär kvantitet ej utsatts). Förlängd vok. har utom ÖK. även Töre, NLul. (Lg), Btr.; 3) sup. efter 1:a konj. utom ÖK. även NLul. Det fsv. *poit* återfinnes i NLul., Pit., Mu.

töra.

töra v. op. 'töra' är defekt. I pres. har belagts endast den efter inf. ombildade formen *töra*. (Ex. *e töra nođ vara riktiđ* 'det tör nog vara riktigt'.) Prät. *tôl* är fsv:s *porpe*. Sup. saknas.

NKal. har endast pres., även(?) i bet. 'torde': *he tör hît* 'det torde hända' Rg 172. I NLul. åter heter (enl. Lg ords. och Bidr. 211) pres. sg. *tól* 'tör', prät. sg. *tôđ* 'torde'. Presensformen här tyder på sammanblandning med *təl* 'tål'. Klart åtskilt pres. och prät. visa:

Btr. (Ob) pres. *tor* (obet.) prät. *tot* (obet.)
 (Ln) *tār* (inf. *tora*) *tot* isl. þorda (§§ 41
 A. 2, 109 A. 1).

Lvg Bgd (Btr. Ob) *tør* *tot*

Anm. *tóras* 'töras' behandlas under Deponens s. 117.

Avvikande:

1) De verb av fsv. 4 konj., som hade stamslutande lång vokal (typen *gnō*), ha övergått till 3:e konj. (s. 64).

2) Övergång till *bäka*-typen.

spara.

spåra 'spara' har helt övergått till *bäka*-typens böjning. Samma förhållande råder i NKal. med dess *spōra* (Rg 163), Dfs *spāra* (F. 43), Btr. *spàra* (Ob). Däremot har NLul. *spàra* *spâđ* *spat* (Lg ords.), Pit. *spara* sv. v. 2 (K. Joh. ords.), Mu. *spara*, *spâđe*, *spatt* (Ob), samtliga efter äldre 4:e sv. konj.

***gana.**

Målets *gána* 'titta nyfiket, glo med gapande mun' är s. o. s. fisl. *gana* 4:e sv. konj. (prät. *nd*), fsv. *gana* (ingen böjn. hos Sdw), men har övergått till *bäka*-typens böjning.

***loka.**

Detsamma gäller för *lōga* 'röra, vrida på, runka lös', som nog är isl. *loka* (kt) 'lade falde og hænge ned' Frz (I 106). Enl. Rz 411 finns ett *loka* v. a. 1. 'röra av och an något som sitter mindre fast för att få det löst' NKal., och Nordl. uppger för NLul. (dock utan böjn.) *lōka* 'runka, vicka av och an' (Ordl.). Ordet saknas hos Sdw, VII, T.

III. Preterito-presentiavverb.

inf.	prät.	sup.	pres.		imp.	
			sg.	pl.	sg.	pl.
<i>vēða</i> 'veta'	<i>víst</i>	<i>vēða</i>	<i>vāđ</i>	<i>vēða</i>	<i>vāđ</i>	<i>vēðan</i> ~ <i>vāđan</i>
<i>áđ</i> 'äga'	<i>áđđ</i> (~ <i>ár-</i>) (~ <i>áđđ</i>)	<i>arđt</i>	<i>arđ</i>	<i>árđ</i>	<i>arđ</i>	<i>árđan</i>
<i>kón</i> 'kunna'	<i>káand</i> , <i>kónd</i> ~ -á-	<i>kónt</i> ~ -á-	<i>han</i>	<i>kón</i> ~ -á-	—	—

	inf.	prät.	sup.	pres.		imp.	
				sg.	pl.	sg.	pl.
<i>áan</i> 'unna'		<i>áand</i>	<i>áat</i>	<i>áan</i>	<i>áan</i>	<i>áan</i>	<i>áanan</i>
—	—	—	—	?mo (fsv. mon, mun)		—	—
— 'skola'	<i>sfjúl</i> , <i>sfjúl</i> , <i>sfjú</i>	<i>sko</i>	<i>sko</i>	<i>skó</i>	—	—	—
<i>mo, ma</i> 'má'	<i>máta</i>	—	<i>mo</i>	<i>mo</i>	—	—	—

För uppställningen ovan gäller vad förut (s. 52, 83) sagts om 2:a och 4:e sv. konj.

veta.

véða 'veta, ha reda på'. Samtliga temaformer motsvara ljudlagsenligt fsv:s resp. *vita*, *viste*, *vitat*, pres. sg. *vēt*, pl. *vita*. Om imp. se nedan s. 128. Någon supinumform *vist* (jfr fsv. p. pt. *vister* och ö.Smål. *vist*, Areskog 250) tycks ej finnas inom det nb. och nordvb. dialektområdet. Dock är materialet ofullständigt, ty sup. av *veta* upptas ej i typordlistorna, och flera ordsamlingar sakna böjningsformer av *veta*. Följande sup.-belägg finnas: NKal. *vàta* (Rg 172), Rån. *vəta* (R. Moosberg ords. Punkterna beteckna kortstavighet), NLul. *vəta* (Lg Bidr. 209), Btr. *vəta* (Ob), Dfs *vəta* F. § 73, Mu. *vəta* (Ob).

äga.

áæ 'äga' I 263. Inf. och pres. motsvara fsv:s *ēgha*, *ēgher*, *ēgha*. Efter gammal lång vok. l. dift. sker i ökm. bortfall av äldre *gh* i slutljud, ursprungligt l. uppkommet gn apokope. I formen *áæ* 'äger' har först *-r* fallit, sedan *-gh* (jfr NLul. pres. sg. *áæg* Lg ords.). — Däremot äro prät. *áægd* ~ *áægd* samt sup. *áægt* nybildningar efter 3:e sv. konj. (Kvarstående *gh* skärpes till *g* frfr dentalsuffix.) Den sällsynta prät.-formen *áæð* kan vara nybildad på inf. *áæ*. Spår efter motsvarigheter till fsv. prät. *átte*, sup. *át* finnas ej i ökm., troligen ej heller i det övriga Nb. Emellertid bli beläggen ofullständiga, ty *äga* saknas i typordlistorna. Belagda prät. o. sup. äro:

NKal. *áægd*; *áæ* ~ *áægt* (Rg 169). Rån. *áægt*; *áægt* (R. Moosb. ords.).

NLul. *áægd* ~ *áægd*; *áæga* ~ *áægt* (Lg ords.). För Pit. saknas belägg.

Däremot har Btr. prät. konj. *àta*, isl. *ætti*, egendomligt nog ej apokoperad, Ln § 81 A. 6. Enl. Btr. Ob. har Btr. prät. *âgd* men Bgd förutom *âgd* även, ehuru sällan, formen *ôt*, vilken tydligen är det gamla *ätte*. Påfallande äro de supinformer av baka-typen, som föreligga i NKal. *âa* och NLul. *âga* (resp. inf:er heta *âa*, *âig*).

kunna.

kón, obet. *kón* 'kunna'. Dess inf., pres., prät. äro identiska med fsv:s *kunna*, *kan*, *kunna*, *kunde*. I prät. representerar *káand*, med förlängd vokal frfr *-nd* (enl. I 178) den i starkton ljudlagsenliga formen, medan *kónd* har belagts huvudsakligen svagtonigt frfr starktonigt huvudverb. I sup. har verbet böjning efter 3:e konj.: *kont* ~ *kont* ~ *kant* ~ *kant*. Formerna med kort *n* användas mest i svagtonig ställning.

Det fsv. prät. *kunne* finns ej belagt i ökm., ej heller någon form motsvarande fsv. *kunnit* eller isl. *kunnat*. Beträffande prät. o. sup. förhålla sig de övriga nb. dial:a nästan utan undantag som ökm. (beläggen dock ofullständiga), medan formerna *kunne*, *kunnat* (el. *kunnit*) börja med Btr.

Nedan anföras prät. o. sup.:

NKal. *kýt*, *kant* (Rg 170); Töre *kát* ~ *kôt*, sup. — (Rg tpl.); Rån. *kýt*, *kýt* ~ *kóuna* (RMg ords.); NLul. *kôt*, *kónt* (Lg ords.); Pit. *kónd*, *kont* (Joh. o. Nordstr. ords.); Btr. *kóna* l. *kónd*, *kónr* (Skf. *kóna*) (Ob.); Bgd *kóna* l. *kénd*, *kènr* (Ob.); Dfs *kóna*, *kóna* F. § 73; Mu. *kènne*, *kènna* l. *kènne* (Ob.).

Enligt beläggen är det i Nb. blott Rån. som har en alternativ supinform efter 1:a sv.: *kóuna*. Eljes råder böjningen prät. *kunde*, sup. 'kunt i hela Nb. I Btr. o. Bgd visar prät. dubbla former, dels *kunde*, dels 'kunnade efter 1:a, medan Dfs o. Mu. blott ha prät. efter 1:a. Vad sup. beträffar finnas inga belägg på de nb. 'kunt-formerna. Btr. *kónr* o. Bgd *kènr* peka på ett äldre kunnit, jfr Btr. *vónr* 'vunnit', *brónr* 'brunnit', medan sup. på *-at* i långstaviga ger *-a*: *håsta* 'kastat', *lîma* 'limmat' etc. Dfs sup. *kóna* torde utgå ur form på *-at*, jfr dess långstav. sup. av 1:a konj. *kasta*, *sejta* etc. (F. § 62), medan sup. på *-it* i regel ger *-e*, t. ex. i 3:e st. klassen *brøne*, *føne*, *høne*, *røne*, *spøne* (se F. § 69).

Även inf.-formerna äro söderut anmärkningsvärda. Hela Nb. har apokoperade inf.: NKal. *kân*, Rån. *kôun*, NLul. *kôn*, Pit. *kôn*. Men Pit. har även kortstavig inf. *kona*. Så kommer Btr. med *kôna*, Bgd *kôna*, Dfs *kôn* l. *kona* (Lj. § 31: 2 A., i F. endast *kona* § 73), Mu. *konna*. Enligt min mening böra dessa inf. med långt n och slut-a ha uppkommit ur i svag-ton bildade kortstaviga former av typen Pit. *kona* och ha sedan vid starktonig användning fått n förlängt. Slut-a i inf. kvarstår inom detta nordliga dialektområde ju i regel endast hos de kortstaviga verben av *baka*-typen.

*torva.

Fsv. *porfa* saknas. I dess ställe har ökm. *têrav* ~ -ä-, liksom fsv. *tharva* svagt böjt efter 1:a konj. (prät. o. sup. *târva*, pres. *têrav* ~ -ä-) och utgående ur ett äldre **thærfa*; jfr fsv. *þærf*, *þærfiker*, *thærfös*, jämte *þarf* etc. (se I 137 f.). Målets adj. -*têrav* m. fl. uttalsformer, ingående i sgrna *mârtêrv* 'som bara vill ha gott att äta', *sûdotêrav* 'mån om att sitta (ant. av trötthet l. av lättja)', *lrotêrav* 'som tarvar ligga mkt (om människor o. djur)' (se utförligare I 91 f. A. 8), utgår likaledes ur äldre æ-form.

unna.

áqn 'unna'. Som av schemat framgår, böjs detta verb helt och hållet svagt efter 3:e konj. Den för temabildningen viktigaste formen har varit prät. *áqnd*, som är identisk med det i rspr. ända till 1845 (se Hq.) kvarlevande prät. unde samt har den i målet vanliga vokalförlängningen frfr nd (I 178). Den förlängda vokalen har trängt in även i inf. och pres. (samt imp.). Bidragande orsak härtill kan ha varit påverkan av vokalkvaliteten i några närbesläktade ord med -nd- (se I 178 A. 5). Utom dessa må här upptagas adj. *ááqnas* 'avundsjuk'. Sup. *áqnt* är fsv. unt. — I NKal. synes verbet ha dubbel böjning. Enl. Rgs avh. (166) *án* *ánt* *ant*, uppfört bland sv. v. kl. III, i ords. *án* *ána* *ána* efter 1:a sv. konj.

Missunna, *misáqn*, har samma böjning som *áqn*, men går även efter 1:a sv. konj. (prät. o. sup. *misáqna*).

Fsv. *mona* 'minnas' saknas. Ökm. använder oftast uttr. *koma-ihá* 'komma ihåg'.

	Inf.	Prät.	Sup.	sg.	pl.
skolia.					
Socken	Inf.	Prät.	Sup.	sg.	pl.
ÖKal.	—	<i>sfjal</i> <i>sfjal</i> <i>sfju</i>	<i>ska</i> , ä. <i>skota</i> <i>ska</i>	<i>ska</i>	<i>ska</i> , <i>skot</i> , <i>skóta</i>
NKa1. Rg 171	<i>ska</i>	sg. <i>skul</i> ~ <i>skould</i> pl. <i>skul</i> ~ <i>skould</i>	<i>skoult</i> ~ <i>skul</i> <i>ska</i>		<i>ska</i>
Töre Rg tpl.	<i>ska</i>	<i>sfjal</i>			
Rån.					
NLu1 Lg ords.	<i>skó</i>	sg. <i>skúl</i> , pl. <i>skúl</i> ~ <i>skúl</i>	<i>skúlt</i>	<i>skó</i> ;	<i>skó</i> ~ <i>skóta</i>
Pit.K.Joh. ords.	<i>ska</i> ~ <i>skota</i>	<i>skul</i>	<i>skult</i>	<i>ska</i> (f);	<i>skóta</i>
Btr. Ln ords. inf.?	<i>ska</i> l. <i>skát</i>	<i>skul</i> Ln § 153: 1 A. 1		<i>ska</i> <i>ji tro</i> 'ska ni tro' Ln	
(Ob.)	<i>ská</i> l. <i>skát</i>	<i>skúl</i>		<i>ska</i>	<i>skát</i>
	(<i>han tár ηo ska</i> ,	<i>tót no skúl</i>)		Ln § 176: <i>ska</i> , bet. <i>skát</i> (isl. <i>skaal</i>)	
Lvg G. Holm.	<i>skát</i> ~ <i>skát</i>	<i>skúl</i> <i>skúl</i>		vanl. <i>ska</i> äv. <i>skát</i> , i pl. äv. <i>skát</i>	
Ln	<i>skot</i> (<i>skát</i>)	<i>skúl</i>		<i>skot</i> (<i>skát</i>) »i pl. också»	
Dfs F. s. 57.	(<i>han ta ηo skát bot</i> ,	<i>tot skul</i>			
	<i>ska</i>	<i>skul</i> l. <i>skúl</i>	saknas	<i>ska</i> (obet.), Lj. beton. <i>skát</i> , isl.	
				§ 8 A 1	<i>skaal</i> § 121: 2
				sg. <i>skát</i> (f)	
Skf. (S. Lund- ström prosem. upps. 1939)	<i>ska</i> (<i>tra</i>)	<i>skúl</i>	—		
Ln	<i>ska</i> l. <i>skát</i>	<i>skul</i>			
Mu.		<i>skulle</i>			<i>ska</i>

Verbet **skola** tarvar närmare förklaring. I pres. har ökm. sg. *sko*, pl. *skó* ~ *skól* ~ *skóla*. Sing. *sko* är oklart. Här behövas jämförelser med andra nordliga dialekter. NKal. har sg. *ska*, pl. *skā* (inf. *skā*, Rg 171), för Rån. saknas belägg, NLul. sg. *skó*, pl. *skó* ~ *skóla* (inf. *skó*, Lg ords.), Pit. sg. *sko(t)*, pl. *skóla* (inf. *sko* ~ *skóla*, K. Joh. ords.), Btr. (sg.) *ska*, bet. *skāt* (isl. **skál**, Ln § 176) (inf. *ská* l. *skāt*, Ob.), Dfs pres. *ska* (obet.), *skāt* (isl. **skál**, Lj. § 121:2) (inf. *skā* F. s. 57), Mu. pres. sg. o. pl. *skz* (Ob.).

Ovanstående belägg visa, att i NKal., Btr., Dfs har pres. sg. segrat över pl. och även inträngt i inf., i NLul. och Pit. är det pluralens vokal som segrat och inträngt i sg. I ÖKal. ha pres. sg. o. pl. skilda former, även beträffande vokalens kvalitet. Vokalkvaliteten *a* i Btr. o. Dfs utgår tydligt från *ä*. Både Lindgren o. Åström anse sina presensformer *skāt* vara identiska med isl. **skál**. Ln § 176, Å-m Lj. § 121:2, § 7:2 (isl. *ä* > Dfs *a* i sluten stav. frfr bl. **a. 1** — både *t* och *l*. Se ex. *tāt halm* : *kāl* isl. **kaldr**, *val* isl. **vald**). Men hur förklara ökm. *sko*, nkm. *ska*? Varken ökm. l. nkm. har ögg *ä* > *o* ~ *a* frfr *t* (jfr ökm. *det* 'dal', n. pr. *dat* I 51, 52. obet. *dat*- i t. ex. *dalgráb* 'dalgrubba, tjärgrop där tjärveden sätts upp', nkm. *dat* Rg 72), däremot frfr II (ökm. *ol* 'all' I 122, nkm. *al* Rg 78). Enligt Kock (Ark. IX s. 254 ff.) var i fnord. språk I dentalt efter vokal med infortis. (Jfr att i Dfs, enl. Lj. § 119.4, isl. **l** > dfs *l* i intervokalisk ställning, när den näst föregående vokalen icke uppbär huvudton, ex. *skadale*, *vadale* etc.). Landtmanson (I och r s. 32 f.) finner Kocks åsikt riktig beträffande proklitiska och enklitiska ord, d. v. s. där vokalen är fullkomligt obetonad. I sådana ord antar han dentalt **l**, »ofta vid sidan av (mera betonade) former med *t*» (a. a. s. 33), och håller före, att det är dentalt **l** som fallit i *ska*(**l**), *sku*(**lu**), *te* 'till'. icke kakuminant som Noreen Aschw. Gr. § 315 antar, samt påpekar, att dentalt (alltså långt) **l** fallit i Vätö *sku* 'skulle' liksom i danska *vi* 'ville', *sku* 'skulle' (a. a. s. 33, 75). Åström Lj. s. 18 A. 1 framhåller, att Dfs för skall har dubbla former, obet. *ska*, bet. *skāt*. Detsamma gäller Btr., obet. *ska*, bet. *skāt* Ln § 176. Enligt Åström-Kock-Landtmansons åsikt skulle det alltså vara dentalt **l** som fallit i de obetonade formerna, medan vid sidan av

dem finnas »mer betonade former med *ʔ*» (jfr Landtm. ovan). Tyvärr saknar jag belägg med kvarstående slut-l för skall i nkm., nlm. Men i ökm. finns en föråldrad pres. sg. *skolʔ*. Säkra sagesmän påstodo 1937, att de hört gamla personer säga t. ex. *ʔ skolʔ gær ~ ʔ skolʔ ger* 'jag skall gå', och själv har jag 1920 hört en gammal gumma, då hon berättade om hur bröllop förr gick till i Ökal., säga: *o so skolʔ a vara in ræŋgo o ha bræurʔræuna udʔ heendʔ* 'o så skall hon [= bruden] vara inne i ringen o. ha brudkronan i handen'. Obs. dessutom *skoʔn* 'skall han' I 41. Jfr att Widm. 1860 för Nysätra har belägget *hë skolʔ gæs* (s. 68) under *lätta ga* 'mala'. (Widm. har l med en ring på mitten av stapeln för att beteckna *ʔ*, se Ökm. I 298.) Dessutom har Lövänger enl. Ln (ords.) pres. *skolʔ (skálʔ)* »i plur. också», enl. G. Holm (ords.) pres. vanligen *sko*, men även *skálʔ* finns. Inf. heter där *skálʔ ~ skálʔ* Holm, *skolʔ (skálʔ)* Ln. Skellefteå har (enl. Sven Lundström i prosem. uppsats 1939) pres. sg. *ská(ʔ)*, inf. *ská(va)*, enl. Ln (ords.) inf. *ská* l. *skáʔ*. Om nu ökm:s form *skolʔ* ursprungligen varit den starktoniga, och *sko* med bortfall av dentalt l den svagtoniga, skulle alltså den svagtonigas vokalkvalitet segrat över den starktonigas (en äldre starktonig form **skálʔ*, jfr Btr. *skálʔ*, borde givit **skjeʔ*, vid förkortning **sjatʔ*). Detta vore ju icke otänkbart, eftersom den svagtoniga formen använts så oerhört mycket mera än den andra. Emellertid måste jag, inför alla ovan anförda belägg på pres. sg. med *-ʔ* vid sidan av former med bortfall av slutkonsonanten, hävda, att även i ökm. pres. sg. *sko*, nkm. *ska* skett bortfall av kakuminalt *ʔ*, likaväl som i ökm. pres. pl. *skó* (~ *skólʔ ~ skólʔa*), NLul. sg. *sko*, pl. *skó* (~ *skólʔa*), Pit. sg. *sko* (~ *skolʔ*; pl. *skolʔa*). I ökm. äro båda formerna (*sko* och *skolʔ*) lika svagtoniga.

Detta antagande förklarar emellertid ej vokalkvaliteten i ökm. *sko*, nkm. *ska*, vilken, enl. vad ovan framhållits, synes förutsätta bortfall av dentalt l. Möjligen(?) kan man här räkna med analogipåverkan från verb som ökm. sg. *táʔ*: pl. *tólʔa* 'tåla', sg. *dá*: pl. *dóa* 'duga', vilka *a*-former i mindre betonad ställning gärna > -o-.

Av de tre variantformerna i pres. pl. *skó ~ skólʔ ~ skólʔa* (fsv. *skula*) är den sista föråldrad. Kortformerna *sko*, *skolʔ*

äro givetvis uppkomna i svag- och otonig ställning. Av dem är numera *skó* den vanligaste. Dock använda äldre personer ej sällan *skól*. Min bäste meddelare (f. 1855) påstod 1922 bestämt, att han ungefär lika ofta använde *skól* som *skó* i uttryck av vardaglig typ, t. ex. *wól-sko(l)-i-gér* 'vart ska ni gå?', *va sko(l)-gær-hám* 'vi ska gå hem', båda formerna lika otoniga.

Prät. har den redan i ä.fsv. belagda assimilationen *ld* > *ll* efter svagtonig vokal (Aschw. Gr. § 292: 1). I starktonig användning är *shúl* den vanliga formen, i svagton *shul* och *shu*, det senare belagt särskilt ofta i Jock. I *shu* har man bortfall av bevisligt dentalt *l*. För Nb. i övrigt uppvisar skulle (enl. ords. o. tpl.) endast former med kvarstående *l*, i NKal. därjämte form på *-ld*, *skould* (Rg 171), den enda prät. form motsvarande fsv. *skulde*, som belagts inom Nb.

Sup. har dels den äldre formen *skóla*, fsv. *skulat*, dels och vanligast det från pres. sg. lånade *sko*. Någon ögg i sup. till 3:e konj. har ökm. ej, däremot nkm. *skoult* (~ med det som sup. använda prät. *skul*), nlm. *skult*, pitem. *skult*.

må.

Verbet *mo* ~ *ma* 'må, kunna', fsv. *magha*, torde vara lån ur rspr. Härför talar dels vokalkvaliteten, dels och framförallt det oapokoperade prät. *máta* (se I 211). Utom i de fall där man kan förmoda sammanblandning med fsv. *mon*, användes verbet ej ofta. Önskesatser som *mo a sjsz* 'må det ske', *máta na sjsz* 'måtte det ske' ha visserligen belagts men förefalla icke »äkta». I ett så genuint uttryck som »måtte väl det!» däremot användes ordet i regel ej, utan ersätts av *liud* 'må, böra, måste', *liud-fæl-há!* Samma förhållande råder i NKal., där vokalkvaliteten i *ma* tyder på lån ur rspr. (Rg 83). Uttrycket *mát-fæl-ha* finns (Rg 172), men omskrivning med *liut* är även där det normala (Rg s. 83 A. 2).

mån(ne).

Fsv. verbet *mon*. I en del uttryck, där rspr. har *mån*, *månne*, har ökm. konstruktion med verbformen *mo* + inf. Möjligen går detta *mo* tillbaka på fsv. *mon*, med i oton fallet slut-*n*, men snarare är det kanske resultatet av en i målet skedd sammanblandning av fsv. *mon* med fsv. *magha*. Ex.

mo-tróð umi-n-kóm 'månne han kommer (eg. må tro, om han kommer)', *húri mo-héðana kón-vára* 'hur hänger det månne ihop med det här (eg. hur må detta kunna vara)', *húri mo-héðana ha-gar-ðil* 'hur har det där månne gått till (eg. hur må det där ha gått till)'.

B) Passivum och deponens.

Passiv form av verb användes mera sällan. I genuint ökm. föredras omskrivning med *vél* 'varda', i vissa fall *jar* 'är' l. *vær* 'var' + p. part.; ofta används aktiv form i passiv betydelse. (Se närmare härom i Syntaktiska anm.) Därför har det visat sig svårt att för somliga verb få belägg för samtliga passiva temaformer. Däremot ha deponens belagts vida oftare med fullständig böjning. Av denna anledning har jag nedan uppfört först de verkliga passiverna, sedan deponentia, och har inom »Deponens» medtagit övriga s-former, vare sig de ha absolut, reciprok eller reflexiv betydelse.

Passivum.

Starka verb.

Klass I. Ex. *dréivas* 'drivas', *dráivas*, *drívís*; pres. *dréivas*.
wéivas 'vridas, revas (vävterm)', *wáivas*, *wívís*;
pres. *wéivas*.

På samma sätt t. ex. *gnéivas* 'gnidas', *réivas* 'rivas',
véivas 'vikas'.

Klass II. Ex. *sfsjúðas* 'skjutas', *shjúðas*, *shjúðis*; pres. *sfsjúðas*.

Ann. Till kl. II har partiellt övergått *shréivas* 'skruvas', med svagt prät. o. sup. efter 1:a sv. konj., *shréivas* (: akt. *shréiva*), samt starkt sup. efter kl. II *shrúis* (: akt. *shrú*). Pres. *shréivas*.

Klass III. Ex. *spínas* 'spinnas', *spánas*, *spónas*; pres. *spínas*.
stíhas 'stickas', *stáhas*, *stókas*; pres. *stíhas*.

Klass IV. Ex. *béras* 'bäras', *béras*, *búris*; pres. sg. *báras* ~
báras, pl. *béras*.
sfsjéras 'skäras', *shjéras*, *shjúris*; pres. sg. *sfsjáras*,
pl. *sfsjéras*.

Ann. Det till svagböjning övergångna *tróras* 'trådas, trampas' har prät. *tréðas*, sup. *trótas* (ovanl., ersätts av *trámpas*), pres. sg. *tráras*, pl. *tróras*. Redan det fsv. *trodha* hade »öfter» svagböjning (prät. *trodde*). Se Aschw. Gr. § 536 A. 3 o. jfr under Aktivum.

Klass. V. Ex. *lĕsas* 'läsas', *lĕsas*, *lĕsis* ~ *lĕsis*; pres. sg. *lĕsas*, pl. *lĕsas* ~ *lĕsas*.
*rĕgas*¹ 'stickas in (om nålar o. d.)', *rĕgas*, *rĕgis*;
 pres. sg. *rĕgas*, pl. *rĕgas* ~ *rĕgas*.
ĕđas 'ätas', prät. *ĕđas*, sup. *ĕđis*, pres. sg. *ĕđas*,
 pl. *ĕđas*; 'nötas (om målning, trä, tyg etc.
 som nöts av väder o. vind, tid)' har prät.
ĕđis, sup. *ĕđis* ~ *ĕđis* pres. sg. o. pl. *ĕđis* ~ *ĕđas*.

Anm. Fsv. *vĕvas*, se kl. VI.

Klass VI. Ex. *biĝrĕvas*, *biĝrĕvas*, *biĝrĕvis*; pres. sg. o. pl. *biĝrĕvas*.
mĕlas, *mĕlas*, *mĕlis*; pres. sg. *mĕlas*, pl. *mĕlas*.
*drĕas*² 'dragas', *drĕas*, *drĕis*; pres. sg. *drĕas* ~
drĕas, pl. *drĕas* ~ *drĕas*.
*slĕas*³ 'slås', *slĕas*, *slĕis*; pres. sg. *slĕas* ~ -a,
 pl. *slĕas*.
tĕas ~ *tĕas* ~ *tas* 'tagas', *toĝas* ~ *tĕas*, *tĕis* (ofta
ja-tĕis); pres. sg. o. pl. *tĕas*.
hĕvas 'läggas, kastas', *hĕas*, *hĕas* < 'hĕvis
 (ofta *jar hĕas*); pres. sg. o. pl. *hĕvas*.
vĕvas 'vävas', *vĕas*, *vĕvis*; pres. sg. *vĕvas*, pl.
vĕvas.

Fordom reduplicerande verb.

hĕgas 'huggas', *hĕgas*, *hĕgas*; pres. sg. o. pl. *hĕgas*.
hĕlas 'hållas', *hĕlas*, *hĕlas*; pres. sg. o. pl. *hĕlas*.
fĕas 'fås, anskaffas', pres. *fĕas*, prät. o. sup. ersättas med aktiv
 konstr. (*fiĝ*, *fĕis*) el. *fĕas*, *fĕis* 'funnits'.

Svaga verb.

Äldre 1:a konj.

- 1) kortstaviga: typen *bĕkas*, *bĕgas*.
 Hela temat har i målet sammanfallit i en form: *bĕgas*.
 (Jfr under Aktivum.)
 Ex. *bĕras* 'burras', *krĕmas* 'kramas, pressas', *tĕlas* 'talas'.

¹) Fsv. *rĕka*. ²) äv. *drĕas*, men: *vĕđudrĕas* 'vattudragas'.
³) *brĕslĕas* 'brädslås, brädfodras', -*slĕas*, ej gärna *brĕslĕis* utan
jar brĕslĕis.

Avvikande: *ás* 'agas', prät. o. sup. *ás* (oftare sker omskrivning med motsvarande akt. former); *lénas* ~ -*é*- 'uppmjukas, bli skämt (om kött)', prät. *lénas*, sup. *lénas*, -*a*, är väl egentligen pass. till målets *léna* 'lena, lindra, bli blid (om väder)', fsv. *līna*, fisl. *līna*(að). Kan även vara direkt verb-bildning på a. *lezn*, I 83.

Till typen *bākas* ha anslutit sig: *frēðas* 'frätas', jfr fsv. *fræta*, -*er*; *fláðas sōndar* 'rivs sönder', jfr fisl. *flāka* (kt) 4:e konj.

2) långstaviga: typen *kallas*, *kálas* (för -*a*- se I 131, Anm.) 'kallas = heta'.

Tema: *kálas*, *kálas*, *kálas*.

Bland de i fsv. l. fisl. till denna konj. hörande verben ha i ökm. åtskilliga belagts med passiv funktion. T. ex. *bárðas* 'barkas', *bléendás* 'blandas, bli bortkollrad', *bréuðas* 'brukas = odlas', *háðas* 'hackas', *kónfriméðras* ~ *kónfirméðras* 'konfirmeras', *hástás* 'kastas' *pláas* 'plågas' (prät. o. sup. äv. *pláasa*), *réðanas* 'räknas (som), anses (f. a. + inf.)' (prät. äv. *réðanasá*), *túðtas* 'tuktas', *sváðas* 'svärtas' (fsv. *svárta*, -*ir*, -*is* men p. pt. -*adher*).

Ex. på andra hithörande verb: *bóðtas* 'borstas' I 157, *déðas* 'dikas ut (om jord)', *déuðas* 'dukas', *fóðdras* v. op. 'fordras' (prät. o. sup. äv. *fóðdrasa*), *fórmás* *ðil* 'formas till' (prät. *fórmasa*), *gréðas* 'gräddas', *háktas* 'häcklas (om lin, hampa)', *kléembras* 'klambras, hoppressas med 'klambrer (om saltad fisk i fjärding)', *léndas* 'lindas', *pútsas* 'putsas', *náðas sōndar* 'nålas sönder, smälta till små nålliknande stycken (om is)', *rárvas* 'revas, varpas', *rúðas* 'rubbas, flyttas', *rúllas* 'rullas', *trámpas* 'trampas', *véðras* *a* 'vädras av, nötas av gn inverkan av väder o. vind' (prät. o. sup. äv. *véðrasá*).

Avvikelser från äldre 1:a konj.

Övergång till 3:e konj. uppvisa (Alla belagda alternativa böjningsformer anföras): *arbáðas* 'arbetas', prät. o. sup. *arbáðtas* (: *arbáð* 3:e); *lámas* 'lämnas', prät. *lámtas* ~ -*d*. sup. *lámtas* ~ *lams* (: *lám* 3:e); *skóðnas* 'skonas', prät. *skóðnas* ~ *skóðntas*, sup. *skóðnas* ~ *skoðnt* (: *skóðn*, -*a*, *skoðnt*); *sléðas* 'slipas', prät. o. sup. *sléðtas* (: *sléð* 1:a); *sóðmas* 'sys', prät. *sómdas*, sup. *sóms* (: *sóðm* 3:e);

bigéznas 'begagnas', prät. *bigéznades*, sup. *bigéznadas* ~ *bigéznas* (: *bigézn* 3:e). Y.nsv. (1820) har *begagnade*. Jfr även i samma bet. ä.nsv. *gagna*, fsv. *gaghna* 1:a.

Till 1:a konj. ha övergått:

tjündas 'tändas' (: *tjünd* 1:a, men fsv. *tända* 3:e), *ánvínndas* 'användas' (: *ánvínnd* 1:a, jfr fsv. *vända* 3:e), *foféyras* 'förtäras' (: *foféyr*, -a. *fofélt* ~ *foféld*, jfr fsv. *tæra* 1:a och 3:e); *málltas* 'mältas' (: *mállt* 1:a, men fisl. *melta*, -lt. Fsv. har imp. *meltha*); *xióggas* 'sjungas', prät. *xióggasa*, sup. *xióggas* (: *xiógg* 1:a, men i fsv. stark böjn.).

Äldre 2:a konj.

Belägg: *frídnas* 'flyttas, flottas', *frídnasa*, sup. *frídnas*, pres. sg. o. pl. *frídnas*.
séðis 'sättas', *séðas* ~ *ð*, *séðas*; pres. sg. *séðis* ~ *séðas*, pl. *séðis* ~ *séðas*.

Äldre 3:e konj.

För hithörande verb har använts samma grupp fördelning som för de motsvarande aktiverna (se s. 59), ehuru blott huvudgrupperna skilts åt.

Grupp I.

Belägg: *hóras* 'höras', *húðas* ~ *hýkas*, *hoð*; pres. *hóras* ~ *hoð*.
fsjóyras 'köras', *fsjóðas*, *fsjóð*; pres. *fsjóyras*.
stóyras 'styras', *stókas* ~ *é*, *stoð*; pres. *stóyras*.
foštóyras 'förstöras', *foštóðas*, *foštóð*; pres. *foštóyras*.
*kwóivas*¹ *q* 'kvävas (om eld)', *kwóiftas*, *kwóiftas* ~ *kwoifs*; pres. *kwóivas*.
véras 'vigas', *vérððas*, *vérððas* ~ *værðs*; pres. *véras*.

Grupp II.

Belägg: *sfsómas* 'skämmas = bli skämd', *sfsómasa* ~ *sfsómðas*, *sfsómasa* ~ *sfsómðas* ~ *sfsóms*.
binám(n)as 'benämnas', *binámðas*, *binámntas* ~ *bináms*.
láraras 'ledas', *láriðas*, *larið*; pres. *láraras*.
ðilráraras 'tillredas', *ðilrárntas*, *ðilráriðs*; pres. *ðilráraras*.

¹) Till fsv. (nidher)kova, 3:e konj. Aschw. Gr. § 550. I. För -w- se I 279.

sméras 'smidas'¹, *sméðas* ~ *sméðas*, *sméttas*; pres. *sméras* (hellre aktiv form),
tréras 'trädas (om nål o. d.)', *tréðas*, *tres*; pres. *tréras*.
bréras 'brännas', *brúndas*, *brens*; pres. *bréras*.
*fémas*² 'fämnas, göras till en räfsfamn (om hö)',
fémas, *fems*; pres. *fémas*.
félas 'fällas', *féldas*, *fels*; pres. *félas*.
bígas 'byggas', *bígdas*, *bijs*; pres. *bígas*.

Grupp III.

Belägg: *blóðas* 'blötas', *blóttas*, *blóts*; pres. *blóðas*.
knóýðas 'knyttas', *knóýttas*, *knóýts*; pres. *knóýðas*.
nóðas 'nötas', *nóttas*, ä. *noðs* y. *noðts*; pres. *nóðas*.
*héftas*³ 'hindras', *héftas*, *héftas*; pres. *héftas*.
lásas 'läsas = läsas', *léstas*, *léstas*; pres. *lásas*.
spílas 'spillas', *spíltas*, *spíls*; pres. *spílas*.
slóðsas 'släckas', *slógtas*, *slógtas*; pres. *slóðsas*.
tríðsas 'tryckas', *trígtas*, *trígtas*; pres. *tríðsas*.

Till 3:e konj. har övergått:

swéras 'svedas', *swéttas*, *swens* ~ *swéttas*; pres. *swéras*
(: *swéin* 3:e, men *fi*sl. *sviðna* 1:a konj.).

Äldre 4:e konj.

Belägg: *ðzéras* 'göras', *ðzóttas*, *ðzóttas*; pres. sg. *ðzéras*, pl. *ðzéras*.
háas ~ *has* ~ *has* 'ha(va)s, hållas, äga rum', *hés*, *hóvis*;
pres. sg. *háas*, pl. *háas*.
légas 'läggas', *léas*, *laðs*; pres. sg. *légas*, pl. *légas*.
sáras 'sågas', *séas*, ä. *saðs* y. *ságtas*; pres. sg. o. pl. *saðs* ~ *sáras*.

I full överensstämmelse med det akt. *ðzéra* böjs *riðzéra* 'regera' (se s. 86). Av dess passiva former ha belagts pränt. *riðzóttas*, sup. *riðzóttas*, pres. sg. *riðzáðs*.

Om *fráðsas sóndar* (jfr *fi*sl. *flaka*, -kt), se under typen *bákas*.

¹) Jfr s. 67. ²) Fsv. *fæmna*, i y.fsv. även 1:a konj. Pränt. ovan har 1:a konj.-böjning. ³) Fsv. *háfta*, -ir ~ -ar, p. pt. -ter.

Deponens.

Starka deponens.

Klass I.

béiðas 'bitas', *báiðas*, *bíðis* ~ -í-; pres. *béiðas*.
gnéiðas 'gnidas, kálta'¹, *gnáiðas*, *gníðis*; pres. *gnéiðas*.
réiðas 'rivas, sláss', *ráiðas*, *ríðis*; pres. *réiðas*.
sléiðas 'slitas (om ngt)', *sláiðas*, *slíðis* ~ -í-; pres. *sléiðas*.
stéiðas 'vara brunstig'², *stáiðas*, *stíðis*; pres. *stéiðas*.

Ex. *hæundn ghefs o béiðas* 'hunden nafsar och bits'; *háta réiðas* 'kattan rífs'; *o hævunda dóm-ráiðas dín-ín-stúun, so-a-flæu-hatápa boðéið-do* 'och hundarna, de slogs där inne i stugan, så hårtapparna flög av dem'; *an gær o gnéiðas o vl ha* 'han går och kälter och vill ha'.

Den starka böjningen av *trivas* (fsv. *þrivas*, *threifs thriwos*, *thrifwitz*) är i det närmaste utdöd. Målets *tréiðas* (och *vantréiðas* 'vantrivas') böjs nu i regel efter 3:e konj., prät. *tréiðas* (~ *tréiðas*), sup. *træiðas* ~ *træiðas*, någon gång *trivis*, vilken form emellertid av somliga meddelare anses felaktig. I detta sammanhang må påpekas målets adj. *trívinn* 'driftig, duktig, verksam' (I 89), fsv. *þrivinn*, egentligen p. pt. till *þrivas*.

Till kl. I har alternativt anslutit sig *ílfkæiðas* 'illfina', med prät. *ílfkæiðas* ~ *-fkæiðas*, sup. *ílfkæiðas* ~ *-fkæiðas*.

Klass II.

núðas 'nypas', *næðas*, *núðis*; pres. *núðas* 'nýps'.
sjsjúðas 'skjutas'³, *sjéúðas*, *sjúðis*; pres. *sjsjúðas*.

Formen *sjúðis* användes även som p. pt.-adj. T. ex. *a ana ja-šo sjúðis uðr hæiðo* 'Anna är liksom förviden (av värk) i skuldran'.

Anm. *sjsjúðas* *ed* 'brås på' se s. 140.

¹) recipr. 'skubba sig mot en annan person'. ²) (om mærr), < *stíghas*. Vål s. o. s. Mu. *stíge sá* 'trampa sig (om hästar)', ösv. dial. 'stiga sig' 'sára sig med skohugget (om häst)' Wessm. 331.
³) 'förskjuta sig (om leder på gr. av värk), gå i ax'.

Klass III.

bifinas 'befinnas, vara så l. så, vara kvar (ovanl.)', *bifáns*,
bifónas; pres. sg. o. pl. *bifíns*.
stíhas 'stängas, stingas (om getingar)', *stáhas*, *stókas*; pres. sg.
 o. pl. *stíhas*.

Ann. *fíns* 'finnas' se s. 137.

Klass IV.

kómas 'kommas, komma fram, slippa fram', *komsa*, *hímis*;
 pres. sg. *koms*, pl. *kómas*.

Ex. *þu koms þar æmt* 'jag slipper inte fram där', *þan man kómas hína?* 'kan man slippa fram här?', *noð ha va hímis*, *fast a ver bkæud* 'nog ha vi sluppit fram, fast det var blött'

Klass V.

éðas 'äta (om insekter s. sticka)', prät. o. sup. ej belagda;
 pres. pl. *éðas*.

Ex. *in tuvæng hárd brémsa*, *da dr bæðas o éðas* 'en tjuvvinge heta bromsarna, då de bits och äta'.

Klass VI.

vedarfáras 'vederfaras, hända', *vedarfóqs*, *vedarfóris*; pres. sg.
vedarfás.

klás 'klå sig, riva sig (i huvudet)', *klóqs*, *klás* ~ -á-; pres.
klás ~ *klásas*.

slas 'slåss', *sloqs* ~ *sloqs*, *slás* ~ -á-; pres. *slas*; imp. *slásan* ~
slásan.

Ex. *þar vedarfás æmt ont* 'dig vederfares icke ont'; *vo klásas an hárald þrængjo héuren* 'varför håller Harald på och kliar sig i huvudet', *þu klás(as) halu þen* 'jag går och kliar mig hela dagen'; *slásan æmt*, *þokkar* 'slåss inte, pojkar', *hæyndu o þænóqngan sloqs so þhíundad* 'hunden och björnungen slogs så behändigt'.

Ann. 1. Till st. v. kl. VI har nog ursprungligen hört *klóras* v. op. 'klia', vars böjning numera företer en egendomlig blandning av starka och svaga former: prät. *klóqs* ~ *klórgðas*, sup. *klórgs* ~ *klórgðas*, pres. a *klóras*. I fisl. fanns ett *kleya* = klæja (að) (Frz.). Enligt Noreen Aisl. Gr. § 501 A. 1 hade fisl. klá ursprungligen samma böjning som *deyia*, alltså 'kleyia, prät. kló, aktiva motsvarigheter till

ökm:s *klóras*, *klōqs*. Sup. *klórgs* kan vara och är sannolikt bildat på ett äldre starkt sup. *klāghit (jfr fisl. p. pt. *klegenn*) på liknande sätt som *tórgs* (: inf. *taḡs*) till det aktiva fsv. *tāghit* (om uppkomsten av *oḡ*, se I 61), båda med g-inskott efter *oḡ*. Samma -g- återfinnes i svagbildningarna prät. *klórgđas* samt det därpå bildade sup. *klórgđas*. (Om g-inskottet jfr Btr. § 186 samt ökm. *fsórgtas*: inf. *fsórgas* < *koyas*, I 279 samt nedan s. 114). Dessutom kan sup. *fsórgs*: inf. *fsórgas* (se ib.) ha påverkat uppkomsten av sup. *klórgs*: inf. *klóras*. En dylik analogi fanns ej för sup. *klárgs* (< *klaghits*): inf. *klas*. Obs. även målets refl. form *klā sr*, *klōq sr*, *klōr sr* i samma betydelse.

Ex. *a kom ilvárra*, *a klóras ibi háuren* 'det kommer oväder, det kliar i huvudet', *a klóras mi heendn*, *a tías i bræv* 'det kliar i handen, det varslar ett brev', *a klórgđas ibi háuren i gar*, *ji-holfal-a-fa-fhárgstra* 'det kliade i huvudet igår, jag håller väl på att få mjäll'.

Ann. 2. Om *taḡs* 'tas(s) (med ngn l. ngt)', *förgás* 'förgås', *hóls* 'håll(a)s, hålla sig', *hávs* 'gå upp och ned (om vatten i edor o. forsar)' se s. 138.

Svaga deponens.

1:a konj.

Den ur formell synpunkt avgjort största gruppen bland deponens bilda de många verb, som i prät. o. sup. mer l. mindre allmänt få -a fogat till deponensmärket. Ex. på kortstavig typ: *hóas*, -a, -a (fsv. *hughas*, -aþis); långstavig typ: *fárgtas*, -a, -a (fsv. *færþas*, -aþis).

De fsv. l. fisl. motsvarigheterna (depon. l. akt.) till denna grupp höra i de flesta fall till 1:a konj. Men även några förr efter annan svag konj. l. stark avljudsklass böjda verb ha i ökm. övergått (helt l. partiellt) till ifrågavarande typ. Slutligen äro ej så få hithörande verb av rent dialektal karaktär och icke belagda i fornspråken. I följande översikt har den historiska synpunkten ej strikt fasthållits, utan samtliga dessa verb ha sammanförts under begreppet 1:a konj.

Enligt målets ljudlagar skulle de fsv. pdgm-typerna *hughas* och *færþas* resultera i inf., prät., sup. *hóas* resp. *fárgtas*. Jfr aktivum inf., prät., sup. *bárga*; *kál* -a, -a 'kalla'. Många depon. kvarstå fortfarande rätt allmänt på detta stadium. Men i dialekten lever en tydligen rätt stark tendens att i prät. o. sup. vidfoga -a, i analogi just med aktiva långstaviga verb av 1:a konj., för att dymedels bättre skilja dessa

former från inf. Flera äldre meddelare ha i många av ifrågasvarande verb använt former utan *-a*, där yngre haft *-a*; i somliga gårdar ha både unga och äldre personer *-a*, i andra åter har jag av samma verb fått blott *a*-lösa former. Av en del verb ha belagts två ungefär lika allmänt använda tema, ett med *-a*, ett utan. Så ha t. ex. både *hōas* och *fēykas* även oböjl. tema. Somliga verb ha belagts blott med *a*-löst sup., andra med prät. utan *-a*. Överhuvud taget är det nog hopplöst att här söka fixera en strikt regel för vilka av dessa verb som allmänt ha *-a*. Man kan blott konstatera, att *a*-formerna äro lokalt tämligen ojämnt fördelade och troligen i tilltagande. Det är intressant att på denna punkt göra en jämförelse med NKal. och NLul. Av de 33 såsom oböjliga uppförda depon. hos Rg 173 har jag belagt minst 24 böjda (mer l. mindre allmänt) med prät. o. sup. *-a* (några med alternativa *a*-lösa former); 3 verb (*klōas, klōsas, *kommas) ha annan böjning, några saknas i ökm.

I sin uppsats Bidrag till kännedom om folkmålet i Nederluleå (1927) (ULMA 1329) uppräknar A. Lundberg (s. 209) 13 av ifrågasvarande depon., samtliga med prät. o. sup. på *-a*, näml. *bōkas*, *fēkas*, *fātas*, *kōmas* 'få det bättre', *lōkas*, *lāsas*, *mōnas*, *mōnas*, *rākas*, *skākas*, *trāsas*, *tōrkas*, *vāsas*. (För övers. av dessa se motsvar. verb hos Rg 173.) NLul. företer i detta avseende en tydlig överensstämmelse med ökm.

Nedan följer en förteckning på hithörande verb. Tema med prät. och sup. belagda endast med *-a* utsättes ej. För form med och utan *a* sättes (*a*), form belagd blott utan *a* markeras —.

būndas I 178 'avundas' (oftast oböjt), *blēmas* (jfr ob. pl. *blēma* I 86) 'få bubblor l. blåsor (om vatten strax före kokning)' [äv. *a* (*a*)], *brēyngas* I 150 'bringas, ta krafttag, kämpas' [äv. (*a*) *a*], *brōđas* 'brottas' [äv. — —], *brādas* 'vara brunstig (om katta)' (jfr isl. *brodda* 'stikke, plage' I 177), *bōğas* 'buffas, puffas' [äv. (*a*) *a*] (NKal. *bōkas* Rg 173, NLul. *bōkas* Lg 209), *fānas* I 122 A. 1 'falnas, vissna', *fāđas* 'fattas', *flēyuras* I 241, 'fluras, lurva upp sig', *flēnas* I 135, 'flännas, flina brett', *frōyđas*, 'fröjdas', *fāznas* 'fägnas, visa sig glad, vänlig o. smeksam (om hund, sällan om katt)', *fēykas* 'färdas' [äv. — —], *forfēyuras* 'förfäras' (i fsv. 3:e o. 1:a konj.), *fēyuskas*

I 275, 'föskas, ruttna (mest om träd, trä, även om hästhovar)', *gnēbas* I 73 'gnabbas' [äv. *a* (*a*)], *gnéras* I 139 'gnärras, illflina', *gógras va* I 235 'godas vid', *héuǵas* I 241 'hukas, krypa ihop', *hōas* I 106 'hågas, ha lust till' [äv. — —], *hāmas* (jfr I 206 A. 1 *hām* 'fåna') 'håmas, bära sig dumt o. fånigt åt', *hēyngáǵtas* (äv. -*ébas*) (jfr Rz 9 *angákrās* v. d. 'vara tvär o. ogin' Jtl.) 'vara fumlig, lat o. olustig till arbete', *hāmnas* I 135, 'hämnas (för ngt)' *hēras* I 137 'härnas, luggas' [äv. *a*, — samt oböjl. tema], *úǵas* I 146 'illkas, bli elakt o. ej vilja läkas (om sår)', *jāmas* 'jåmas, tyna o. dö (om boskap), dö (om fyrfota djur i allm.)' (väl lån från la. *jamaset* v. mult. 'dö (om flera)' Friis Ordb. över la. spr.) I 42, *ǵsǵđas* ~ -*ǵ* I 88 'ketas, kittlas'. (Jfr även Mu. 'keta *tjēta*), *ǵsēryǵas* I 151 'kinkas, vara kinkig', *ǵnābas* I 177 'knubbas, slåss', *ǵnūfas* 'knuffas', *ǵnōras* I 159 'knöras, knollra sig (om hår)', *kāđas* I 204 'kåtas, leka ystert (om hundvalpar, kattungar o. d.)', *ǵsēras* ~ -*ǵ* 'småhosta' (Ihre 100: 1 *Kāras* 'hosta smått, kråkas', Nysätra *ǵsēras* 'kraxa, hosta'), *lēđas* ~ *lēdas* 'lata sig, (bildat på a. *leđ* 'lat'. En form '*lāđas* hade varit den väntade. Jfr *međ* 'mat': *māđas* 'mogna'), *lēras* 'ledas, röra o. vrida på sig, gruva sig' (isl. *liđast* 'krölle sig'), *lisǵas va nœu* I 145 'liskas, ställa sig in (hos ngn), lirka (med ngn)', *lūǵas* 'luggas' [*a* —, äv. — —], *lūǵas* 'lyckas' [*a* (*a*)], *lōǵas* I 106 n. 20 'röra o. vrida på sig, gruva sig' (anv. ofta tillsammans med *lēras* och *lōyǵisās* 'lynkias.' Ex. *súđ æyrt hm o lōǵas o lēras* 'sitt inte här o. gruva dig'), *lōyǵisās* I 161 'lynkias, slingra sig, krypa (om orm)' [äv. — —] (Ex. *a lōyǵisās-á in áram dñ* 'det kryper en orm där'), *māyras* I 68 'magras, magra' (Mu. *magras tå* 1:a sv.), *mīǵas* 'miskas, löpna, ysta sig (om surnad mjölk, som kokas)' (NLul. *mīskas* Nordstr. Ökm:s form kan även gå tillbaka på äldre *ǵ*-form, jfr *mīso* f. I 91), *mīsfíbbas* [*a* —] 'misslyckas' (se I 94 n. 1. NLul. *mīsfíbbas* Nordstr.), *mūlmas* v. op. 'mulna' (till a. *mūlvin* 'mulen'), *mūlris* v. op. 'mulna', *mōnas* 'munnas, munhuggas', *mōrǵas* I 172 'gå i smulor, smulas sönder av solvärme (om lera)' *mōyǵas* I 101 'möglä', *nāǵas* ~ -*á* I 205 'nåkas, råka(s), träffa(s)' (ex. *va nāǵasa woréro igár* 'vi råkade varandra igår', *n nāǵasa n jo igár o fǵ tātta va no* 'jag träffade honom ju igår o. fick tala med honom'), *ōǵas* I 172 'ornas, bli skämd

av fukt (om säd)', *råkas* 'råkas', *sámblas* [*a*, sup. *sam(b)bas*, p. pt. *sámblasa*] 'samlas' (ex. *a₂ fáðtár₂sa so væða samblasa pórga o sful bása stéyntan* 'en fettisdag var det samlade (= hade det samlat sig) pojkar o. skulle »basa» flickorna), *skáğas* 'skaka, skälva' (anv. särskilt ofta tillsammans med *fréys* 'frysa'. Ex. *an stoð o skáğasa o fréys* 'han frös så han skälvde'), *shrótas* v. op. [*a* (*a*)] I 175 'skrottas, skrynklas, rynkas (om den första tunna isbildningen, om skinnbildning på välling o. d.)', *shúfas* 'skuffas', *stjéybas* I 79 'skäglas, grimasera', *snásstas* v. op. o. p. I 137 'snärkjas, rynkas ihop, snäva (om kjolar), bildas första tunna isskorpan på vatten'¹, *spíðstas* I 92 'spikjas, bli segt o. hårt gn att utsättas för blöta o. torka omväxlande (mest om trä)', *sprátles* 'sprattla', *spóyðstas* I 251 'spökas, skämta otrevligt' (jfr med böjning efter 3:e konj. *spóyðstas* 'spöka; klä ut sig' s. 113, 115), *swárstas* ~ *swárstas* I 269 'svettas' (fsv. *swétas* 3:e), *swéybas* 'svinas, vara osnygg', *téğanas* v. op. I 271 [(*a*) *a*] 'spöka', *tías* ~ *tías* v. op. [äv. — —] I 87 Und. 'tegas, varsla', *tímas* I 233 A. 4 'tima' (fsv. *tíma* 3:e o. 1:a), *stjórvas* *thóð* 'tjörvas ihop, trassla sig (om nät, garn o. d.)' (jfr NLul. *stjórv* 'tilltrassla ngt, t. ex. en härva' A. Nordstr., Smål. *tjurvig*, 'tovig (om hår)' Rz), *tórhas* 'torcka itr.' (se I 157 *tórk* v.), *tránas* 'tranas, sträcka sig för att nå ngt' (ösv. dial. *tranas* VII 1030), *trásas* (~ -á-) 'tråssas, retas, skämta' (NKal. *trásas* Rg 173, NLul. *trásas* Lg 209), *tráfás* 'träffas', *tréas* I 73 'tregas, retas' (syn. till *trásas*), *tínas* *bof* el. *a* I 156 'tynnas, tyna bort', *víldas* [äv. *a* —] 'vildas, gå vilse' I 146, *váyndas* I 150 'vindas, bli vind o. skev', *wíshas* 'viskas, viska med ngn', *vístas* 'vistas' (oftast oböjl., blott en altern. prät.-form på -*a* har ett par ggr belagts), *wánas* I 136 'vara ond och bitas (om häst)', *vámjas* I 78 A. 'vämjas', (*ó*)*vásnas* '(o)väsna', *véhsas* 'växla, byta om' (oftast oböjl., dock ibland sup. på -*a*), *óltras* 'åldras', *éldras* 'åldras, åldras', *ávhas* 'ävlas', *éhas* I 17 'öglas, vämjas så man får kväljningar'.

Anm. Om *brás* *óða* 'brås på', *bas* 'bärga sig, reda sig', *lās* 'låttsa' se s. 137 f.

¹) Äv. i bet. 'flirta' *pořjan snásstas va stéyntan*.

Blandad böjning.

kóq̃gas 'koka' (itr.), fsv. *koka*, -adher, har prät. *kóq̃gas(a) ~ kóq̃gtas*, sup. *kóq̃gas ~ kóq̃gtas*. Medan akt. *kóq̃g* tr. belagts enbart med böjning efter 1:a konj., är dess depon. alltså på väg över till 3:e. [Jfr Mu. *kokes* (*kokktes, kokks*)]. Ex. *vaðna stær o kóq̃gas ið bóstauíron* 'vattnet står o. kokar i Badstuedan', *gróyða kóq̃gas* 'grytan kokar'.

Övergång till 3:e konj. uppvisa några verb. Se under 3:e konj. s. 116 f.

Oböjliga deponens.

Hittills (1937) utan ändelser ha belagts:

bláğas 'stänka vatten på ngn' (jfr *bláğa* I 56), *búlitas* 'knuffas', *bóntas* 'buntas, skryta' (jfr *bont* a. I 170), *dúgas* I 182 'dugga, sippra fram, droppa', *èhsistéras* 'existera', *frégas* I 126 'fradga, bli fradgig', *fréuras* I 273 n. 10 'frödas, fradga, skumma itr. (om öl, vatten, häst)', *fónas* 'fyrnas, vissna på rot' (jfr *fón* f. I 157), *fafáryngas* 'fäfängas, gå l. vara sysslolös', *grónshyas* 'grönska', *ğzávias* I 14 'gävjas, »spegöra», skämta', *hálalas nárl* 'hällas ned, gå o. lägga sig påklädd ovanpå sängen på dagen'. (Endast inf. belagd. Ordet föråldrat, är okänt på flera håll, ersätts av *lağs nérl*, s. 139. Till fsv. *hälla* 'bringa i lutande ställning'), *hofárdias* 'högfärdigas, högfärdas', *ilfámás* I 146 'vara illfundig, vara elak', *infámás* I 146 'vara illfundig, hålla inne med vad man vet', *ilsšyas* 'ilskas, ej vilja läkas (om sår)' (bildat på *ilska* b. f. 'det onda i bölder, sår o. d.' I 147), *jíras* 'jyras, väsnas, prata strunt' (jfr *jír* m. fl. I 42), *ljápas* 'kappas, skynda på med ett arbete, ha bråttom', *lársšyas* 'ledskas, på gr. av trötthet ej vilja arbeta' (väl samma ord som Hs *leskas* Rz 388. Jfr *lárska* a. I 269), *lársnyas* I 269 n. 1, 'ledsnas, ledsna på ngt', *máđas* I 57 'mogna (om säd)', *míuğas* 'mjukas, mjuka upp lederna (med promenad o. d.)', *móttas* 'möttas, mötas, veja vid körning' (*móttas va næu* 'möta ngn', till akt. *mót* 'möta' I 254 A. 10), *náabas* 'nappas, streta med ett arbete, vara enträgen o. ihärdig med ngt', *nóshyas* 'noskas, småluggas' (jfr NKal. *násk* 1:a sv. 'lugga' Rg ords., NLul. *nósk* 'd:o', Lg ords.), *óq̃gráras* 'ogredas, trassla sig (om tråd, garn o. d.)' (jfr *grárl* I 264), *rédas* 'retas' (för vokalkvaliteten se I 271), *sfsárndras* (om -d- se I 151) ~ *sfsárnygras* 'skingras', *sfséğas* 'skåkas,

skaka, gå vingligt och ojämnt' (se I 73 Anm.), *smáǵas* 'smaka' (a *smáǵas* *óqléǵ* 'smaken är olika'), *smélǵtas* 'smälta' itr., *smóǵtas* I 101 'smyglas, smyga omkring', *sópas* I 171 'soppas, växa svamp', *spárǵas* 'sparkas', *spréǵtas* 'sprecklas, sprattla, sparka omkring sig' (NLul. *sprèk̄tæs*, Nordstr.; T. 697 har *sprikla* 'sprede ut', nisl. *sprikla* 'sprelle'. Ur i-form kunna både ökm:s och nlm:s belägg vara utvecklade), *strédas* 'kivas' (fisl. *stritast*, I 85), *trásǵas* (~ *trésǵas*) I 269 'tredskas, vara motstridig, av trötthet ej vilja arbeta', *twéǵas* 'tvikas, tveka' (till *twéǵ* 1:sv., I 231, ä.nsv. *tvijka* Stjernhj.), *vézinas* 'vinas, hålla spel l. lek (om tjäder, orre)' (samma ord som nisl. *vínast*, se I 231; oftare sägs *hál véina* 'hålla vinet'), *óyðas* 'ytas, det att ytan på ngt förstörs (gn nötning av väder o. vind)' (ex. *síǵálln óyðas*, *ða n stær æuð* 'cykeln förstörs, då den står ute'), *éuǵas* ~ *óǵas* 'öka(s) om vind, storm' (men fsv. öka 3:e) (ex. *væra éuǵas* ~ *a éuǵas va blás* 'vädret ökar, blåsten ökar').

Anm. För rspr:s dep. andas har ökm. aktivum *éend*, -a, -a, 'anda' fsv. isl. *anda* 'andas' 1:a. NKal. har *át* 1:a (Rg 163), Btr. *án* 1:a (Ob.), Mu. *ànne* 1:a (Ob.), alla i betyd. 'andas'.

Äldre 2:a konj.

inf.	prät.	sup.	pres. sg.
<i>kwávis</i>	<i>kwáftas</i> ~ <i>kwáftas</i> ~ -á-	<i>kwáftas</i> ~ -á- ~ -a-	<i>kwávis</i>
<i>sjsúls</i> ~ <i>sjsúlas</i>	<i>sjsúldas</i>	<i>sjsúls</i> ~ <i>sjsúltas</i>	<i>sjsúls</i>
<i>spírís</i> 'spörjas'	<i>spóoqtas</i>	<i>spooq̄</i>	a <i>spírís</i> ~ <i>spírías</i>
<i>sámís</i> ~ -é- 'sámjas'	<i>sámndas</i> ~ <i>sémntas</i>	<i>sems</i> ~ <i>sémntas</i>	pl. <i>sémís</i>

kwávis (fsv. *qváfias*, I 77) 'tillfälligt dyka ned under vatten, gå i kvav', t. ex. *baðn ha kwáftas* 'båten har gått i kvav'. Prät. o. sup. med -é-, -á- återgå på omljudda former. Dylika funnos sporadiskt redan i y.fsv. Aschw. Gr. § 549. 2 c. Jfr att i aktivum belagts end. oomljutt prät. *kwáft*, motsvarande depon. *kwáftas*.

sjs̄ilis ǣ 'urskilja sig (om ljud)', *sjs̄ilis va* 'slippa efterbörden (om kor)', t. ex. *da koqn séran he sjs̄ils va, da toq a staka o flé̄rnta* 'då kon sedan hade sluppit efterbörden, då tog hon (= flickan) stål o. flinta — —'.

s̄áms 'sämjas' har prät. o. sup., som återgå på omljudda former. Dylika förekommo sporadiskt redan i ä.fsv. Aschw. Gr. § 549. 2 c. Prät. o. sup. ersättas ofta med former av *koma-sáms*.

Äldre 3:e konj.

Av äldre 3:e konj:s verb ha följande i ökm. belagts som depon.

inf.	prät.	sup.	pres.
<i>blá̄ḡas</i> v. op. 'blekas'	<i>blá̄ḡtas</i>	<i>blá̄ḡs ~ blá̄ḡtas</i>	a <i>blá̄ḡas</i>
<i>blé̄yras</i> 'blygas'	<i>blé̄yđ̄tas</i> ~ <i>blé̄yrasa</i>	<i>blé̄yđ̄s ~ blé̄yđ̄tas</i> ~ <i>blé̄yrasa ~ blé̄yrasa</i>	<i>blé̄yras</i>
<i>bré̄nas</i> 'brännas'	<i>bré̄nd̄tas</i>	—	<i>bré̄nas</i>
<i>bó̄đ̄tas</i> 'bytas vid'	<i>bó̄đ̄tas</i>	<i>bó̄đ̄s ~ bó̄đ̄tas</i>	<i>bó̄đ̄tas</i>
<i>đ̄zinas</i> 'giras'	<i>đ̄zintas</i>	<i>đ̄zms ~ đ̄zintas</i>	<i>đ̄zinas</i>
<i>há̄rlas</i> 'helas'	<i>há̄rl̄tas</i>	<i>há̄rl̄s</i>	<i>há̄rlas</i>
<i>há̄rđ̄ḡzas</i> 'hängas'	<i>há̄rđ̄ḡtas</i>	<i>há̄rđ̄ḡs</i>	<i>há̄rđ̄ḡzas</i>
<i>hó̄ras</i> 'hóras'	<i>hó̄bas</i>	<i>hođ̄</i>	sg. <i>hó̄ras ~ hođ̄</i> , pl. <i>hó̄ras</i> (sällan <i>hođ̄</i>)
<i>klé̄ysas</i> 'klösas'	<i>klé̄ystas</i> ~ <i>klé̄ysasa</i>	<i>klé̄ystas</i>	<i>klé̄ysas</i>
<i>js̄isas</i> 'kyssas'	<i>js̄istas</i>	<i>js̄istas</i>	<i>js̄isas</i>
<i>js̄énas</i> 'känna sig'	<i>js̄énd̄tas</i>	<i>js̄ens</i>	<i>js̄énas</i>
<i>js̄ó̄ras</i> ~ -ó̄- 'köas'	<i>js̄ó̄đ̄tas</i>	<i>js̄ođ̄s ~ js̄ó̄đ̄tas</i>	<i>js̄ó̄ras ~ -ó̄-</i>
<i>lár̄ḡas</i> 'likas'	<i>lár̄đ̄tas</i> ~ -đ̄-	<i>lár̄đ̄s ~ -đ̄-</i>	<i>lár̄ḡas</i>
<i>lós̄as</i> v. op. 'lysa(s)'	<i>lós̄stas</i>	<i>lós̄stas</i>	a <i>lós̄as</i>

inf.	prät.	sup.	pres.
<i>lóiðas</i> ~ -ói-	<i>lóiðtas</i>	<i>loiðfs</i> ~ <i>lóiðtas</i>	<i>lóiðas</i> ~ -ói-
'löpas'	~ <i>lóiðbase</i>	~ <i>lóiðbase</i>	
<i>máírnas</i> ~ <i>máírnas</i>	<i>máírnas</i>	<i>maírnfs</i> ~ <i>máírnas</i>	<i>máírnas</i>
'menas'			~ <i>máírnas</i>
<i>riððas</i> 'ryckas'	<i>riððtas</i> ~ <i>ǰ</i>	<i>riððtas</i> ~ <i>riððtas</i>	<i>riððas</i>
<i>rórnas</i> 'rymmas'	<i>rórnas</i>	<i>roms</i>	<i>rórnas</i>
<i>róiðras</i> 'röras'	<i>róiðras</i>	<i>roiðs</i> ~ <i>róiðtas</i>	<i>róiðras</i>
	~ <i>róiðtas</i>		
<i>shróyngas</i> ~ -ñtís-	<i>shróyngtas</i>	<i>shróyngtas</i>	<i>shróyngtas</i>
'skrynkias'		~ <i>shróyngtísasa</i>	~ -ñk-
<i>sfsórnas</i> 'skäm-	<i>sfsórnas</i>	<i>sfsórnfs</i> ~ <i>sfsórnas</i>	<i>sfsórnas</i>
mas'	~ <i>sfsórnasa</i>	~ <i>sfsórnasa</i>	
<i>sléiððas</i> ~ <i>sléiððas</i>	<i>sléiððtas</i>	<i>sléiððtas</i>	<i>sléiððas</i>
'slekias'			
<i>spóiððas</i> v. op.	<i>spóiððtas</i>	<i>spóiððtas</i>	<i>a spóiððas</i>
'spökias'	~ <i>spóiððasa</i>		
<i>stóiððas</i> 'stöpas'	<i>stóiððtas</i>	<i>stoiððfs</i> ~ <i>stóiððtas</i>	<i>stóiððas</i>
	~ <i>stóiððtas</i>	~ -bt-	
<i>stóiððas</i> ~ -ái-	<i>stóiððtas</i>	<i>stóiððtas</i>	<i>stóiððas</i> ~ -ái-
'stötas'			
<i>swáriððas</i>	<i>swáriððtas</i>	<i>swáriððs</i>	<i>swáriððas</i>
'svängas'			~ <i>swáriððs</i>
<i>sóiðrnas</i> ~ <i>sóiðrnas</i>	<i>sóiðrnas</i>	<i>sóiðrnfs</i>	<i>sóiðrnas</i> ~ <i>sóiðrnas</i>
'synas'	~ <i>sóiðrnas</i>		
<i>tróiððas</i> 'tros'	<i>tróiððtas</i>	<i>tróiððtas</i>	<i>tróiððas</i>
<i>tráriððas</i>	<i>tráriððtas</i>	<i>tráriððs</i>	<i>tráriððas</i>
'trängas'			
<i>tíððas</i> 'tyckas'	<i>tíððtas</i>	<i>tíððs</i> ~ <i>tíððtas</i>	<i>tíððas</i>
<i>táriððas</i> ~ -ñtís-	<i>táriððtas</i>	<i>táriððs</i> ~ <i>táriððtas</i>	<i>táriððas</i>
'tänkas'			

bláiððas 'blekas' = bli blågrå (om himmeln före regn). Ex. *a bláiððas oða himalo*, *a kom réna* 'himlen blir blågrå, det kommer regn'; *a hol a bláiððas för renan* 'det drar ihop till regn'.

blóiððas 'blygas (inför ngn)' (jfr *sfsórnas* s. 'skämmas över, blygas över ngn'). -r- är hiatusfyllnad efter bortfallet av

-gh-, se I 248 A. 2. I st. för prät. o. sup. användes ofta *vær blæu* 'var blyg', resp. *vøri blæu*.

brénas 'brännas (om nässlor o. d.) Sup. ersättes med akt. form. Ex. *nelilla brénas, imi n gær udæz an* 'nässlan bränns, om man rör vid den (egtl. går uti den)'. *a ha brent mi, nelilla* 'nässlan har bränt mig'.

býðas 'bytas vid, skifta (om seder, förhållanden o. d.)'. Ex. *leð os býðas, kom o stýr-ðæ, so sko þ roð* 'låt oss bytas vid, kom o styr du, så ska jag ro'. *a ha býðs om miðsi hin ði óvarfólks* 'mycket har ändrats här uppe i Överkalix'.

gżinas 'gråta högt o. häftigt (särsk. om barn, som vilja ha ngt)'. Fsv. *girnas* (-adhis), men fisl. *girna* efter 3:e konj. (*girnda* ~ *girnta* Noreen Aisl. Gr. § 517). Böjning efter 3:e har även NKal.: prät. *gżantás*, sup. *gżeins* (Rg 173), medan NLul. *gżinas* har prät. o. sup. *gżítas*, men även *gżinasa* efter 1:a konj. (E. Br-m ords.).

hárlas 'helas, läka(s) (om sår o. d.)', med enbart samma böjning som fsv:s *helas*.

hárygðas 'hänga' itr. Ex. *a hárygðas kwæzñ óbá n róza* 'buken hänger på Rosa (en ko)' ~ *en hárygðas næz, kwæzñ, óbá n róza*. *a he kwæzñ, so n hárygðas-næz* 'hon (Rosa) hade så stor buk, så den hängde ned'.

hóras < *høyras*. 'lär, påstås, säges'. Ex. *hóras-ði-ha-vøri-slá dar i-móni? jæu, a-hóras-so* 'hörs de (har det sports om de) ha varit o. slagit där i morse? Ja, man säger det'. *an hoş vára smúg, man hénas* 'hennes man lär vara sjuk'.

klóysas 'klösas', till ä.nsv. *klösa* 1552, ipf. *klöste*, Hq. Ex. *hátan klóysas o slas* 'kattorna klösas o slåss'.

fsásas fsv. *kyssas* (*kystos*).

fsénas 'känna sig (frisk o. d.)'. Ex. *óba føyrr-ðáya so fséyndas þ so fúlfræzsk* 'inom fyra dagar så kände jag mig alldeles frisk'.

fsóras < *køyas*, 'vilja kräkas'. Se I 279 n. 9. I ösv. dial. 'köjas med böjn. efter 1:a konj. (VII 530), likaså uppger Rz för Nb, Vb, Jtl *køjäs*, ipf. -ä, däremot för Hs *keja*, (*kejda*, *kejt*). NLul. har *fsóras*, ingen uppgift om böjning (E. Br-m ords.), i Mu. regelb. böjning efter 3:e: *tjøjjes*

tjöggedes tjökks (uppslagsordet bör ändras från 'kögjas till 'köas).

lējgas 'likas, förlikas'. Äv. *fo|čēģas fo|čēģtas fo|čēģs*. Fsv. *forlikas* (forliktoss). Ex. *ha jar fal bast va lējgas* 'det är väl bäst vi förlikas'.

lōysas 'lysa (för ngn)' Fsv. *lōysas* (*lystis*). Ex. *a ha lōyestas fo~do* 'det har lyst för dem'.

lōzbas < 'hlōypas, 'löpna'. Ex. *mīso lōzbas* 'ostvasslan löpnar'. *māzinas* (*a_z ~ a_z ~ a* i temats diftongformer) 'menas, ämna, tro sig' + inf. Se vidare s. 136.

riđžas 'rycka till, skälva'. I regel förbundet med *đil*, utom i pres. Ex. *næ riđžas an, hestn* 'nu blir hästen rädd', *a ha fal nē, da a siđ o riđžas* 'hon har väl något [ont], då hon sitter o. skälver'.

rōmas 'rymma(s)'. Se vidare s. 136.

rōyras 'röra sig, gå (om åskan)'. Ex. *ōska rōyras i de* 'åskan går idag'. Se vidare s. 136.

šjroyñīsas, i regel *s. ihōqđ* 'skrynkiar ihop, skrumpna'. Ä.nsv. har pres. sg. *skrynkiar sigh* Da. Gl. Btr. o. Mu. ha akt. 'skrynk(i)a efter 1:a. Verbet bör kanske snarare uppföras som avvikande från 1:a (obs. sup. *šjroyñīsasa*). Saknas hos Rz, VII, T.

šjsōmas till fsv. *skæmma*, 3:e. Verbet har ofta refl. pron. utsatt. Se vidare s. 136.

slējđžas 'slekas, slicka', till fsv. *slēkia* (-te). Ex. *da klōđara jara rihtid goq, so slējđžas di, so di slēj sōnd šsōqlila for os* 'då korna äro riktigt vänligt stämda, så slickas de, så de slicka sönder kjolarna för oss'; *leđ hæundn slējđžas, so vēr a raznt* 'låt hunden slicka, så blir det rent' (ordstäv i Ö.K. efter en gammal gumma, som brukade låta sin hund »diska» kärlden!)

spōyđžas 'spöka'. Verbet är ej belagt i fsv. (enl. Sdw), ej i ä.nsv. (Da. Gl.), men no. dial. ha *spōkja*, -te. Som v. p. har det betyd. 'spöka ut sig'. Btr. har *spōjšas spōhtas*, Mu. *spō'tjes* 2:a (= ä. 3:e). I betyd. 'skämta på otrevligt sätt' böjs verbet oftast efter 1:a. (Jfr s. 81.)

stōzbas < *stōypas* 'stöpas, knuffas'. Till fsv. *stōpa* 3:e.

stōzđas 'stötas, stöta varandra hårt'. Till fsv. *stōta* 3:e. Ex. *da bāna stōzđas, ta na vēr ont, an da di stōzbas* 'då barnen

'stötas, gör det mer ont (eg. tar det värre ont), än då de 'stöpas'.

swáryngzas 'svängas, strama (om kläder)', är det isl. *svengjast*, no. dial. *svengjast* T. 753. Ex. *rojšan ja so snærv, so n swáryngzas* 'rocken är så snäv, att den stramar', *bélíta swaryngs mi, so þu lúð hēva op a* 'skärpet 'svänges mig (= stramar på mig), så jag måste knäppa upp det'. Jfr för övr. utredningen av akt. *swáryngz* (s. 72 f.), som även anv. i samma bet., t. ex. *noy-hátu ha swaryngt mi þri énan* 'den nya hatten har stramat (eg. svängt mig) i pannan'.

sóynas 'synas, se ut som'. Fsv. *sýnas*. Jfr vidare s. 136.

trógas 'tros, tro sig (+ inf.), tro att — —'. Till fsv. *trō(a)* 3:e. Ex. *an trógas vára smúg o æynt þer* 'han tros vara sjuk (= vi tro att han är sjuk) o. är det inte'; *ha i trógtas þu sær do sjséra va sjsíron?* 'har ni trots få se (= har ni trott, att ni skulle få se) dem skära [korn] med skära?'

tráryngzas 'trängas, vara för tränga (om skor)'. Jfr fsv. impf. refl. *thrändis*.

tíjzas 'tyckas, tycka sig (+ inf.), anse sig (+ inf.)'. Fsv. *þykkias*. Se vidare s. 136 f.

táryngzas 'tänkas, ämna, ha för avsikt, tro sig (+ inf.), tro att — —'. Fsv. *thänkias*. Se vidare s. 137.

Ann. *bárs* 'tigga', *érs* 'idas', *míns* 'minnas', *néns* ~ *éns* 'nännas' se s. 137 f.

I analogi med dep. av 3:e konj. böjes målets *dóryngzas* 'dyngas = bli smutsigt'. Något 'dyngias finns ej belagt i fsv. (enl. Sdw) el. fisl. (Frz). Temat lyder *dóryngzas dóryngtas doryngs*. Jfr målets akt. *dóryngz nær* (s. 72), likaledes efter 3:e. — Ex. *a dóryngzas so foqt, foríktára* 'förklädet blir så fort smutsigt'; *þrángas* 'kråkas', prät. o. sup. *þrэгtас*, dock även efter 1:a (prät. o. sup. *þrэггаса*). Kråkas ej belagt i fsv. och ä.nsv.

Från äldre 1:a konj. ha till 3:e konj:s typ övergått:

bánas 'bannas, svära', prät. o. sup. *bántas*. Fsv. *bannas* och fisl. *banna* böjdes efter 1:a. Så även t. ex. Mu. *bannes* sv. v. 1 (Ob.); *bíris* ~ *bírias* ~ *bírzas* 'börjas, börja', prät.

bírdas ~ *bírtas*, sup. *bírtas*. Jfr om målets *bíri*, fsv. *byria* (1:a och 2:a konj.) s. 40. Ex. *báninga ha bírtas i de* 'slåttern har börjat idag', *deyn sko náeulgando bírtas* 'döden skall börja på något sätt'; *áinnvéissas* 'envisas', prät. *-véisstas*, sup. *-véistas*. Ä.nsv. *envisas*, pres. *han envisas* (1679 SAOB). — Ordet anv. ej mkt i ökm. Speciellt prät. omskrives med *vær áinnvéiss að* — — 'var envis att — —'.

Äldre 4:e konj.

inf.	prät.	sup.	pres.
<i>ǵséras</i> 'mogna' ¹	<i>ǵsóǵtas</i>	<i>ǵsoǵ</i>	sg. <i>ǵséras</i> , pl. <i>ǵséras</i>
<i>fólris</i> ~ <i>fórlis</i> 'följas'	<i>fódas</i> ~ <i>fórtas</i>	<i>foǵ</i> ~ <i>fos</i>	pl. <i>fórlis</i>
<i>tóras</i> 'töras, våga'	<i>toǵ</i> ~ <i>tóǵtas</i>	<i>tóras</i>	sg. <i>toǵ</i> ~ <i>taǵ</i> , pl. <i>tóras</i>

För *fólris* jfr målets *fóli* s. 83, 85 samt nedan s. 131, 147, 148.

tóras, Ihre 100:1 *thoras*, är fsv. *þoras*. Om temaformerna se s. 147, 149.

Ex. *a hav æmt tóras ǵzara na for máman* 'hon har ej torts göra det för mamman'; *húri sko va tóras fára va baðo ívi, da a blás soðy* 'hur ska vi våga fara över [älven] med båten, då det blåser så'.

B. Verbböjningen i övrigt.

Personböjning saknas. Und. gör imperativ, där 2:a p. pl. har särskild form (se s. 125 f.).

Numerusböjning är upphävd, till förmån för sing.

Undantag:

presens ind. av flertalet starka verb kl. IV, V, VI; några svaga verb av 2:a och 4:e konj.; några prät.-pres. verb. Om dessa grupper se närmare s. 119 f.

prät. ind. av *vára* 'vara' (se s. 17), som har sg. *vær*: pl. *vóǵr* ~ *vær*.

imperativ 2 pl. (se s. 125 ff.).

¹) Sv. och ösv. dial. dep. *ǵaras* 'jäsa, mogna' Rz 230, VII 311.

Aktivum.

Infinitiv.

1) Verb med lång stamstavelse (hit räknas i detta sammanhang även verb av typen *kræfia* (*bïdhia*, *pïghia*):

a) Apokopering av *-a*. Vokalisering till *i*, *ɨ* av postkonsonantiskt *i* ~ *j*, vilket gn apokopen kommit i slutljud (ex. *bïri* 'börja', *välri* 'välja', *fölri* 'följa'). Sonantering eller svarabhakti i stamstavelse med på grund av apokopen slutljudande, efter annan konsonant stående, **l**, **m**, **n**, **r**, **v** (se I 25 ff., ovan s. 41 ff.), utom där dessa, genom bortfall av eller assimilation med föregående konsonant, äro konsonantiska (ex. *rán* 'rodna', *rám* 'rämna').

Hos verb av typen *spā*, ökm. *spa*, saknas slut-*a* redan i fsv: (Aschw. Gr. § 559).

Särutveckling föreligger i *bí* 'bedja', *tí* 'tiga', se I 93 A. 3.

b) Inf. ombildad efter pres. sg. ha: *gær* ~ *ger* 'gå', *stær* ~ *ster* 'stå', *kwälri* 'kvälja', *grám* 'gräma'.

2) Verb med kort stamstavelse.

Slut-*a* kvarstår. Und. göra verb av typen *lá* 'laga' (ä. *lāya*), där vid bortfallet av *-gh-* skett förlängning av föregående *ä* och därpå kontraktion av *a* + *a* > *a* (I 59 A. 5).

Presens indikativ.

Singularis.

Verb på stamslutande **l**, **n**, **r**, **s** ha i ökm. säkerligen aldrig haft ändelse. Det är ett minne av den bekanta urn-fsv. assimilationen av **l**, **n**, **r**, **s** med **R**. Påståendet att det i denna verbtyp icke skett först en omdaning till form på *-er* (såsom fsv. *læs(s)* > *läser*, *skīn(n)* > *skiner* etc.) och sedan bortfall av ändelse såsom hos övriga verb i presens, styrkes genom en jämförelse med motsvarande förhållande på andra håll, där pres. sg. har ändelse, utom just i denna verbgrupp, t. ex. i ett par dial. på ösv. område, i Smål. samt i 1500- och 1600-talssvenska. För gkb. (Hagfors §§ 286, 288) gäller, att st. vb samt 2:a konj. sv. vb (= äldre 2:a och 3:e konj.) på stamslutande (kort) **l**, **r** ha presens lika med stammen, medan presens för övrigt får ändelse. För np. konstaterar Freuden-

thal (Über den Närpesdialect s. 107), att pres. ind. får **-er**, men ingen ändelse om stammen slutar på **l** (**l'**) el. **r**, undantagsvis även om den slutar på **n**, **s** (ex. **štjól'**, **vál'**, **štjér**, **fár**, **kvín** ~ **kvíner**, **štjín** ~ **-er**, **frýs** ~ **-er**, **nýs** ~ **-er** 'stjäl, varder, skär, far, viner, skiner, fryser, nyser'). Att likartade förhållanden återfinnas även i sydligare Sverige, t. ex. ö.Smål., bekräftas av Areskog s. 256. Direkta uppgifter om denna fråga för Nb i äldre tid saknas. I Bidrag påpekar Widmark (1863) såsom för Västerbottens (= nuv. Vb och Nb) folkmål karakteristiskt, »att sing. av pres. ind. icke erhåller ändelsen **r** l. **er**, t. ex. **sit** sitter, **spinn** spinner» (s. 18), men detta gäller alla verb.

Inom svenskt språkområde har, generellt taget, i ifrågasvarande verbgrupp ändelselös pres. sg. levat kvar tämligen allmänt under 1500- och 1600-talen. Sålunda framhåller Vendell (PSwKr. § 135), att i pres. sg. av »starka verb ävensom sv. vb II» »saknas under tidevarvet» (= »1500-talets svenska efter reformationen», s. IV) ändelse »ofta efter rötter lyktande på **l n r s**». För 1600-talet påpekar Hellquist (Stud. i 1600-talets sv., s. 142 f.) som anmärkningsvärda singulara presensformer samma ändelselösa verbgrupp: **qväll** men senare **qväl**ier o. d., **spjárn**, **snár**, **spör**, **blå(å)s**, **fryyss**, **lääs** m. fl., och E. Noreen har i Författarfrågor i Lejonkulans dramatik s. 37 påpekat förekomsten i Ap och Pha av presensformen **giäll** (i uttr. **hwad giäll**) som talspråklig och jämfört från Columbus Mål-roo (ed. Hesselman 1935 s. 8 f.) **háll'** på **ryckes** och **slänges** 'håller på —', i båda fallen ingen ändelse efter långt dentalt **l**. — I modernt rspr. saknas ju fortfarande ändelse hos verb på **-l**, **-r** (mal, skär o. d.).

För målets övriga verb (om prät.-pres. se s. 91 ff.) gäller, att presens **-r** har fallit.

a) Genom **r**-bortfallet (i verbytyperna fsv. **kalla(r)**, **röri(r)**) jämte den därefter skedda apokoperingen av slutvokal) får sing. alltså samma form som inf., näml. hos långstaviga st. vb (huvudsakligen kl. I, II, III samt de fordom redupl. verben), vidare hos sv. vb av 1:a konj. (både lång- och kortstaviga), 3:e konj. samt några av 4:e.

b) Speciella förhållanden råda: 1) hos st. och sv. verb med kortstavig presensstam (utom **bäka**-typen), näml. de

flesta verben av st. kl. IV, V, VI och en del svaga av 2:a och 4:e konj.; 2) hos några prät.-pres. verb (om dessa se s. 91 ff.)

Genom förkortningen av geminatorna *ll*, *rr* etc. i verben av typen *stjäl*, *skär* etc., i övriga verb genom *r*-bortfallet ha de singulara kortstaviga st. och sv. presensformerna kommit att tillhöra ordtypen äldre »kort slutet stavelse». Av denna typ äro: st. vb kl. IV: *bär* ~ *bar* 'bär', *kom* ~ *kom* 'kommer', *sim* 'simmer', *sjar* 'skär', *sov* 'sover', *trär* 'träder'; kl. V. *dräp* 'dräper', *givi* 'giver', *kräk* 'kräker', *läk* 'läcker', *läs* 'läser', *lät* 'läter', *lät* 'lät', *sitt* 'sitter', *vräk* 'vräker', *väg* 'väger', *väv* 'väver', *ät* 'äter'; kl. VI *drar* 'drar', *far* 'far', *gn* 'gnager', *grav* 'graver', *gräv* 'gräver', *häv* 'häver', *mal* 'mal', *skav* 'skaver', *slår* 'slår', *tar* 'tar'; sv. vb 2 konj. *gram* ~ *gram* 'grämer', *kräv* 'kräver', *kvälj* 'kväljer', *kväv* 'kväver', *sälj* 'säljer', *sätt* 'sätter'; 4:e konj. *dug* 'duger', *gör* 'gör', *har* 'har', *lever* 'lever', *säg* 'säger', *täl* 'täl', *vill* 'vill'.

Dessa former skilja sig särdeles markant — i de flesta fall även i fråga om stavvokalens beskaffenhet — från motsvarande pluraler, vilka (med få und.: *giva* ~ *giva* I 193, *drå* 'draga', *slå* 'slå', *taga*, *hå* 'hava', *så* 'säga', *gräm* 'gräma') i målet höra till den korta öppenstaviga ordtypen: *bära*, *köma*, *séma*, *sjséra*, *såa*, *tröra*; *dräva*, *kräga*, *läga*, *läsa*, *läda*, *sida*, *räga*, *våa*, *väva*, *äda* (föräldr. *jäda* I 192); *fåra*, *gnåya* (y. *gnå*), *gråva*, *håva*, *måka*, *skåva*; *kräva*, *kväva*, *sälja*, *säda*; *dåa*, *göra*, *läva*, *tåa*, *våla*.

Undantag bilda några enstaviga verb på äldre tryckstark lång vokal, vilka behållit *-r*: *går* ~ *ger* 'går', *står* 'står', *slår* 'slår' (sälls., oftare *slå* ~ *slå*). Jfr *jar* 'är', vars *-r* (som ju ej är presens *-r*, se t. e. Hq) aldrig faller. Anmärkningsvärt är, att NKal. i dessa samma verb har pres. sg. utan *-r*: *gja* *sta* *slw* ~ *slo* (men *jar*) (Rg ss. 169, 171, 172, 163), medan däremot *-r* återkommer längre söderut: (beläggen synnerligen ofullständiga, ty böjningsformer saknas ofta i ords.) Btr. har *gar* *star* (pres. av *slå* saknas i Ob.), Dfs har presens *-r* blott i *gar* *star* (jfr *jer* ~ *ja*) (F. §§ 66, 73), Skf *gar* ~ *ga*, *star* ~ *sta* (S. Lundström, i prosem. uppsats 1939), och Torpm. har presens vanligen utan *-r* utom i *alg* *gæ* *stæ* *fæ*, som vanligen ha *-r* i tryckstark ställning samt före vok., men sakna *-r* i tryck-

svag ställning före kons. Är heter $\text{æ}(\text{ær})$ (Bogren §§ 186, 127 a. 3, 191).

Pluralis.

De plurala presensformerna äro lika med verbets infinitivform.

Und. *jára* 'äro, ären, äro' till inf. *vára*.

Rörande förekomsten av dessa pluralformer är att märka:

1) Särskild form för plur. ha de ovan under Sing. b) uppräknade verben utom *grám* 'gräma', *kwát* 'kvälja' (förekommer endast op., *a kwát m* 'det kväljer mig'); vidare de långstaviga *lég* 'lägga' *líg* 'ligga' (i sg. *laǵ*, *liǵ* ~ *liǵ*).

2) Endast en form, lika med inf., för såväl plur. som sing. har belagts hos verb av 2:a sv. konj. (utom de ovan under Sing. b) upptagna) samt hos två verb av fsv. 4:e konj., näml. *fólri* 'följa', *tóra* 'töra'.

3) Särskild form för plur., använd alternativt även i sing., har *éða* 'äta' (pres. sg. *ǵǵ* ~ *éða*), *kwévi* 'kväva' (pres. sg. *kwávi* ~ *kwévi*).

Verben *ligga*, *tigga* tarva närmare utredning. Nedan diskuteras av praktiska skäl utom pres. även imp.

Den för ökm. karakteristiska vokalförlängningen frfr *gg* (I 149) förklarar ǵ hos båda verbens pres. pl. och imp. pl. samt pres. sg. *tiǵz*. Däremot har pres. sg. och imp. sg. av *líg* den kortvokaliska formen *liǵ* (~ *lig*). Även NKal. har motsvarande differentiering mellan *lak* (pres. sg., imp. sg.) och *légg* (pres. pl.), *læggan* (imp. pl.) med den för nkm. utmärkande diftongeringen $\text{ǵ} > \text{æǵ}$ frfr kons.-grupp (Rg 170 f. 90). Samma olikhet mellan sg.- och pl.-formerna i pres. och imp. förefinns, i båda dialekterna, även hos *lägga*, näml. ökm. pres. *laǵ* (~ *lag*): *lég*, imp. *laǵ*: *légan*, nkm. resp. *lak*: *lægg* ~ *lægg*, *lak*: *lægan* ~ *lægan* (a. a. 170 f.). De kortstaviga formerna kunna ej förklaras ur fsv. former med -gh- (t. ex. pres. *ligher*, Aschw. Gr. § 239. 1), vilka i ökm. borde resultera i form med bortfallet gh (jfr pres. o. imp. sg. *saǵz* 'säg(er)', *ti* 'tig(er)'). Man måste alltså utgå från äldre former med -gg- även för dessa fall. Men då måste förklaras motsättningen pres. sg. o. imp. sg. *tiǵz*: *liǵ*, *laǵ*. Att både *ligga* och *lägga* användas svagtonigt oftare än *tigga* är troligt, och detta

kunde förklara motsättningen mellan kortformerna (alltså svagton. former) *låg låg* och det långstaviga *tigg*. Men därmed förklaras ej motsättningen mellan sg. o. pl. av samma verb. Som skäl för denna motsättning kan ej framdragas förkortning av *gg* i slutljud (efter tidigt bortfall av ändelse i pres. sg.), ty målet har flera verb på *-ggia*, samtliga med lång vok. i pres. sg. o. imp. sg.: *brigg* 'brygga' *bigg* 'bygga' *trigg* 'trygga, tämja', *égg* '(upp)egga'. Rimligast är att söka förklaringen i det faktum, att *lig* böjs efter kl. V, vars flesta verb äro kortstaviga och följaktligen få skilda former i sg. o. pl. av pres. o. imp. Detsamma gäller *lég*, det hör ju till svaga 4:e konj. och kan ha rönt inflytande av t. ex. *säg* 'säga', jfr temaformerna *le lågt*: *se sagt*.

Präteritum.

Starka prät:a.

Alla ändelser saknas. Sing. har fullständigt slagit igenom. På denna punkt är ökm. betydligt mer modernt än de andra nb. dial:a. Skilda former för sg. o. pl. i starka prät:a ha bibehållits mer l. mindre fullständigt i NKal. (Rg 159—163), Rån. (R. Moosb. tpl. 1897), NLul. (Lg Bidr. s. 201 ff.), Pit. (Iverus tpl. 1909). Även i Vb återfinnes samma förhållande: i Btr. tämligen genomgående (se Ob.); i Dfs endast hos några prät. av äldre kl. IV o. V: pl. *bår* 'buro', *dråp* 'dräpte', *gåv* 'gåvo', *låg* 'lågo' *skår* 'skuro'. (F. s. 54); i Skf. genomgående i samtliga st. verbalklasser (Lundström s. 107 ff.).

Redan Widm. i Bidr. s. 18 (tr. 1863) påpekar såsom karakteristiskt för Västerbottens (= Vb och Nb) folkmål, »att plural av imperf. indik. av starka verb för det mesta skiljer sig från sing. av samma tempus, än genom ändelse, än genom ljudväxling, än genom tuklyvning», men framhåller i Anm. att »Överkalixmålet saknar meranämnda tuklyvning och bildar även i övrigt flera annorstädes skilda verbalformer lika, t. ex. sing. och plur. av starka imperfekta».

Svaga prät:a.

1:a konj.

Fsv:s *-adhe* etc. har reducerats till *-a* hos långstaviga verb, till *-a* hos *båka*-typen (ev. *-a* bortfall i *ågha*-typen, se

s. 25); y.fsv:s -dde etc. (< dhe etc.) i spä-typen har givit *d ~ đ* (se s. 51, 64).

2:a och 3:e konj.

Beträffande målets motsvarigheter till fsv:s -dhe, -de, -te samt de ljudförändringar, som vid tillfogandet av präteritumsuffixen inträtt, hänvisas till resp. konjugationer, ss. 56, 58, 59 ff.

4:e konj. Se s. 83—91.

Verba prät.-pres. Se s. 91—99.

Konjunktiv.

Särskilda böjningsformer för pres. konj. saknas, med följ. undantag: I uttr. *gudvarelövskvällen* 'Gud-vare-lovs-kvällen = lördagseftermiddagen' finns bevarat ett för övrigt ej belagt *väre* 'vare'.

gunära ha! 'Gud nåde det!' Säkerligen rspr.-påverkat (obs. *a* för väntat *a*, I 203).

Prät. konj. finns endast av vara, näml. *vóqr* sg. o. pl. 'vore', fsv. *vāri* (se I 216 f.).

Imperativ.

Av imp. finns sg. samt 2:a plur.

Imperativ singularis.

Imp. sg. är (med några avvikelser, se nedan!) lika med pres. sg. (resp. pl. i de fall där pres. endast har plural form, se s. 53 f., 121).

Avvikelser från huvudregeln:

1. Verbet <i>vara</i> , imp. sg. <i>var</i> :	pres. sg. <i>jar</i>
<i>draga</i> , » » <i>dra, dre:</i>	» » <i>dra</i>
<i>stå</i> , » » <i>stađ (~ -g-) stod,</i>	» » <i>stær</i>
	<i>sto, stær</i>
<i>svärja</i> , » » <i>soqr</i>	» » <i>swérr ~ soqr</i>
<i>gå</i> , » » <i>gā ~ ga ~ go</i>	» » <i>gær ~ ger</i>
<i>slå</i> , » » <i>slā ~ sla</i>	» » <i>slā ~ sla ~ sla</i>
	<i>~ slær</i>
<i>bära</i> , » » <i>bær</i>	» » <i>bær ~ bar.</i>

dre är starktonigt, *dra* den i upptakt vanliga formen, numera även starktonigt.

Formen *stod̄* ~ *-a-* ~ *-ǣ-* är bildad snarast på fsv. inf. *stā*, Aschw. Gr. § 540. 1). Den återkommer i NKal. *stot* (Rg 172). Gästr. (År.) *stāt* (E. Lindkvist Om Gästr:s folk-mål, s. 89). Från äldre *statt* utgå Dalm. *stott*, *stöt*, *stāt* m. fl. (Lev. Dalm. II 252). Från ö.Smål. anför Areskog (s. 262) växtnamnet *stat-up-a-gāk* *Pyrola umbellata*, eljest heter imp. sg. *stā*. I Sven Hofs Dial. 60 upptas såsom uppsvensk imp. *stātt* till *stā* (Beckman, Bidrag till kännedomen om 1700-talets svenska s. 67).

Imp. sg. *soqr* överensstämmer med presensformen *soqr*, men denna är en ombildning efter prät. *soqr*. Snarast på detta nya pres. har sedan bildats efter 1:a sv. både prät. *sōqra* och sup. *sōqra*, och slutligen har sup. *sōqra* givit upphov till imp. pl. *sōqran*. Även NKal. har svagt sup. *sōura* samt därur imp. pl. *sōuran*, däremot regelbunden form *swar* i imp. sg. liksom pres. sg. (Rg 171 f.).

Imp. sg. *gā* (~ *ga* ~ *go*) har en direkt motsvarighet i NKal. *gā*. Där finns emellertid även *gja*, lika med inf. *gja* och bildad på den. Verklig inf.-form saknas i ökm. och ersättes av pres. sg. *gær* ~ *ger*. Målets imp. pl. *gām* pekar dock på att en inf. **gā*, fsv. *gā*, funnits, motsvarande nkm. *gja* (Rg 169. Om *j*-inskottet se Rg 119, 29). Tidigare (I 215) har jag framhållit denna imp. sg. *gā* ~ *ga* ~ *go* som ett indicium för en ev. utveckling i målet av äldre *ā* > *ǣ* > *ā*. En form som imp. *gā!* har givetvis haft synnerligen stor frekvens i dialekten och har särdeles ofta använts svag- och otonigt, i uttr. som t. ex. *ga-hāzm næ!* 'gå hem nu!', *ga-ēda næ!* 'gå o. ät nu!', och detta är väl orsaken till att *a* bibehållits, även om en allmän utveckling (av *ā* > *ā*) tillbaka till *ā* skulle ha ägt rum. — Någon imp. motsvarande fsv. *gak* har ej belagts i ökm.

2. Bland 2:a sv. konj:s verb påträffas flera avvikelser. Av *kräva* har i imp. sg. belagts dubbla former, desamma som för både pres. sg. o. pres. pl., således *kræw* och *krēw*. *Kväva*, som i pres. sg. har både sg. o. pl. form, företer samma dubbelhet i imp. sg. *Glädja*, där i pres. belagts endast *glēri*, har i imp. sg. både *glēri* och *glēyr*, den sistnämnda formen ett minne av en numera icke använd pres. sg. **glēyr*. Sätta. Vid sidan av det obet. *sed̄* (t. ex. *sed̄-nāz-a!* 'sätt ned det!'),

lika med pres. sg., finns det starktoniga *seð* (t. ex. *na séð a huna næ da!* 'nä, sätt det hit nu då!').

Även hos starka verb råder samma förhållande i följande fall: Häva, imp. sg. *hev* ~ *hēva* men pres. sg. *hev*.

Imperativ pluralis.

Starka verb (s. 3 ff).

1. För de avljudande verben karakteristiskt är en imp. pl. bildad på sup.-el. p. pt.-formen med tillägg av i regelbundna fall -n.

Ex. *bíðin* 'biten'; *búrin* 'bjuden'; *spónan* 'spinnen'; *búrin* 'bären'; (*hógan* ~) *hövín* 'häven'; *vörin* 'varen'.

Bland verben av kl. VI är dragha-typen anmärkningsvärd. Med dragha-typen avses i följande resonemang de verb av kl. VI som i fsv. p. pt.-sup. hade -gh- (tag^ha, drag^ha, slā) samt målets *stær* 'stå' med sup. *stóð* 'stagit, stajit' analogice efter de förras. Enär sup:a av denna verbtyp (gn särskild ljudutveckling, varom se I 60, Und. 1) fått formerna *dróð* 'dragit', *slóð* 'slagit', *stóð* 'stagit, stätt', *tóð* 'tagit', ibland med halvlängd på dift., får målet två typer av imp. pl.-former, belagda hos nästan alla hithörande verb: dels en, bildad på sup. + -an: *dróan*, *slóan*, *stóan*, *tóan*; dels en, med kort. l. halvlång vokalkvantitet, bildad på sup. medels sonantisering av diftongens -i- komponent samt tillägg av -n: *dráin*, *stáin*, *táin*, (*sláin*, osäkert).

2. Vid sidan av ovan behandlade imp.-pl.-typ finns hos flertalet avljudande verb en annan, bildad på målets pres. pl. med tillägg av -an. (Jfr långstav. sv. verb!). Denna imp.-form är hos några få verb den enda förekommande: *séran* 'sen!' (: sup. *sæðt*), *dóran* 'dön!' (: sup. *dóða* ~ *dot*).

Hos några avljudande verb kan imp.-pl. formellt sett vara bildad på antingen pres. pl. eller sup. Så t. ex. *bían* 'bedjen!' (pres. pl., sup. *bí*), *fláan* 'flån!' (pres. pl. *fla*, sup. *fláa*), *sóran* 'svären!' (pres. pl. *sóor*, sup. *sóora*).

Detsamma gäller de fordom redupl. verben. Hos dem ha sup:s stam och pres. pl. i regel samma form (se schemat s. 21 f.). Märk dock imp. pl. *lúvin* till sup. *lúvi* (: inf. *léuð* 'löpa'), *gáin* till sup. *gar* ~ *gá* (: *gær* ~ *ger* 'gå').

Den på pres. pl. bildade imperativformen, som måste anses som den primära, har i ökm. överflyglats av den på sup.-p. pt. bildade. Denna är ej inskränkt till ökm. Vid sidan av den på presens bildade typen förekommer den (av för mig tillgängligt, beviskraftigt material att döma) även i nkm., nlm., dfs. För ex. i nkm. se Rg 162 f. Tyvärr nämnes intet om fördelningen mellan de båda typerna, ej heller deras frekvens. Från NLul. uppger Lg (i Bidr. s. 205) *drìpin* 'dräpen': sup. *drìpi*, *fìrn* 'faren': sup. *fìri*, *bìrn* 'bären': sup. *bìri* med tilljämning till *ì* analogice med de förra. I Dfs tycks den på p. pt. bildade imp. pl. förekomma endast hos vissa bland de starka verben. (Se F. noterna s. 51—56.)

Detta sätt att bilda imp. pl. är tydligen en rätt gammal företeelse. I »Vesterbottens landskapsmål», tr. 1863, redogör Widmark (s. 18) i korta drag för imperativbildningen och framhåller, att hos st. vb. är 2 sg. = pres. ind. sg., »men att denna pers. i plur. bildas av part. præt., t. ex. N-Kal. imper. *far*, plur. *fyren* af *fåra* fara, (præs. sing. *far*, plur. *fåra*, part. præt. *fyri*); *ber*, *buren* af *bera* (*ber*, *bera*, p. p. *huri*).» Någon på pres. pl. bildad imp. pl. omnämnes ej!

Svaga verb.

1:a konj. (s. 24 ff.).

a) *bäka*-typen. Till verbets stam läggs ändelsen *-an*: Ex. *bågan*, *tålan*, *båran* 'baden!'; *swåran*, *trågan-åða* 'kno-gen på!'; Verb av *ägga*-typen få, i de fall där *gh*-bortfall, vokalförlängning samt kontraktion *qa* > *a* skett, de långstavigas *-an*. Ex. *låan* 'lagen!'. Dock har i detta verb även en imp. pl. *lån* belagts.

b) *långstaviga* verb. Ändelsen är *-an*. Ex. *kålan* 'kallen!'; *mjötkan* 'mjölken!'.
 Hos verb av *hæria*-typen blir imp. pl. kanske mera sällan 3-stavig: *hærian*. Oftare uppstår gn ögg *-i* > *-i* eller rent *-j*- frifr *-an* 2-stavig form: *båkan* 'bölen!'; *hærian* ~ *hærjan* 'härjen!'

Om bibehållandet av svarabh. frifr *-an* hos verb på *-la*, *-na*, *-ra* (t. ex. *rægenan æuð a næ!* räknen ut det nu!) se I 28.

2:a konj. (s. 52 ff.).

De flesta verb ha *-an* lagt till pres. pl. (= inf.), varvid hos dem med inf. på *-i*, *-i* i allm. sker ögg *-i*, *-i* > *ɛ* frfr ändelsen: *kwévian*, *snárian* etc.

Avvikelser: av *ljévi* har jämte *ljévian* belagts det på pres. sg. o. imp. sg. bildade *ljérvan*; *wéđi* har jämte *wéđian* det ursprungligen ej hithörande *wéšan* (jfr s. 52 sup. *west* vid sidan av *wed* ~ *wéđna*, och obs. not 13); *spérr*, *stérr*, *séđr*, *spírr*, *stírr*, *drírr*, *flíssi*, *míssi*, *flíđi* bilda sin imp. pl. som de äkta kortstaviga med *-n*: *spárrin*, *stérrin*, *séđrin* etc.

3:e konj. (s. 59 ff.).

Imp. pl. bildas regelbundet, alltså med *-an*. Ex. *dóymán* 'dömen', *stáryđžan* 'stängen' etc.

Imp. pl. av de till 3:e konj. hörande deponentia behandlas under Deponens.

4:e konj. (s. 83 ff.).

Bildningen av imp. pl. blir olika, allteftersom verbet är kort- l. långstavigt. Regelbundet bildade äro *lévan* 'leven', *spáran* 'sparen', resp. *fólrian* 'följen', *įsýđan* 'köpen', *légan* 'läggen', *sárian* 'sägen', *tían* (jfr *ágha*-typen) 'tigen'.

Avvikande äro: *đžórrin* ~ *đžýrrin* (: *đžára* 'göra'), *hóvin* (: *há* 'hava'). Av dessa är *hóvin* bildat på sup. *hóvi* 'havit' (se s. 84) enl. principen för imp. pl.-bildningen hos de st. verben (se ovan s. 125). Detsamma gäller i NKal. (Rg. 170) motsvarande former *hývin* ~ *hívín* (: sup. *hývi* ~ *hívi*), i NLul. *hívín* (: sup. *hívi*, Lg. 211 f.).

Mera överraskande är imp. pl. av *göra*. Enär av detta verb belagts endast svagt sup. *đžoođ*, hade man väntat ett på pres. pl. *đžára* bildat *đžáran*. Även NKal. imp. pl. *đžýrrin*, samt i analogi därmed *biđžýrrin* (Rg 169), står isolerat (sup. *đžoođ*, pres. pl. *đžòra*), likaledes NLul. *đžirín* (sup. *đžoođ*, inf. o. pres. pl. *đžàra*). För de tre dial:as vidkommande föreslår jag följande förklaring till denna imp. pl. Här har skett analogibildning efter imp. pl. av sådana kortstaviga verb som *vara*, *hava*, *fara*: ökm. *vórin* 'varen', *hóvin* 'haven', *fórin* 'faren' (: sup:a *vóri* *hóvi* *fóri*); nkm. *výrrin* ~ *vírrin* (: sup. *výri*, *víri*), *hývin*, *hívín* (: sup. *hývi*, *hívi*), *fýrrin* ~ *fírrin* (: sup. *fýri*, *fíri*) Rg 162, 170; NLul. *vírrin* (: sup. *víri*), *hívín* (: sup. *hívi*), *fírrin*

(: sup. *firi*). I ökm:s alternativa form *đžýrin* har på grund av *đž*-skett en ytterligare slutning av *o > y*.

Pret.-presentiavverb (s. 91 ff.).

Blott hos tre verb har imp. belagts. Imp. pl. *áran* 'ägen', *áqnan* 'unnen' äro regelb. bildade i förhållande till resp. pres. pl. Däremot har veta dels det regelb. *védan*, dels en på pres. sg. bildad form *váđdan*. Jfr kräva s. 53, 127. Även i dalm. bildas imp. pl. någon gång på sg.-formen (Lev. Dalm. II 167).

Particip.

Particip presens.

Part. pres. bildas gn att till verbstammen foga:

1) hos kortstaviga verb ändelsen *-and* ~ *-andĭ*.

Ex. *fárandĭ* 'farande', *rásandĭ*, 'störtande, rusande', *régandĭ* 'drivande (med strömmen)', *várandĭ* 'varande';

2) hos långstaviga (inkl. förlängda ursprungligen kortstaviga) verb ändelsen *-andĭ*.

Ex. *szógygandĭ* 'sjungande', *gérandĭ* 'gående', *dráand* 'dragande', *ligandĭ* 'liggande'.

Dessutom förekommer stundom en biform på *-andas*, resp. *-andas*. T. ex. *édandas* 'ätandes', *gérandas* 'gåendes'. (Om fsv:s biform på *-andis* se Aschw. Gr. §§ 567, 465. 2.) Detsamma är förhållandet i NKal. (Rg 158, 159). För NLul. upptar Lg (Bidr. 205) för st. vb pres. pt. endast på *-andas*, *-andas*. För sv. vb saknas belägg. Skf. har icke *-s* belägg (hos Lundstr. 1939) — Frågan tarvar närmare undersökning.

Torpm.: *s* efter komma: k. gåendes, körandes o. d. (Bogr. s. 152); Gästr.: *-s* efter komma i uttr. som k. gåendes, körandes o. d. (Lindkv. s. 91); Fasternam.: pres. pt. kanske vanligast vid komma; part. är då i allm. ett rörelseverb o. synes alltid sluta på *-s*. (Tiselius §. 142); på ösv. sidan: Gkb: *-and*, sällan *-andas*. (Hagf. § 286); Kökar: *-s* vanligen i adverbial ställning: komma simmandes, roendes (Karsten § 154); Eg. Finl. o. Nyl.: den mediala formen, på *-andis* o. d., användes uteslutande l. nästan uteslutande (Hu Ö. D. § 1. 49 g); längre söderut, t. ex. ö. Smål.: *-ans* el. *-ans*, det senare spec. vid komma, då pres. part. uttrycker rörelse (Aresk. 265).

På Hofs tid var part. pres. på -des vanlig (Beckman Bidr. — 1700-talets sv. s. 65).

Om pres. part:s betydelser och användn. i ökm. se Syntakt. anm.

Particip præterium.

Part. præt. är lika med sup. och alltså oböjligt.

Ex. *skúði* 'skjuten, -et, -na': *i strévro vat-dæ skjúði* 'i striden blevo de skjutna';

fsöt 'körd, kört, körda': *a ha vóote fsöt-ihik* 'hon har blivit ihjälkörd';

lägt 'lagd, lagt, lagda': *rúndtóla jara lägt óba möyn* 'runda tallar äro lagda (= ha lagts) på myren';

gjóot 'gjord, gjort, gjorda': *vólhésa jar-gjóot bodæ gædo o turastóba* 'vårdkasen är gjord av tjärig ved och tjärstubbar'.

Avvikande äro några av de part. præt., som övergått till adj. De bibehålla -n i genus utrum. Jfr t. ex. *ja-ssø frúsin* 'jag är så frusen': *græðn jar frúsu* 'grädden är frusen'.

Sammanfallet av p. pt. (i m., f., pl.) med sup. torde beträffande de på -r stamslutande verben av 2:a, 3:e och 4:e konj. finna sin naturliga förklaring på följande sätt: r + dh ger i målet *k*. Alltså ha ifrågavarande verb ljudlagsenligt præt. på -k, t. ex. *spóok* 'sporde', *fsók* 'körde', *gjóok* 'gjorde'. Till undvikande av även ett p. pt. på -k ha verben beträffande dessa former övergått till t-gruppens verb (de med stamslut på t. ex. k, p, t, s), vilka som bekant även i fsv. ha både p. pt. o. sup. på -t (-). Företeelsen äger motsvarighet bl. a. på ösv. sida i Österbottens folkmål (Hu. Ö. D. § 12).

Passivum och deponens.

I fråga om formen överensstämma passivum och deponens i stort sett med varandra. Skiljaktigheterna dem emellan behandlas nedan under resp. formgrupper.

Infinitiv.

Infinitiv bildas på följande sätt:

1. Hos kortstaviga verb¹ fogas -s till den aktiva inf. (Avvikelser se gr. 5).

Ex. Pass. *båğas* 'bakas', *frėđas* 'frätas', *ğzėras* 'ğöras',
tålas 'talas'; *bėras* 'bäras', *bigrāvas* 'be-
gravas', *sğşėras* 'skäras'.

Depon. *brōđas* 'brottas', *māđas* 'mogna (om säd)', *skāğas*
'skälva', *tōras* 'töras'.

Hos verb med ersättningsförlängd stavvokal (typ. *āgha*, *hāva*) förekomma växlande former. När fonemet (-) *āya* kvarstår okontraherat, är ändelsen regelbundet -s: *āğas* 'agas', *drāğas* 'dragas'. Men dylika former börja bli alltmer föråldrade, och det normala uttalet nu är *āas*, *drāas* (till kontraherade akt. inf: *a*, *dra*). Emellertid förekommer i sådana fall även -s. Beläggen äro: *vādudrās* 'vattudragas, mjukas upp i vatten', *drās* 'dragas', *tas* ~ *tāas* 'tagas'. *tas* är egentligen den i svagton uppkomna formen med förkortad vokal i uttryck som *tas óp*, *tas nēz* o. d., senare använd även i starkton.

Av hava finnas de pass. inf.-formerna *hāas*, *has*, *has* i bet. 'hållas, äga rum (om kyrkstämmor o. d.)'.

2. Långstaviga verb foga -as till målets aktiva inf.-form. Den verkliga ändelsen är blott -s, och *a* är det i akt. inf. apokoperade -a, som i ställning frfr -s skyddats och framträder som -a- (Avvikelser se gr. 5).

Ex. Pass. *kālas* 'kallas', *plāas* 'plågas', *swāzinas* 'svenas, svedas'; *drāivas* 'drivas', *sğşzūdās* 'skjutas', *spinas* 'spinnas'.

Depon. *ōundās* 'avundas', *bāinas* 'svära', *fāzinas* 'fågnas, visa sig vänlig och glad', *līğas* 'lyckas', *wisğas* 'viska med ngn'.

Anm. Urspr. långstaviga verb, som övergått till kort, öppenstavig typ, följa i regel de äkta kortstaviga. Ex. *rēđas* 'retas (med ngn)'.

3. Verb med kort stavvokal + kort kons. + *ia* (typen *bȳria bȳri*, *flȳtia flȳđi* etc.).

¹) Här avses endast verb med kort stavvokal + kort kons. + *a*, ej kortstaviga *ja*-verb.

Det ljudlagsenliga är tillägg av *-s*, frfr vilket det i aktivum apokoperade *-a* åter framträder, som *a*: *flýtias* > *flídias*. Emellertid förekomma åtskilliga avvikelser.

Belägg. Pass. *flídias* 'flottas', *sætias sēdis* 'sättas',

Depon. *býrias bīris* ~ *bīrias* ~ *bīrias* 'börja', *kwæfias kwæwis*, *skīlias sjsīlus* ~ *sjsīlas*, *spýrias spūris*, *sæmias sēmis*, **spīkias spīdzias*. (För betydelseerna hänvisas till s. 52 ff. ovan samt (för **spīkias*) I 92).

Som synes utgör materialet en blandning av två inf.-typer: de ljudlagsenliga *flídias*, *bīrias* ~ *bīrias*, *sjsīlas*, *spīdzias*; å andra sidan *bīris*, *sjsīlus*, *spūris*, *sēmis*, *sēdis*. De senare kunna förklaras på följande sätt. Den akt. inf. av ifrågasvarande verb har på grund av målets ljudlagar (apok. av *-a*, sonantering av *-i* till *-i* (el. *-i*, beroende dels på stavok:s kvalitet, dels på beskaffenheten av den närmast före *-i* gående kons.)) kommit att höra till målets korta, öppenstaviga verbtyp, som regelbundet bildar pass. inf. med *-s* till den aktiva. Till denna grupp, som är mycket rikligt företrädd i ökm., ha ovanstående *ia*-verb anslutit sig (*bāgas* : *bāga* = *bīris* : *bīri*).

Ann. 1. I verbet *sāz* 'säga' föreligger specialutveckling, se I 78; dess pass. form är undantagslöst *sāzas*. Om depon. inf. *sēs* ~ *sās* se s. 138.

Ann. 2. Till denna typ har även anslutit sig det ursprungligen långstaviga *fylghias fōtris* (: *fōtri*).

4. Hos verb på *i* akt. inf. starktonig lång vokal (typen fsv. *fā*, *klā* etc.) är *-s* och förkortning av föregående vokal det regelbundna. Om fsv:s *ss* i motsvarande fall se Aschw. Gr. § 570. 1,

Beläggen äro: Pass. *fas* 'fås, anskaffas' (: *fa*).

Depon. *ktas* 'kläss, klia sig' (: *ktā*), *slas* 'släss' (: *slā*), *forgās* 'förgås' (till den numera utdöda akt. inf. **ga*, som ersatts av pres. sg. *ger* ~ *gær*).

Avvikande äro: *brās oða* 'brås på', troligen yngre rspr.-lån — obs. *a* för väntat *a* och jfr målets genuina ord för samma sak *sjsīus ad* (se s. 140) — samt pass. *slās* 'släs', som fått *-as* väl i analogi med de långstaviga pass. inf.:a. Om differentieringen *släss* 'sich schlagen: släs 'geschlagen werden' redan i fsv., se Aschw. Gr. § 570. 1.

5. Hos några deponens, både starka och svaga, har inf. likdanats med pres. ind. sg., som hos samtliga dessa verb har den starka ändelsen -s, frfr vilket det aktiva presens -r (vilket kvarstår endast i *gær* 'går', *stær* 'står') faller. Tre av de ifrågavarande verben ha dessutom alternativt även regelbunden inf.

Beläggen äro: *bárs* 'tigga', *bás* 'reda sig', *fíns* 'finnas = existera', *förgás* (~ *förgás*) 'förgås', *hóls* (~ *hálas*) 'håll(a)s, hålla sig', *érs* 'idas', *lás* 'låtsa', *láj* ~ *lág* 'lägga sig', *míns* (~ *mínas*) 'minnas', *náns* ~ *éns* 'nännas', *sfsjúas ad* 'brås på', *sás* 'säga, att — —, säga sig (+ inf.)', *sás* 'fastna', *tájs* 'ta(g)a)s, »tass»'.

Om dessa former se vidare under Presens s. 137 ff.

Allm. anm. För verb med svarabh.-vokal gäller vad i I 28 sagts rörande kvarstående av svarabh. vid tillfogandet av ändelse som börjar på vokal. Alltså t. ex. *réganas* 'räknas', men *sfsjúndras* 'skingras', till respektive akt. inf:er *réjan*, *sfsjúndar*.

Presens.

I. Starka verb.

Som regel (dock med åtskilliga avvikelser och und., se nedan!) gäller: långstav. verb ha en för sg. o. pl. gemensam form på -as till motsvarande aktiv, kortstaviga ha i sin sg.-form -as, i pl. -s till motsvarande aktiv.

Belägg: Kl. I. Pass. *drévas* 'drives, -as', *gnévas* 'gnides, -as', *révas* 'rives, -as', *wévas* 'vrides, -as';

Dep. *béidas* 'bits, bitas', *gnévas* 'kälta(r)', *révas* 'rivs, rivas', *sléidas* 'slits, slitas', *stévas* 'är(o) brunstig(a)'.

Kl. II. Pass. *sfsjúdas* 'skjutes, -as', *sfrévas* 'skruvas' (om verbets st. o. sv. böjn. se s. 7).

Dep. *njúbas* 'nyps, nypas', *sfsjúdas* 'förskjuter, -a sig, gå(r) i ax'.

Kl. III. Pass. *spinas* 'spines, -as', *stívas* 'stickas' sg. o. pl.

Dep. *stívas* 'sticks, -as'; *fíns* 'finns, finnas'.

Kl. IV. Pass. *báras* ~ *báras* : *béras* 'bäres : bäras', *sfsjúras* : *sfsjúras* 'skäres : -as', *tráras* : *tróras* 'trädes : -as'. (Verbet har i prät. o. sup. svag böjn. efter 1:a och 3:e konj. Se s. 13 f.)

Dep. *koms* : *kómas* 'kommer: -a fram'. (Jfr NKal. *koums* : *kómas*, Rg 159, 173.)

Kl. V. Pass. *lāsas* : *lēsas* ~ *lāsas* 'läses: -as', *rājas* : *rējas* ~ *rājas* 'stickes (in): -as', *vāvas* : *vēvas* 'väves: -as' (om verbets övergång till kl. VI se s. 17 f.), sg. *īdas* 'ätes', *īts* ~ *īdas* 'ätes, nötes': pl. *ēdas* 'ätas', *īdas* ~ *īts* 'nötas'.

Dep. pl. *ēdas* 'äta, bita o. sticka (om insekter)' (sg. ej belagt).

Kl. VI. Pass. *drāas* ~ *drēas* : *drāas* ~ *drēas* 'drages: -as', sg. o. pl. *bigrāvas* 'begraves: -as', *hēvas* : *hēvas* 'häves: -as', *mēlas* : *mālas* 'males: -as', sg. o. pl. *slāas* ~ *slāas* 'slås', sg. o. pl. *tāas* ~ *tāas* 'tages, -as'.

Dep. sg. *vedarfās* 'vederfares, händer', sg. o. pl. *kās* ~ *kāsas* 'klia(r) sig', pl. *slās* 'slåss', sg. o. pl. *tajs* 'tas med (ngn)'.

Fordom redupl. verb. Pass. Sg. o. pl. *hāgas* 'hugges, -as', *fās* 'fås', *hālas* 'hålles, -as'.

Dep. sg. *forgās* ~ *forgās*: pl. *forgās*, sg. *hōls* : pl. *hālas* 'hålls: -as = håller sig' (kvar, öppen etc.).

Beträffande *fās*, *kās*, *slās* jfr motsvarande inf. s. 100, 105.

I den egendomliga presensformen *kāsas* föreligger dubbeländelse: *-as* har tillfogats i analogi med de långstav. verbens presensändelse.

Det för fsv. och nsv. karakteristiska bortfallet av aktivums *-r* frfr det mediopass. *-s* märkes i ökm. blott i *forgās*: akt. *gær* ~ *ger* 'går'.

II. Svaga verb.

1) Äldre 1:a konj.

Pass. och depon. ha *-s* fogat till motsvarande aktiva form. Det i akt. pres. av *kalla*-typen apokoperade *-a* (< *-a*) framträder frfr *-s*.

a) *bāka*-typen. Ex. Pass. *brōyra* (*būlan*) *bāgas* 'brödet (bullarna) bakas', *e tālas for mīgzi* 'det talas för mycket'.

Depon. *kōne mādas* 'kornet mognar', *sīgalln* *jslēgas* 'cykeln skakas = skakar o. går vingligt', *e hōas mī ænt* 'jag har inte lust till det (egtl. det 'hågas mig inte)', *kāfa smāgas māgt* 'kaffet smakar dåligt'.

b) **kalla**-typen. Ex. Pass. *kálas* 'kallas, heter, -a', *régganas* 'räknas', *trámpas* 'trampas'.

Depon. *fáikas* 'färdas', *fséyngjas* 'är(o) kinkig(a)', *méyras* 'blir mager, bli magra', *twéyngjas* 'tvikas, tveka(r)'.

Ann. *Býrias*, med pres. *býrias* ~ *bírjas* 'börja(r)' har i ökm. övergått till 3:e konj. Se s. 116.

Avvikande: Depon. *bás* 'bärger, -a sig' (jfr refl. *bárr* *si* i samma bet., i ökm. efter 3:e konj., mot fsv. *biärgha sik* efter 1:a, se s. 39). I pres.-formen *bás* föreligger snarast ett äldre starkt pres. *bärgs*, jfr fsv. *biärgha* efter kl. III och 1:a konj. Se vidare s. 138.

jámas 'jåmas', se s. 108, vars pres. ofta omskrives med *ta díl jámas* (prät. med *toq díl jámas*).

2) Äldre 2:a konj.

I verb av äldre 2:a konj. äro förhållandena mer skiftande. Beläggen äro fåtaliga.

Verkliga passiver: sg. o. pl. *flíðras* 'flyttas, flottas' (: akt. sg. o. pl. *flíði*. Obs. att verbet numera böjs efter 1:a konj.); sg. o. pl. *séðas* ~ *séðis* 'sättes, -as' (: akt. sg. *seð*, pl. *séði*).

Depon.: sg. o. pl. *kwáris* 'dyker' (: akt. sg. *kwærv* ~ *kwérv*, pl. *kwérv*); sg. o. pl. *sfsílis* (bet. se s. 112) (: akt. sg. o. pl. *sfsíli*); sg. *a spírís* ~ *a spírjas* 'det spörs' (: akt. sg. o. pl. *spíri*); pl. *séms* 'sämjas'.

Den enda verkliga singularformen ovan är *séðas*, bildad på akt. sg. *seð* med tillägg av 3:e konj:s *-as* (se nedan). Regelbunden sing. form motsvarande fsv. *kræfs*, *sætz* (*sæs*, *säs*) etc. har belagts blott i depon. *ses* 'sätter sig, -a, fastna(r)', om vilket se s. 139. I de övriga beläggen har man pluralformer, använda även i sg. För förekomsten av *-s* och *-as* jfr motsvarande inf:er (s. 131).

3) Äldre 3:e konj.

Presensändelsen är ljudlagsenligt *-as* (< *-is*), fogat till den aktiva formen. Denna regel följes så gott som undantagslöst av både pass. och dep.

Ex. Pass. *blóðas* 'blötes, -as, vattnas', *brénas* 'brännes, -as', *bígas* 'bygges, -as', *hnyðas* 'knytes, -as', *kwórvas* *a* 'kvåves, -as', *fséyras* 'köres, -as', *lárras* 'ledas, -as', *nóðas* 'nötes, -as', *trárras* 'trädes, -as', *vérras* 'viges, -as' etc.

verbgrupp i regel har kort l. förkortad stavvokal samt -s (bīts, blýgs, bránnas, hörs, nýps, rívs, ryms, skáms, sticks, sýns, trívs, tycks etc.).

Av denna typ har ökm.:

béiđas 'bīts, -as, -ens'. Ex. *dom béiđes so wost, bléiđninga* 'de bīts så vasst, blindningarna';

blóygas 'blýgs'. Ex. *je blóygas fo-đi* 'jag blýgs inför dig';

brénas 'bránnas'. Ex. se s. 114;

hóras (~ *hoş*) 'hörs, lär, torde'. Ex. *hámskáka hóras ha réma a no* 'huvudskålen lär ha rämnat på honom'. Fler ex. s. 114;

nýúbas 'nýps, nypas, nypens';

mánas 'menas, tror sig + inf., tänker, har för avsikt'. Ex. *hór-đo fia, mánas do gær rényđz* 'hör du Fia, tänker du gå o. telefonera?'; *mánas do fa hon ful* 'tror du, att du får henne [anteckningsboken] full?';

rérvas 'rívs, rivas, rivens'. Ex. *háta rérvas* 'katten rívs'; *rómas* 'ryms'. Ex. *hári mýđzi rómas im kórno* 'hur mycket rymms i korgen?'; *a rómas to lúder im řsárlan* 'det rymms 2 l. i kärlet (kärlet rymmer 2 l.)';

róygas 'rörs, rör sig'. Ex. *olát ha so lærva ha, so róygas a* 'allt det som har liv, så rör det sig'; *a éđit a róygas, a síđ ænt nantín stíl* 'Edit (1 år gml) hon rör sig, hon sitter inte nånsin stilla';

řfsómas 'skáms, -as, -ens'. Ex. *je řfsómas m fo-đi* 'jag blygs över dig'; *řfsómas do di ænt láđ sodn* 'skáms du inte (egtl. skáms du dig inte) att låta så där';

sléiđas 'slitas, -ens' (recipr.);

stéras 'stiges < stiger sig, är brunstig (om mähr)'. *méra stéras*;

stířas 'sticks, stångas'. Ex. *koon stířas* 'kon stångas'.

sónas 'sýns, synas', Ex. *a sónas ađ a jer kolát r-đé, an fræus, so n stær o háuęas* 'det syns, att det är kallt idag, man fryser så man står o. hukar sig'; *sónas ænt béřřópara an?* 'syns inte bärplockarna ännu?';

trérvas 'trívs, trivas, -ens', *vantrérvas* 'vantrívs etc.';

tířas 'tycks, -as, -ens, anser att — —'. Ex. *an tířas-so-vára* 'han är självmedveten (egtl. tyckes så vara)'; *a tířas-sko-blæ-im nóy-veř* 'det tycks ska (ej skola!) bli en

ny väg'; *n tĩsas-bẽ æðan-dõy* 'jag anser, att jag reder mig utan det där (egtl. tycks bärgas)';
tãñĩsas 'tänkes, -as, -ens, tro sig + inf., tro att — —, ämna, ha för avsikt'. Ex. *nã tãñĩsas n gær-dæĩđ* 'nu ämnar jag gå dit'; *en tãñĩđžas éan sĩ að præstkólan* 'han tänker ägna sig åt prästkallet'.

Detta språkdrag hos ökm. är en av dess icke få likheter med nordfinl. mål, där (enl. Hultman Ö. D. § 7. 6) »inom en talrik klass av deponentier av starka och II svaga konjugationerna» pres. ind. »genomgående ändas på -is o. d.»

En egendomlig företeelse av annan art finner man hos en del deponentia — både st. och sv. (av äldre 1:a, 2:a, 3:e och 4:e konj.) — där pres. sg., som hos dem alla har den starka ändelsen -s (ljudlagsenlig hos st. vb., 2:a konj., altern. hos 4:e konj.), visat sig livskraftig nog att med sig likdana infinitiven (se ovan under Depon. s. 99—117). Flertalet av ifrågavarande verb har en utpräglad dialektal karaktär, åtskilliga bland dem finnas överhuvudtaget blott som deponens och ha således varit i avsaknad av kontakt med ett motsvarande aktivum eller passivum. Allt detta har bidragit till att hela deras böjning i många fall blivit synnerligen egenartad.

En hel del av dessa verb finnas belagda — med direkt motsvarande eller också med likartade former — inom flera andra sv. (särsk. norrl.) samt ösv. dialekter. För bättre översikts skull uppföras samtliga nedan i en grupp — oavsett vilken konj. l. avljudsklass de förr tillhört och under vilken de finnas omnämnda.

inf.	prät.	sup.	pres.
			sg. pl.
<i>bãĩs</i> 'bedsa, tigga, be om ngt'	<i>bãĩst</i>	<i>baĩst</i>	<i>bãĩs</i>
<i>brãs óba</i> 'brås på'	<i>brãsa</i>	<i>brãsa</i>	<i>brãs</i>
<i>bãš</i> 'bärsa (< 'bärgsa) reda sig, ha sin bärning'	<i>bãša</i>	<i>bãša</i>	<i>baš</i>
<i>fĩns</i> 'finnsa, finnas = existera'	<i>fãns</i>	<i>fõnsa</i>	<i>fĩns</i>

inf.	prät.	sup.	pres.
<i>forgás</i> (~ <i>forgás</i>) 'för- gås'	<i>fogzihs</i> ¹	<i>forgás</i> ~ <i>forgás</i>	<i>forgás</i> ~ <i>for- gás</i>
<i>hóls</i> (~ <i>hálas</i>) 'hållsa, håll(a)s, hålla sig'	<i>huls</i>	<i>hólse</i>	<i>hóls</i> ~ <i>hálas</i>
<i>hávs</i> 'hävsa'	<i>hávsa</i>	<i>hávsa</i>	sg. <i>hávs</i> (pl. ej belagt)
<i>érs</i> 'idsa, idas, gitta'	<i>érsdas</i> ~ <i>érsstas</i>	<i>érsst</i> ~ <i>érs- das</i>	<i>érs</i> ~ <i>érs</i>
<i>lás</i> 'látsa'	<i>láse</i>	<i>láse</i>	<i>lás</i>
<i>lág</i> s ~ <i>lág</i> s 'läggsa, lägg sig'	<i>lágse</i>	<i>lágse</i>	<i>lág</i> s
<i>míns</i> (~ <i>mínes</i>) 'minnsa, minnas'	<i>mínsa</i> ~ <i>míntas</i>	<i>mínsa</i> ~ <i>míntas</i>	<i>míns</i>
<i>néns</i> ~ <i>éns</i> 'nännsa, nännas'	<i>éntas</i>	<i>éntas</i> ~ <i>énsa</i>	<i>éns</i>
<i>sfsíns áđ</i> 'skjütsa efter, brås på'	<i>sfsínsa</i>	<i>sfsínsa</i>	<i>sfsíns</i>
<i>sás</i> 'sägsa, säga sig + inf., säga att — —'	<i>sása</i>	<i>sása</i> ~ <i>sas</i> ~ <i>sas</i>	<i>sas</i>
<i>sás</i> 'sättsa, sätta sig, fastna'	<i>sása</i>	<i>sása</i>	<i>sas</i>
<i>tágs</i> 'tagsa, ta(ga)s'	<i>toqgs</i> ~ <i>tágse</i>	<i>tágs</i> ~ <i>tágse</i>	<i>tágs</i>

Verben ovan kunna lämpligen fördelas i vissa grupper:

Gr. 1. Verb som, efter att ha fått sin inf. likdanad med pres. sg., på denna inf. som stam ha nybildat prät. o. sup. efter 1:a konj., alltså med ändelserna -a, -a fogade till deponensmärket. Så har skett med *brás óða*, *bağ*, *hávs*, *lás*, *lág*s, *sfsíns áđ*, *sás*, *sás*.

brás óða. Inga spår av äldre böjning efter 3:e konj. (ä.nsv. brádde) ha påträffats. Ex. *an brása míđzi óða móon* 'han bråddes mycket på modern'.

bág är ett äldre *bærg*hs med bortfall av *gh*, alldeles som Btr. *bağ* (Ln § 163. 3), och tyder på äldre stark böjning. Jfr fsv. *biærg*ha efter kl. III. Samma böjning som i ökm.

¹) Prät. omskrives oftast: *an drögana* 'han drucknade' l. dyl. uttryck, som omtala hur man förgicks.

finns belagd även i Vb: bārgas l. bārs, ipf. -sā, Rz 77. Ex. *noq̄ baṣ j̄ ēuđan hest* 'nog reder jag mig utan häst'; *an fiḡ baṣ va dōyđn* 'man fick reda sig med det där'; *j̄ tiśas baṣ ēđan-dōy* 'jag tycker, att jag kan reda mig utan detta'.

hāvs 'gå upp o. ned (om vatten i edor o. forsar), häva sig o. åter sänka sig (om vågor)' (till fsv. *hævias*, fisl. *heflask*) har till betydelsen en motsvarighet i ösv. dial.s: 'hävjas' 'jäsa, eg. höja sig (om degen)', med böjning efter 1:a men även 2:a konj. (VII 386). Jfr huruledes ökm. bibehållit den starka böjningen i det pass. *hēvas* (s. 100). — Ex. *vadne havs, da a gær op o næṛ uđi ūron* 'vattnet 'hävsar, då det går upp o. ned i edan'.

lās har liksom rspr:s låtsa fått regelb. böjning efter 1:a konj. Ex. *a māra lāsa lḡ o ḡzāṛsp* 'Maja låtsade ligga o. gäspa'.

lāḡs är det fsv. pres. sg. *lægs* l. *læx* (till inf. *læggias*). *lāḡs nāṛ* 'lägga sig påklädd (på sängen) f. a. vila en stund på dagen'. Ex. *j̄ ha lāḡsa næṛ i stāqnd o sōma i lll grāuđar* 'jag har lagt mig o. vilat en stund o. somnat lite grand'. Oper.s i uttr. *a lāḡs dāḡa* 'det faller dagg'.

sās ~ -é- 'sätta sig' är fsv. *sæz* (till inf. *sætias*), med assimilation *ts* > *s*. Samma presenslika inf:er som *sās* samt *lāḡs* återfinner man i ösv. dial. *läks*, *lägs*, *säss*, enl. Hu. Ö. D. § 1.67 »allm. i Finl.» Däremot synes fullständig nyböjning efter 1:a konj. hos båda verben ej finnas i ösv. (enl. VII). — Ex. *tōḡḡa ses va ḡōmo* 'tungan låder vid gommen'; *brōsmāka sēsa mi hāso* 'brödbiten fastnade i halsen'. Av detta verb användas imp.-formerna ofta: *sās-ent oḡa-grāsen* 'sitt inte på gräset'; *sēsan næṛ boḡa bāṛna* 'sätten er ned från benen = sitt ner!'

sās 'säga sig (+ inf.), säga att — —'. Jfr fsv. pres. sg. *sāgz* (Sdw). I fsv. skärpes ju *gh* > *k* före *s*; den regelbundna formen *saḡs* finns visserligen i målet, men blott med passiv betyd. (s. 103). Formen *saṣ* är snarast ett äldre *sæghs* med i svagton skedd assimilation av *ghs* > *ss*; ordet torde i ökm. oftast ha använts svagtonigt. Supinformen *saṣ* ~ *sas* är en ovanlig och kanske blott individuell variant till normalformen *sēsa*; det kan ej vara ett äldre *sagts*, ty detta > *saḡs* (se under Pass. s. 103), utan får

kanske snarare uppfattas som ett i svagton förkortat *sésa*. Formen har belagts blott hos en meddelare. — Ex. *han sás-vara-sjúg* 'han säger sig vara sjuk (påstår att han är — —)'; *an sása-dóz, da a ha sása im háso* 'han sade, att han skulle dö, då det [brödet] hade fastnat i halsen [på honom]'; *ha ja sésa-ha-na-már* 'har jag sagt, att jag har något mer?'; *han he ses ha gai ad sárngen o róoba* — — 'han hade sagt sig ha gått fram till sängen o. ropat (= han hade påstått, att han hade gått — —)'. *sjsjus ad* 'skjutsa efter, brås på', < *skiuts* med assimilation av *ts* > *s*. Samma inf.-form samt svagböjning efter 1:a konj. har enl. Rz 589 Vb *skjuss*, -ä på, men enl. Btr. Ob. har såväl Btr. som Lvg Bgd dep. inf. på -*as* samt stark böjn. — Ex. *an ha fal ænt dátrid sjsjus ad* 'han har väl inte dåligt att brås på'.

Gr. 2. Verb som fått alternativa nybildningar efter 1:a konj. vid sidan av äldre former efter annan konj.

a) Äldre böjning efter 3:e konj.: *míns*, (*n*)*éns*.

míns 'minnas'. Även en inf. *mínas* (fsv. *minnas*) har belagts, men är ej vanlig, trots att både NKal.¹ och NLul.¹ ha regelbundna inf:er, resp. *márnas*, *mínas*. På samma sätt står ökm. (*n*)*éns* presenslika inf. *néns* ~ *éns* mot NKal. *næms*, NLul. *nènas*. Form utan uddljudande *n*- är belagd även för Vb (ännäs Rz 782 Unna). Prät:a *míntas*, *éntas* äro regelbundna (fsv. *mintis*, *næntis*), liksom även NKal. *márnas* *nántas*, NLul. *mítas* *nantas*. Ökm:s supinformer *míntas* *éntas* ha analogibildats efter prät:a. Direkta motsvarigheter till fsv:s sup. föreligga i NKal. *márnas* *nans*, NLul. *mínjs* *néns*, < fsv. *mintis*, *nænts* med *t*-bortfall. I ökm. finnas dessutom sup:a *mínse* *énse* samt prät. *mínse*. Dessa kunna givetvis vara nybildningar efter 1:a konj. Emellertid är en annan förklaring tänkbar. Sup:a *mínse* *énse* kunna vara regelbundna äldre *míns* < **mintis*, *éns* < **ents* (jfr NKal. o. NLul. regelbundna sup:er), som till förtydligande från de likalydande pres. och inf. fått ett extra supinumärke (efter 1:a konj.). I så fall får prät. *mínse* förklaras som analogibildat efter sup. — Man kan här jämföra ökm:s dep.

¹) Rg 173, Lg Bidr. 210.

gżinas 'gråta' (< *girnas*), med sup. *gżins* < *girnts*; trots att både inf. o. pres. ha den från sup. avvikande formen *gżinas*, har likväl prät. *gżintas* inträngt även i sup., alltså en utveckling i motsatt riktning. — Ex. *so ha j_r mintas* 'så har jag kommit ihåg det'; *a ja-šo swart ad mins ollt* 'det är så svårt att minnas allt', *ænt ha j_r éntas éda ob brøyra* 'inte har jag nänts äta upp brödet'; *håri fan do éns ha firiktåra din i-dé* 'hur kan du nännas ha det där förklädet idag?'

b) Äldre starkböjning: *fins*, *hóls*, *tağs*.

fins 'finnas' har regelbundet prät. *fans*, medan sup. *fónsa* är ett *fónas* (< *funnits*, jfr akt. sup. *fóna*), som fått ett extra supinumärke efter 1:a konj., varefter mittstavelets obetonade -a- fallit. Grannmålen ha formen oförkortad: NKal. (belägg saknas), Rån. *fónnasa* o. d., NLul. *fönnæsæ*, Pit. *fónesa* (enl. resp. typordlistor).

Ex. *a ha ænt fónsa skoona hana oða låryğz* 'det har ej funnits skor här på länge.'

hóls. På liknande sätt förhåller det sig med *hóls* ~ *hålas* 'hålla sig, håll(a)s'. Det akt. *hál* 'hålla' har ljudlagsenlig vokalförlängning frfr *ld* (fsv. *halda*), vilken förlängning bibehålles frfr ändelse begynnande på vokal: därför pass. inf. o. sup. *hålas* < *haldas* resp. *haldits*. Pass. pres. *hålas* har -as i likhet med övriga passiver (se s. 132 f.), dep. pres. *hóls* får vokalförkortning frfr starkändelsen -s. De alternativa pres.- och inf.-formerna *hålas* måste vara influerade av motsvarande passiver. Dep. prät. *huls* kan, liksom pass. *huls*, vara bildat på akt. *hul* men även på *hul* (se under Aktivum s. 22). Mot det regelbundna pass. sup. *hålas* står dep. sup. *hólse*, tvivelsutan bildat analogt med *fónsa* ovan (*hålas* + 1:a konj:s -e > *hålasa* > *hólse*). Tyvärr kunna inga jämförelser med övriga nb. dial. göras, enär ordet saknas i samtliga ords. och även i Rgs avh. Ex. *da toft di ad håbe o stóra ad don*, *so a skul hóls væymt* 'då stoppade man igen hålet och stöttade igen dörren, så det skulle hålla sig varmt [vid tröskningen]'; *j_r huls ænt isa bróno, ana j_r foor im fóšo* 'jag kunde inte hålla mig kvar på bron, utan jag föll i forsen'; *jsílan hålas íri gođ su hal væymten* 'källorna

hålla sig öppna så gott som hela vintern'; *sprænydzjsila huls ænt ibi* 'springkällan höll sig inte öppen (= frös till)'.
taġs 'tas (med ngn l. ngt)' är pres. sg. *taġs* (fsv. *taks*), med sedvanlig skärpning av *gh* frfr *s*. Jfr pass. pres. *tåas* med *gh*-bortfall mellan vokaler. På liknande sätt stå mot varandra prät. pass. *tóqas* (jänte *toqs*): dep. *toqġs*, sup. pass. *tóis* (< *taghits*): dep. *tóġs*. Dessutom har detta deponens de direkt på inf. *taġs* nybildade prät. o. sup. *táġsa*. Ordet anv. i synnerhet i uttr. *táġs va éendo* 'kippa efter andan (om folk o. djur)': *hestn toqġs va éendo, da n hul a doz* 'hästen kippade efter andan, då han höll på att dö'; *a ja-so fšænyka o ilaġ, so a jar ænt goq taġs va* 'hon är så kinkig o. elak, så hon är inte god att tas med'.

G r. 3. *báġs* 'tigga', *éġs* 'idas'.

báġs. Det fsv. *bēpas* har böjning efter 3:e konj. (prät. *beddis*, sup. *beedz*, *betz*, *bez*, pres. *bēpis*). I ökm. har verbet fått stark presensändelse *-s*, presensformen har trängt in i inf., varefter på denna nybildats prät. o. sup. efter 3:e konj:s t-verb, med tempusändelsen *-t* fogad efter deponensmärket. En direkt motsvarighet till hela detta tema finns i vissa delar av Öb. (VII 38) *bāis*, *bāist*, *bāist*, pres. *bāis*. På sv. sidan finns samma tema i NLul.: *bāis* *bāist*, *bāist* (E. Br. ords.); Btr. *bāis* *bāist* *bāist* (Ob.). Den presenslika inf. återfinnes allmänt i Vb.: *bes*, *bais*, *bāis* (Rz 31 b, Un.). Däremot har Vb. prät. dels regelbundet *beddes*, dels ombildat *baist*, medan sup. (enl. både Rz och Un.) fått en efter 1:a konj. nydanad form *besä* (jfr s.Va. prät. o. sup. *bāisa*). En mot det norrl.-ösv. *baist* *bāist* svarande präteritumform är Dal. (Nås) *besste* (Lev. Dalm. II 168). Ex. *a boġu-fčérin bāis pényga* 'hon baku-Karin (= bagerskan Karin) ber om pengar'; *in lap kom o bāist lig* 'en lapp kom o. bad om husrum över natten'; *so ha di gar bāis in my!néva* 'så ha de gått o. bett om en näve mjöl'.

éġs. Verbet *éġs* 'idas' har sannolikt förr haft samma böjning som målets *bāis*. Härpå tyder sup. *æġst*, NKal. sup. *æġst* (Rg 173), samt verbets böjning i NLul. *ŷis* *ŷst* *ŷst* (Lg

210), Pit. *is ist ust* (Joh. o. Nordstr. ords.), Mu. *ise isste isst* (Ob), Säbrå *is ista ist* (Anna Olson fr. Säbrå). Den fsv. inf.-formen *idhas* återfinnes i NKal. *æwas*, NLul. *öydes*, den efter pres. (ä.nsv. *ids* 1678, *ijs* 1685, enl. SAOB) nybildade inf. föreligger förutom i ökm. *é₂s* även i NKal. *é₂s*, NLul. *öys, yis*, Pit. *is*, Btr. *is*, Dfs *is*, sVb *ids* (Un.), Mu. *ise*, Säbrå *is*. Ökm:s pränt. o. sup. *é₂stas* (~ -ä-) måste uppfattas som ett äldre *æ₂st + as*, vilket *as* vidfogats i analogi med 3:e konj:s präterita av typen *klé₂stas* 'klöstes', *lé₂stas* 'lystes' (vilka former inträngt även i sup.). Ökm:s *é₂stas* har alltså två deponensmärken (jfr rspr:s *låtsas*, *låtsades*, *låtsats*). Även NKal. har *æ₂sdas* som enda upptagna pränt. form, Btr. pränt. *ist₂as* sup. *ist₂as* (Ob), medan för Dfs uppges *istas* jämte *idas* (F. § 73), vilken senare form (ä.nsv. *iddes* 1678 SAOB) av Rz 289 uppges, jämte *isä*, för Vb. Un. upptar *iddäs*, även i sup. — Ex. *hur₂ han do æ₂s sidi o₂a golvan halv-dén* 'hur kan du [en barnunge] idas sitta på golvet hela dagen'; *o æ₂nt ju æ₂sdas heva in sijalun* 'och inte iddes jag ställa in cykeln [för natten]'. Gr. 4. Verb utan alternativa svagbildningar.

förgås 'förgås', bildat på pres. sg. *förgås* (: akt. *gær*). Som sidoformer finnas både i inf. och pres. *förgås* < fsv. *förgäss*. Sup. *förgåns* är regelbundet bildat till akt. sup. *gár* (se s. 22), medan alternativet *förgås* måste vara lånat från inf. — Ex. *han so gzi si u₂i fãrãno, so förgås ju so* 'den som ger sig i fara, så förgås han ju (= förgås ju)'; *næ förgås ju öldarlas* 'nu förgås jag alldeles [av trötthet]'; *han låsta si u₂i fãrãno o ha förgås* 'han kastade sig i fara o. har förgåtts'.

Den ovan behandlade språkliga egenheten har, såsom redan antytts, en parallell på den ösv. sidan. Enligt Hu. Ö.D. § 1.67 är denna likdaning av »st. och II sv. konj:s» deponentiers inf. med deras pres. ind. (sing.) en bland de samöstsv. novationerna, särskilt utmärkande för nÖb., där deponentierna städse ha sin inf. lika med pres. ind. (Ö.D. § 15). Om samma sak i sÖb. (Närpes), se Freud. s. 123.

Av redogörelsen för förhållandena inom ökm. på denna punkt torde också ha framgått målets benägenhet att med

dessa presenslika inf:er som utgångsformer bilda nya tema, i analogi med 1:a och 3:e konj.

Sådana analogibildningar inskränka sig dock ej till denna verbtyp. Även hos andra deponens, med regelbundet bildade inf:er, har deponensmärket uppfattats såsom hörande till stammen, varefter nybildning skett av prät. o. sup. (l. ettdera) efter 1:a l. 3:e konj., ibland med de äldre temaformerna som fullt levande, ja stundom mer använda alternativ. Också några passiver ha dylik nybildning, För de många dep:a av äldre 1:a konj. hänvisas till s. 106 ff. Bland övriga dep. märkas (om dessa se s. 112 ff.).

blóyras 'blygas' med prät. o. sup. *blóyrasa*, jämte prät. *blóyðdas*, sup. *blóyððas* ~ *blóyðs*;

klóysas 'klösas', prät. -a jämte *klóystas*;

lózbas 'löpna', prät. o. sup. -a, jämte prät. *lózftas*, sup. *lózftas* ~ *lózfs*;

sjsómas 'skämmas = blygas', prät. o. sup. -a, jämte prät. *sjsómdas*, sup. *sjsómtas* ~ *sjsóms*;

spóyðgas 'spöka', prät. -a, jämte *spóyðtas*.

Alldeles egenartat är prät. *kómsa* 'tog sig fram', bildat på pres. sg. *koms*, medan inf. heter *kómas* (se s. 105).

Bland passiver (om dessa se s. 100 ff.) böra observeras: *rérganas* 'räknas' med prät. o. sup. *rérganasa*, eller utan -a.

Detsamma gäller *pláas* 'plågas', *vérras* a 'vädras av, nötas gn inverkan av väder och vind'.

flóðras 'flottas, flyttas' har prät. -a.

sjsómas 'bli skämd', prät. o. sup. -a, prät. även *sjsómdas*, sup. *sjsóms*.

sjóyggas 'sjungas', prät. -a, sup. *sjóyggas*.

Präteritum.

Starka verb.

Prät. bildas hos flertalet st. vb genom tillägg av ändelsen -as till motsvarande aktiva form. Detta gäller såväl rena passiver som deponens.

Material:

I kl. Pass. *dráivas* 'drevs, -os', *wáivas* 'vreds, -os'.

Dep. *báidas* 'bets, -os' (: pres. *bíts*), *gnáivas* 'gneds, -os = kältade', *ráivas* 'revs, -os' (: pres. *rífs*), *sláidas* 'slets, -os = slögs', *stáivas* 'stegs, -os' (se s. 104).

II kl. Pass. *sjéudas* 'sköts, -os'.

Dep. *néudas* 'nöps, -os' *sjéudas* 'försköt, -o sig, gick gingo i ax' (s. 104).

III kl. Pass. *spánas* 'spanns, spunnos', *stáhas* 'stacks, stuckos'.

Dep. *fans* 'fanns, funnos = existerade', *stáhas* 'stängades'.

IV kl. Pass. *béras* 'bars, buros', *shéras* 'skars, skuros'.

Dep. *kómsa* (: inf. *kómas*, se s. 105).

V kl. Pass. *lésas* 'lästes', *régas* 'stacks, stuckos in (om nålar o. d.)', *íís* 'nöttes' (: inf. *éidas*, se s. 100).

Dep. ej belagda.

VI kl. Pass. *bigróas* 'begrovs, -os', *dróas* 'drogs, -os', *hóas* 'hävdes' (s. 100), *móqtas* 'maldes', *sloas* 'slögs, -os', *tóas* ~ *toas* 'tögs, -os', *vóas* 'vädves'.

Dep. *vedarfóas* 'vederfors', *klóas* 'kliade sig', *sloas* ~ *sloas* 'slögs, slogos', *toas* ~ *tása* 'tögs (med)' (se s. 138).

F. d. redupl. verb. Pass. *húgas* 'höggs, -os', *huls* ~ *huls* 'hölls, -os'.

Dep. *huls* ~ *huls* 'hölls, höll(o) sig' (se s. 141).

Som av materialet framgår, äro de flesta undantagen från den ovan givna regeln att finna inom kl. VI (i sht hos dep.), där målet har dels *-s*, dels *-s* ~ *-as*. Inom de övriga klasserna avvika blott *fans*, *huls*. Alldeles oregelbundet är *íís*, egentligen pres. sg. använt även i prät., samt dep:a *kómsa*, *toas* ~ *tása* (om dessa se närmare s. 100, 105, 138).

Denna språkliga egendomlighet, att i prät. ind. av st. vb vokalen *e* (i svagton uppkommen ur äldre *ī*) inskjutes frfr mediopassivmärket *-s*, är ökm. ej ensamt om. Det är en företeelse, som i allmänhet tillkommer de ösv. dial., där den (enl. Hu. Ö. D. § 2. 9) uppkommit påtagligen i analogi med prät. ind. inom »II och III svaga konjugationerna» (typ:a

byggdes, troddes). Till denna förklaring ansluter jag mig för förklarandet av ökm:s motsvarande former. Målet har en frapperande rik samling såväl passiver som deponentier böjda efter äldre 3:e sv. konj., där *-as* (< *is*) är den så gott som undantagslösa ändelsen (se materialsaml. s. 102 f., 112 f.). Att denna ändelse »smittat av sig» till de vida fåtaligare starka verben är under sådana förhållanden rätt naturligt.

Svaga verb.

1:a konj. Beträffande det *-a*, som hos några passiver (s. 101 f.) och en mängd deponens vidfogas efter deponensmärket, hänvisas till Deponens (s. 106 ff.).

2:a konj. Pass. Samma *-a* som ovan har det till 1:a konj. övergångna *flid₂asa* 'flottades, flyttades'; *sé₂as* är regelbundet bildat till akt. *sé₂* (fsv. *sætte*).

Dep. Oregelbundet i förhållande till sin aktiva motsvarighet är *spó₂tas* (: akt. *spó₂o₂* 'sporde'), vilket företer en utveckling i samma riktning som i Dfs hela **r**-gruppens verb av 3:e konj. genomgått (de ha i prät. *t* jämte *ʔ*, F. § 65. 5).

3:e konj. Hos verben på stamslutande *-r* finns det ljudlagsenliga *ʔ* (< *rdh*) hos pass. *hó₂ras* (~ *-q-*) 'hördes', *stó₂ras* 'styrdes', dep. *hó₂ras*, *ró₂ras* (~ *-q-*) 'rördes'. Även hos **r**-verbens aktiver förekommer ju stundom *d* ~ *q*, i regel dock blott som alternativ.

I övrigt äro passiverna regelb. bildade på motsvarande aktiver, med und. av verb av *lēpa*-typen. Dessas aktiver ha i regel lång vok. + *d* (*đ*), medan de pass. *lá₂đ₂as* 'leddes', *đilrá₂đ₂as* 'tillreddes', *tré₂đ₂as* 'träddes', *smá₂đ₂as* 'smiddes' fått vokalförkortn. och långt *đ*, *t*. Av *lēpa*-typens dep. ha belagts blott de alldeles oregelb. *bá₂đ₂s*, *é₂đ₂s* (se s. 137 f.).

Pass. prät:a med 1:a konj.-böjning äro: *fé₂mas*, *hé₂ftas* (s. 103).

Hos hithörande dep. är särskilt anmärkningsvärt de många alternativa, efter 1:a konj. nybildade prät:a av typen *bló₂y₂rasa*, *kló₂y₂sasa* etc. (dep.-inf. + *-a*). Även ett pass. *sfsó₂masa* 'blev skämt', har belagts. Om dessa former se närmare s. 144.

4:e konj. Ändelsen *-as* fogad till motsvarande aktiver ha alla belagda pass. utom *hēs* 'hades, hölls'. Av dep. äro *fōdas* ~ *fōlas* regelbundna i förhållande till de motsvarande aktiva formerna (om *t* se *fōt* s. 85). Ingen av målets båda former för *tordes* motsvarar fsv:s *thordhis*. *-d-* i *tōqdas* får nog tillskrivas rspr:s inflytande. (Jfr *đzōqdas* 'gjordes' samt akt. *tōqt* 'torde'). Formen *tōqs*, som förefaller att vara den genuinare och mera använda, har sitt *ς* snarast gn påverkan från pres. *toς*.

Imperativ.

Hos de dep., som på grund av sin betydelse kunna ha imp., företer denna följande former: sing. är lika med pres. sg.; 2:a plur. bildas genom fogandet av *-an* efter deponensmärket. Detta *-an* har analogice införts från imp. aktivum.

Sålunda: *đzīnas*, *đzīnasan* 'gråt! -en!' *sjsōmas*, *sjsōmasan* 'skäms! skämmens!', *slāsan* 'släss!'

Ex. *rōyras ant nē!* rör dig inte nu = sitt stilla nu!'; *sjsōmasan i pōqgar!* 'skäms, pojkar!'; *sjsīlhasan ad nē!* 'skiljens åt nu!'; *đzīnasan ænt sodn!* 'skriken inte så där!'; *slūdīn slaς o sēmhasan nē!* 'sluten att släss och sämjens nu!'

I stället för imp. av *tōras* 'tōras, våga' säges *vōq dī!* 'våga dig!', *vōqan i!* 'vågen er (göra ngt)'. Ex. *stađ iś dīn o græu dī, ana vōq dī đzera na nē!* 'stå inte där o. gruva dig, utan våga göra det nu!'

Samma princip för bildandet av imp. 2 pl. hos dep. har t. ex.

NKal.: *đzānhasan* (: inf. *đzānhas*) 'gråten!', *slōsan* (: inf. *slōs*) 'släss!' (Rg 173); Dfs *fakhasan* ~ *fakhasan* (: inf. *fakhas* l. *fakhas* (F. s. 46); ösv. dial. i nordfinl. *stsāmsin* 'skämmens', *harmasin* 'harmens' Ö. D. § 7. 7. För Närpes påpekar Freud. s. 124, att passiver ha i imp. pl. st. vb *-sen*, 1:a sv. *-asen*. 2:a sv. *-sen*, 3:e sv. (*-sen*).

Supinum.**Starka verb.**

Regelbundet bildade med *-s* till motsvarande aktiva former äro starka supiner av belagda passiver och deponentier, utom det pass. *it̃s* 'nötts' kl. V (jämte regelb. *it̃s* 'ätits, nötts'), tydligen presensformen, som inträngt i sup. (och pränt., se s. 100).

Svaga verb.

1:a konj. För supinformerna med *-a* vidfogat efter deponensmärket (hos några passiver och många deponentier) hänvisas till Deponens s. 106 ff.

2:a, 3:e och 4:e konj.

Supinbildningen inom dessa konjugationer företer vissa inbördes likheter. Tre olika typer av supinformers finnas:

1) De regelbundna motsvarigheterna till fsv:s former: enstaviga på *-s*, samtliga med *t*-bortfall före *-s*.

2) De i de flesta fall efter pränt. ind. likdanade supinerna: tvåstaviga på *-tas*, *-das*, *-das*.

3) De efter 1:a konj. nydanade supinerna (belagda blott hos dep. av 3:e konj. samt pass. *sfsómas*): trestaviga med efter deponensmärket vidfogat *-a*.

Typ. 1. Hit höra: av 2:a konj. dep. *sfsils*, *spoos*, *sems* (s. 111);

av 3:e konj. pass. *hos*, *fsos*, *stos*, *fstós*, *kwoifs*, *vægs*, *sfsoms*, *binéms*, *las*, *dilrás*, *tres*, *brens*, *fems*, *fels*, *bijs*, *blois*, *fnouis*, *nois*, *spils*; *swens* (ögg från äldre 1:a konj.) (s. 102 f.); dep. *blaigs*, *bleigs*, *bois*, *doigis*, *dzims*, *hais*, *haigis*, *hos*, *kloigis*, *fsens*, *fsois*, *laigis*, *loifs*, *maims*, *roms*, *ros*, *sfsoms*, *stois*, *swaigis*, *sois*, *traigis*, *tijs*, *taigis* (om dessa se s. 112 f.), *træifs* ('trivts', se I kl.);

de till 3:e konj. övergångna *lams*, *skoons*, *soms* (se under Pass. s. 101);

av 4:e konj. pass. *laigs*, *saigs* (s. 103); dep. *fois* ~ *fos* 'följts' (s. 117).

Någon mot sup. *laigs*, *saigs* svarande form *dzóois* av pass. *dzéras* har ej påträffats, utan blott den yngre supinformen

đzóqtas (se nedan). Däremot har dep. *đžéras* 'mogna' (s. 117) sup. *đžoođ* samt det som adj. mycket vanliga p. pt. *đžoođ* 'mogen (om bär)'.

Avvikande äro: pass. *hóvris* 'hafts, hållits', som emellertid svarar mot akt. sup. *hóvi*, p. pt. *hóvi* 'använd, begagnad' (= fsv:s sällsynta biform i p. pt. *havidh*, se Aktivum s. 86 f.); *tóras* 'torts', av vars akt. *tóra* ingen supinform belagts. Den regelb. supinformen finns i NKal. *toúđ* (jänte *tóras*, Rg 173).

Typ. 2. Hit höra: av 2:a konj. pass. *séđas* (s. 102); dep. *kwáftas* (~ -é-, -á-), *sjsíltas*, *sémtas* (s. 111);

av 3:e konj. pass. *kwóřftas*, *véřđtas*, *sjsómđas*, *héftas* (kan även, liksom prät. *héftas*, vara 1:a konj.-s böjning), *slóđtas*, *sméřtas* (s. 102 f.); dep. *bláđđtas*, *blóyđđas*, *bóđtas*, *đžintas*, *klóyđđas* (s. 105), *klóyřtas*, *jsřstas*, *jsóřđtas*, *lóyřtas*, *lóřftas*, *mářntas*, *riřtas*, *róřtas*, *řhróyřđđtas*, *sjsómđas*, *sléđtas*, *spóyđđtas*, *stóřftas*, *stóřntas*, *tářđđtas* (för dessa se s. 112 ff.); *řrédđtas* 'kräkts' (s. 116), *tréřftas* 'trivts' (s. 104);

de från äldre 1:a konj. hit övergångna *birtas*, *bántas*, *ářnvéřřtas* (om vilka se s. 116 f.).

Likdaning efter resp. präteritumform föreligger icke i följande fall: 3:e konj. pass. *binámtas* (: prät. *binámdas*); dep. *róřtas* (: prät. *róřtas* ~ *róđtas*), *tróqtas* (: prät. *tróqđas*); 4:e konj. pass. *đžóqtas* (: prät. *đžóqđas*), *sáđtas* (: prät. *séđas*). Dessa supiner torde vara analogibildade efter de många på *-tas*. Det bör i detta sammanhang observeras, att hos verb på stamslutande *-r* efter vok. (*rōra*-typen), finns intet fall belagt, där sup. likdanats efter prät.-formen, detta givetvis därför, att prät. hos dessa verb har (*r + dh >*) *t*, *đ*, vilka avveko för mycket från det i sup. eljes brukliga *t*. Även för fallen ovan gäller ju, att deras prät.-former sakna *-t*.

Typ. 3. Av pass. har påträffats blott *sjsómasa* 'skämts, blivit skämt'; dep. (samtl. av 3:e konj.) *blóyřasa* 'blygts', *lóđbasa* 'löpnat', *řhróyřđđsasa* *řhóqđ* 'skrumpnat', *sjsómasa* 'skämts = blygts', *řrédđasa* 'kräkts' (s. 112 f., 116).

Sup. *řhróyřđđsasa* kan även representera en ursprunglig böjning efter 1:a sv. Jfr ä.nsv pres. sg. *skrynkiar* sigh samt Btr. Mu. *skrynkia* 1:a sv.

Av ovan behandlade supinumtyper är n:o 2 intressantast ur dialektgeografisk synpunkt. Samma likdaning av mediopassivets sup. med dess prät. ind. förekommer nämligen i stora delar av det ösv. dialektområdet (Se Hu. Ö. D. §§ 21, 51). I NKal. däremot är (enl. Rg 173) typ 1 den hos dep. enda förekommande (på pass. saknas ex.); likaledes har NLul. (enl. Lg Bidr. 210): *mīns* 'mints', *nāns* ~ *nāms* 'nänts', *rōms* 'rymts', *rōs* 'rörts', *sjýms* 'skämts', men där finns även (Lg 208) sup. *gžītasa* till prät. *gžītas* 'grät' (tydligt < **gin(n)tes** < **girntes**, jfr prät. *mītas* 'mindes' < **mintes** (s. 210). Mu. har sup:a *šāmms*, *syņņs*, *tjökks* (se **kögjas*), däremot så vitt jag kunnat finna inga på *-tas* (se Ob.).

I Dfs ha i »2:a konjugationens» **d**-klass både passiver och deponentier, i dess **t**-klass passiverna (inga dep. anföras) i sup. fått *-as* lagt till motsvarande aktiva form. Men eftersom i **d**-klassen både prät. och sup. i aktivum ha *-d*, i **t**-klassen *-t*, komma i passivum båda dessa tempus att få *-des*, resp. *-tes*. (F. s. 46, 48).

Ordförteckning.

Endast verb upptagas. Ur exemplen medtagas i regel blott de verb som skola exemplifieras, någon gång även andra verb som i sammanhanget äro av särskilt intresse.

Som uppslagsord för verb, som saknas i riksspråket, användes den [konstruerade] form (betecknad med *), som dialektordet förutsätter, och som ej sällan finns belagd i fsv. l. fisl., någon gång i bägge språken. I dylika fall användes - och ~ (mest i äldre kortstaviga ord) över stamvokal f. a. beteckna äldre lång resp. kort vokal. Äldre ē (isl. ei) tecknas ē, äldre ø (isl. au, ey) skrivs ö.

aga 25; pass. 101, 130	begrava 18; pass. 100, 130	*blackra 47
akta 29	133, 135, 145	*bläda 26
*äla 19	begripa 3	*bläka 25; dep. 110
*anda 29, 111	begynna 78	blanda 29; pass. 101
anlita 73	begära 86	blanka 32
anmäla 77	behaga 25	blaska 32
anstränga 71	behöva 61	bleka 79; dep. 112, 113,
använda 68, 102; pass. 102	bekymra 47	135, 148, 149
arbeta 1, 30; pass. 101	benämnas 102, 148, 149	blekna 45, 46
avla 42, 43	bereda 67	*blemmas dep. 107
avlägsna sig 45	bero 65	*blida 29
avsluta 6	berätta 74	*blingra 47
avundas dep. 107, 130	beseгла 69	*blistra 47
*axa 32	besluta 6	bliva 3
	bestrida 4	*blixta 32
bada 25, 126	bestyra 59	*blöka 26
*bädla med 43	bestyrka 82	blomma 29
baka 24, 106, 126, 131;	bestämna 66	*blöta 26
pass. 100, 130, 131, 133	besvärja 20	*blötna 45, 46
*bäla 26	betala 11, 26	blunda 29
banda 31	betunga 29	blygas dep. 112, 113, 136,
*bannas dep. 116, 130, 149	betyda 67	144, 146, 148, 149
barka 29; pass. 101	*betynga 72	*blynkia 82
*barngöra 85	bevara 25	blåna 29
basa 25, 109	bevärpa 45, 46	blåsa 15, 35, 76
becka 25	bida 3, 4, 66	bläcka 25
*bēdas (*bēdsa) dep. 67,	binda 9	*bläkta 32
116, 132, 137, 142, 146	bita 3, 125; dep. 104, 105,	blöta 73; pass. 103, 134,
bedja 16, 118, 125	132, 136, 145	148
bedröva 62	*bitna 45, 46	bo 65
befalla 17, 77	bjuda 5, 125	bocka sig 31
befinnas dep. 105	*bjälla 26, 47	*böka 26
begagna 51, 71; pass. 102	*bjällra 47	*bökas dep. 107

- bomma 32
 *bomma 32
 borga 31
 borra 25; pass. 100
 borsta 32; pass. 101
 *bösa 25
 bottna 45
 braka 25
 *bräa 25
 breda 66
 *brédsla 43,44
 bringa 31
 *bringas dep. 107
 brinna 8
 brista 9
 *bröa 29
 *broddas dep. 107
 *brögöra 85 f.
 bromsa 32
 *brostna 45
 *bröttna 45
 brottas dep. 107, 130
 bruka 'pläga' 31
 brukas 'odlas' 101
 *brunka 32
 brusa 76
 *bruska 32
 bry (sig om) 64
 brygga 11, 72, 122
 bryna 78
 bryta 6
 bråka (lin) 32
 brås på 109, 131, 137, 138
 bräcka 81
 bräds-lås 100
 bräka 79
 bränna 69; pass. 103, 134,
 148; dep. 112, 114, 135,
 136
 *brästa 32
 *bröd-göra 86
 *bröta 73
 bubbla 41, 42, 43
 *būka 32
 *būla upp 32
 *būla på 32
 bullra 47
 bulna 47
 bulta 29; dep. 110
 *bulta ihop 32
 *bunka 31
 *buntas dep. 110
 bygga 49, 72, 122; pass.
 103, 134, 148
 byta 73; dep. 112, 114,
 148, 149
 *býttna 45
 bågna 50, 51
- båta 29, 49
 *båtra 49
 bädda 32
 *bāja 62
 *bälja 39, 126
 *bälla (isl. bella, ball) 10
 *bälla (isl. bella, ld) 69
 *bända 68
 *bängla 42
 bära 12, 120, 123, 125;
 pass. 99, 130, 132, 145
 bärga 11, 39; dep. 109, 132,
 134, 137, 138 f.
 bäva 25
 böja 62
 böla 32
 böra 40
 börja 40, 118, 130, 131; dep.
 116 f., 131, 134, 149
- *dagga 29
 *dalka 32
 dallra 47
 damma 31
 *dampa omkull 32
 dansa 29
 darra 29
 dela 68
 dikas pass. 101
 *dippa 47
 *dippa 47
 diska 32
 *doktorera 39
 *dolva till 49, 50
 domna 47
 doppa 31
 *dorva till 49, 50
 *dovla 42, 43
 drabba 31
 draga 19, 23, 120, 123, 125,
 128; pass. 100, 130, 133,
 145
 *dragna 50, 51
 drika 8
 *drimla bort 42
 driva 3; pass. 99, 130, 132,
 145
 droppa 26
 *drūla 32
 drumla 42
 drunkna 41, 45
 *drymla bort 42
 *drynjä 54 f.
 *drämna 47
 dränka 82
 dräpa 14, 120
 *dröckla 42
 dröja 63
- drömma 65
 duga 83, 84 f., 89, 97, 120
 *duggas dep. 110
 duka 32; pass. 101
 dundra 48
 dunka 32
 dunska 32
 *durra 32
 *duska 32
 *dūsta 32
 *dvala av 26
 *dynga ned 72, 116; dep.
 116, 148
 dāna 25
 dāna av 29
 dāmma 66
 dānga 71
 dō 20, 125
 *dōda 29
 dōlja 54 f., 56
 dōma 65, 127
 dōpa 74
 *dōpa 62
 dōva 62
- *ēa 26
 egga 72, 122
 *ēna 26
 envisas dep. 117, 149
 *existeras dep. 110
- *fabbla 42, 43
 *fābla 42, 43
 falla 22, 23
 falna 47; dep. 107
 fara 18, 120, 127, 128
 fasa 25
 fasta 29
 *fastgārda 32
 fastna 45
 fatta 25
 fattas dep. 107
 *fīsa upp 32
 finna 8; dep. 105, 132, 137,
 141, 145
 *fip(p)la 42
 *firra (upp) 32
 *fīsa 26
 fīsa 4
 fiska 40
 *fiskalisera 39
 *fītja (ihop) 39
 fjanta 32
 *fjuka 7
 fjälla 31
 fjäska 32
 flacka 29
 *flackra 48

- flagga 32
 *flagga omkring 32
 flagna 50, 51
 *fläka 32
 *fläka 26
 *fläkas sönder 101, 103
 *fläkna 45
 *flarka 32
 *fläsa 26
 *flattra 48
 *fläna 32
 *fläpa 29
 *flickra 48
 flina 79
 *flina 27
 *flinta upp 32
 *flisa 76
 *flisa 27
 flocka 32
 *flüdra 49
 *flüras dep. 107
 fly 63
 flyga 6, 104
 *flÿsja 54 f., 56
 flyta 6
 flytta 54 f., 130, 134; pass.
 102, 131, 134, 144, 146
 flå 19, 125
 fläcka 29
 flämta 32
 flänga 71
 *flännas dep. 107
 fläta 31
 *flätta 74
 flöda 66
 *flöta 73
 foga sig 29
 *föla 25
 fordra 48; pass. 101
 *forka 29
 formas till 101
 fortsätta 53
 fostra 48
 fradga 32; dep. 110
 frasa 27
 fresta 29, 80
 fria 64
 frossa 32
 frukta 29
 frusta 32
 frysa 6, 109, 129
 fråga 26
 frälsa 75
 främja 52 f.
 fräsa 75
 fräta 26; pass. 101, 130
 fröjdas dep. 107
 *frösa sig 75
- ?*fröta 73
 fukta 32
 fuska 32
 fylla 77
 *fÿrnas dep. 110
 få 22, 26, 108, 131; pass.
 100, 131, 133, 135
 *fäfängas dep. 110
 fälla 29
 fånga 32
 *fägnas dep. 107, 130
 fälla 69; pass. 103, 148
 *fämna 47, 71; pass. 103,
 146, 148
 färdas dep. 106, 107, 134
 färga 40
 färja 39
 fästa 74
 föda 66
 följa 83, 85, 118, 121, 127,
 131; dep. 117, 131, 135,
 147, 148
 föra 59
 förebrå 64
 förekomma 13
 förevida 4
 förfäras dep. 107
 förgås dep. 106, 131, 132.
 133, 138, 143
 förgäta 15
 förgöra 85
 *förköla 69
 förmå 65
 *förnäva 29, 35
 förnimma 13
 försegla 50, 51
 försmäda 26
 förstöra 60; pass. 102, 148
 försumma 32
 försvinna 8
 försöka 80
 förtenna 27
 förtjäna 79
 förtära 60, 102; pass. 102
 förvägra 50, 51
 förvärva 10
 fösa 76
 *föskas dep. 107 f.
 gadda ihop sig 32
 gagna 50, 51, 71
 gala 19
 gallra 48
 *gäna 26, 91
 *gantra 48
 gapa 25
 *gära 27
 garva 49
- *gäsa uppå 27
 gitta 74
 gilla 68
 gillra 48
 *girnas dep. 112, 114, 135,
 141, 147, 148, 149
 gissla 44
 *gista upp 33
 gitta 15
 giva 16, 120
 gjuta 5
 *glästra 48
 *glicka 33
 glida 5
 glimma 25
 glipa 27
 *glisa 33
 *glisa 27
 *glistra 48
 glittra 48
 *glongra 48
 ?*glöpa 33
 *gloppra 48
 glädja 52 f., 56 f., 58, 124
 gläfsa 76, 104
 *glänta 9
 glömma 65
 gnaga 18, 120
 *gnägla 50, 51
 *gnägna 50, 51
 gnida 3; pass. 99, 132; dep.
 104, 132, 145
 *gnitsla 43, 44
 gno 64
 gnugga 29
 *gnäkja 80
 *gnäpas dep. 108
 *gnärras dep. 108
 *gnöla 33
 *gödas vid dep. 108
 *göla 27
 *göra 27
 gorma 44
 *gösa uppå 27
 *gosta 33
 *göva 27
 gratulera 39
 *gräva 18, 120
 *gräda 66, 110
 *grilla ned sig 33
 grina 3
 gripa 3
 grisa 76
 *grisa 27
 *gristna 45
 gro 65
 grovbila 77
 grumla 43

- grusa 33
gruva sig 62, 147
grymta 29
gråna 29
gråta 23, 24
grädda 33; pass. 101
*gräfte 74
gråla 33
gråma 52 f., 57, 118, 120, 121
grönskas dep. 110
*gucka 33
*guggla 42
gulna 47
gunga 33
*gurka 33
gyckla 42
gå 22, 25, 33, 35, 98, 99, 104, 118, 120, 123, 124, 125, 128, 131, 132, 133
*gällda 68
*gälma 44
*gärda 60
gäspa 29
*gäta 73
*gävjas dep. 110
göda 66
gödsla 44
*göla 33
gömma 65
göra 15, 49, 83, 85 f., 103, 120, 127, 129; pass. 103, 130, 135, 148, 149; dep. 117, 149
- hacka 29, pass. 101
hagla 50, 51
haka 27
halka 33
halta 4, 29
halvsula 28
*håma 33; dep. 108
hamra 49
handla 42, 43
*hangålas dep. 108
*hanka 33
hantera 39
*håra 33
hartsa 33
harva 49, 50
*haslera 39
hata 25
hava 19, 84, 86 f., 104., 120, 127, 149; pass. 103, 130, 135, 147, 149
helas dep. 112, 114, 135, 148
heta 21, 105
- *hikja 80
hindra 48
hinka upp 82
hinna 78
hissa 33
hitta 74
*hjuva 33
*hjaksta 33
hjälpa 11, 75
*hjälpa 33
*högas dep. 106, 107, 133
*höla 25
holka ur 33
hoppa 29
hosta 29
hota 26
*huckra 48
hugga 21, 23; pass. 100, 133, 145
*hukas dep. 108
*hurpa 33
*huska av 33
hyfsa till sig 33
hylla 29
*hÿp(p)ja 40
hyra 60
hysa 75
*hÿta 74
hyvla 43
hålla 22, 23, 49, 141; pass. 100, 133, 141, 145; dep. 106, 132, 133, 138, 141 f., 145
hårdna 47
håva 33
häckla 42; pass. 101
håda 26, 67, 68
häfta 74; pass. 103, 146, 149
*håla sig 27
hålla 77; *hållas ned dep. 110
hälsa 29
hämna 71; dep. 108
hämta 74
hända 68
hänga 71; dep. 112, 114, 148
härda 60
*härda efter 60
härja 39, 126
härma 66
*härna 33; dep. 108
härva 49
hässa 40
häva 19, 20, 35, 120, 125; pass. 100, 133, 145; dep. 106, 138, 139
- *höfsa 33
*högfärdigas dep. 110
höja 63
hölja 54 f., 56 f., 58
höra 59; pass. 102, 135, 146, 148; dep. 112, 114, 135, 136, 146, 148
*hörpa ihop 33
*hörva på 49
idas dep. 116, 132, 135, 138, 142 f., 146
*illfamas dep. 110
*illflinas dep. 104
*illflisa 76
*illkas dep. 108
inberäkna 46
*infamas dep. 110
*ilskas dep. 110
inympa 29
*isnöta 74
- *jäka 27
*jakta 33
*jalla på 33
*jäma 27
*jäma ihop 27
*jēmas dep. 108, 134
*jamka av 29
*jäsa 27
*jäta 15, 27, 85, 120
*jäva 27
*jingla 42
*jōa 33
*jōla 27
*jōrda 29
*jōrla 43
*jūma 'jama' 33
*jÿra 33; dep. 110
jämra sig 48
*jārmta 38
jäsa 27
*jōka 80
*jōllma 45
- *kackra 48
*kādla 43
*kägga 50, 51
*kalka 33
kalla 'ropa' 29
kalla 'uppkalla' 29, 106, 126; pass. 101, 130, 134
kallna 47
kalva 49, 50
kamma 68
kanka 34
*kanna 34
kappas dep. 110

- *kappkūta 7
 *kāra 27
 kārda 34
 *karka 34
 *karva āt sig 49
 *kāsa 25
 kasta 29, pass. 101
 *kātas dep. 108
 kavla 42, 43
 *kēma 34
 *kēsa 75
 kikna 45
 kila 34
 *kinkas dep. 108, 134
 kippa 75
 *kīta 27
 *kītas dep. 108
 kiya 29
 *kjāla 27
 *kjalka 34
 *kjolka 34
 *kjusa 7
 kladda ihop 34
 klaga 25
 *klāma 27
 *klambras pass. 101
 klanka 34
 klappa 29
 klava 27
 *klēma 65, *klēma vid 22
 klicka 34
 *klickja 81
 *klickna 45
 *klīna 78
 klīnga 9
 klippa 74
 klistra 48
 *klit(t)ja (sig) 40
 kliva 3
 *klomna sönder 47
 *klōra 27
 *klōra 29
 *klōta 27
 klottra 48
 klubba 34
 klyva 6
 klā sig 19, 64, 131; dep.
 105, 106, 131, 133, 145
 kiāda 66
 klāmna 66
 klāmta 29
 klāttra 48
 *klōas dep. 64, 105, 148,
 149
 klōsas dep. 112, 114, 143,
 144, 146, 149
 knacka 34
 knalla 34
- knap(p)ra 48
 knarka 29
 *knāsa 27
 *knōka 34
 *knicka 34
 knippa ihop 34
 knōga 34
 *knōga 26
 *knōgna ihop 50, 51
 *knoppra 48
 knorra 31
 *knostra 48
 knota 34
 *knovra 48, 49
 *knubba 34, dep. 108
 knuffa 34; dep. 108
 knusa till 25
 knycka till 34
 knyppla 42
 knysta 34
 knyta 73; pass. 103, 134,
 148
 knāda 13, 14
 knācka 81
 *knōga 34
 *knōrra (ihop) 34; dep. 108
 koka 29, 110; dep. 110
 kola 25
 kolka 34
 komma 13, 15, 19, 53, 99,
 120; dep. 105, 133, 144,
 145
 kommandera 39
 konfirmera 39; pass. 101
 *kontra 48
 koppa 31
 *korja upp 41
 *korra 50
 kosta 29
 koxa 29
 *krāka 34
 krāma 34
 krāma 25; pass. 100
 kratta 29
 kri(g)a 63
 *kringla 43
 kringrānna 70
 kristna 45
 krita 34
 *krōka 80
 *krōma 27
 *krya upp sig 34
 krympa 11
 *krȳna 78
 krypa 6
 kryssa 34
 krāma sig 34
 krāngla 43
- *krāsa upp sig 34
 *krāka 14, 120
 krākas dep. 79, 116, 149
 krāla 34
 krālla 34
 krāva 52 f., 56, 120, 124,
 127
 krōga 34
 krōka 79
 *kuckla 42
 *kūla 34
 *kulda 34
 kullra 48
 kungōra 85
 kunna 91, 93 f., 99
 *kurpa 34
 kūta 7, 9, 21
 *kvalma ihop 45
 *kvāma uppā 34
 *kvamna av 47
 kvickna (till) 45
 *kvīda 27
 kvīda 4, 67
 kvista (av) 29
 *kvorma 44
 *kvācksa 34
 kvālja 52 f., 56 f., 58, 118,
 120, 121
 *kvāsa från sig 76
 kvāva 52 f., 56, 120, 121,
 124, 126, 134; pass. 102;
 dep. 111, 131, 134, 149
 *k(v)ōva 61; pass. 134, 148,
 149
 kyssa 76; dep. 76, 112, 114,
 149
 kāta 27
 kābbla 42, 43
 *kālla sönder 34
 *kālta av 34
 kānna 69; dep. 112, 114,
 135, 148
 *kāras dep. 108
 kārna 35
 *kāvla 42, 43
 *kōas dep. 106, 112, 114,
 148, 149
 *kōka 35
 kōpa 84, 87, 127
 kōra 52, 129; pass. 102,
 134, 148
 *kōrva ihop 50; dep. 109
 *kōska 35
- *lāda 18, 25
 lādā 35
 laga 25, 118, 126
 lagga 35

- *lägna 51, 71
 lamma 35
 *lampa till 35
 *lanka 35
 lappa 35
 larma 44
 laska 35
 lasta 29
 latas dep. 108
 *läva 27
 lēda 66; pass. 102, 134,
 146, 148
 *lēdskas dep. 110
 *lēdsnas dep. 110
 leja 62
 leka 21, 79
 lena 25; pass. 101
 leta 29, 80
 leva 84, 87, 120, 127
 lida 3
 *līdas dep. 108
 ligga 16, 88, 121 f., 128
 *līkas dep. 112, 115, 148
 likna 45
 *lima 25
 limma 66
 linda 9; pass. 101
 lindra 48
 linka 35
 *lisa 76
 *liskas dep. 108
 *lista 35
 lita 73
 ljuga 5
 ljusna upp 45
 ljustra 48
 ljuta 5, 35, 98
 locka 29
 locka (hår) 35
 *löka 26, 91; dep. 108
 *löna 27
 lossa 25
 lossna 45
 lotsa 76
 lotta 25
 lova 25
 luckra 48
 luffa 35
 lugga 35; dep. 108
 lugna 70
 lukta 29
 *lumpa efter 35
 lunka 35
 *lunkra 48
 *lunta uppå 35
 *lurka 35
 lurva upp 49
 *luska sig 35
- luta (fisk etc.) 35
 luta 7
 *lūa 64
 lyckas dep. 108, 130
 lyda 67
 lyda (så l. så) 67
 lyfta 74
 *lūgna 51, 70
 *lūnkia 83; dep. 108
 lysa 75; dep. 112, 115, 135,
 143, 149
 lyssna 45
 lysta 74
 låga 25
 låna 79
 låta 18, 23, 24, 35
 låtsa 35, 109, 132, 138, 139
 läcka 14, 15, 120
 lägga 84, 87 f., 121 f., 127,
 129; pass. 103, 135, 148;
 dep. 110, 132, 135, 138,
 139
 lämna 47, 71; pass. 101, 148
 lämpa 32
 *lānda 68
 längda ut 35
 längta 74
 länka 35
 läppja 35
 lära 59
 läsa 14, 120; pass. 100, 133,
 145
 läsa 'läsa' 75; pass. 103
 *lāta 18, 22, 120
 lätta 74
 löda 67
 ?*lōga 35
 löna 79
 löpa 9, 21, 125
 *löpa 75; dep. 113, 115, 135,
 144, 148, 149
 lösa 75
 löta ihop 35
- *mackra 48
 *magras dep. 108, 134
 maka sig 25
 mala 18, 120; pass. 100,
 133, 145
 mana 25
 mangla 42
 *manka 35
 marschera 33
 *maskna 45
 mata 25; dep. 110, 130, 133
 mena 78; dep. 113, 115,
 136, 148, 149
- meta 73
 minnas dep. 78, 116, 132,
 135, 138, 140
 minska 29
 *miska 35; dep. 35, 108
 *missfiplas dep. 108
 missunna 94
 mista 74
 *mjäsa 27
 *mjuka 80; pass. 80 f.; dep.
 110
 mjukna 46
 *mjūga av 27
 mjōla 27
 mjōlka 126
 *molera 48
 *mōra tr. 27
 *mōra itr. 27
 *morkas dep. 108
 *mōrla 43
 morna sig 47
 morra 29
 *morra 35
 muddra 48, 49
 *mūlenas dep. 108
 *mūles dep. 108
 mullra 48
 mumla 42
 *munka 35
 *munnas dep. 108
 murkna 46
 *mūla 77
 *mydra 35
 *mylla 35
 mynta 29
 *mūrda 60
 *mūrka 82
 *mūrka undir 82
 *mūsja 54 f., 56
 må 64
 må hj. v. 92, 98
 måcka 25
 måla 29
 mån(ne) 98 f.
 mälta 74, 102; pass. 102
 *mānga ihop 72
 märka 82
 *māssa 35
 mäta 15
 mögla 50; dep. 108
 *mōkja 80
 *mōla ini sig 35
 mörda 60
 mōta 74, 110; dep. 110
 nagga 29
 *nāgla uti allt 50, 51
 *nākas dep. 108
 *nappas dep. 110

- *nära 27
 narra 35
 *näsa 27
 *nätla 43, 44
 neka 29
 *nēva 35
 nicka 35
 niga 4
 nita 4, 29
 nita ihop 29
 *njula 5
 njuta 6
 *nōa 35
 *nōda 27
 *nōka uppå 27
 noppa 35
 nosa 27
 *noska 36; dep. 110
 *nuppla 42
 *nutta 36
 nypa 5; dep. 104, 132, 136,
 145
 nysa 6
 nysta 32
 nyttja 39
 nå 64
 (Gud) nåde (det) 123
 *nålas sönder pass. 101
 *nägla 51, 69
 nämna 70
 nännas dep. 78, 116, 132,
 138, 140
 näpsa 75
 närma sig 44
 *nästgöra (ut) 85
 *näva 25
 nöja (sig) 63
 nöta 73; pass. 103, 134,
 148
 *nōta 74

 odla 44
 offra 48
 *ofsa bort 29
 *ogredas dep. 110
 olja 41
 *omaka 25
 ombesörja 63
 (om)famna 47
 ordnera 39
 *ornas dep. 108
 osa 36
 (o)väsnas dep. 109

 packa 29
 *pāla 27
 *palka 36
 pallra 48

 passa 36
 *pātra 49
 peka 29
 peta 27
 picka 29
 *pila 27
 *pilka 36
 *pinna 29
 pipa 30, 75
 *pjärra 36
 plaska 36
 *plattra 48
 pligga 36
 ploga 36
 *plompa 29
 plugga 29
 plumpa 36
 plumsa 36
 plundra 48
 plåga 29; pass. 101, 130,
 144
 pläga 25
 *pollra 48
 *porra 36
 ?*pōsa uppå ngn 36
 *pottra 48
 prata 27
 predika 29
 pressa 29
 prova 29
 pröva 61
 pudra 48, 49
 pumpa 36
 *pumpa 36
 *pumpa ut sig 36
 pusta 29
 putsas pass. 101
 puttra 48
 *pȳ(a) 36
 pynta 29
 *pynta 36
 *pȳsja 41
 påla 32
 påsa ut 27
 *påskylla 30
 påta 27
 *pōra 36

 rabbla 42, 43
 *rackla 42
 *räka 27
 *räka förbi 27
 raka 25
 *räma 27
 ramlä 42
 *rampa 36
 rannsaka 25
 ranta 36

 *räpa 27
 rasa 26, 128
 raska uppå 32
 *rävla 42
 reda 67
 regera 86, 135; pass. 103,
 135
 regla 50, 51
 regna 33, 51, 70
 *reka 29
 *remja upp 41
 remma 27
 *remma ned 36
 rensa 77
 resa 'fara' 75
 reta 26, 74; dep. 111, 130
 reva 36
 reva 36; pass. 101
 *ria 36
 *riä 36
 rida 3
 ringa (i klocka) 71
 ringa (björn) 71
 ringla 42
 rinna 8
 *rinsla 43, 44
 *riša 3
 *risma upp 45
 rispa 29
 *riska över 36
 rista 74
 *riša 3
 riva 3; pass. 99, 132; dep.
 104, 132, 136, 145
 ro 36, 64
 *rōda 25
 rodna 47, 118
 ropa 10, 29, 45
 rosa 30
 *roska ihop 36
 rosta 29
 *rubba av 36
 rubbas pass. 101
 rugga 36
 rulla 36; pass. 101
 rumla 42
 *runkla 42
 rusa 31
 rusta 36
 ruttna 46
 *rūva ut 61
 rycka 81; dep. 113, 115,
 135, 149
 ryka 6
 rykta 29
 rymma 66; dep. 113, 115,
 136, 148
 *ryska sig 36

- rynka 83
 ryta 7
 råda 23, 24
 rådgöra 85
 råkass dep. 109
 räcka 52 f., 56 f.
 rädsla 29
 räfsa 77
 *räka 14, 15, 19, 120, 128;
 pass. 100, 133, 145
 räkna 46, 126, 132; pass.
 101, 132, 134, 144
 *rämjja 39, 41
 rämna 47, 118
 *ränna 70
 *ränta 29
 *räpa 27
 *rättna ut 46
 rätta 74
 rödja 54 f., 56, 58
 röka 79
 röra 59; dep. 113, 115, 136,
 146, 147, 148, 149
 *rösa ihop 76
 rösta 'votera' 74
 *rösta 31
 röta 73

 sakna 46
 sakta sig 30
 samla 42; dep. 109
 sanda 36
 sanna 30
 sava 27
 se 17, 125
 *sederä 39
 segla 51, 69
 sēgna 50, 51
 sēgna 50, 51
 segra 50
 sela 27
 *sickla 42
 siga 3
 sikta 36
 *silla 36
 *silvmena 25
 simma 13, 120
 sina 79
 sinkla ihop 42
 sitta 16, 108, 120
 sjuda 6, 12
 *sjuda 36
 sjunga 11, 128; pass. 102,
 144
 sjunka 11
 skada 25
 skaka 25; dep. 109, 130
 skala 25

 skalla 36
 skallra 48
 skapa 19
 skarva 49
 skava 18, 120
 *skävla 42, 43
 ske 63, 98
 skena 28
 skeppa 25
 skicka 30
 skifta 74
 skilja 54 f., 56, 88, 134;
 dep. 111 f., 131, 134,
 147, 148, 149
 *skima 27
 skina 3
 *skindra 48, 132; dep. 111,
 132
 skingra 48; dep. 111
 skinna 30
 skipa 35
 skita 3
 skjuta 6, 129; pass. 99,
 130, 132, 145; dep. 104,
 132, 145
 *skjutsa efter dep. 104, 131,
 132, 138, 140
 skjutsa 36
 sko 64
 *skofta 36
 *skōga 36
 skoja 36
 skola 20, 25, 93, 95—98
 *skōla 36
 skona 31; pass. 101, 148
 *skōpa 25
 *skorda 36
 *skorpna 46
 skotta 25
 skramla 43
 *skräna 37
 skrapa 25
 *skräta 28
 skratta 36
 *skravla 43
 *skricka 30
 skrida 3
 *skriina ut 36
 skriva 3
 *skrottas dep. 109
 *skrubba 36
 *skrumpa 36
 *skruppa 36
 skruva 7; pass. 99, 132
 skrymta 30
 *skrynkia 83; dep. 113, 115,
 149
 skrynkla 43

 *skrypa 36
 skryta 73
 skrälä 30
 skrädä 67
 skrädä 37
 *skräkja 10, 80
 skrämma 66
 skubba av 37
 skuffa 37; dep. 109
 skugga 37
 *skulda 37
 *skūma 37
 skumma 32
 *skunka 37
 skura 30
 skutta 37
 skvala 28
 *skvalka 37
 skvallra 48
 *skväta 28
 *skvittra 48
 *skväkja 81
 skvätta 37
 *skya 37
 skyla 'hölja' 69, 77
 skyla 'sätta upp skylar' 77
 skyldra 48
 skylla 68
 skymla 42
 skymta 37
 skynä 68
 *skyra av 60
 skyttla 43, 44
 skäda 25
 skälä 37
 skällä 30
 skära 25
 *skägglas dep. 109
 *skäka 28; dep. 111, 133
 skällä 77
 skälva 11
 skämna 66; pass. 102, 144,
 146, 148, 149; dep. 113,
 115, 136, 144, 147, 148,
 149
 skämta 74
 skänka 83
 *skäppa 37
 skära 12, 120; pass. 99,
 130, 132, 145
 skölja 54 f., 56 f., 58, 85
 sköta 73
 skövla 42, 43
 *skövla om vartannat 42
 *släka 28
 slakta 14, 30
 *släpa 28
 *släppa 48

- slarva 49
 *släkja 80; dep. 113, 115, 149
 slinka 9
 *slipa 28
 slipa 30; pass. 101
 slita 3; dep. 104, 132, 136, 145
 *slitna 46
 slockna 46
 *slöta 25
 sluka 30
 slunga 11
 *slurpa 37
 sluta 6, 147
 slå 19, 23, 45, 120, 123, 125, 131; pass. 100, 131, 133, 145; dep. 105, 131, 133, 145, 147
 *slådanka 37
 släcka 81; pass. 103, 149
 *släkta 30
 slänga 71
 *slänta 9
 släpa 30
 släppa 'slippa' 9
 släppa 75
 släta 74
 slöjda 37
 slösa 76
 smacka 37
 *smäflina 20
 smaka 25; dep. 111, 133
 *smala av 37
 *smäla 28
 *smämjésa 27
 smeta 25
 smida 4, 67; pass. 103, 146, 149
 smitta 30
 smula 28
 smyga 6
 *smýgla 50; dep. 111
 *smýrsla 43, 44
 smäda 26, 68
 smälla itr. 10
 smälla tr. 77
 smälta 10, 74; dep. 111
 *smöja 62
 smörja 54 f., 56
 snarka 30
 snegla 50, 51
 *snicka 30
 *snida 28
 sno 64
 snoka 37
 *snöta 28
 *snubba av 30
 *snuppa av 37
 snurra 37
 *snýksta 37
 *snyppa av 37
 snyta 73
 snärja 52 f., 56 f., 126
 *snärkja ihop 37; dep. 109
 snärta 10
 snöa 35, 64
 snöpa 75
 *snöra 59
 *snörpa 37
 snörpa ihop 37
 *sockla 41, 42
 somna 47
 sopa 30
 *soppas dep. 111
 *söra 28
 *sorva ihop 49
 *söta 28
 sota ned sig 37
 *sottra 48
 sova 13, 120
 spada 28
 *späka 37
 spara 84, 91, 127
 sparka 37; dep. 111
 *spögöra 85
 spela 28
 spetta 28
 spika 4
 *spikjas dep. 109, 131
 *spila sönder 25
 *spilka 37
 spilla 77; pass. 103, 148
 spinna 8, 125; pass. 99, 130, 132, 145
 *spjuta ut 37
 *spjårda 37
 spjårna 11, 70
 splittra 48
 spola 37
 sponta 37
 *sporra ihop 28
 spotta 30
 spraka 25
 *spranga 37
 *sprattlas dep. 109
 spricka 8, 9
 *spriklas dep. 111
 sprida 67
 *sprila 77
 sprinta 9
 spräcka 81
 spränga 71
 sprätta 10
 *spüta 7, 30
 spy 63
 spä 2, 64, 118
 späda 52 f., 56 f., 58
 spädda 70, 78
 *spärda 37
 spöka 81; dep. 81, 109, 113, 115, 135, 144, 149
 spörja 54 f., 56, 58, 129, 134, 146; dep. 111, 131, 134, 146, 148
 stadga 30
 stampa 30
 *stanka 12
 stanna 47
 stapla 43
 stappla 42
 *stava sig fram 28
 *stavra 48, 49
 stega 28
 stegra upp 50, 51
 steka 80
 stelna 47
 sticka 8, 9; pass. 99, 132, 145; dep. 105, 132, 136, 145
 stiga 3; dep. 104, 132, 136, 145
 *stilla 77
 *stinna 70
 stirra 37
 stjåla 12
 *stöda 26
 *stoffera upp sig 39
 stoja 37
 *stöka 28
 stoppa 30
 storkna 41, 46
 storma 44
 *stöta 28
 *strä(a) 64
 strejka 37
 streta 25; dep. 111
 strida 4, 67
 stryka 6
 *strögnä 50, 51
 sträcka 81
 ?*stränta 37
 sträva 25
 *ströja 62
 strömna 65
 *stüla 37
 *stumla av sig 42
 stupa 7
 stuva 37
 *stybba 37
 *stynta 74
 styra 59; pass. 102, 146, 148
 styvna 46
 stå 19, 23, 110, 118, 120,

- 123 f., 125, 132, 147
 städa 28
 städja 52 f., 56, 58
 ställa 77
 *stälpa 11
 stämma (inför rätta) 70
 stämma (överens) 66
 stämpla 42
 stänga 71, 127
 stänka 12, 83
 stärke 82
 stävja 39
 *stödja 54 f., 56, 58
 *stöpa (till) 9, 75; dep. 113,
 115, 148, 149
 störta 74
 stöta 73; dep. 113, 115, 149
 sueka 30
 suga 6
 *suga 28
 sula 28
 supa 6
 surna 47
 *surpa 37
 surra 37
 *süska 37
 svalka 30
 svamlä 42
 svara 26, 126
 *svarma 44
 svartna 46
 svarva 49
 *svecka 37
 *svögja på 63
 svepa 75
 svetfas dep. 109
 svida 3
 *svidna 47, 71; pass. 103,
 130, 148
 svika 3
 svikta 37
 *svima 28
 svimma 30
 *svinas dep. 109
 svälja 10
 svälla 10
 svälta 10
 svänga 71
 *svänga 72, 116; dep. 113,
 116, 135, 148
 svärja 20, 123, 124, 125
 svärtas pass. 101
 sväva 28
 *syda 67
 *syfta 37
 syna 78; dep. 113, 116,
 136, 148
 *syppa 37
 syra 60
 syssla 78
 *syta 73
 sä 65
 säga 30
 sälla 37
 sära 37
 *särköla sig 69
 säga 84, 88, 120, 122, 127,
 131; pass. 103, 131, 135,
 148, 149; dep. 131, 132,
 135, 138, 139 f.
 sälja 52 f., 56 f., 120
 sämjas dep. 52 f., 56 f.,
 111 f., 131, 134, 147,
 148, 149
 sända 68
 sänka 82, 83
 sätta 52 f., 56 f., 70, 120,
 124, 127, 134; pass. 102,
 131, 134, 135, 146, 149;
 dep. 132, 134, 138, 139
 *sättna 46
 söka 80
 söla 30
 sömma 65; pass. 101, 148
 söndra 48
 sörja 63, 85
 söva 61
 tacka 30
 taga 19, 23, 26, 120, 125;
 pass. 100, 130, 133, 142,
 145; dep. 106, 132, 133,
 138, 142, 145
 tala 26, 28, 126; pass. 100,
 130, 133
 *täla 38
 tappa 37
 *tecknas dep. 109
 *tida sig 67
 tiga 84, 89, 118, 127
 *tigas dep. 109
 tiggä 16, 72, 121 f.
 tillredas pass. 102, 146,
 148
 tillstädja 52
 *tīmas dep. 109
 *tīdna 47
 *tīna (korn) 78
 tindra 48
 tinga 30
 tippa omkull 37
 *tippra 48
 *tjana 37
 tjockna 46
 tjudra 49
 *tjuga 37
 *tjusa 37
 tjuta 7
 *tjäckska 34
 tjäna 79
 tjära 26
 *tögnä 50, 51
 *toppa 39
 torka 30; dep. 109
 *torva 49, 50
 trampa 32; pass. 99, 101,
 134
 *tränas dep. 109
 *träsa bort 28
 tredskas dep. 111
 *trēga 26; dep. 109
 treva 26
 trippa 37
 *trippra 48
 trivas dep. 4, 104, 136,
 148, 149
 tro 64; dep. 113, 116, 149
 *trōka uppå 28, 126
 trotsa 37; dep. 109
 truga 31
 trumma 37
 trycka 81; pass. 103
 *trygga 72, 122
 tryta 7
 trä 64
 träckla 42
 träda 13, 14, 120; pass. 99,
 132
 träda (nål) 67; pass. 103,
 134, 146, 148
 träda (en åker) 67
 träffas dep. 109
 träla 30
 tränga 72; dep. 113, 116,
 148
 träta 74
 *träva 28
 *trōlla 77
 *trōnska 38
 trōska 11
 trōsta 74
 trōttna 46
 tugga 30
 *tūka 28
 tukta 30; pass. 101
 tumla 42
 tumma 38
 *tunda 38
 *tvika 30; dep. 111, 134
 *tvilla 38
 tvinga 6
 tvinna 30
 *tvänga 38
 *tvärlysa 75

- tvärstanna 47
 tvärtystna 46
 tvätta 20, 30
 tycka 81; dep. 113, 116,
 136, 148
 tyda 67
 *tyda 67
 *tyla 38
 *tylla ned 38
 tynga 72
 *tynnas bort dep. 109
 tystna 46
 tåla 84, 89 f., 97, 120
 täcka 52 f., 56 f., 58
 *täcks 38
 tälja 63, 85
 tämja 52 f., 56 f.
 tända 68; pass. 102
 tänka 83; dep. 113, 116,
 137, 148, 149
 *tänsa 38
 täppa 75
 tära 2, 60
 *tärva 94
 tåta (åt) 38
 tätna 46
 tēja 62
 tömma 65
 töra 84, 90 f., 121, 147, 149
 töras 83, 91, 117, 130, 135,
 147, 149
 törna 38
 *törva 62
 *töva 47, 61
 *tövna 47

 *ula 38
 undra 48
 unna 92, 94, 128
 *ūra 38
 utbedja sig 16
 uträta 32
 *uttra 49

 vackla 42
 vagga 32
 vakna 46
 vakta 30
 *valla 18
 *vängöra 85
 vantrivas dep. 104, 136
 vara 16, 17, 26, 117, 120,
 121, 123, 125, 127, 128,
 varda 3, 12, 22, 49
 varna 30
 *våsa 28
 vattna 46
 *vattudragas 100, 130

 vecka 28
 vederfaras dep. 105, 133,
 145
 verka 30
 veta 91, 92 128
 veva 62
 vicka 38
 *vida 28
 *vida (ut) 67
 vifta 38
 viga 62; pass. 102, 132,
 148, 149
 vika 3
 vila 77
 *vilda 38
 *vildas dep. 77, 109
 vilja 84, 88 f., 120
 *vinas dep. 111
 vinda 9
 *vindas dep. 109
 vinka 38
 vinna 8
 visa 75
 viska 30; dep. 109, 130
 vispa 38
 vissna 46
 vistas dep. 109
 *vitna av 46
 vittja 39
 vittna 46
 *vorka 30, 34
 *vränga 38
 vrenska 30
 vrida 3; pass. 99, 132, 145
 *vrida upp 28
 *vringla 42
 vräka 15, 19
 *vurma 44
 vyssja 38
 våga 31, våga sig 147
 välla 22, 23
 *väranngöra 85
 vårda (sig om) 30
 väcka 52 f., 56 f.
 vädra 49; vädras av pass.
 101, 144
 våga 17, 18, 120
 *vägla 50, 51
 *väkja 52 f., 57
 välja 52 f., 118
 välla 69
 *välpa 38
 välsigna 30
 välva 61
 vämjas dep. 109
 vända 68
 vänja 52 f., 56
 *vännas dep. 109

 vänta 74
 värja 52 f., 56, 58
 värka 82
 värma 66
 värpa 10, 75
 *värva 10
 värva 61
 väsa 75
 vässa 53, 75, 127
 väta 73
 *vätja 52 f., 56 f., 58, 78, 127
 *vätska 38
 väva 17, 18, 120; pass. 100,
 133, 145
 växa 21
 växla 44; dep. 109
 värda 60

 yppa 30
 *yppa 38
 yra 59, 83
 yrka 30
 *ytas dep. 111
 yttra 49

 åka 20
 åldras dep. 109
 ånga 38
 ångra 49

 *äcka 38
 äga 91, 92 f., 128
 *ägga 30
 ägna 50, 51
 *äldras dep. 109
 älska 30
 *ända om 38
 ändra 49
 *änga 72
 ärga 40
 *ärja 52 f., 58
 ärva 61
 äta 15, 120, 121, 128; pass.
 100, 133, 135, 145; dep.
 105, 133
 ävlas dep. 109

 öda 67
 *öglas dep. 109
 ögna 50, 51
 öka 30, 80; dep. 111
 ömka 30, 82
 ömsa 30
 önska 83
 öppna 46
 ösa 75
 öva 61
 översätta 53

Geografiska förkortningar.

Byar inom Överkalix språkområde.

Als.	= Alsjärv	Lo.	= Lommträsk
Boh.	= Boheden	Mj.	= Mjölaskatan
Br.	= Bränna	Mkj.	= Mickojärvi
Brb.	= Brännaberget	Nyb.	= Nybyn
Gr.	= Grannäset	Rtj.	= Raitajärvi
Grb.	= Grelsbyn	Räcktj.	= Räcktvärsträsk
Gy.	= Gyljen	Rö., R.	= Rödupp
Ha.	= Hakkas	St.	= Storbäcken
He.	= Heden	Str.	= Stråkan
Hvj.	= Hirvijärvi	Sv.	= Svedjan
Hä.	= Hällan	Svb.	= Svartbyn
J.	= Jock	Ta.	= Tallvik
Ki.	= Kiilijärvi	Vä., Vs	= Vännäs
Kvj.	= Kälvjärv	Yt.	= Yttersel
Kyp.	= Kypäsjärvi	Y. Lansjärv, Y. Lj.	= Yttre Lansjärv
Kö.	= Kölmjärv	Äng.	= Ängeså
La.	= Lansån	Ö. Lansjärv, Ö. Lj.	= Övre Lansjärv

Andra geografiska förkortningar.

Btr	= Burträsk; btr = burträskmålet
Dal	= Dalarna; dalm. = dalmålet
Dfs	= Degerfors; dfs = degerforsmålet
Gkb	= Gamlakarleby; gkb = gamlakarlebymålet
Hl, Hs	= Helsingland
Jtl	= Jämtland
Lvg	= Löfvånger
Mu	= Multrä
NKal	= Nederkalix; nkm = nederkalixmålet
NLul	= Nederlule(å); nlm = nederlulemålet
Nb	= Norrbotten; nb = norrbottnisk
Np	= Närpes; np = närpesmålet
Nys	= Nysätra
Pit.	= Pite(å); pitem. = pitemålet
Rån	= Råne(å); rånem. = rånemålet
Skf	= Skellefte(å); skf = skelleftemålet
Vb	= Västerbotten; vb = västerbottnisk
Åm, Ångm	= Ångermanland
Öb	= Österbotten; öb = österbottnisk.

Otryckta källor.

Typordlistor.

- Nederkalix, Töre: Hulda Rutberg 1910; cit. Rg tpl.
 Nederluleå: Aug. Nordström 1903, överarbetad 1930; cit. tpl A. N-m.
 Piteå: G. Iverus 1909; cit. tpl Iv.
 Råneå: N. Moosberg 1906; cit. tpl N. M-g, N. Moosberg tpl 1906.
 » , Vitån: Rob. Moosberg 1897; cit. Vitån tpl R. M-g.

Andra otryckta källor.

- Brännström, E., Ordsamling från Nederluleå; cit. E. Br(-m) ords.
 Geijer, H., Ordsamling från Åre.
 Holm, G., Ordsamling från Löfvånger; cit. Lvg G. Holm.
 Ihre, Förteckning på de i ÖfverCalix Soken och Vesterbotn ännu bruklige gamla ord; cit. Ihre 100: 1.
 Iverus, G., Anteckningar till Pitemålets ljudlära; cit. Iverus.
 Johansson, K., Ordsamling över pitemålet; cit. K. Joh. ords.
 Johansson o. Nordström, Ordsamling från Pite; cit. Joh. o. N-m ords.
 Lundberg, A., Bidrag till kännedom om folkmålet i Nederluleå, 1927; cit. A. L(undberg) Bidr.
 Lundberg, A., Ordsamling från Nederluleå; cit. (A.) Lg ords.
 Lundström, S., Skellefteå, proseminarieuppsats 1939; cit. Skf. S. Lundström.
 Moosberg, R., Ordsamling från Råneå; cit. R. Moosbergs ords., RMg ords.
 Nordlinder, E. O., Ordlista för Nederluleå-målet sådant det talas uti socknens nordliga del, uppsatt år 1891; cit. Nord(inder) ordl. 1891.
 Nordström, A., Ordsamling från Nederluleå; cit. Nordstr.
 Olson, Anna, Ordsamling från Säbrå.
 Rutberg, Hulda, Ordsamling från Nederkalix; cit. Rg ords.
 Widmark, Fr., Anteckningar från en dialektforskningsresa i Västerbotten och Norrbotten 1860; cit. Widm. Ant.

Citerade arbeten.

- Aasen, Ivar, Norsk ordbog, Christiania 1873; cit. Aa(sen).
 Areskog, Gertrud, Östra Smålands folkmål, Lund 1936; cit. Areskog.
 Arkiv för nordisk filologi; cit. Ark.
 Beckman, Nat., Bidrag till kännedomen om 1700-talets svenska, Lund 1895.
 Bogren, P., Torpmålets ljud- och formlära, Sthlm 1921; cit. Bogr(en).
 Bucht, T., Äldre ü och ö i kort stavelse i mellersta Norrland, Sthlm 1924, Sv. Lml B. 22; cit. Bucht.
 Cannelin, Svenskt-Finskt Lexikon, Helsingfors 1904; cit. Cannelin.
 Columbus, S., Mål-roo (ed. Hesselman 1935).
 Dahlgren, F. A., Glossarium öfver föräldrade eller ovanliga ord och talesätt i svenska språket, Lund 1914—16; cit. Da(hlgr) Gl(oss).
 Freudenthal, A. O., Über den Närpesdialekt, Helsingfors 1878; cit. Frdth.
 Friis, Ordbog over det lappiske sprog, 1885—87; cit. Friis Ordb. over la. spr.
 Fritznér, J., Ordbog over Det gamle norske Sprog, Kra 1886—1896; cit. Frz.
 Hagfors, K. J., Gamlakarlebymålet, Sthlm 1891, Sv. Lml XII: 2; cit. Hagf(ors).
 Hellquist, E., Svensk etymologisk ordbok, Lund 1922; cit. Hq.
 — Studier i 1600-talets svenska, Uppsala 1902; cit. Hq Stud. i 1600-talets sv.
 Hesselman, B., Stafvelseförlängning och Vokalkvalitet, Uppsala 1902; cit. Hesselman Stav. o. Vok.

- Hultman, O. F., De östsvenska dialekterna, Finländska bidrag till svensk språk- och folklivsforskning utgivna af svenska landsmålsföreningen i Helsingfors, 1894; cit. Hu. Ö. D.
- Karsten, A., Kökarsmålet, Helsingfors 1891, Sv. Lml XII: 3; cit. Karst(en).
- Kock, A., Svensk ljudhistoria, Lund 1906 osv.; cit. Kock, Sv. Ljh.
- Landtmanson, S., Studier öfver Västgötamålets l- och r-ljud, Sthlm 1905, Sv. Lml B. 1; cit. Landtm(anson) l och r.
- Larsson, S., Substantivböjningen i Västerbottens folkmål, Uppsala 1929; cit. Larsson.
- Levander, L., Dalmålet I—II, Uppsala 1925, 1928; cit. Lev. Dalm.
- Lindgren, J. V., Burträskmålets grammatik, Sthlm 1890, 1919, Sv. Lml XII: 1; cit. Btr; Ln.
- Ordbok öfver Burträskmålet, Uppsala 1940; cit. Btr Ob.
- Lindkvist, E., Om Gästriklands folkmål. Särtryck ur »Från Gästrikland 1942».
- Lundberg, J., Studier öfver Andra starka verbalklassen i nysvenskan, Lund 1921; cit. J. Lundberg.
- Nordlander, J., Ordbok öfver Multräsmålet, Uppsala 1933; cit. Mu. Ob.
- Nordström, A., Gamla typord från Nederluleå, Luleå 1923; cit. Nm Gla Typord.
- Noreen, A., Altsländische Grammatik, Halle 1923; cit. Aisl. Gr.
- Altschwedische Grammatik, Halle 1904; cit. Aschw. Gr.
- Vårt språk, Lund 1903 ff.; cit. V. Spr.
- Noreen, E., Författarfrågor i Lejonkulans dramatik. Undersökningar jämte två textbilagor: »Nachspiel» och »Troas». Lund 1938. (= Skrifter utg. av Vetenskaps-societeten i Lund. 22.)
- Pihl, Carin, Överkalixmålet I, U. U. Å., Uppsala 1924; cit. I, Ökm. I.
- Rietz, J. E., Svenskt Dialektlexikon, Lund 1867; cit. Rz.
- Ross, H., Norsk Ordbok, Christiania 1895; cit. Ross, Rs.
- Rutberg, Hulda, Folkmålet i Nederkalix och Töre socknar, Sthlm 1924, Sv. Lml B. 28; cit. Rg.
- Saxén, R., Finska länord i östsvenska dialekter, Sthlm 1895—98, Sv. Lml XI:3.
- Schagerström, A., Upplysningar om Vätöområdet i Roslagen. Sthlm 1882, Sv. Lml II: 4; cit. Schag. Uppl.
- Svenska Akademiens Ordbok; cit. SAOB.
- Svenska landsmål; cit. Sv. Lml.
- Söderwall, K. F., Ordbok öfver Svenska Medeltids-Språket, Lund 1884—1900; cit. Sdw.
- Thurman, J., Pargasmålet, Hfors 1898, Sv. Lml XV: 4; cit. Thurm.
- Tiselius, G. A., Ljud- och formlära för Fasternamålet i Roslagen, Sthlm 1902—03; Sv. Lml XVIII: 5; cit. Tisel(ius).
- Torp, A., Nynorsk etymologisk ordbok. Kristiania 1919; cit. Torp, T.
- Tydén, F., Vok. u och o i gammal kort stavelse i upp- och mellansvenska folkmål, Uppsala 1924, Sv. Lml. B. 23; cit. Tydén.
- Unander, F., Allmogemålet i södra delen af Vesterbottens län, Uppsala 1857; cit. Un.
- Upmark, G., Upplysningar om Folkspråket i Södertörn, Sthlm 1869; cit. Upm.
- Vendell, H., Ordbok öfver de östsvenska dialekterna, Helsingfors 1904—07; cit. VII.
- Språket i Peder Swarts krönika, Helsingfors 1905; cit. Vendell PSwKr.
- Wennberg, Fr., Ordbok öfver Allmogeord i Helsingland. Utg. af Helsinglands Fornminnessällskap. Hudiksvall 1873; cit. Hels. Ob.
- Wessman, V. E. V., Samling av ord ur östsvenska folkmål, Helsingfors 1925—32; cit. Wessm(an).
- Ålander, A. T., Konsonanterna i Östergötlands folkmål, Uppsala 1932, 35; cit. Ålander.
- Åström, P., Språkhistoriska studier öfver Degerforsmålets Formlära, Sthlm 1888, Sv. Lml XIII: 2; cit. F.
- Språkhistoriska studier öfver Degerforsmålets Ljudlära, Sthlm 1888, Sv. Lml VI: 6; cit. Lj, Ljl.

Rättelser.

sid.	19	rad	17	står:	<i>dráin</i>	bör vara:	<i>dráin</i>
»		»	25	»	<i>stáin</i>	»	» <i>stáin</i>
»	55	»	7	»	<i>sjsíkræn</i>	»	» <i>sjsíkræn</i>
»	56	»	11	»	-t	»	» <i>-t</i>
»	57	»	32	»	<i>reht</i>	»	» <i>reht,</i>
»	100	»	8	»	<i>it̃s̃</i> pres. sg.	»	» <i>it̃s̃, pres. sg.</i>

INDEX

Page	Page	Page	Page
100	100	100	100
95	95	95	95
90	90	90	90
85	85	85	85
80	80	80	80
75	75	75	75
70	70	70	70
65	65	65	65
60	60	60	60
55	55	55	55
50	50	50	50
45	45	45	45
40	40	40	40
35	35	35	35
30	30	30	30
25	25	25	25
20	20	20	20
15	15	15	15
10	10	10	10
5	5	5	5

Landsmåls- och Folkminnesarkivet i Uppsala

SKRIFTER:

Ser. A: Folkmål.

1. *D. O. Zetterholm*, Dialektgeografiska undersökningar. I. Ladugård. II. Gumse. Tacka. 1940. Pris 4 kr.
2. *Säve Gustavson*, Gotländsk ordbok. Bd 1 A—N. 1940. Pris 18 kr. Bd 2:1 O—Slättkarlost. 1942. Pris 7 kr. Bd 2:2 Slättåting—Ö. Tillägg och rättelser. Efterskrift. 1945. Pris 11 kr.
3. *J. V. Lindgren*, Ordbok över Burträskmålet, utg. av D. O. och M. Zetterholm. 1940. Pris 5 kr.
4. *Manne Eriksson*, Hjäll och tarre samt andra ord för översäng och övervåning. 1943. Pris 12 kr.
5. *Carin Pihl*, Verben i överkalixmålet. 1948. Pris 10 kr.

Under utgivning:

Aug. Schagerström, Grammatik över Gräsö-
målet i Uppland.

Ser. B: Folkminnen och folkliv.

1. *Ella Odstedt*, Varulven i svensk folktradition. 1943. Pris 8 kr.
2. *J. Ejdestam*, Årseldarnas samband med boskaps-
skötsel och åkerbruk i Sverige. 1944. Pris 10 kr.
3. *Levi Johansson*, Bebyggelse och folkliv i det
gamla Frostviken. 1947. Pris 12 kr.
4. *Linnar Linnarsson*, Bygd, by och gård. Gam-
mal bygd och folkkultur i Gäsene, Laske och
Skånings härader. I. 1948. Pris 15 kr.

Under förberedelse:

Åke Campbell, Från vildmark till bygd. Nybyg-
garkulturen i Lappland före industrialismens ge-
nombrott.

Ser. C: Lapskt språk och lapsk kultur.

1. *H. Grundström*, Lulelapsk ordbok. Fasc. 1.
(abbis-käl'pak) 1946. Pris 10 kr. Fasc. 2. (kal'pat-
käl'kutit) 1947. Pris 10 kr. Fasc. 3. (käl'kutit-
lönät) 1948. Pris 10 kr.

Pris 10 kronor